

ספר הישר

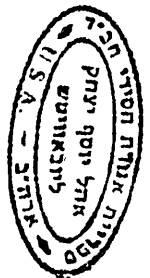
על סוגיות השם ושאלות ותשובות

לרבינו הגדול עמוד התורה והיראה רבן שד ישראל
רבנא יעקב בן רבנא מאיר זצוקל

ראש וראשון לרבותינו בעלי התוס'
ולקדושת תורתו נקרא בשם

הוצתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י היים תשס"ט

רבינו תם

עם ביאור

אור לישרים

ממני

יחיאל מיכל בא"א מודר"ר אהרן הלוי עפשטיין מבאברויסק
החנה בקק זיבקאי והגליל יע"א

זיטאמיר

בדפוס הרבני מהוד"ר אברהם שלום נ"י שאראו

בשנת ויעקב אי"ש תם לפ"ק

СЕФЕРЪ ГАЮШЕРЪ ЛЕРАВЕЙНУ ТАМЪ
т. е. руководство къ еврейскимъ обрядамъ.
ЖИТОМИРЪ
въ Типографіи А. Ш. Шадова 1869

לערות ושינויים...
112
116
140
148

בעזרה

כבוד אנשי שלומי בכל מקומות מושבותיהם יקבלו כולם ברכות השלום ד' עליהם יחי' להטיבם ברו'ג
בגוף ונפש ומאודם כשנים הטובות לברכה אבי"ד

הן ד' חפץ למען זקנו יגדיל תורה וכו' על כן נתן בלב הרב וכו' ר' **יחיאל מיכל הלוי** ש"י ילהעלות על מנבש הדפוס את
ספר הישר המיוחס לרבינו חסד הק' ז"ע, לבעבור כי אינו בנתחא כלל ועוד כי בדפוס הקודם העלו בו תרולי הטעות עדי שהוא כספר
האחרים עתה נתעורר הרב הג"ל לעשות מסגרת סביב להסיר ממנו קמטוני הטעות ולבאר כל חמירא בביאורו אוד לישירים ושבוהו רבנן את
ביאורו הג"ל וכאשר אתו בכתיבם מהם וכאשר יראה פרואה במקת העלין אשר החל להדפיסן **ובכן יתמבונא אותו** בכדי שיהי'
עליו לתרופה למעור הדפסת ספר הק' הג"ל בשלימות כן **מצוה גרודה** לקנות ספר הקדוש הג"ל במחיר אשר יעני הרב
ש"י דברי המבקש לכבוד החורה, **וזכות רבינו תם הקדוש יגן עליהם להטיבם ברו'ג כאשר עם לבבם**
למובה אבי"ד
נאום **ארתן** ברב המפורסם מוה' **מרדכי מטשארנאבי**

הרב הג"ל הביא בביאורו אשר עשה לפני כ"ק אבי אדמו"ר שליט"א והאטב בעיניו וחחס בח"י קדשו לחב"י לחמכו ולחוקו בהדפסת ספר
הקדוש הג"ל כאשר עיניהם רואות במכתב אבי איש חלקים קדוש ש"י ודברי קדוש מאבי ש"י אינם לריכים ספר לחמכו עכ"ל בחתי גם אכני
כיהודא ועוד לקרא לבקש את לחב"י לחק את ידי הרב בדבר ההדפסה את הספר הק' הג"ל וכן לקנות את הספר הק' הג"ל כמבואר
דברי המבקש לכבוד החורה

נאום **מנתם נחום בן לאא** הרב המפורסם מוה' **ארתן** שליט"א

הסכמת מר גיסי הגאון הגדול המפורסם ריש מתיבתא רבתא דק"ק ווארזין

הן מכבר נודע כמה גדלו ורמו דברי ר"ה גאון יעקב זקוקל בכל מקום הוא ראש המדברים, ודבריו המפורסמים ככוכבים מאירים, ליושבי שטרים, והנס מסודרים, מדור דורים, ספר הישר רשום בכתב אמת מלחמותיו כראש הגבורים, אכן לבד אשר דבריו נקלדו כדרך הראשונים שהגיון לחלוצים. עמל חורה למלא דעה ישיק, עוד זאת ילא מראש מהדקים מחוסר על פני בגו כפרול, שיבושים, מקליס רגלי צלי שערין לבבין דברי קודם הצבועים, וכאשר באו כן הלכו בפנים בושים, כי נסגר הדלם מנא. בו אכסים ער שקם כבוד גיסי הרב הג' מריף ובקי חכם תרשים, רב פעלים ביהרון דעה ודאחד' כפיח מוהר"ר יחזאל מיכל הלוי עפשטיין ולקח זה הספר הישר למנה, להגיון ולפרשו ולהעיר בו כיד ד' העובד עליו וכדעתו השונה, ומסקל האמילה והקלה המרולים וגלה לנו השוטה, עד שארית לב. אור לישירים שמה לאיש חבונה, ועתה יבואו שעריו עמלי חורה ויולאו איש איש פרי יסוד לו כמו מנטע נעמנה, חיותי לי גיסי הה"צ ש' דדלה חספא ומשכה מרגניתא נפיש טובא בראשונה וכותב רבינו הקדוש ר"ה ז"ל יעמוד לנושא כליו מע"כ גיסי ש' להיות לו לחגן ולינה, ולהרים קרע בכבוד ולשא אלמותח עמל חורה ברנה, וישמח הוא בחלקו אשר נפל לו אבן פנה, וישמח לבי גם אני העומם בעבודה הבא עה"כ ביום ג' לסדר מטהו

הסכמת הגאון הגדול המפורסם אב"ד דק"ק קאוונא

בעוה"י יום ג' פ"ו סיון תרכ"ט קאוונא
רוב שלום וישע רב אל כבוד יד"ג הרב הג' מריף ובקי במדרי חורה ומפורסם לחהלה קב"שח מוהר"ר יחזאל מיכל הלוי עפשטיין נ"י אב"ד דק"ק וזבנקאי ויחברך בבע"ס אהדה"ט יקרה מתכננו עם ספי הישר לר"ת וביאורו הקרא אור לישירים. לנכון הגיעני ורוב השואות הן לרומע"ת על זה בי יזוע שספר הקדוש יחל לבד יוכר מלימותו עוד כמו פניו מרגלי האעות עד למרבה וח"ל וכה כבוד חורתו הרמה לחבר ביאור יקר לבאר דברי רבינו הגדול והקדוש ר"ה ז"ל ובאורה מקומות שעינתו כעת העובד בעיני ע"כ אחרתי לפעלא טבא דעלי ישר כמו וחילו לאורייתא, וד' יהי בעורו, ואקוה לר' כי כולם יקבלו הספר היקר הזה בגדול אהבה ובכבוד כראוי ובעוה"י יקבלו רוב מה מן ספר הקדוש וביקר שלום עם ביאורו הנעים הבטי ע"פ יסודי הש"ס והראשונים כנכון, וחפץ די בידו ילית כחפלו וחפן ידירו דו"ש

הסכמת דורי הגאון הגדול המפורסם אב"ד דק"ק מאהילעוו

כמה הילכתא גבירחא איכא למישמע מיני' דספר הישר לרבינו הגדול והקדוש ר"ה וי"ע כאשר שאזנו רבותינו הקדמונים ל"ע מהספר הק' הגוה כאשר ראינו בספר חמים דעים להראב"ד ובשו"ת מהר"מ מר"ב ובספר המאור שהביאו הרבה מדבריו הקדושים שנספרו זה, ועד כה לא חשורנו עיני כי היו עמון בכ"י בתה מחות מהשנים ואף כי זה קרוב לשנים שנה שהביאו אותם בדפוס אין אמנם תרוב השיבושים ותרולי הטעות שנפלו בו הוא כספר החתום ובר מן דין כי דבריו הקדושים לרבינו ז"ל על כן שמח לבי בראות את יד"ג חתן אחי הרב הג' ד"ר זבקי מוהר"ר בנימין זאב"ד מוהר"ר יחזאל מיכל הלוי עפשטיין חתן אל לבו לקבר עליו פירוש וקראו בשם אור לישירים להאיר אור הספר הקדוש הזה והגיה לפי דעתו בביאורו כפי שכלו הישר שידעתיו מכבר מימים יוממה גם ביאור דבריו החדים והסתומים, להוציא לאור העלמות, ולבד זה לא הגיעה זווית ופינה שלא השתטח בהן לבאר ולחרך בכל הדברים הנוגעים לדברי רבינו הקדוש ואשרי חלקו שזכה לכך והעברתי עיוני על הרבה מדברי ח"א הרה"ג הג"ל וישר ישר מאד ונקום בדרפס והגו לאורו ויורח אור לישירים וזכותו דרבינו הקדוש יגן עליו שזכה להוציא לאור עולם ובמטותא מכל עמב"י הנאהבים והכי עמים לחוק את ידי ח"א הרה"ג הג"ל כי מלוח רבה היא דלאו כל שעתא מיתרש"י דברי המדבר לכבוד קדושת הספר הקדוש הגוה נאום

הסכמת הגאון הגדול המפורסם אב"ד דק"ק שקלאב

אחינו בני ישראל נוא ומחוק טובה להרב הג' המפורסם מוהר"ר יחזאל מיכל הלוי עפשטיין האב"ד דק"ק וזבנקאי והגליל שהעוורר לעשות ביאור והגהות על ספ"ר הישר לרבינו הגדול והק"ר ר"ת ז"ל ביוגו לכל חופסי חורה שלבד שאינו כנמלא כלל חף גם זאת שחשב בהרבה שיבושים ועלי בו מדלי הטעות עד למרבה והוא בספר החתום וסיה"ג הג"ל פשה ע"כ ביאור והאיר אור לישירים בנהגיה ובזואור גבון כמלפול וקראו ישרה כאשר עיינתו בכמה מקומות חתום בפנים הספר לא שנה בו מאומה רק בביאורו הא"ג הטומחא הגבוה וזכותי דרבינו הקדוש ר"ה יגן על כל החומכים זה הרה"ג הג"ל להוציא הדבר הגדול הזה לאור דברי המדבר לכבוד החורה ולמען קדושת רבינו הגדול והקדוש ולמען קדושת ספרו שלא לאור עולם ויהנו רבים לאורו

נאום יהושע יהודה ריב בהגאון מהר"ר בנימין וללה"ה

מאד ברלין חו"ס מאהילעוו

מאד ברלין חו"ס קאוונא

מאד ברלין חו"ס קאוונא

נאום נפתלי צבי יהודה ברלין

נאחי להאיר לכל המדפיסים הן במדינתנו הן חו"ל שלא ידפסו את הספר הישר עם ביאורו אור לישירים אפילו עם ההגהות. לבד זה מלבד מהן כלל הגאון או בר"ה על עולם ואורו חמיג גבול רעה כפי דח ומה"ק מלבד גם מחוקי האומלה ר"ה ג"כ ביכולה המחבר לאסור איסר כידוע. דברי האמרץ פשה"ת אור לישירים

הקדמת רבינו הגדול ר' יצחק

בשם את הספר הזה יען כל פקודי כל ישרתי בין שמועות הראשונות והגרסות אשר מעולם כי ראיתי אשר שותים

דעתם בשמועתן כאשר אפרש לך בזה הספר כאונא כאומא וכל חכם שמורה ויאת סברה לשנות סברת רבותינו אם קודם לפירושו יביא ראיות שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו גם הספר אשר התחלת לא לכבודי ולא לכבוד בית אבא כי אם חכרו עלי חכריי כתרנגולא בית בקיאי ולא הניחוני אם לא זאת אעשה להם וצור ישראל יוכני להעמיד דבר על בוריו ולומר דבר בשם אנכרו ולא על סדר המסכת אכתוב כי אם כאשר יעלה דבר בידי והפץ ה' בירי ועוד אני מודיע לרבים ומשמיע שלא להגיה ספרים מתוך תוספתא ומתוך הברייתות כי אפי' מאותן הגורמים בתלמוד אנו צריכים לתקן ברייתא לא שמיע לי וגם ברכה בר אבוח דאמר בארבעה לא מצינא בשיתא מצינא וגם ר' יוחנן שאמר היכא תניא לה בתורת כהנים תניא בתלתי יומא וסברא נג' ירחי וגם תמצא ברייתות קטועות בתלמוד ומפרשי לה וראשי הברייתות לא ידעו ותמצאנה שם שלימה עוד תמצא במשניות דמהרות וורעים כשמביאין אותם בתלמוד מחסרים ומקצרים אותה כי האי התחילת שבת מים הניתזין והניצפין אינן בני יותן וכי האי דשילת ע"ו דר"א אומר ספק ביאה טהור ספק מגע טומאה טמא וכי היא דקשרו בדבר המעמידו ובספר הזה אפרשם בעזרת המאיר ל עין הנה בתבתי מגרסות המחוקות ועתה אכתוב לך מן המותרות למען סבב את פני הדבר לפרש הלכה וכולן הוגהו לפי שלא ידעו פירושו של שמועה ולא אקרא עליהם תגר אחרי שלא מחקום מתוך התלמוד אף על כל המגיה מתוך שלא נראות לו סברת התלמוד קורא אני עליו רועה זו נאה וזו אינו נאה יאכר הוגו של תורה וחיו מן יהי נחון ביגיעת כשר בעון להג הדבה כן בבמה מקומות תהי לחכם סברת התלמוד תמוה וסנפו תהיו ישרה בעיניו בע"כ מתוך-ראיות אחרות כאשר אפרש לך בחוט הציצית שזרין שמתוך סברתו עשאו

קראתי בשם את הספר הזה יען כל פקודי כל ישרתי בין שמועות הראשונות והגרסות אשר מעולם כי ראיתי אשר שותים מים רעים הבאים לקראת מגידי ספרים בלא שכר תרומת הלשכה כי אם לרוע היו והוריו הרי זה משוכח ואע"ג דלט רבינו גרשון מאור הגולה כל מאן דמשבש תלמודא הכי והכי תיהוי לא נמנעו מלשבש ולא הי להם בגרסות הגראין פיהוש לשבש כי אם בדברי התנאים והאמוראים עצמן ולא יתכן כן לכל יראי שמים כל גם ר' שלמה זקני וצ"ל אם הגיה הגירסא בפירושו הגיה אך בספרו לא הגיה כי אם שותי מיטו הגיה על פי פיהוש אשר לא מלאו לבו לעשות כן בחייו וזולת במסכת זכחים לכה ובדקתי ומצאתי בספרים שלו כי לא הוגהו בפתיחת ירו שאם ידע אדם הלכה יכתוב פתרונו לפי האות עיניו אם ירצה אך הספרים לא יתקן שהברייתות הנה ענים במקומם ועשירים במקום אחר ואם דבר רק הוא מסנו הוא רק כדאמר רבא לתלמידיו כי אתא פסק דינא רידי קמייכו לא מיקרע תקרעיהו וכי ועתה אודיע בשנים ושלישה מקומות שהגיה רבינו שלמה בפירושו שאי אפשר לעמוד בו כי אם בגרסות הראשונות ואם ח"ו נשבש הספרים ונגידם לא ידענו עוד אמיתת הדברים לשרא ליה מרי' לרבינו שמואל אחי כי על אחת שהגיה רבינו שלמה הגיה הוא עשירים ולא עוד אלא שמחק הספרים וידעתי גם אני כי מגודל לבבו ועומק מלפולו עשה זאת וראיתו במקומות בספרים ישנים ואינה ראייה כי גם בספרים ישנים אכתוב לך בזה הספר אשר חסו מאשר לפגינא וקדמי קדמים ישנים מיושנים לא יעידום ולא כריח שהם גורסים אשר יעידום נאמנים ויהו דברי אלה קרובים לכל יראי שמים לבלתי ישבשו הספרים למהקם ולא לעשות לא הן לאו ולא הן וכשיכ שמתוך סברת האדם שמועתו וסברת התלמוד כי מתוך שלא מדע מעשים של ראשונים והדליפו מעמים ולא עמדו אחרונים על

בזה הספר אפרש לך בזה הספר כאונא כאומא וכל חכם שמורה ויאת סברה לשנות סברת רבותינו אם קודם לפירושו יביא ראיות שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו גם הספר אשר התחלת לא לכבודי ולא לכבוד בית אבא כי אם חכרו עלי חכריי כתרנגולא בית בקיאי ולא הניחוני אם לא זאת אעשה להם וצור ישראל יוכני להעמיד דבר על בוריו ולומר דבר בשם אנכרו ולא על סדר המסכת אכתוב כי אם כאשר יעלה דבר בידי והפץ ה' בירי ועוד אני מודיע לרבים ומשמיע שלא להגיה ספרים מתוך תוספתא ומתוך הברייתות כי אפי' מאותן הגורמים בתלמוד אנו צריכים לתקן ברייתא לא שמיע לי וגם ברכה בר אבוח דאמר בארבעה לא מצינא בשיתא מצינא וגם ר' יוחנן שאמר היכא תניא לה בתורת כהנים תניא בתלתי יומא וסברא נג' ירחי וגם תמצא ברייתות קטועות בתלמוד ומפרשי לה וראשי הברייתות לא ידעו ותמצאנה שם שלימה עוד תמצא במשניות דמהרות וורעים כשמביאין אותם בתלמוד מחסרים ומקצרים אותה כי האי התחילת שבת מים הניתזין והניצפין אינן בני יותן וכי האי דשילת ע"ו דר"א אומר ספק ביאה טהור ספק מגע טומאה טמא וכי היא דקשרו בדבר המעמידו ובספר הזה אפרשם בעזרת המאיר ל עין הנה בתבתי מגרסות המחוקות ועתה אכתוב לך מן המותרות למען סבב את פני הדבר לפרש הלכה וכולן הוגהו לפי שלא ידעו פירושו של שמועה ולא אקרא עליהם תגר אחרי שלא מחקום מתוך התלמוד אף על כל המגיה מתוך שלא נראות לו סברת התלמוד קורא אני עליו רועה זו נאה וזו אינו נאה יאכר הוגו של תורה וחיו מן יהי נחון ביגיעת כשר בעון להג הדבה כן בבמה מקומות תהי לחכם סברת התלמוד תמוה וסנפו תהיו ישרה בעיניו בע"כ מתוך-ראיות אחרות כאשר אפרש לך בחוט הציצית שזרין שמתוך סברתו עשאו

הקדמת המפרש אור לישנים

הי לבי תמים בחוקך למען לא אבוש

ח בר אני לכל אשר יראוך ולשומרי פקודיך

י ראוך יראוני וישמחו בני לדברך יחלתי

א חלי יבוננו דרכי לשמור חוקיך

ך ד אני הושיעני כי פקודיך דרשתי

מ ה נמלצו לחכי אמרתך מדיבש לפי

י באוני רחמיך ואחיה כי תורתך שעשעני

כ חסדך חייני ואשמרה עדות פיך

ך ולי תורתך שעשעני או אברתי בעניי

ך בינני ואצרה תורתך ואשמרנה בכל לב

ך עולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתי

ך אענה תורתך כי במוצתי בדיבריך

י ראו ישרים וישמחו ויחבוננו חסדי ה'

הוא... וכן יחזו חנן בספרה קלישה...
עד בהרייתא... ולית מאן דכיל למיקרי...
אשכחיה חלה במשפחה... כל קביל דלחא...
דכוס בסעדי ויסיב לי טבילה...
עלי פירושא... ובררנא...
מלגה דעלמא... וכלן חפלא...
דלגא בצורה... ותא דרמיה...
נשין עליבין... ואלין מילין...

מארי אורייתא... ורישי מתיבתא...
ידעין דלח... כסליו כחבא למיקרי...
אלקפאה וריש גלותא... זולגא דקרוניתא...
רבה ויקרא די בפומי... אשכחא קל קרנא...
וכל זני זמרתא... רישא דתבורתא...
קריך כוח חדי בטון סני... מרי סו ספ ה א...
כל אורייתא... וריש סו רישא דקב...
קס רבון עלמא למיקרי... בשא דחמירא...
דליתאמר עלי... באורייתא... הא חזי מילי דכתי...

מפתח לשונית מישנים להמאיר אור לישנים

אור עינינו בתורתך וחדר לבבנו לאחבתך
לואת עיצונך לעשות רעון וצדק
לעלות מרחם הרים לאור באורייתך

אור עינינו בתורתך וחדר לבבנו לאחבתך
לואת עיצונך לעשות רעון וצדק
לעלות מרחם הרים לאור באורייתך

אור מוקלח... ואלו המאיר...
כי טוב חמתך בתורתך...
אלו המאיר... ואלו המאיר...
על המים... ואלו המאיר...
האמנם... ואלו המאיר...
לפסילים... ואלו המאיר...
שהיא המידה... ואלו המאיר...
למען יכירו... ואלו המאיר...
בכח שר... ואלו המאיר...
כלא... ואלו המאיר...
המים אשר... ואלו המאיר...
ובל כי לא... ואלו המאיר...
כי טוב ביום... ואלו המאיר...
בעולם... ואלו המאיר...
ממזרח... ואלו המאיר...
אחריהם... ואלו המאיר...
המים ביום... ואלו המאיר...
כי טוב ביום... ואלו המאיר...
עוד בזה... ואלו המאיר...
מראשית... ואלו המאיר...
עובדך... ואלו המאיר...
עולם... ואלו המאיר...
ואחרו... ואלו המאיר...

יתברך האל... וישמחה המלכה...
בחכמה... ואלו המאיר...
הפארו ונחיות... ואלו המאיר...
ולמסור... ואלו המאיר...
יהודו... ואלו המאיר...
מסר לו... ואלו המאיר...
גם זאת... ואלו המאיר...
יגדל... ואלו המאיר...
כאשר... ואלו המאיר...
ולא יאמרו... ואלו המאיר...
כל מלטי... ואלו המאיר...
הקיר... ואלו המאיר...
וכל בית... ואלו המאיר...
הקמים... ואלו המאיר...
יעתה... ואלו המאיר...
ערב... ואלו המאיר...
אף כל... ואלו המאיר...
וכנים... ואלו המאיר...
ואבט... ואלו המאיר...
זאת בכל... ואלו המאיר...
כנגד... ואלו המאיר...
לכונן... ואלו המאיר...
כי כמו... ואלו המאיר...
עלמך... ואלו המאיר...
הקבין... ואלו המאיר...
מלאת... ואלו המאיר...
מלאת... ואלו המאיר...

הקדמת המפרש אור רישרים

ממלכת ספרד • המוראח והאכזררי • זכס הימס לבס יעקב מארי וארי •
ובחולת נח יודכ סדלס וכעניי • מן סמך אז קרלס יס • סאומס חל
ברוך גדול דעס • רזי שולס חכס יודע • ומי יאמר למעשיך אזי כשוע •
וכמו סקור ברניס אכר בדמעס זרע • כן אכמו אחרי כל סהללוח סעטמות
סלס חמט לגוע • שדי • נפלחיס מעשיך • סודות לס' עהס אכמו סלויס
וסקיסיס בלי טוחס וכלי פרץ • יחברכו כל מלכי ארץ • ויזכו לביאת כן
פרץ • וי' ס' למלך על כל סארץ' אמן • וסמבין יבין חס אכר סררו
לויך • וחס קול סכסי אכר סר בן יסי משיך • אך כבוד חלקיס ססטר
דבר • וסזמן סכס מטוסכ מכל ברי' ומי ירוס רלס' להגיד מרלס חפס
בלתך • ועהס חס סכס' עין עד אכתיט רבותי • חכסס כלימס
פמיט • סס סרימו צעמלס קרן חורטט • ואלמו סוזיס סוכביס צעללתי •
ואף כי חודות' לדי סוקמיס אכמו על סמרינו • בכל זחס לא סקוט מעמל
פרנסתי • ויגענו ולא סונח לט • ועל סמחמר סמקודס כל סמקבל עליו
של חורס סכתי צעוטי • ואף כי לא חלמן ישראל בכל דור ודור מעדולי
סחורס וסירחס ספארס אומתינו • אך חל אכסיס כערכיט סחי' מצטיט •
ע"כ אזי סנבר סמתי פני כמלמיס להבין דברי סקדמויס רבותי • ועהס
כזלתי סחורס יקרס לעמיט • צעזר חלקיס חלקיט • בסגלות עלות חור
יקרוס וקפאון • חור מופלח' חור מולגע ס"י סספר סקדוס וסעסור מרביט
סגדול וסקדוס רבן של ישראל עמוד סחורס וסירחס ר"ת אכר להבין לב
כל חופסי חורס לבד יוקר מליחות • אופל ססיצוסיס כיסו • חרולי סעטות
חיפכו • עד כי סתן חורו חל יודע ספר לאמר קרס בו וסמר לא חוכל כי
ספר סחוס סו • לכן אזי סלעיר לבית לוי אף סידעתי צעלמי סחי' כדלי
אכס מללכס סמיס סו ולא ארפינס • וקרב ס' לכל אכר יקרלוס כזלתי •
וספלתי עלהס לפני סוכן מעווס • ונחן לי סכלכיס בין גמלי חס סללס
ולסעמיד • דבר דבר על מטנס • וסברתי עליו פירוס וקרלחי בסי
חור לישריס ומעשיכו על סלסס פמיס • סכן סלחד סנכחו מתוך אופל
ססיצוסיס אכס כמיס סספר לא סתיי אפילו כקס"י כי ירלתי לגסח חל
סקודס פמיס • כלסר כן סזסירט רביט • כסקדמתו ספניי • וסכן סחי
סברוס סמקומוס דברי רבינו חדים וסחומיס ולריך • ביחור ביחרי כיד
ס' סעובס עלי • וספן סשליסי כמקומוס אכר סובא סיטתו של רבינו
כסקדמויס חו כזלתי וססיגן עליו מללתי חודס לעלמי להרץ סיטתו
כנקווס וסחילתיו כעללות על מככס סדפוס קמח קמח דמטי לידי כפי
מכסס כספי אכר כזלתי סחי • וכבר רלר' עיני כמס' עליס סדפסיס וכנס
סו כליל כדלרו לבד חזיס סעמטות ססככות וחזיס ט"ס כפירוסי אכר מעסס
סדפוס לא ימלג מכס • וגס זס כרלות ס' דרכי חקון כדף כפ"ע כסוף
סחיבור וזלזיר לטובס כמיוחדיס ססגליל ומללתי עירי אכר סובלי לסיוע
לסוללס סספר סקדוס סלזס זסתי' דרביטו סקדוס יעמוד לסס' סימלל
ס' כל מללוחס לטובס ויחברכו ככני מללח דברי • כחי אריכי • ומזונל
רויחי • ובי סמיכי • וכל סמסייעיס לדבר מלס רכס כזן יחברכו מללקי חמן •

א"ה דברי צעיר הלויס חבורע ברך לעומת רבנן וחמירידיהון
יחיאל מיכל הלוי עפשטיין מילידי באברויסק עיר סבצורה •
בפלך מינסק סמאוסרה • במדינת רוסלונר • סעטירה • ולע"ע
חונה פ"ק זיבקאי בפלך טשערניגאוו במדינת רוסיא הקמנט •

ארץ • וזאלף הרביעי זרחו טי סמאורות סמאור סגדול סו סבית כרלסן
וכמאור סקטן סו סבית סחי • כי כן נקטן חורו מסיכית כבודך • ומחרון
סחיך • ועד סלססס עוד לא כזל כי כן גזרס סכמתך • ולקץ סללף סלזס
כסכו למחירי ועל כן מחרס חסר כחכס ביוס הרביעי ליחית עולתך •
יען שטחיט עכרו רלסיט • וכללס ומקס בית ספארתיט • ועל כי מעימות
בימך נצח סכיל סביעיט למיחוחך • לכן כלל ישראל לא יחס על בריטו
סכרת עם אבותינו • לבלי לכלחית • וסכסס סמך • על בית מאווייך •
מקוס מוכן קדוסך • סמחסק צעוטי סאומס די חלקיס • מקס צעמך •
חסר סלחס ביד רבי עמך • לא למען קנחך • צוססו מקדשך • כי סמיס
רעוט עשו • סימחו חס סוכל קדשך • ובעברת זדון סחרימוסו • וגס כשר
סחיך כחייתי ארץ קרפו ולשוף ססמיס נחט חס נבלת עבדיך • עד כי
מללכי סלוס מר יבכיון כזמטס כי קול ד' סובר ארזיס סס ארזי סלכמן
כלסר כקול רביעי כריס כקול קול עוז משיך • אכסס חל נקמות חכס' •
וסביב גמול על גלחיס חלס לא ידעו סמך ולא אבו לעשות רלך כלסר ביוס
כרביעי סררו סקסס סנכבר כבית מקדשך וזאלף חחמיטי סיטי לעווס • כל
סיוס דוס חורדי נספך עלי למסחית • סמיסיס סמויס חמרו חותנו לססחיתו
למכס ולכרג מסרו בני עמך • ואלסיס ורביבות מסרו עינמס על קדוסת סמך •
וכלס כלחך • קידשו סס סזיחוד • וזו עט מללכי מעלס ד' חרויטו מס
חליר סמך בכל סארץ' ולחניס חמרי • חכס כודך על סמיסי • כי על ידי
עמך ישראל כגדלת ונחקדשת בשולמך • ואף גס זחס ממנו כפללח •
כבגדל סהללוח • ובלרות טרלות • זרחס חס דה סחורס ביהר סח •
יען אזו סופיע חור סירושלמי וסבבלי • ורבך סטרלחי וסגלוסי וכזכר
כרקיט זכרס חור חורך • ולקץ סללף סלזס זרחו מאורי חור • צעלי
חפופת • רבותי סכרפחיס ועל לבחס רביט סקדוס סמחבר ועשו סביל
חדס ביוס סללמוד • ס' • מס עמקן מללכותך • סו סדבר אכר כקול חמיטי
כריס כקול קול עוז משיח לך • קול ד' חולב להבות אש כי אז חוברס
לכ יחדי חס דת סחורס ולככות חס סגזורה כמידס סחמיסית למיחוחך
סכיל חור סחורס וסיל מידת סדן כפי סנילו קדושיך • סו סדבר אכר
סרו סלויס סרניט לחלקיס עוזיט כי עוז סיל סחורס וחלקיס סו מידת
דיך • סו סדבר אכר גילי לו קדושיך חין סחורס נקמת חלל כיסוריס
וחלסי סנבר אכר היסרנו • וזו מתורכך הללדנו • סו סדבר אכר כרלח
ביוס חחמיטי סחסיס סגדוליס ונפס סחי' סרומסח ועוף כק יעופף על
פני רקיע סמיסי • יען קחו כחניסיס עליטו לבלענו • וכחייתי יכר כרפו
חורנו • חמסס גס פזורי חלך עטו מוטף ביטף עד לב סמיסיס וסרירי •
לחך קדוסת סחורס ועטו מוטף ביטף כמסירת נפסס על קדוסת סמך •
וכיוס סמיסי • סדוקס חך למיכס • פסנו לווארס למעך • ד' מס רב •
מעשיך • וביוס חשטי סגדלת חחריטו מרלחיתו • כרלחונס כרלח כמס
ורמס חמייתי ארץ וחלרי כן כרלח סלדס יען כי סו יסוד מלכותך •
סו יסוד מוסד • לרומס כבודך • סו סברית סחיטון סמברית מן סקלס
חל סקלס • מקלות סארץ' עד קלס סמיסי • סו אכר כמעטו כמחשבותיו •
מללך לכל סמחטת • כעומק רוס ועומק חח • חס לבובס ונח • חס לסחך
וכח • כן כאלף חשטי רלטי מוחס מול מוחס • כרלחית סמלות סמללף
סלזס על ליחריטו נדפטי • יגעט ולא סונח לנו • ועלילות סו גללו עלינו
ומדחי חל דחי חשטי עמיטו • וחללן כבודיט • וכל מי לא חרעד • על

בפ"ע וחל"כ חיצנים ולפ"ז מיושנים כל הקוסיות על רש"י זל וכלאים בליהיה כו
 כלאים גמור דל"א בפ"ע יש בו שוע מיושנים כל דברי הרמב"ם מיושנים כן גם
 צפירושו גם בחיבורו ופ"ז דבריו מתוקנים לחד עיין ט היסוד ומלי דכתיב במשנה
 ח' אין חבור משום כלאים אלא מיושנים ופ"ז מתקן לא מלבד שטעמו דבר שחול שוע

ביחד י"ה כלאים כמו לבדן וכן מיושנים י"ה כלאים וחבור להכנסה בו אלא וודאי
 דמפרש בפירוש שוע מיושנים כל אחד בפ"ע וזה יורה חמור דרש"י פירש להדיא לסיפך
 וגם מדברי הרמב"ם כה' כללי בנדים משמע דל"א חמור משמע כן ברש"י דשוע מיושנים
 קאי אכל אחד בפ"ע עיי"ש ועיי"ש בפ"ז ס"ה א' ודבריו המוקנים דלמנוח משפוק

מיושנים שוע (ב) שיהא צמר שוע לברו מגופן וחלק כרת
 בדמחורגמין על שעיעות צואריה והפשתן לברו ונו
 צמר משוור לברו והפשתן לברו ועל שעטנו של
 צמר ושעטנו של פשתן הזהיר הכתוב שלא יעשה משניהם
 בנד או ב' תביפות רהוי חיבור וראי' לדבר דאמר בנדה האי
 מאן דאתביד ליה חוטא דכיחנא בגלימא דעמרא ונתקה וכו'
 ולא ידע אי נתקא (ג) ובל האי חוטא דכיחנא שוע טווי ונו לא
 משום הכי הוי כלאים דרבנן לקולא (ד) וקפריך אימא או
 שוע או טווי מתברים כמו בנדים גרועים דלא שייעי' או נזו כמו
 משוור. ופתילה שוורה מן הפשתן בלא שוע בלא נזו והלכתא
 כמר זוטרא מדאפקינהו קרא בחד קרא סחום לישנא דשעטנו
 (ה) בעינן בשעטנו בפשתן ופירוש נזו משוור וכך שמעתי מפי
 השמועה משוור וכן מוכיח בספרי דאמר נזו גלוי מלוי את
 אביו שבשמי' אנטורש בלע"ז כמין חוט משוור ומעוקם וכפתילה
 דלפי פירש רבותינו דמפרשי' נזו זהו מחובר קשיא לי טובא
 חרא (ו) דא"כ חוטא דכיחנא יש לנו לפירש שאין שוע ואין
 נראה כן ועוד מאי האי דקאמר או שוע או טווי או נזו כלום'
 נזיים ומחוברי' לפי פירושם וגם מדאפקי רחמנא בחד לישנא
 לא אתי שפיר מאי שנא שוע טווי דקאמר אכל חד וחד ונו
 קאי פשתן וצמר בהדי הדדי: וא"ת כל כלאים בציצית אמאי
 אצטרך למישרי דהא לא משכחנא בהאי משוור י"ל אשכחנ'
 דאמרין בעירובין בפ' המוצ' המוצא חכל' בשוק לשונות
 פסול' חומין בשירה ומוקמין בשיוורן מכלל דלציצית בעינן
 שוורין (ז) גם למדתי דחומין נקראין כשהן שוע טווי ונו בלא
 שוורין כדמפרש גבי חומין במסכת נדה וגם כשהן שוורין כמו
 כן כדאשכחן גבי ציצית' וגם בספרי מפי' לה מקרא שוורין בעינן
 דתנן התם פתיל חבלת טווי ושזור אין לי אלא חבלת לבן מניין
 אמרה תורה תן חבלת ותן לבן מה חבלת טווי ושזור אף לבן טווי
 ושזור ומכאן תשוב' לאומרי' אין משוור בחומי צמר וזימנין דמפרקי
 מהדרי וזהו שש עשרי חומין ואין לחוש אי מיפרקי כיון דתחלתו
 בכשרות תו לא מיפסל (ח) דהוי לי' כגדומי ציצית ובשרין:
 ד' י"א ע"א ג' הג"כ רפ"ח הבא על יבמתו וחוד ובא
 ענין יבמ' ולרות

מיושנים שוע מר"ן כל"מ מדפחה בחרתי
 ופי' חלה ש"מ דשוע בלבד חבור לא
 ידענא מה כושיל בזה אכל האמה משום
 דשוע בלא מיושנים ונו משכחה לה כען בלבדים
 אכל מיושנים ונו בלא שוע לא משכחה לה כן
 לפירש"י דשוע הוא הכרוך במסכת ודל"י
 דכל בגד קודם שהיו' סורקין לרוב דל"א
 לא נטוה יכ' והן לגרמ"ם נפי' המשנה
 דשוע הוא ממחן פני הבגד ג"כ לכל בגד
 ששין כן ואין דרך להיות מיושנים ונו בלא
 שוע וס"פ דמשמטיט אין חבור משום כלאים
 וכו' ור"ל לשוע דהיי' אחרת להחלה כל בגד
 נריך שיהיו עדיין מיושנים והעיקר להורות
 ללבדים דהם רק שוע בלבד אין חבורם
 מן הסורה וחל"כ במשנה ט' שנה לנו ההנהל
 דמדרכן אף כל אחד בפ"ע חבור עיי"ש
 וע"פ הירושלמי שמיזל הר"ם במשנה ט'
 יש לו לפרש המשנה בלשון אחר אף חל"כ
 והמנין יבין עוד ג"ל דמה שפירש"י נזו הוא
 אריג הוא לאו דווקא וס"ה שזור אי נמי
 כאריג והעיקר שיהיו אחר הגוי' ההחברות
 חום עם חום רק משום דכוב בלבדים
 ארונים להי נקט רש"י לישנא דאריג ובלן
 הציצית הוי כלאים דאורייתא דמה נריבין
 לסייה שזרין כדהניח בפירי פתיל חלה
 שיהא מיושנים וזשור כעין פתילה שזורה ואבא
 זה בראשונים ובפוסט"ע ח"ח ס"ה י"א חפ"י
 להחמ"ם בפ"ח מה' ציצית ה"י דלאו
 לעיטובא כול להיות שזרין מ"מ עיקר מנה
 הכי הוא דווקא שהכא שזרין כדמוכח
 מספרי ועיי"ש בהשגת הרמב"ם ובהג"מ
 ובכ"מ ורוב ראשונים ואחרונים פליגי עליו
 והמנ"ל כס פוסל מה' שדיעבד זה לא
 הוי שזרין לשמן ולפ"ז א"ת שכתב הרמב"ם
 הפך בגד למד בשל פשתן וכו' או הפך
 בגד למד בחומי פשתן וכו' ו"ל דהחומין
 יהיו דווקא שזרין זה הוא חיבור הורה
 ועיי' בעירובין ל"ו: דיש חומין שזרין
 ובגמ"ם פ"ב מה' ציצית ס"ה ז' וק"ף
 אכ נאמר דזה דווקא ע"פ ובחיבורו
 חזר בו מפירושו למשנה עכ"פ
 העניין אמת להכות דעת הראשונים ומלי
 דאמרין ביניהם ס"א: האי מתן דרמי חובא
 וס' מיירי בחומי שזרין שזרין וזה
 ישאו דברי רש"י ורבינו וכל הראשונים
 יושם על מקומו בשלום ורליתי לה"ם שכתב
 דמוכחה מירושלמי דקן הוא אריג וכונהו
 ברוכה במ"א דאמרין כס כוף כלאים אלו
 הנין ששנא ולא הנין נזו הנין אחרין אכ
 לנו עובר מתניתין לא אמרה כן אלא פי'

של למד בשל פשתן חבור לפני שכן חזרין
 למד דקדו שהירך רבינו לר"י הלכן על קוסיות ממסנה דלכאס כמו שהביאו החסום'
 בימותם הם סו כן נהרץ על הירושלמי ומלבד זה שיטת הירושלמי נראה דאיכא
 הולכת כשיטת הלמוד שלנו דמשמע דכל אחד בפ"ע הוי כלאים וחלוי דמדרכן
 קאמר וכן משמע הלשון דאלו הנין ולא קאמר אלו נאמר אף דקשה קת' דל"כ למה
 חזרש הציצית ועכ"ז נראה כן והירושלמי ליבנא קלילא נקוט ואין כדאי לעשות מחלוקה
 בין הבבלי ובין הירושלמי: (ב) שיהא חבור שוע לבדו. וטעם לשון חלק דמחורגמין
 על שיעטנו וחלוי והפשתן לבדו מיושנים וכן נזו חבור וכו' כ"ל והסדר הוא על
 קרא דעל חלקה חלוי כפרשה הולדת: (ג) וכל האי חובא דכיחנא שוע וטווי ולא
 עז ומשום הכי וכו' כ"ל כן ג"ל להנייה מחוך דברי הסמ"ג עיי"ש ורליתי של רבינו
 לפירוש הוא מקושית הגמ' כמפורש בחומ' ובסמ"ג ויחנהר צאות ו': (ד) וקפריך
 אימא או שוע ומחורגמין או טווי ומחורגמין כמו וכו' או נזו כמו מחור' ור"ל דמילת
 נזו מיושנים משוור ודלא כפיר"ש דמפרש על נזו אריג] כפתילה שזורה מן הפשתן
 בלא שוע בלא מיושנים וכו' כ"ל ור"ל או נזו ומיכרס יחד: (ה) בעינן שטעמו בפשתן
 וכו'. כ"ל וס"ה צמר ור"ל שיהא כל השעטנו בכל אחד ממיכרס: (ו) דל"כ
 חובא דכיחנא יש לנו לפרש שאין שוע וכו'. יש לעיין דמדבריו משמע לפיר"ש הא
 דקאמר שוע מיושנים ה"פ שוע כל אחד לבדו וטווי כל אחד לבדו ונו שהוא אריג לפיר"ש
 ר"ל שחורגמין ביחד וכן משמע מדבריו לקמן שכתב מ"ש שוע מיושנים חכל חד וחד
 וע"ז חמור דהא רש"י מפרש להדיא שוע ביחד וטווי ביחד גם דברי הסמ"ג
 ביניהם הם חמורים שהקשו לפיר"ש וז"ל וע"פ דל"י נזו אריג הוא מלי פריך ואימא
 לו שוע או מיושנים חלוי שוע או מיושנים בלא נזו שהאריגה הוא החיבור
 עכ"ל וקשה למה לא כיון דרש"י מפרש שוע ביחד וטווי ביחד שפיר מקשה דשוע

מן הסימל דלמי אליה דר' יצחק ז"ל וכו' וכו' כר"ע
 כתבוש גס ח"ר זדני ר"ע דל לפרש"א ח"ס דרשי' זול לפרטו כס"פ הולקן דר
 מ"ס : דלכ כוי הולד ממזר חסי' אליבא דרבנן נמוטת גס וכו' חספא ליה חי
 כרב חי גשמואל עיי"ש היטיב וההו' סס גר"ס הכל עודים פליגי עלי' ור' יוחנן כ"ל
 כרב ג"כ דהין קידושין הוספין ביבמה
 גשיסחמו כוי הולד ממזר וח"כ לחיה חף
 כרבן דר"ע וחף חס לא נאמר טן כוף כוף
 חלויא בך משנה כרי' ואלילב דר' יצחק ג"כ
 כמו סכחב רבינו ענמן כזה הדיבור לקמן ח"כ
 מינין עוד משנה דלמי כר' יצחק והס נפשוט
 מכלן דר' יצחק כעמא דנפשי' קאמר כמו
 שמתקפה רבינו לקמן יחורן דבכרינו דלר"ל
 דכוניא דכהנכות חזיל חליב' ס"ל נמי כדף
 ז"כ : כרב וכו' דהין קידושין תופסין
 ביבמה וממילא לביבמ רש"י הולד ממזר ח"כ
 לא נריכין לזוקמי כר"ע ועיי' בניטין ס' :
 בתוס' ד"ה ניפחו משמע להדיח דלא ניחא
 ל' לש"ס דין לזוקמי כחמא דמשנה כר"ע
 ט"ש כסוף דכריהס ומבגמ' נוטה מוכח
 כן מדלח משני דמתני כטוס ודו"ק לן
 ל"ל דכרינו כמד חקושיא שני' מהא דלמרינן
 בריס חלו נערוה היחא לר"י חי לאפוסי
 מר' סימחי קאחי ספיר חלא חי טעמא
 דנפשי' קאמר וכו' היסוף ל' מתפרך ר"ג
 דנעמא דנפשי' קאמר כר"ל וקושיא זו תופסין
 ההוס' בלאו נערוה כס דף ל' ד"ה חי
 לאפוסי וזו היח קושיא חלימה ועכ"ל ג"ל
 ליישב דכרי רש"י ז"ל סוס דכוניא דכהנכות
 חזיל חליבא דר"ל ור"ל הא לא חתי כר'
 ישבב דלויס ס"ל כח"י ככרה דלמרינן מ"ד
 ככרה כר"ל וכו' דבבדוקוסין כ"ד כ"ה
 חליבא ג"כ כוניא זו וכו' לא חיירי חליבא
 דר"ל עכ"ל משום דכהנכות הולך בהס'
 למלא היסוף אחר חליבא דר"ל משום הכי
 חזיל ריבסא כונית בן' ג"ס קידושין ג"כ כמו
 דכהנכות ועוד כר' מ"ן כיון דכר' ג"כ
 תלו דכהנכות חמורליס ר"י ור"ל וכו' חמא
 וכרינא חין מדרך ס"ס לפשוט מפלגתא
 דלמורתיס ויוגר מזה כחכו החוס' כקידושין
 כ"ג : ד"ס דלמר דלא רלה הס' לפשוט
 דכחי עלוחא דרמנא ממימרא דלמורא וכן
 כחכו כ"מ מ"ז לענין חרכה חס י'ס לה
 כהנכה וכ"ס חכא דפלוגתא דלמורתי חא
 ומתיבתי למה לא נוקמה רבינו לפרש"י
 קושיא ההוס' כד"ה חד אמר בעשה וז"ל
 ופי' הקונטרס משום דכרשינן ביה אחד הוא
 בונה וכו' וקשה כיון דלמיכרין קרא לנטיה
 שלא יבס חס סהיקן מנן דלמי קרא לנהקו
 מכרה וכו' עכ"ל ור"ל דכרינו שזק לה להך
 קושיא משום דלויכא לפרס דהעשה הוא
 מקרא חלוינא מקרא דיבמה יבא עלי' ולא
 עלי' ועל זרה ולאו הכא מכלל עשה עשה
 וכך הוא דעה הרמב"ם בפ"א מה' יבוס
 כ"י ע"ש ודכרי הרמב"ם מהורן לי
 קושיא ההוס' על רש"י דשלא יבס חס
 שחיסן ידעינן מקרא דעני' חע"ג דעלי'
 חומרין לבי' כחכואר כריס מתיחנן עכ"ל
 מפשטא דקרא שמעין דעלי' משמע חמא
 ולא חסיה חך הרמב"ם מביח קרא דעלי'
 משום דמרגלגל בש"ס חאי קרא דבית אחד
 הוא בונה ולא שני בנים מזה ממשע דעיקרא
 דחאי קרא חתי לנטיה כדריס החוס' הוא
 מביח קרא דעלי' חל רש"י ס"ל דכחמא הוא
 להיפך מקרא דעלי' לא טוכל לחיירי פשה
 דלמיכרין קרא לבי' חל נוטפה דקרא שמענו
 שלא יבס חס שחיסן וממילא חיירי קרא
 דבית אחד וכו' לחיירי פשה ופי"ו דכרי
 רש"י ורמב"ם כקרה חמד עולין ולכן ח"ש
 מה שדמיט רבינו לכה קושיא : (ב) ואנך
 סך תפרטינא חא דגרטינן ככסא ע"ה דף
 ל"ה : גבי הערחה יבמה לשוק ופרך
 תלמודא חי למ"ד וכו' ג"ל דלא גרטינן דלא
 כריך דכא לעיל מפרש חיירי לזון וכס חיירי

כנמר ביאה ח"כ למח' ל' למיפך יבמה לשוק חמ"ל ואט' גדהגמ' כריך לה נשמת
 עכ"ל מאי כליק דלעמא דמקסין חל"ל ודלוי דל"ג לה ללל וצריך למחוק כל זה מחגיגה
 דגמ' : (ג) ועוד דבא חן דף ל"ב : האפס סתלנה וכו' סולד ממזר וזמרינן עלה כרשינא
 זו דכרי ר"ע וכו' וחי גרם הכי למ"ד בעשה עשה חא אמר כחמא חיירי לזון ככ
 ולשמחל דמספקתא ל' וכו' כל"ל וכו' דלחך
 אפכר לומר דלרב יבמה לשוק ח"ה בלאו חל"ל
 בעשה חא ע"ה המשנה חניא ככרייחל זו דכרי
 ר"ע כחמר חין קידושין הוספין כח"ל ממילא
 משמע דהיחא דמתניחט חוי ח"ל ח"כ מאי
 מספקתא ליה לשמוחל היפשוט ל' מדרייחא
 דלא כרב וזלרנח מזו הכרייחא חוי הוברה
 לרב חבנ לעג"ד ל"ק ללל לפירש"י דכא דלמר
 זו דכרי ר"ע דלמר חין קידושין הוספין
 כח"ל היינו מכוס דר"ע חמר טן בעלמא חל"ל
 חין זה רחי' דנס חזשנה דימ' לשוק חוי ח"ל
 וטכל לומר דחוי חיירי עשה זכה ג"כ לר"ע
 חליבא דר' יצחק חין קידושין הוספין ודו"ק :
 (ד) ועוד דלמרינן בפ"ג דקידושין דף ס"ה
 ומה יבמה כהיא בלאו לא חספסי כה קידושין
 ומחן שמעט ל' דלמר חין קידושין הוספין
 ביבמה כז וקא קרי לה חיירי לזון וכו'
 כ"ל ועיי' ח"ס החולקן ד"ה חי כרב :
 (ה) והא דכתיב הוי' חונחא דקרא חא
 חו דלא הוי' כה חוי' לזר נמי קאמר וזלו
 דידי' כדקחי קחי וחינו דקרי ליבמה לשוק
 וכו' כ"ל : (ו) כללא דמילחא חכא על זרס
 חלונחא בלאו וכו' : ועל זרס כנוכחו נמי
 בלאו כיון שלא כנה חוהו ביה שנספסה
 וכו' כ"ל וכרינו מפרס דמלך ככרינא לא
 ח"ש פירש"י דמה לי זרס חלונחא חו זרס
 כנוכחו וכה דנקט הלמודא בעלמא ביה אחד
 הוא כונס וכו' : משמע למאורה חוי לזו
 כהא מכלל עשה ריבסא דליבסא נקיט חלל
 עיקר דכסא מכיון דלא כנה חוד לא יבמה :
 (ז) ויבמה לשוק בלאו דידה מלא חסיכה
 וכו' כ"ל

ד (א) ולעבור עליה ג' לאותין ואינעמח דר'
 יבמה משום דכל הכי דלויכא למידרס
 לא מוקמינן בלאוי יחיכא וצשומרת יבס חיכא
 שני לאותין חד משום דזדחו וחד משום יבמה
 לשוק ח"כ לאו משום כונוכיס קא דריס לה
 חלל משום דליבסא לזוקמי געניין אחר חלל
 ודלוי וכו' כ"ל ביחור דכרינו להויסא מדכרי
 הויכ"ן כהוס' ד"ה ח"כ שמקיים הויכסא
 דלא יגלה ומפרס מכוס דר"י לא כתי לזוקמי
 בלאוי יחיכא חא מוקשה דכרינו דל"כ לאו
 משום כונוכ"ן דריס לה לאנוכס חכוי חלל
 משום דבלחוס אחר ח"א ליישב הקרא חלל
 ודלוי דר"י ח"ס ל' ג"כ כרבנן וממילא דלחינו
 מיחור רק חכוי וחין לו שום מכמעוה רק
 משום כונוכ"ן דריס לה לקרא לאנוכס חכוי
 ויש לענין חכתי מ"ל לר"י דכשומרת יבס
 של חכוי עורר כנ' לזון דילחח לא חתי
 קרא רק לאנוכס חכוי וחס היקשה לך ח"כ
 כמוכין למה לי נימח כחמא דלא ידרוס
 כמוכין כמו ככל החורה טולה דלא דריס
 כמוכין ויש לומר דל"כ ליבמה להיפך לא
 יגלה כנף חכוי ולח יקח ח"ש חס חכוי
 וליכסחי' להיח לאנוכס דדקקמי' רבנן חלל
 ודלוי מדכהורס לא חסמכה למני' ש"מ
 דעיקר קרא לחו להכי הוא דלתי חלל
 לשומרת יבס ולעבור עלי' כנ' לאותין חלל
 יחח לי מאי דלא פריך בגמ' לר"י שפיר
 קאמרי רבנן חלל ודלוי דחי חוס חסמחי'
 לגמרי הו"ל חלל דלתי חוס חכוי חלל
 השכח ח"ש ובוה ניחא לי ג"כ מאי דנהקשיהי
 חליבא דרבנן חא חכוי כחמא מיוחר וזכרינו
 ח"ש דחי ס"ד דכוננה הבורס כר"י חכתי
 קשה ליכסחי' לגמרי כקושייתו לרבנן דדרשי
 כמוכין בעלמא חוס מוקמינן קרא דלא יגלה
 כנף לשומרת יבס וחכוי למוכין לאנוכס
 חכוי חלל ודלתי דכוננה הפרידס חחורס
 כדי שלא לידרוס כמוכין חכל ר"י לשיקטיה'
 הוא להיפך דחי חסמחי' לגמרי חוס מוקמינן כול' קרא לאנוכס חכוי וליכס' לחקשיה'
 דלכוי למח לי חא ידעינן כמוכין כיון דר"י לא דריס כמוכין ולכן הפרידס חחורס כדי
 לחוקמי טלי קרא לשומרת יבס וחכוי מיוחר לממיתח דוק וכו' דכרינו חי'סל לכקשוח
 לפי' ריב"ן חחתי מ"ל לזוקמי קרא לאנוכס חכוי חקמא לשומרת יבס של חכוי לחמך

ה ב' אחים שקידשו ב' נשים ובשעת כניסתן
 לחופה התליפו וכו' ומקו בנימ'
 דאיכא שש עשרה חסאת משום אשת איש
 ומשום אשת אח ומשום אחות אשה ומשום
 גדה

א רבנן אחין פרק ג'
 ח"ל ע"ב
 ענין ב' חתיס
 כקידכו ב' נשים
 והתליפו

ב ד' ל"ד ע"ב
 ענין ב' חתיס
 כקידכו ב' נשים
 והתליפו

עשה ובטלהו נכלל יבמה לשוק ח"כ מהירר ומיחתי וכו' כ"ל וביחור דכרינו דכרינו ס"ל
 דיבמה לשוק כ"ע בלאו כמו שמבאר לקמן וקשיא ל' זו ביבמה לזכר דלזכר זה
 כולי מילחא יחיחחא וחף לפירש"י לא ח"ש דכא יבמה לשוק חף לדענר רש"י לא ימלג
 חו מחיירי לחין חו מחיירי עשה וטבלהו מפרס לה כנמ' מלך דכס חוי סכרלה

מיפס דקאמז לקמן דף ק"ז א' אך גם זה אי לאו יחרי לויסור וזמנו איכא חף
 לאמר מיפס והסס לא קאמר רק דללו דמזמנה יבם לביא ע"ש היפס ;
ה (א) וכו' איכא שליח וכו' כ"ל : (ב) אמרי כבי רב ה"צ בכל הספרים הקדמונים
 וכן בתשובות וכו' אלא שפירש בפירוט השמועה וכו' כ"ל מה שהבין רבינו

דלא כיו דכ"ל נידוחה חל עליו מחילה שאין יכול לקדם ולא לפשוט שליח עד שיגדיל ע"ל
 בזה משמע דפליגי חפיק דניא דכ"ל דאין קצין יכול לקדם בקצנתו שיחלו הקדושין
 בגדלותו וכן כתב התל"מ בפ"ד מה' אישות כ"ל ז' שדין זה חלוי במחלוקת רש"י וחס"י
 ככתב וז"ל דאילו במסדו הקדושין בקצנתו לא עשו ולא כלום ואין הקדושין חלים אפי"ל
 לאחר גדלות ע"ש והגאון בעל נוב"י במה"ס
 חלק ח"ט סי' כ"ב ר"ל לומר דהחוס'
 איכא חולקין בגוף הדין ע"ל רש"י רק דטווחס
 כיון דאין מעשה קצן כלום ואינו יכול לקדם
 עכשיו חף שיכול לקדם שיחלו לאחר שיגדיל
 לא מלי עשה משוי שליח וכה"ל דמיר
 י"ב ז' ע"ש ותמיהני עליו דלי ס"ד דהחוס'
 מודים בגוף הדין לרש"י אין קושיה כלום
 דמי מכריחני לומר דמיריר ע"י שליח
 ואזכרנא דרש"י מבואר דהס עמיה קידמו
 הן אמת דהטוב"י מקשה זחה וגם התל"מ
 תמה על דכריסה מ"ל דמיריר ע"י שליח חף
 לדכריסו וכדאור התל"מ ל"ק כ"ל דהחוס'
 להעדרה בעלמא קמי' דלפילו כלל האמר
 להיך דלע"ז דע"ז עמיה אין מעשיהם
 כלום דעדין קניס הס חבל ע"י שלוחס
 עדיפא משוס דהשליח הוא בר דעת עכ"ל
 הא אין יכולים לעשות שליח ב"כ ותמיהני
 על קושיה התל"מ חבל לדכרי הטוב"י שיקר
 קושיהם השליח ודאלי דכריסה תמוהס
 ועכ"ל אי תמה דאין מדרך החוס' להקשות
 בפשיטות כמה שרש"י מבאר להדיא להיך
 ואס הי' כן טווחס הי' להס לביא פירש"י
 ולהקשיה על סדרתו כמו הרשב"א ז"ל ע"כ
 הנלע"ד לכוין דכרי החוס' עס דכרי
 רבינו רק במקום חל עליו מחילה לר"ך
 להינה עליה ולפ"י בעיקר הדין מודים לרש"י
 רק שמקשים קושיה רבינו וה"ל דלא כוי
 ככ"ל נידוחה חל עליו מחילה [כ"ל כשהי'
 בה ג' שנים ויום אחד] שאין יכול לקדם
 ולא לפשוט שליח עד שיגדיל וכו' [כ"ל בחלות
 הקדושין דהקדושין לא יחולו עד הגדלות
 וא"כ איכור נידה קדים] חבל אין טווחס
 שאין יכול לקדם לכשיגדיל ועיקר קושיהם
 דאכרי איכור נידה קדים משוס דאיכור ע"י
 קדושין לא חל רק לזמן גדלותה ואיכור נדה
 חל עדין כשהיא קטנה ואף שחוק קמה
 בלאונס עכ"ל ל"ל להסות דכריסה עס דכרי
 רבינו ונמצא לפ"י דבעיקר הדין לא פליגא
 חכמ"י ויכול הקצן לקדם בקצנתו שיחולו
 הקדושין בגדלות כנלע"ד

ה"צ בכל הספרים כ"ל דלא קאי חפיק
 דכריסו ככתב לקמן בשופטות מתוך ג' וכו'
 דלדברא בכל הספרים הנידוח כדירכא רש"י
 וכן כתוב בחוס' רק בספר כפר ע"צ גחלים
 הנידוח כדכרי רבינו רק דקאי אמה שכתוב
 בספרים שלנו אמר רב עמרם אמר רב ע"ז
 לומר רבינו דבעל הספרים הנידוח אמר
 רב עמרם אמרי כי רב כנלע"ד וכן הוא
 בפירש"י : (ג) לאחיובי אינהו שפשוט
 הפירש פתוחה מבטת ג' שנים ככתבדשו
 לאכביס הללו ע"י קדושי אביהם שהס
 גדולי' האכביס מיד קה"ו כה"ו ג' שנים ויום
 אחד כבר היו נידוח וכו' כ"ל :
 (ד) דלחמירין כמת' נידה וכו' ר"ל כידה
 מ"ד : הן בת ג' שנים ויום אחד ממקדסה
 כביסה וכו' בא עלי' אחד מכל העריות
 מומחין על ידה וכו' פחות מכלן כמותן
 אצבע כעין ע"ש : (ה) ובשופטות מתוך
 י"ב שנה וכבר היו שופטות וכו' לאמר
 קן לאחיובי אינהו הפירש וכו' ומחייבות
 משוס נידה וכו' חע"ג דכנה חתה חין
 לגביס ולחפיק יחד וכו' כ"ל : (ו) ופשוט
 גדול הוא כיכס דמלל מקוס איכור כנה וכו'
 ותמה עיני' בליחות נכאן עכ"ל בלאור דכרי
 דע"ז איכור נידה קדום על הנשים דכנה
 ג' שנים חל עליון איכור נידה חס יחולו
 עליון חע"ג ולהחפיק האלו בא האיכור
 כנה חתה כדפירש"י עכ"ל על הנשים איכור
 נידוח חלה מקודס חס יחולו עלין בני
 שנים וזהו שפירש"י רבינו ומה עיני' בליחו'
 נכאן ר"ל חף חס ינמח כדפירש"י שהס
 עמיה או שלוחס קידמו כיוס בקדסה גדלות
 וכה עליסה האיכור ככ"ל חבל על הנשים
 הא איכור נידוח קדים ובעל מקוס שמדובר
 כ"ש ככעין זה על החיכה האיכור נאמר
 והנה רש"י ז"ל שמר עלמו מזה שכתב
 ואע"פ שהנידוח קדים לא היו חל אכורות
 לאלו לפי שאין בכלל מלח עכ"ל וכו' לומר
 דרש"י חזיל לביתמי' שפירש בקדושין ע"ז
 ובשופטות כ"ד : אהה דהיח"ל ר"ש לומר
 האוכל כביסה ביה"כ פטור חע"ג כמתבאר
 ביה"כ והחוס' בשופטות סס הקשו עליו
 ועיקר קושיהם היא שכתב ויה"כ חיל
 כביסה ויה"כ ככ"ל ולי נראה דרש"י
 בקדושין דקקן זחה שכתב ואס נהגלה
 ביה"כ חפ"ה אכורה הייה עליו משוס
 חכר מן החי ע"ל וטווחס דקן אמת דעל
 הכהנה בעמיה פקע כתיסה איכור חכר
 מן החי וכה עלי' איכור כביסה ואיכור יה"כ
 ככ"ל ולא מיבעי למ"ד כהנה כדרי' לאו
 לאיכורס עומדה בחולין ק"י אלא חפילו
 למ"ד לאיכורס עומדה עכ"ל זה האיכור פקע
 ואחי כביסה ויה"כ ככ"ל חבל ע"ש אכורה
 כמתך האיכור מן קודס יה"כ ואס היו כה
 לאחל מהכהנה לא הי' לו עשה חסור ולכן
 לא אחי איכור יה"כ וחיל עליו וזהו שדיקק
 רש"י בלבוט המסור חפ"ה אכורה הייה
 עליו ר"ל חע"ג כנראה חוסינ מזה דעת רש"י
 כענין איכור חל ע"ה חלי כנראה נמי וחי"כ
 ממילא להיך מזה כידון דין דנכרנא לאו
 כר חיובא חוי להיך חע"ג דלחתיכה חל
 האיכור מקודס עכ"ל כיון דנכרנא לאו כר
 חיובא ובעמיה כר חיובא כלו עליו כל
 האיכורס כנה חתה לא מיקרי איכור חל
 ע"ה חבל רבינו כ"ל כריכ"ה בחוס' שפשוט
 סס דדוקא כהנהנה מעויה"כ חבל ביה"כ
 מיקרי איכור כה חתה חין מזה דעת רש"י
 כיון דלחתיכה כה כנה חתה מיקרי כה חתה
 חע"ג דלחתיכה חל חיובא מקודס ח"כ כידון
 דין נמי כיון דלחתיכה חל איכור נידה
 מקודס חע"ג דלחתיכה עדין לא חל האיכור
 עכ"ל לא מיקרי איכור כה חתה וכתבדמי
 כזה כרוך כטווחס ז"ל ודע שכת' בלפנינו

נדה ובאיסור בת אחת וקבעי תלמודא בשלמא כולן משבתת
 ליה בבת אחת כגון דשוו אינהו האנשים שליח (א) ושוו אינהו
 שליח ופגע שליח בשליח אלא נדות היכי משבתת לה מי
 יצמצם פתח נידוחן בגדלותן וקידושיהן בבת אחת אמר רב
 עמרם (ב) אמרי כבי רב ה"צ בכל הספרים הקדמונים וגם
 בתשובות כשר על גבי גחלים אלא שמעו התשובה בפירש
 השמועה בשופטות מתוך ג' לאחר ג' (ג) לאחיובי אינהו
 האנשים דלאו אפירושא דשוו אינהו שליח וכו' קאי אלא ה"פ
 בשלמא כולו משבתת לה וכו' אלא נדה היכי משבתת
 לה ומשני רב עמרם כולו משבתת לה בשיפעת מתוך
 ג' לאחר ג' לאחיובי אינהו שכשהיו הנשים (בנות
 ג' שנים ויום אחד והם היה) פחותות מבת ג' שנים
 כשנתקדשו לאנשים הללו ע"י קדושי אביהם שהם גדולים
 האנשים מיד כשהיו בנות ג' שנים ויום אחד כבר הי' נידוח
 וחל על האנשים איסור נידוח ואיסור אשת אח ואיסור אחות
 אשה ואיסור אשת איש בבת אחת דהיי' שעמא איתחוו
 לביאה וחייבים על ביאתן (ד) כדאמרינן במסכת נדה אבל
 פותח מכאן כמותן אצבע בעין (ה) ושופטות מתוך י"ב שנה
 וכבר היה שופטות ובאת לאחר כן לחיובי אינהו הנשים כשהיו
 י"ב שנים ויום אחד נעשו גדולות ובנות עונשין וחייבת משום
 נדה ומשום אשה אל אחותה וכו' אע"ג דבבת אחת אינן לנשים
 ולאנשים יחד ואם באת לדון ולעשות כולן בבת אחת כגון
 שהיו שופטות מתוך ג' לאחר ג' ולא טבלת לא פסק שם נדה
 מנייהו עד לאחר י"ב והטועים שלא ידעו ההלכה הנייה מתוך
 י"ג לאחיובי אינהו ומפרשי דאעשאן אינהו שליח קאי (ו) ושעות
 גדול הוא בידם דמכל מקום איסור כרת לבת ג' שנים ויום
 אחד ומה ענין שליחות לכאן : לא מצאתי יותר מפרק
 ד' אחין :

החולץ פרק ד

ד' ל"ח ע"א ו' שומרת יבם שנפלו לה נכסים וכו' מתה
 עיני טומחה יבם
(א) מנה ומאתים ונכסי מלוג צאן ברזל הנישומים בכתובתה
 ובנכסי היוצאין עמה דהיינו נכסי מלוג בש"א אנכסים
 הנכנסין ויוצאין עמה קיימי דהיינו נכסי מלוג כדדריק רב אשי
 בגמרא מדלא קתני יורשי האב עם יורשי הבעל וב"ה אומרים
 נכסים בחוקתן דהיינו נכסי צאן ברזל הנישומים בכתובתה ואפילו
 לב"ש נכסים בחוקתן דקאמרי היינו בחוקת יורשי הבעל והאי
 כ"ל להו בהדי כתובה משום דהיינו נכסי צאן ברזל
(ב) ומיבעי ליה לפרושי טענת חוקה מי שהוא בירו דהוי כמו
 פיקדון בעל אלא שלא ניתן לגבות מחיים מנכסים הנכנסין
 ויוצאין בחוקת יורשי האב בהא דאי פליגא ב"ש וב"ה ב"ש
 אומר יחלוקו דיורשי הבעל באין לירש יורשי האב באין
(ג) שהרי הן מוחזקין בהן אבל כתובה ונכסי צאן ברזל
 מדרה ב"ש וב"ה דבחוקת הבעל דלא ניתן לגבות מחיים והא
 דאמר בב"ב ביש נחלין נפל הבית עליו ועל אשתו וכו' בש"א
 יחלוקו וב"ה אומר נכסים בחוקתן וכתובה בחוקת יורשי
 הבעל וכו' התם בבולחו פליגא תדע דלא קתני התם יחלוקו
 יורשי הבעל עם יורשי האב אלא יחלוקו סתמא ועוד דבבא
 דלעיל דנפלה בית עליו ועל מורישיו מוכיח כן והיינו טעמא
 דהתם ניתן כתובה לגבות מחיים דלאחר מיתת הבעל קאמרי
 דאית להו לב"ש שטר העומד לגבות כגבוי דמי דחשיב להו
 כהללו באין לירש כדמפרש בפרק התולץ (ד) וכי היכא דלא
 בעי תלמודא התם בחוקתן נפל הבית עליו ועל מורישיו
 בחוקת מי משום דפשט ל' והכא נמי לא בעי ל' דהא גבי
 שומרת יבם דפשט ל' כדפירש"י אבל גבי נפל הבית עליו
 ועל אשתו וגבי עליו ועל אמו קבעי ל' : (ה) ואפילו למאן
 דמפרש

ך (א) מנה ומאתים ונכסי צאן ברזל וכו' ;
 כ"ל : (ב) ומיבעי ל' לפרושי טענת
 חוקה מי שהוא בירו דהוי כמו פיקדון דבעל
 שלא ניתן לגבות מחיים ונכסים הנכנסים
 וכו' כ"ל ודאי פליגא וכו' כ"ל ור"ל דהאי
 חוקה חפ"ה חוקה ירובה כמו שאין רק
 חוקה מפיסה טענת בירו דכיון דלא ניתן
 לגבות מחיים ויבם כמקום חל קאי לכן לא
 ילחא מחזקתן מש"כ גבי נפל הבית עליו
 ועל אשתו כדמסייס רבינו לקמן : (ג) שהרי
 הן מוחזקין בהם וכו' אין כוונתו דירש"י האב
 יותר ומוחזקין דל"כ לתם יחלוקו חל"ל ר"ל
 דהן מוחזקין יותר מנכסין ברזל דכ"ל כדכות
 דבעל חבל נכסי מלוג הס ג"כ מוחזקין :
 (ד) וכי היכא דלא בעי דמי תלמודא ההם גבי
 נפל הבית עליו ועל מורישין בחוקת מי משום
 דפשט ל' והכא נמי לא בעי ל' גבי שומרת
 יבם משום דפשט ל' וכו' כ"ל : (ה) ואפי'
 למאן דמפרש וכו' בחוקה יורשי האשה
 משום דאין חיה וכו' כ"ל קן כ"ל להניה
 דלפי גירסתיו קשה מאי חפ"י דקאמר הא
 ק"ז הוא חבל כפי הגההו ניהא דכיון
 דאמרינן ככאן מיקרי היבם מנה דבעל מוחזק
 ח"כ קשה לתם כפי יורשי האשה מוחזקין
 ונהי דאין בעל מוחזק יותר מ"מ בתמי
 מחזקה היא יותר ממנו כיון דספיקא הוא
 מי מת מחילה לזכ מהך רבינו ועיקר הדברי'
 כ"ל דק הוא זה ודאלי דחוקה מנה קמא
 יש לה דהיא האעלה ל' מבי' אכורה ולכן
 כבי' דעתה חין זה מוחזק יותר מוחזקין
 ככ"ל בחוקה ח' ולאחר מזה היבם כמקומו
 לק

לאו בחוקתה חבל כממתיין דע"כ כתיב

לפי הכ וודאי בחזקת הבעל יתר מחזקה בן מדה פירש"י בקושיה הוסיף דלמ"ד ב"ב בחזקת יורשי האשה לב"ש דלא פליגי בהא ומנאל דלפ"ו נכסי ל"ב יתר בחזקת האשה מנכסי מלוג האשה אבל האמת ב"ל דל"ק כלל דהא כל עיקר דיוקא דרב אשי דלא פליגי אכדוזה מדקתני יתלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב ולא קתני להיפקד ש"מ דקאי אנכסי מלוג ולא אחמוסו ח"כ לפ"ו למ"ד שם דנכסי נ"ב בחזקת יורשי האשה ממילא דסם קיימי ב"ב בחזקת יורשי האב וממילא לדידי' הא דקאתרי יתלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב ממילא דקאי אנכסי נאן כדזל כמו אנכסי מלוג : (ו) וגבי נפל הבית וכו' ביהור דבריו להלוק עם ב"ב למה גבי נפל עליו ועל אמו מודו ב"ה דיתלוקו משום דלדידי ולידי ספק הוא ול"כ גבי נפל עליו ועל אשתו למה נכסי מלוג יתר בחזקת האשה לב"ה הא סם ג"כ ספק ירושה ועי"ה ב"ב ק"ח ב"ה :

לפי הכ וודאי בחזקת הבעל יתר מחזקה בן מדה פירש"י בקושיה הוסיף דלמ"ד ב"ב בחזקת יורשי האשה לב"ש דלא פליגי בהא ומנאל דלפ"ו נכסי ל"ב יתר בחזקת האשה מנכסי מלוג האשה אבל האמת ב"ל דל"ק כלל דהא כל עיקר דיוקא דרב אשי דלא פליגי אכדוזה מדקתני יתלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב ולא קתני להיפקד ש"מ דקאי אנכסי מלוג ולא אחמוסו ח"כ לפ"ו למ"ד שם דנכסי נ"ב בחזקת יורשי האשה ממילא דסם קיימי ב"ב בחזקת יורשי האב וממילא לדידי' הא דקאתרי יתלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב ממילא דקאי אנכסי נאן כדזל כמו אנכסי מלוג : (ו) וגבי נפל הבית וכו' ביהור דבריו להלוק עם ב"ב למה גבי נפל עליו ועל אמו מודו ב"ה דיתלוקו משום דלדידי ולידי ספק הוא ול"כ גבי נפל עליו ועל אשתו למה נכסי מלוג יתר בחזקת האשה לב"ה הא סם ג"כ ספק ירושה ועי"ה ב"ב ק"ח ב"ה :

רמפרש גבי נפל הבית עליו ועל אשתו בחזקת יורשי הבעל ואין אחר מהן מוחזק בנכסים אבל ביבמות ובכתוב' גבי שומרת יבם שמתה והיבם חי וכבר באו לירו נכסי אשתו וזכה בהם קודם שמתה יבמתו אפילו לכשתמות יבמתו ובחזקתן הן עומדין (ו) וגבי נפל הבית עליו ועל אמו מודו ב"ה דיתלוקו והיינו טעמייהו משום דיוורשי הבן באים לירש ויורשי האם באים לירש מכת ירושת קורבה אבל גבי נכסי מלוג יורשי הבעל באים לירש מכת ירושת קידושין ולא מכת קורב' סברי ב"ה דנכסי מלוג בחזקת יורשי האב ואי נמי קסברי ירושת הבעל לאו דאורייתא אפילו קסברי דאורייתא לאו אלימא בירושה גמורה :

ד' מ' ע"א ז אלא חלוט מצה למאי הלכתא אמר ענין חלוט מנה רבינא לומר שארם יוצא בה ידי חובתו בפסח ובפסחים א' פרט לחלוט ואשישא אלמא אין יוצאין בה בפסח (א) ו"ל דחלוט דפסחים כגון שעשאו דרך גדולה שאינו רומה ללתם עוני אי' הא דאמרינן בפסחים כגון (ב) דחלוט ולא הדר אפייה לפיכך לא קרינן ב' לחם עוני אבל הך דהחולץ מיירי כגון דחלוט והדר אפייה דהשתא נעשיית לחם עוני אבל קודם אפי' לא :

ד' מ"ט ע"א ח אמר אביי הכל מודים בבא על הנדה ועל הסוטה אמתניתן קאי והבי קאמר אפילו לרבנן דבעי כרת ונדה בכרת : בנדה לא הוי ממזר כדמפרש טעמא (א) אבל לר' עקיב' דברייתא דמיירי בשאר חייבי לאוין לא קאי דהא תנן בהרי"א באשה רבה דממזר הוי ובהזורק ב' משנות דקתני בהרי"א ממזר (ב) והכי מסיק בשילהי שמעתא (ג) אביי בשומרת יבם מספקא ל' אי כרב וכו' ואי אייבם קא מהדר אביי א"כ לישני ל' ואביי כר' עקיבא דברייתא סבירא ל' דמשוו ל' ממזר בהאשה רבה ובהזורק ובהאי תניא נמי הכי הכל מודים בבא על הנדה וכו' אמתניתן קאי כמו כן אביי שומרת יבם מספקא ל' אי כרב אי כשמואל (ד) אי כרב דאמר לא תפסי' קידושין ביבמות ומשני ליה אביי בשאר חייבי לאוין אביי מטעמי' דנפשי' קמעו שלא ידעו דברייתא זו מסייע ליה ולא הוי בריית' דתניא בהאשה רבה דתניא דברי ר' עקיבא דאמר יש ממזר מחייבי לאוין אבל חכמים אומרים אין ממזר מיבמה דאי הוה שמיע ל' הוה בייל לה יבמה בהדי נדה וסוטה ולאשמעינן למ"ד אין קידושין דלא הוי ממזר אע"ג דאין קידושין תופסין הואיל ולא השאר הוא ולמ"ד קידושין תופסין ולו תהי' לא תדרשו לאין קידושין תופסין ולא כן הוה בלאוין דשאר נהכי פלוגתא דרב ושמואל בהאשה רבה אינהו לא קמעו דפשיט ל' דמרב' כל חייבי לאוין מיבמה לא הוי ממזר כדתנן התם ולרבנן לא הוי ממזר כדקתני בברייתא התם אלא לגבי נט איירי וצריכא נט או אין צריכא נט אפילו רבנן דאמרי אין צריכא נט פשיטא ל' דלרבנן דבעי חייבי ברייתא א"כ לר' עקיבא דבעי חייבי לאוין דשאר ולא הוי ממזר כדקתני בברייתא ב' בעי כרת ואין קידושין תופסין לר' ע"ה תרתי שאר ואין קידושין תופסין והא דאמר בהחולץ אמר ר' יוחנן הכל מודים כר' דאמר בגוי ובעבר וכו' ומפרש תלמודא משום דאין קידושין תופסין בחייבי לאוין ור' שמעון התימני הא דחינן התם ומוקי לה הוא הכי הכל מודים כר' דאמר אין הדברים הללו אלא כר' עקיבא ול' לא סבירא ל' וגוי ועבר מודה דממזר הוי ואע"ג דלא הוי אלא חייבי לאוין נרידא וכו' טעמא דאין להם קידושין לא עליה ולא על אחרים : לא מצאתי יותר מהחולץ :

ד' מ"ט ע"א ח אמר אביי הכל מודים בבא על הנדה ועל הסוטה אמתניתן קאי והבי קאמר אפילו לרבנן דבעי כרת ונדה בכרת : בנדה לא הוי ממזר כדמפרש טעמא (א) אבל לר' עקיב' דברייתא דמיירי בשאר חייבי לאוין לא קאי דהא תנן בהרי"א באשה רבה דממזר הוי ובהזורק ב' משנות דקתני בהרי"א ממזר (ב) והכי מסיק בשילהי שמעתא (ג) אביי בשומרת יבם מספקא ל' אי כרב וכו' ואי אייבם קא מהדר אביי א"כ לישני ל' ואביי כר' עקיבא דברייתא סבירא ל' דמשוו ל' ממזר בהאשה רבה ובהזורק ובהאי תניא נמי הכי הכל מודים בבא על הנדה וכו' אמתניתן קאי כמו כן אביי שומרת יבם מספקא ל' אי כרב אי כשמואל (ד) אי כרב דאמר לא תפסי' קידושין ביבמות ומשני ליה אביי בשאר חייבי לאוין אביי מטעמי' דנפשי' קמעו שלא ידעו דברייתא זו מסייע ליה ולא הוי בריית' דתניא בהאשה רבה דתניא דברי ר' עקיבא דאמר יש ממזר מחייבי לאוין אבל חכמים אומרים אין ממזר מיבמה דאי הוה שמיע ל' הוה בייל לה יבמה בהדי נדה וסוטה ולאשמעינן למ"ד אין קידושין דלא הוי ממזר אע"ג דאין קידושין תופסין הואיל ולא השאר הוא ולמ"ד קידושין תופסין ולו תהי' לא תדרשו לאין קידושין תופסין ולא כן הוה בלאוין דשאר נהכי פלוגתא דרב ושמואל בהאשה רבה אינהו לא קמעו דפשיט ל' דמרב' כל חייבי לאוין מיבמה לא הוי ממזר כדתנן התם ולרבנן לא הוי ממזר כדקתני בברייתא התם אלא לגבי נט איירי וצריכא נט או אין צריכא נט אפילו רבנן דאמרי אין צריכא נט פשיטא ל' דלרבנן דבעי חייבי ברייתא א"כ לר' עקיבא דבעי חייבי לאוין דשאר ולא הוי ממזר כדקתני בברייתא ב' בעי כרת ואין קידושין תופסין לר' ע"ה תרתי שאר ואין קידושין תופסין והא דאמר בהחולץ אמר ר' יוחנן הכל מודים כר' דאמר בגוי ובעבר וכו' ומפרש תלמודא משום דאין קידושין תופסין בחייבי לאוין ור' שמעון התימני הא דחינן התם ומוקי לה הוא הכי הכל מודים כר' דאמר אין הדברים הללו אלא כר' עקיבא ול' לא סבירא ל' וגוי ועבר מודה דממזר הוי ואע"ג דלא הוי אלא חייבי לאוין נרידא וכו' טעמא דאין להם קידושין לא עליה ולא על אחרים : לא מצאתי יותר מהחולץ :

ד' מ"ט ע"א ח אמר אביי הכל מודים בבא על הנדה ועל הסוטה אמתניתן קאי והבי קאמר אפילו לרבנן דבעי כרת ונדה בכרת : בנדה לא הוי ממזר כדמפרש טעמא (א) אבל לר' עקיב' דברייתא דמיירי בשאר חייבי לאוין לא קאי דהא תנן בהרי"א באשה רבה דממזר הוי ובהזורק ב' משנות דקתני בהרי"א ממזר (ב) והכי מסיק בשילהי שמעתא (ג) אביי בשומרת יבם מספקא ל' אי כרב וכו' ואי אייבם קא מהדר אביי א"כ לישני ל' ואביי כר' עקיבא דברייתא סבירא ל' דמשוו ל' ממזר בהאשה רבה ובהזורק ובהאי תניא נמי הכי הכל מודים בבא על הנדה וכו' אמתניתן קאי כמו כן אביי שומרת יבם מספקא ל' אי כרב אי כשמואל (ד) אי כרב דאמר לא תפסי' קידושין ביבמות ומשני ליה אביי בשאר חייבי לאוין אביי מטעמי' דנפשי' קמעו שלא ידעו דברייתא זו מסייע ליה ולא הוי בריית' דתניא בהאשה רבה דתניא דברי ר' עקיבא דאמר יש ממזר מחייבי לאוין אבל חכמים אומרים אין ממזר מיבמה דאי הוה שמיע ל' הוה בייל לה יבמה בהדי נדה וסוטה ולאשמעינן למ"ד אין קידושין דלא הוי ממזר אע"ג דאין קידושין תופסין הואיל ולא השאר הוא ולמ"ד קידושין תופסין ולו תהי' לא תדרשו לאין קידושין תופסין ולא כן הוה בלאוין דשאר נהכי פלוגתא דרב ושמואל בהאשה רבה אינהו לא קמעו דפשיט ל' דמרב' כל חייבי לאוין מיבמה לא הוי ממזר כדתנן התם ולרבנן לא הוי ממזר כדקתני בברייתא התם אלא לגבי נט איירי וצריכא נט או אין צריכא נט אפילו רבנן דאמרי אין צריכא נט פשיטא ל' דלרבנן דבעי חייבי ברייתא א"כ לר' עקיבא דבעי חייבי לאוין דשאר ולא הוי ממזר כדקתני בברייתא ב' בעי כרת ואין קידושין תופסין לר' ע"ה תרתי שאר ואין קידושין תופסין והא דאמר בהחולץ אמר ר' יוחנן הכל מודים כר' דאמר בגוי ובעבר וכו' ומפרש תלמודא משום דאין קידושין תופסין בחייבי לאוין ור' שמעון התימני הא דחינן התם ומוקי לה הוא הכי הכל מודים כר' דאמר אין הדברים הללו אלא כר' עקיבא ול' לא סבירא ל' וגוי ועבר מודה דממזר הוי ואע"ג דלא הוי אלא חייבי לאוין נרידא וכו' טעמא דאין להם קידושין לא עליה ולא על אחרים : לא מצאתי יותר מהחולץ :

ד' מ"ט ע"א ח אמר אביי הכל מודים בבא על הנדה ועל הסוטה אמתניתן קאי והבי קאמר אפילו לרבנן דבעי כרת ונדה בכרת : בנדה לא הוי ממזר כדמפרש טעמא (א) אבל לר' עקיב' דברייתא דמיירי בשאר חייבי לאוין לא קאי דהא תנן בהרי"א באשה רבה דממזר הוי ובהזורק ב' משנות דקתני בהרי"א ממזר (ב) והכי מסיק בשילהי שמעתא (ג) אביי בשומרת יבם מספקא ל' אי כרב וכו' ואי אייבם קא מהדר אביי א"כ לישני ל' ואביי כר' עקיבא דברייתא סבירא ל' דמשוו ל' ממזר בהאשה רבה ובהזורק ובהאי תניא נמי הכי הכל מודים בבא על הנדה וכו' אמתניתן קאי כמו כן אביי שומרת יבם מספקא ל' אי כרב אי כשמואל (ד) אי כרב דאמר לא תפסי' קידושין ביבמות ומשני ליה אביי בשאר חייבי לאוין אביי מטעמי' דנפשי' קמעו שלא ידעו דברייתא זו מסייע ליה ולא הוי בריית' דתניא בהאשה רבה דתניא דברי ר' עקיבא דאמר יש ממזר מחייבי לאוין אבל חכמים אומרים אין ממזר מיבמה דאי הוה שמיע ל' הוה בייל לה יבמה בהדי נדה וסוטה ולאשמעינן למ"ד אין קידושין דלא הוי ממזר אע"ג דאין קידושין תופסין הואיל ולא השאר הוא ולמ"ד קידושין תופסין ולו תהי' לא תדרשו לאין קידושין תופסין ולא כן הוה בלאוין דשאר נהכי פלוגתא דרב ושמואל בהאשה רבה אינהו לא קמעו דפשיט ל' דמרב' כל חייבי לאוין מיבמה לא הוי ממזר כדתנן התם ולרבנן לא הוי ממזר כדקתני בברייתא התם אלא לגבי נט איירי וצריכא נט או אין צריכא נט אפילו רבנן דאמרי אין צריכא נט פשיטא ל' דלרבנן דבעי חייבי ברייתא א"כ לר' עקיבא דבעי חייבי לאוין דשאר ולא הוי ממזר כדקתני בברייתא ב' בעי כרת ואין קידושין תופסין לר' ע"ה תרתי שאר ואין קידושין תופסין והא דאמר בהחולץ אמר ר' יוחנן הכל מודים כר' דאמר בגוי ובעבר וכו' ומפרש תלמודא משום דאין קידושין תופסין בחייבי לאוין ור' שמעון התימני הא דחינן התם ומוקי לה הוא הכי הכל מודים כר' דאמר אין הדברים הללו אלא כר' עקיבא ול' לא סבירא ל' וגוי ועבר מודה דממזר הוי ואע"ג דלא הוי אלא חייבי לאוין נרידא וכו' טעמא דאין להם קידושין לא עליה ולא על אחרים : לא מצאתי יותר מהחולץ :

הבא עליבמתו פרק ו

ד' מ"ב ע"ב ז אמר ר' יהושע חייב אדם לפקוד את אשתו ג"ל דפקיד' לאו דווק' תשמיש אלא כשרוצה לצאת לדרך ענין פקיד' אשתו (א) אם רחוק ממני לא יצא לדרך אלא א"כ ישוב אלי' ויפקדנה או בתשמיש או בשאר צרכי' ולא ילך למרתק' בלא דעתה ופריך הא מהכא נפקא הא מהתם נפקא ואל אישך תשוקתך מלמד שהאשה משתוקקת על (ספר הישר) גימל

שנתנו חכמים לו רשות לא ילא אלא כדכחו: (ב) חד קרא וכו' אם אינה נידה וידבר על לבה וכו' יש לשיין דלם אינה נידה למה לא יפקדה בשמיים וז"ל דס"ל לרבינו דמשמע מלישנא דגמי דלין חילוק דפרטי לא נירצא אלא לאשמו נידה משמע דלא כדכחו: ק' : תלמד שהאשה משתוקקת על בעלה כעטס גהוא זינא לדרך דך שקיקה ללו חמישים דפריש"י אלא שקיקה בדברים אע"ג דלפירושינו הוה ל"י לומר אפי' אשמו נידה חמס חין זה ראי' דהא לגימור רש"י ופירושו למה לא חמס אפי' כמור לוססה' אלא ודלי דכן הוה סגנון הלשון: (ג) דלחמרינן מניחין חמס פליגור כע"ז ס"ה י וטובה עונה אינא כחלמוד שאין לחמישים וכו' כע"ז לא ידעתי הא גס לפיכך עונה לא קאי לחמישים רק על הזמן שסמוך לווססה אך משום דלפריש"י קאי ע"פ על ענין חמישים מש"כ לפירושו לכן הולך לזה: (ד) וכו' כשציל דבר הכוונה לא חקיקין ל"י והחמס זה וכו' כע"ז: (ה) אדרבה ידחה דבר הכוונה וכו' הוה קושיא אחרת וכו' אף דנימא דע"פ הוה משועבד לה כשילא לדרך כמשע עמה והוה חיובא דאורייתא ככל זמן עונה דמוחזק על וטובה לא יגרע וממילא דידיחית חמסחא דהורחם אפתי קשה לא ילא לדרך ולא ידחה זלח כיון דרשות היא: (ו) אכל לפי מה שפירשתי א"ש שאם רצונו לנאה לדרך הכוונה ישוב לביתו ויעקוד אשהו אכל לא לדבר מלוס דילמא חילוקין ומימע. ולא עביד מלוס ע"כ ממקום שהוא שם לא ינרע וכו' כע"ז ומ"ש משום הכי מייחי לקמן כסמוך המכבד אשהו וכו' ר"ל דלפריש"י דקאי על השמים לא שייך דבר לענין כיבוד אכל לפירושו שפיר קא סמני' משום דסם זה היא רק כבוד בעלמא לרעה ולפייסה ולדבר על לבה וליטול ממנה רשות ומס"ה מייחי דך כרייתא דמלוס לכבדה:

ביעורה חסתי ממנה וילפינן לה מדכתיב ואני כגני נהתי לך אה משמרה הרומותי כשתי הרומות הכתוב מדבר אחת הרומה סכורה ואחת הרומה במאה ואמר דרמא לך שלך הא לא לסיקה חמה כבשילך עיי"ש ומסמא כשם שרומה כהורה עיקר הגלחה דהייט אכילס אינו רק לכהן כמו כן עמא כעיקר הגלחה דהייט כריפה הוא דווקא דלכהן ומזה נשמע דה"ה לכל הגאה של כילוי דאסור לישראל והמיהי על החום ככונין ככמה מקומות שמכאיוס ראי' לדין זה מפצל עמא ומזה ילפינן לחומה למה לא הביאו ראי' רבינו מחומה נופס ואלי משום דרש"י פ"י שם קך אחת מחומה נופס ואלי אה הכוונה ולא ליחי כה לוי מקלה ולפי טעם זה לאו דווקא כריפה אכל החום שם פליגי על רש"י ז"ל ופירשו דווקא כריפה א"כ חין מזה ראי' על כל הגאה של כילוי אכל מהא דפכל ספיר משמע דאמר כה חין לך כה אלא משעת הרמה וחילך משמע דכל מילי אסור כן כ"ל ודע דהקשיתי כמה שכתב רבינו הטעם בעירוב משום דלי בעי מיהסיל וקשה הא כריס בכל מערבין מוכח דטעמא דרבנן משום דחי לכהן דלא בעינן מידי דחי ל"י ואדרבה לריב' דכומס דפליגי שם דלין מערבין לישראל כהחמה משום דבעינן מידי דחי ל"י פריך שם בגמ' לישהרי עכ"פ משום דלי בעי מיהסיל עיי"ש בכל הסוגיא וע"כ אי עממא משום דחי בעי מיהסיל א"כ חין ראי' מזה דמוגר ליהנות מהרומה אך כזה אפשר לומר משום דע"פ עמה היא הרומה ואף אם בלחה לא מיהסיל עכ"ל עירובו עירוב וממא דנהגה מהחומה ויש ליישב: (ג) ועוד שנינו בהרותות פ"א משנה י' מדליקין במבואות האפלים ועל גבי הולין וברשות כהן וכו' מדברי רבינו משמע דכרשות כהן אכילי קאי אכל הכ"ס והרא"ש כפירושם הביאו מירושלמי דלא קאי רק אהולין אכל האי מבואות האפלים מותר אפי' שלא כרשות כהן ובאמה סבב הרא"ש וז"ל דמדאורייתא אפי' הגאה של כילוי כרי ומדכתיב הוא דאסורו ולוודך רביס לא נזר עכ"ל ובהו ארווח לן כל הכי פוגיות דלרבי רביס או במקום מזה לא נזר וז"ל דגם דעת הרמב"ם הוא כן עיי' בה' הרומות פ"א הל' י"ח וקשה בעיני שרבינו וההוא' פליגי על ירושלמי לכן כ"ל דגם סם כוברים דזונו רק מדכתיב ומה שכתב ברשות כהן לא קאי רק אהולין וההוא' אע"ג דלא הביאו דך דהוליס עכ"ל אהא סמכי ומ"מ הולרנו לחילוק זה משום ההיא דפסחים דהסח ליכא דבר מלוס ולא ס"ל מ"ש הרא"ש משום דאלל רבי אכלו הרבה ח"ח ומיהשב זה לדבר מלוס אך זה דוחק לכן יורה טוב לומר דס"ל דגמ' דידן פליגי על ירושלמי מכוניא דכסה ה"ל דמשמע עמא דומיא דטהורה: (ד) והא דאנא שאלו לכהניס של רבי עביד וברשות כהן דמי וכו' בחום לא כהכו זה דכרשות כהן דמי ודברי רבינו עיקר מלמד דוחק לומר דלא עשה זה רק לכהניס ורש"י ז"ל כתב שם משום דרבי אכל הולין כמנהג הכי מסורס דלעממו עשה אדיר מן דיומי גרע זה מנר כיון דאיכא כהן כרי לטולס לזה כ"ל הא דכרשו החום לכהניס של ביה ר' סה עביד ר"ל דעיקר סוגיה לכהניס וממילא דהאר לכולס:

על בעל בשעה שהוא יוצא לדרך ומסתמא כיון שמתאוה עליו יש לו לפוקדה דהמכבד אשתו כגופו אמר: בסמוך עליו הכתוב אומר או תקרא וה' יענה ומשני אמר רבי יוסף לא נצרכי אלא לאשתו נדה ה"ג בכל הספרים הישנים וה"פ (ב) חד קרא משמע לן דחייב לפוקדה אם אינה נדה וידבר על לבה טענה שלימה וקרא אתרינא משמע לן שאפילו אשתו נדה יש לו לפוקדה וכמה אמר רבא עונה ואע"פ שאסורה בתשמיש שמתה הוי לה הואיל ורוצה לצאת לדרך כדאמרינן בעירובין הישן בכליעה שאיש ואשתו ישינים בה עליו הכתוב אומר נשי עמי תגרשון מבית הענוניה ואמר רבי יוסף החם אפילו אשתו נדה אלמא שמתה היא לה ה"ג צריך לפוקדה אפילו היא נדה (ג) כדאמרינן מניחין תחת הצינור שמימיו מקליחין וכמה אמר רבא עונה וטובא עונה איכא דאמר בתלמוד שאינן להשמיש ומה שהני' בספרים לא נצרכה אלא סמוך לוסתה שיבוש גדול הניה לפי שסברה דפקוד' היינו תשמיש חדא דבשבועות מוכיח דסמוך לוסתה דאורייתא ועוד קאמר הני מילי לדבר הרשות (ד) וכו' בשביל דבר הרשות אקרי' ל' והוהרתם את בני ישראל דמוקמינן סמוך לוסתה (ה) אדרבה ידחה הבר הרשות ולא יצא לדבר הרשות בסמוך לוסתה ויתקיימו ב' מקראי' הללו (ו) אבל לפי מה שפרשתי אתי שפיר שאם אינו לצאת לדבר הרשות ישוב לביתו ויעקוד אשתו דלמא אצטרך וממנע ולא עביד מצוה אלא ממקום שהוא שם לא ימרה לשוב לביתו: לפקוד אשתו משום הכי מייחי לקמן בסמוך המכבד אשתו וכו' :

ד' ס"ג ע"א י המלוה לעני סלע בשעת דוחקו עליו ענין הגולה לעני בשעת דוחקו הכתוב אומר או תקרא וה' יענה (א) קשיא לי האמר בחגיגה פרק א' מאי רעות רבות וצרות רעות שנעשה צרות זו לזו כגון זיבורא ועקרבא שמואל אמר זה הממציא מעות לעני בשעת דוחקו משמע כשהוא חייב לפרנסה ומוליכין אותו לבית האסורין והוא מתנן ואומר מי ילוני מעות וחבירו אומר לו אני אלוה אותה על ביתך או על משכון אחר ונותן לו בעל כרתו כוול וזה הוא רעות שנעשה לו צרות זו לזו כגון זיבורא ועקרבא פירש הרב כגון חמימי לזיבורא וקריד' לעקרבא וחילופא סכנת' וזהו צרת זו לזו שאין לו תקנה: לא נמצא יותר מהבא על יבמתו:

אלמנה לכהן פרק ז

ד' ס"ו ע"ב יא כהן ששכר פרה מישראל אע"פ כהן ששכר פרה מישראל לא יאכילנה כרשיני תרומה קשיא לרבינו והלא תרומה מותרת בהנאה (א) בפרק כל שעה ועוד האמר החם אבא שאול גבל של ר' יהודא ה' והי' מחמם לו חמין בתרומה שנממאת ונראה לי שהנאת תרומה (ב) כגון לערב לו בה מינו דאי בעי מיתשל לסמוך ולישב על גבי קופת שאור ולמוכרה אם נפלה מבית אבי אביו אבל לאוכלה לישראל או לכלבו או להסיקה תחת הבשילו אסור דהויא דומי' דאכילה היחר הסקה בעינן בבמה מדליקין ופשוט החם אמרה תורה בשעת כיעור' תהני' מינה ולכהן קאמר וכן מוכיח בטעמא טובא דאיכא החם (ג) ועוד שנינו מדליקין במבואות האפלים ועל גבי הולין וברשות כהן ובחוספת' תרומות מוכח ששמן שריפה ברשות כהן אבל ישראל ברשות עצמו אסור (ד) והא איכא דאבא שאול לנכהים של ר' יהודא הוה עביד וברשות כהן דמי והכי נמי אמרינן גבי תרומה טמאה הוה לה להסיקה תחת תבשילך דמשמרת תרומתי כתיב ונס אסור לפני כלבו שאפילו לעשות מפירות תרומה יין תפוחים ויין תותים אסור מפני שמפסידה אבל לישב עליה ולמוכרה מותר שכל הנאה שהוא דרך אכילה אסורים לורים שמכלה אותו וגם גבי משמרת תרומה אבל דבר שאין מכלה אותו ואין מפסידה מותר לורים וגם לגבי תרומה ביד כהן: לא נמצא יותר:

הערל פרק ח

ד' ע"ה ע"א יב אמר רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה שמעתי מפי חכמים ביבנה כל מי שאין לו אלא ענין כריס חמה

ביצה

יב

(א) דאמר כפ' הולין ד' מ"ב : מתניתין דכמחא סדר ב' - דאמר ר' ישמעאל וכו' ח"כ וכו' כ"ל : (ב) ועוד מתניתין לא פליגא והא דאמר בין שכתבו בניו בהרווייהו פסלה אבל כדאמר לא והא דקתני אפי' אחד מהם וכו' (ג) וא"ת לא וחזור על בניו ח"ז לומר כן

וקלס' טובא וסינו דלעולם קי"ל כמסקנא דדבא דבביתא חיה לכו הנהו תך מלחא מנה הכחוב דזכותא ונס לא כתיב עד עולם ש"מ דמן האורה לא נאכרה רק כגון בעלמא אבל כגולדים מתע מותרים לבא בקהל ואני מוסף בזה דברים על הפסע כיון דהאורה כהנה לנו הפסע דמי יסיר לאה בנק' ואפי' לר' שמתוך דאמר בע"ז דף לו ובסוף האומר דמי יסיר לרבות על

האומר והרמב"ם פסק סוסי' מ"מ אין מקרא יולא מידי פשוטו וממילא דזה הפסע לא שייך רק אזה הגר גופה שכתבם בניוהו בכל הענין משא"כ הגולדים ממנו לזה בא דוד ואכנס לדורות היואלים ממנו ולפ"ז הא דהן אכורים היינו מדאורייתא ולאכורס חכור שליט אי. תנזיה יהוסע ודוד וע"י אמרינן בגמ' תנינן קוד גזר עליהם ר"ל אדורות היואלים ממנו ובהו שליטא כניווא חזין לכן חומר הא דהן כאלו כן הלוקים קמי' אמן ראשון והא דהן כאלו קמי' חזי איואל מתע ואלו דבס דעה רש"י קן ולק"ה פירושו בכל המקומות ואלו לפי האמה גס רבינו יסבור קן: (ג) אבל תנינה לכו מדבשא ולי' מדאורייתא וכו' כ"ל ואפי' דלס"ד דרבא בע"כ כ"ל קן דנקט חזידי מתורת וק כתבו סוסי' ר"פ ח"כ מ"מ זה חזין חידוש כיון דבאמה סדר ב' רבא אבל לפירש"י כ"ל לפי האמה קן זה ח"כ לומר לעיין במלחמות: (ד) וכדפירש"י מיכהנר ופסוק הכי עדיפא משפחה דשפחה חזין לן קנס וכו' פ"ל ולפירש"י ח"כ לומר לא לפירושו משום שעבוד נמורים אבל בקהל ש"מ דעכאוב מעבדים נמורים אבל לרבינו דמן האורה אכורים אפשר לומר דלא גזרו עליהם שיעבוד משום מעבדים ומ"ש רבינו ומיינו דקפריך וכו' ר"ל דלשון מחוטב ענין לא משמע עבדה גמורה :

ביצה אחת הרי הוא כסרים חמה וכשר ונראה לי דהבי הלכת' (א) דאמר בפירקין אמתניתין דכרמא הדר ב' דאמר ר' ישמעאל א"כ סבירא לי' לתלמוד' דהלכתא כהאי מתניתין דאמר בכרם ביבנה (ב) עוד מתניתין לא פליגא דקתני כל שנפצעו ביצה בהרווייהו פסלא אבל כהרא לא ואפילו אחד מהם הני מילי לגבי פציעו או לגבי זיבה או לגבי נקיבה אבל לגבי נטילה לא פסלינן דהבי אשבחן לגבי כוליא לקתה בכוליא טריפה נטלה כשירה ר' ישמעאל לגבי נטילה איירי ואם בשביל שנכרתו חוטי ביצה אחת לא אשבחן דבחוטי ביצה פסול תלמודא וליכא מאן דפליג ארי' ישמעאל עוד הא מעשים בכל יום רמולדי וכו' וא"ת צא והוציא על בניו מאי דהא רבו ממזירי' בישראל דהא קידושין תופסין בחייבי לאווין :

ד' ע"ח ע"ב יג דוד גזר על הנתינים ג"ל דרוד לא גזר ענין זוד גזר על אלא (א) שלא יפקיעו שיעבוד אלא לא שהיו כגרים המשועבדים דהא נתינים בלאו דלא תחתן קיימי כדאמר רבא לעיל נתגירו אית לי' תתנות (ב) נתינה במלקות כדאמר באלו הן הלוקין ואם בדברי רבותינו שאומרים גזר דוד על הנתינים שלא יתחתן ליתא דהא מדאורייתא אסור כדפרישית ואם הוא לאו דוקא בנתינה מלקות אלא אנב גררא נקמי כדנקט הלוצה אבל גרושה לאו מילתא היא דהלוצה אצל גרושה סמכין לה הלכך לפום רהיטא קתני לה (ג) אבל נתינה לאו למדרשיות דאי לאו מדאורייתא לא הוי תני לה נבי מלקיות וחייבי לאוין כדפרישית (ד) וכדפירש מסתבר ואפי' עדיפא משפחה ושפחה אין לה קנס דגופה קנוי לישראל לכולה שיעבוד אבל נתינה יש לה קנס דגיוורת מעליותא היא ואין גופה קנוי' אלא משה ויהושע ודוד גזר עליהם שיעבוד עבודה מהבא והיינו דקפרך משה גזר עליהם דכתיב מתטב עציך וגומ' לא משתמיט דלא ליפרוך מלא תחתן ועוד לאו דשבעה עממין להיכא אויל היינו דקאמר ראוי לדבק באומה זו :

ד' ק"ד ע"ב יד רובל יוצא ואשה חוגר' בסני' הואיל ומכוער ענין רובל יולא הדבר תצא א"נ רוק למעלה או מקום מנעלי' תחת המטה. ורובל יצא תצא ורבינו שלמה מפרש תצא מן הבעל ולא נהירא ובהלכות גדולות מפרש דהאי תצא מן הרובל אם מת או גירשה חבעל דהוה לי' רובל נטען אבל מן הבעל לא תצא אלא בעדים והבי פסק' בה"ג והלכת' אין דבר שבערוה פחות משנים עד שיראה כמכתול בשפופרת לענין אשת איש לא מפקה מינה מגברא עד שירא' כמכתול בשפופרת והא דאמר רבנן הנטען על אשת איש ונפיש לעו דידה דקלא דלא פסק (א) ואיכ' עד אחר ובדבר מכוער אבל לאפוקי מגברא לא מפקה לה בי דיני עד דהוי עדים רואים כמכתול בשפופרת והיכי דמי קלא דלא פסק אמר אביי אמר לי אם וכו' היכי דמי דבר מכוער' דתניא רובל יוצא ואשה חוגרת בסני' אמר ר' הואיל ומכוער הדבר תצא וכו' וכן נראה לר' ועיקר וכן פרי"ח בה"ג

יד (א) ואיכא עדים ובדבר מטער תלל היינו מנטען אבל לאפוקי מנכר' וכו' כ"ל כל זה הוא לשון צה"ג ועיין ברא"ש בהקדמה על צה"ג המלך שיראו העדים כמכתול בשפופרת דהא אפי' לענין חיוב מיתה סני כשמתו שראו כדך המלפין כדלמדין כג"מ ז"ל ונכחו ז' : ובאמה הוא חמי' קיימה על כה"ג וידוע שכל דבריו דברי קבלה וגם קשה על רבינו שהביא דב"י ולא הרגיש בזה לכן לל"ז לחדש דבר בזה צאה דקשה לי עוד בענין הזה שהרא"ש והב"ב מההראב"ובי הביאו שרבינו חזר ט ופירש שהביא דעת השאליות ובדבריהם האריות הרא"ש והב"י סי' י"א והג"ח סי"ק י"ג עיי"ש ובספר זה לא הזכיר רבינו שום חזרה מדבריו וגם זה ידוע שפ"פ רוב הדין' הולך בשמות השאליות לזה אני אומר שדברי צה"ג קך הם דהיכל שראה בעל המלו חייג אכורה עליו עד שיראה כמכתול בשפופרת והיכל דעדים ראו בני דבבר מטער ובקלא דלא פסיק וזה שכתב עד שיראה קמי' אצל ולשון שיראה משמע נמי דלא קמי' אעדים ואח"כ כתב והא דאמר רבנן וקלא דלא פסיק ואיכא עד אחד' [ולפ"ז לא נימקך להגיב ואיכא עדים] ובדבר מוער היינו מנטען [ומה שכתב

ע"ח ע"ב יג דוד גזר על הנתינים ג"ל דרוד לא גזר ענין זוד גזר על אלא (א) שלא יפקיעו שיעבוד אלא לא שהיו כגרים המשועבדים דהא נתינים בלאו דלא תחתן קיימי כדאמר רבא לעיל נתגירו אית לי' תתנות (ב) נתינה במלקות כדאמר באלו הן הלוקין ואם בדברי רבותינו שאומרים גזר דוד על הנתינים שלא יתחתן ליתא דהא מדאורייתא אסור כדפרישית ואם הוא לאו דוקא בנתינה מלקות אלא אנב גררא נקמי כדנקט הלוצה אבל גרושה לאו מילתא היא דהלוצה אצל גרושה סמכין לה הלכך לפום רהיטא קתני לה (ג) אבל נתינה לאו למדרשיות דאי לאו מדאורייתא לא הוי תני לה נבי מלקיות וחייבי לאוין כדפרישית (ד) וכדפירש מסתבר ואפי' עדיפא משפחה ושפחה אין לה קנס דגופה קנוי לישראל לכולה שיעבוד אבל נתינה יש לה קנס דגיוורת מעליותא היא ואין גופה קנוי' אלא משה ויהושע ודוד גזר עליהם שיעבוד עבודה מהבא והיינו דקפרך משה גזר עליהם דכתיב מתטב עציך וגומ' לא משתמיט דלא ליפרוך מלא תחתן ועוד לאו דשבעה עממין להיכא אויל היינו דקאמר ראוי לדבק באומה זו :

ד' ק"ד ע"ב יד רובל יוצא ואשה חוגר' בסני' הואיל ומכוער ענין רובל יולא הדבר תצא א"נ רוק למעלה או מקום מנעלי' תחת המטה. ורובל יצא תצא ורבינו שלמה מפרש תצא מן הבעל ולא נהירא ובהלכות גדולות מפרש דהאי תצא מן הרובל אם מת או גירשה חבעל דהוה לי' רובל נטען אבל מן הבעל לא תצא אלא בעדים והבי פסק' בה"ג והלכת' אין דבר שבערוה פחות משנים עד שיראה כמכתול בשפופרת לענין אשת איש לא מפקה מינה מגברא עד שירא' כמכתול בשפופרת והא דאמר רבנן הנטען על אשת איש ונפיש לעו דידה דקלא דלא פסק (א) ואיכ' עד אחר ובדבר מכוער אבל לאפוקי מגברא לא מפקה לה בי דיני עד דהוי עדים רואים כמכתול בשפופרת והיכי דמי קלא דלא פסק אמר אביי אמר לי אם וכו' היכי דמי דבר מכוער' דתניא רובל יוצא ואשה חוגרת בסני' אמר ר' הואיל ומכוער הדבר תצא וכו' וכן נראה לר' ועיקר וכן פרי"ח בה"ג

עד אחד ר"ל בעל דיני' כעד אחד אי מהימן לי' כמבואר בקידושין סי' י"ג עיי"ש] אבל לאפוקי מנכר' לא מפיקי לה בי דיני עד שיראו עדים [ר"ל דבר מטער] או כמכתול בשפופרת כ"ל ור"ל בעל עמון חס אחר שראה כמכתול בשפופרת שירא עני' תירא לחיובת ויפיי' לי' ב"ד להוציאה וזה שכתב לא מפיקי לי' בי דינא ואח"כ כתב וה"ד קלא דלא פסיק וכו' דלפנים לריבית נתי' קלא דלא פסיק וזה הוא משום כשיפת השאליות וכדברי הרמב"ן והרא"ש שדעה השאליות ורבינו ג"כ מודה לזה ואף דלשון צה"ג אינו מורה קן אמתניס כ"ל לבון צה"ג רבינו אינו כמו צה"ג שלפנינו לכן אני אומר שיש להגיה קן גם צה"ג עמון ומס' הלוק רבינו אפירש"י היינו אריות בעל עמון והאכר' שפוסה לחלק בין רחיה העדים לרחיה בעל העדים לא האריכס האורה שיראו כמכתול בשפופרת כמכתול צה"ג פ"א מה' ח"כ ובארנו דבריו במק"א דר"ל אפי' דבערות צעיק ידפיה ור"ל והכא ליכא דילמא לא היכא העמא מ"מ זא מיקרי ידעיה ור"ל שחקה צורה זו סהיה בערלא וספסע משום א' שבערות וכו' ולכן אמרינן קן קן עדי יחד קן קן עדי ביאה כמבואר בשו"י מיימוני להלכות אישות סי' ח' עיי"ש וביאר שם עוד אפי'

שאומרים וכו' ליתא וכו' כ"ל והנה זה פלג עמומה על רש"י ז"ל דבס' במכות פי' בעמון נהנה מן הגבעות ומלקות משום לאו דלא תהתן כס עכ"ל וכותר פירושו בכל המקומות והרמב"ם שם הוא הולך בשיפת רש"י בפ"ב מה' איכורי ביהא גדלה באמה מדבריו שצניעותן אינן איסורן מן האורה והא דקתני לענין מלקות היינו צניעותן והע"ז דל"כ כל האמות נמי דבדך חתונה אפר מן האורה ונתינה נמי הכי הוא וכדקס"ד דרבא דף ע"ו : אפשר לומר דאין הכי נמי והא דקתני נתינה לאו דווקא ומשום חתונה נקוט דככל דוכתי קתני להו צהדי אבל באמה מיירי נדך חתונה ובציון וה' אפשר לומר דבס' כוונה רש"י קן הוא אבל זהו דוחק מבוחר והנה בשקדק בזה גם שיפת רבינו תמוה דהא משתניו עיירי באיסור חתונה ועלה קאמר נתינים דוד גזר עליהם ואף אפשר לומר דה' מיירי באיסור חתונה וזהו דבריו באו לי' לומר נתינים דוד גזר עליהם שיעבד ויחר מזה תמוה דביבולמי שביאלו האוס' ר"פ חלו גערות - פפרש שם דבריו רש"י ושיפת רש"י ג"כ תמוה מלבד מה שהקשו האוס' דנימקך לומר דכל הסוגיות האלו סוכרים כס"ד דרבא ולא לפי מסקניה לכן לל"ז ע"פ הכרעה שלישיה ודיעה זו הוה פתלתוה להרמב"ן

א"כ ד"ל דלא בל עלי רק דק חיבירי מ"מ מכוס דדבר זה נגזר נזול לא האמיר
הזרה כל קד ופ"ה האזהר קבילין להו וכ"ו לא שייך רק בעדים אבל בגבל עלמו דלמור
דלי' ח"ט רק משום דב"י. חנפיה' ח"ט לא שייך רק חס האיסור כבוד אבל כאן
דלחן האיסור כבוד דלילתא לא היתה הפירוש כלל או שבה דק חיבירי רק בעדים הוא
בז"כ אבל בגבל לא ייקרי דב"י חנפיה' ח"ט
ח"ט ק ג"ל לייבב דברי הרמב"ם והס' ח"ט
פגית ד' הסוד יכפר בעדי : (ב) כה"כ
הלכה ערוה וכתלמוד ח"ט חס תמיו מוכת
לו חל וכו' כ"ל וכו' ענין פ"ט ועיי'
מחוספ' דף כ"ח :

(ב) בה"ג פ' ערוה ובתלמוד ארץ ישראל אשת תמיו ואשת תותת מותרת לו אבל אמרו חכמים אסורה לו מפני מראית עין :

בשא פרק יג

ד' ק"ט ע"ב מו איבעי להו מ"ש דר"ג דאמר אם מיאנ' מיאון משום דקסבר קידושי

קטנה מיתלי תלי כלומר בשפך היא עומדת עד שתגדיל ואי גדלי גדלי קידושי בהרה (ב) ואע"ג דלא בעיל וכו' אלא אפילו לא בעלה בי גדלה אנלא למלתא למפרע דויקא דהך לאו מילתא היא (ג) או דילמא מעמא דרשב"ג משום דהמקדש אשה אהותה נפטרה יבמה והלכה לה (ד) ואי לא בעיל לא שיהי בי בעיל אע"ג דויק קדמה לקידושין מבל מקי מפקע הקידושין הויקה שקדמה לו וקמשני קידושי קטנה מיתלי תלוי דאיהו עדיף מינאי ואנא עדיפנא מינהו אי בעל אין או הוי קידושיה קידושין ואי לא בעל לא אפילו הוה לה שערות בשערות דראש לא הוה קידושין ומיפקע ויקה ופריך עלה רב ששת ושקיל וטרי' לה וקמתרין רבין בר רב נחמן הא מילתא דקטנה מיתלי תלי וקיימו ואי בעיל אין ואי לא בעיל לא אמר איהו עדיף מינאי שיכול לנרשני בע"כ ואנא עדיפנא מינאי שאני יכולה למאן בע"כ (ה) ועוד מקשה תלמודי' וסבר קידושין בר קטנה מיתלי תלי וקמקש מהאי קטנה שלא מיאנה ונדרה ושקל וטרי' לה דהא קאמר אין צריכא גט משני כשבעל דאו הוי קידושין ועוד מקשה תלמודא מההוא דעוברא דנרש דאי קדשה כשהיא קטנה והגדיל (ו) ואותביה אבי כורסייה פירוש באפיריותא ואת' גברא אחרנא וחטפה מיניה דהוה רב ברונא ורב הננאל התם תלמודי דרב ולא אצרכוהו גיטא (ז) וקאי סלק דעתה דבלא בעיל מיירי כשאר חופת שעדיין לא בעל אפילו הכי לא אצרכוהו גיטא שמע מיניה אף על גב דלא בעיל קידושי ראשון ומשני רב פפא אמר כשלא בעיל וברין הוא דלא אצרכוהו גיטא מבתרא אלא משום שעשו שלא כהוגן עשו לו שלא כהוגן ולעול בעלמא אי בעיל אין אי לא בעיל לא (ח) ומכאן מוכיח רבינו יעקב שקידושי קטנה שנתקדשה כשהיא קטנה ונדרה מיתלי תלי וקיימי' אי בעיל אין ואי לא בעיל לא ואפי' הוה שערות כשערות ראשה ממאנה ג"ל דמן התורה קאמר דממאנה דמדרבנן וודאי אסורה למאן לרבנן משהביא שתי שערות ולר"י משירבה השחור על הלבן אע"ג דלא בעיל דהא רב ושמואל פליגי' בהאי מלתא והלכתא כרב באיסורא עוד רב אשי שהוא בתרא מהדר לתרוצי למילתא דרב אלמא דהלכת' בוותי' וסוגי' השמעת' בולו כרב אתא פסק ד' בפסק הלכותיו יחד תקוע לא תמוט :

חרש פרק יד

מו יונקים היינו מבהמה טהורה ביום טוב (א) משום צערא שהוא יתאב כדאמרינן בשבועי' דנדר מבכר ומצמער עליו דסתם קטנים האבים הם שאם בצער חולה אפי' בשב' כדאמרינן

לח"ק דקטנים דהוי כעמלה מוסד דסתם קטנים האבים הם כמו כן אבא שאל דמוסיף עליהם דאף כנדולים שרי ביי"ט מעהרה מסתמא מיירי נמי כגוונא דלעיל דחאב לזה ועד דתוס' מבואר בשם רבינו דמיירי מלצר רעבון מזה מוכח הא דכתב רבינו פה לשון חסד היינו חלשות רעבון והנה הענין המאור בתם' שבת פ' חיות חירק ג"כ כלשון רבינו עיי"ש ונראה עין בעין שהוא רק העתקה מספר הזה כיוצא בזה פעמים שהבע"ט מעזיק דבריו והמכ"ץ ז"ל בתלמודא נעק ע"ז ככוכבי' ח"ו"ל לא מחזור ולא נטן ולא הדעת סובלתו שלא היו רשומיו מתיירס איסור שבח מוסד חלשות בעלי החיות וכו' כל שק שלא יתירו בשביל חלואי המפוקים וכו' ע"ל וחס הי' רואה כמכ"ץ שדברי הבע"ט לקומים מדברי רבינו לא היו טעם זקף וי"ל דהא דכתב רבינו לשון חלואי ולא כתב שהוא רעב מוסד דק"ל חס רעב מוסד אפי' איסורא דלורייחא שרי ובשבת והדרה קושיל לזכותי' לך כחז רבינו לשון חלואי דלא רעב מוסד אלא חלואי רעבון

כלל דנדרהה אי בעל אי לא בעל לכן הגלג' דבשדקוק בתמי' פליגי ר"י ורענן שס דס"ל לר"י דער שירבה השחור יטולה למחן דזה חין ספקא כלל לומר דר"י ס"ל בכל המוסד טלה חזון גדלות הוא משירבה השחור ולא מהבאח שתי שערות ופ"ה דהא"ס צמח' ב"ב קי"ו - דר"ה לאפוקי ססוקי מספקא ליה שכתבו וי"ט אי קאמר ר"י למילתיה גבי מילחן דווקא או לא עיי"ש חלל האמת נראה לעיני' דבכל החורה מודי ר"י דל"כ יפלוג בכל הש"ס בעינין הזה וזהו דבר שא"ל לאומרו והחס' גופא משמע שדעה טעה דווקא במילחן חמר ר' יהודה חלל שקלנו בזה ורמ"י בנורה דסא"ר חלעור ור' חבה פסקי בעיה כר' יהודה וכי גם הס פליגי אכמה משניות וברייתא דזמן גדלות הוא מהבאח שתי שערות וזע"ג דאפס לומר כיון דבעיה שס חמר ר"ח חמר מר עוקבא לא שירבה השחור ממש חלל כדי שיראה שתי שערות שוכנות וכו' ח"כ גם ר"י ח"ה ל"י שתי שערות חלל עכ"ל דוחק לומר ק לזה כ"ל דעמיה דרבין הוא מוסד דספיקא הוי אי קידושי קטנה מיתלי תלי עד גדלותה וזו חס לא חזרה בה חף שעה אחת נגמרו קידושי' מן החורה אי לא לכן אסורה מלמחן וכו' ס"ל דבלא בעיל פשיעא דלחן קידושי' קידושין ולכן פסק שס כ' חלעור דה"לכה כר"י דחזיל לשיטת' שבשעתה דבעי מיניה דרב ופסי' ל' דווקא אי בעל חין אי לא בעל לא ובשירבה השחור ס"ל לר"י דהינה יכולה למחן מפני שיראות בפני הכל כנדולה וישנו העולם שגדולה יטולה למחן תמיד דזה יוכל להיות קקוליס הכנה כמובן ולמחן דס"ל דר"י ח"י חף כבעל עמיה חריגא ח"ה ב' מוסד דבעל על דעה קידושין הראשונים כדמוכח שס מסיניא דשמעהא דמדמה שס לקידושין על תנאי ובשם פשיעא דהוי זה העסק דפירש"י שס וכמבואר בפ' המדיר דף ע"ג : ולפ"י וודאי ח"ל הא דאסורה בשירבה השחור חין שום חס איסור דדבר רק כיון דהכל מתיירס שהיא גדולה יש לחוש לקולקולא כמו ק למחן דס"ל דבעל מודי ר"י והעסק דפירש"י ח"י ח"כ ג"כ מתי' דלסכר בשירבה השחור דמה ל"ק ח"כ בשמעת' זלמה לא חלי מילתא דרב כהני' דכיון דלחיו מפורש דנדרהה לא חס לדקדק בזה והנה ח"ע"ג דפשיעא לן דהלכה כר"י מסוגיא דין עכ"ל מוסד חומר חס ח"י פסק הש"ס בניה דמהבאח שתי שערות צריכה נע מדרבנן מוסד דחיישינן לסכנה חכמים נמלא דעיקר הדבר הוי מדרבנן ועכ"ל הוי כעין ספק משום דברי חכמים דר"י ולא שייך לקרות זס ספק חירה ח"ה חסא דרבנן ולפ"י מדויק לשון הסוד שכתב דהוי ספק ולריכא גט מדרבנן דכיון לדבריו ולפי דבריו כל החלואים כדך אחד הולכים גם הר"י ורש"י ס"ל כרבינו והרמב"ם והרשב"א ולזה כתב הר"י דהוי ספיקא דדינא כעין מה שכתב הסוד וזכר סלחו מודי דל"כ לזה מנרבינן גט מדרבנן כולל"ע ועיין מה שכתבנו לקמן סי' קי"ב

מו (א) מוסד לעגא שהוא חלב כדאמרינן בשבועות כ"ו : וכו' דסתם קטנים חאיבים הם וכו' לא ידעיה מה ענין קטנים לכלן דזה מיירי אפילו כנדולים דקטנים אפילו מבהמה עמלה שרי צריכא דברייתא ודוחק לומר דרבינו מפרש דחאב' שאל פליגי ח"ק וס"ל דווקא מעהרה שרי וחקקנים קאי דמי דבריו לומר ק וי"ל דרבינו ח"ט מביא דק לרמ"י דמיירי שהוא חלב לזה כמו לח"ק דקטנים דהוי כעמלה מוסד דסתם קטנים האבים הם כמו כן אבא שאל דמוסיף עליהם דאף כנדולים שרי ביי"ט מעהרה מסתמא מיירי נמי כגוונא דלעיל דחאב לזה ועד דתוס' מבואר בשם רבינו דמיירי מלצר רעבון מזה מוכח הא דכתב רבינו פה לשון חסד היינו חלשות רעבון והנה הענין המאור בתם' שבת פ' חיות חירק ג"כ כלשון רבינו עיי"ש ונראה עין בעין שהוא רק העתקה מספר הזה כיוצא בזה פעמים שהבע"ט מעזיק דבריו והמכ"ץ ז"ל בתלמודא נעק ע"ז ככוכבי' ח"ו"ל לא מחזור ולא נטן ולא הדעת סובלתו שלא היו רשומיו מתיירס איסור שבח מוסד חלשות בעלי החיות וכו' כל שק שלא יתירו בשביל חלואי המפוקים וכו' ע"ל וחס הי' רואה כמכ"ץ שדברי הבע"ט לקומים מדברי רבינו לא היו טעם זקף וי"ל דהא דכתב רבינו לשון חלואי ולא כתב שהוא רעב מוסד דק"ל חס רעב מוסד אפי' איסורא דלורייחא שרי ובשבת והדרה קושיל לזכותי' לך כחז רבינו לשון חלואי דלא רעב מוסד אלא חלואי רעבון

רענון וזכו גלגל ההוא דיוקנו בן שאלו באמר ראו' לא כי אורו עיני כי פעמתי ונו'
 וזהו לא פילמוס הוא כדאמרין ביומא פ"ג: אלא דהו' עס תלוה רענון דלח לא
 סיו עס תלוה כלל מ"ז מייח הגמ' זכר לדבר לפילמוס עס ועין כהר"ל פ' הניח
 ס"ד ד' וזה היו ג"כ כי הו' דתכונות ס"ה: חו"י רבאשי לאחמר דהוור הפי' ופיר"י
 פניו זועפים כהלואה למחלל עיי"ג ועיקר

כוונת רבינו לאותו מדברי הרי"ף ז"ל שבט
 עס שפכה דטובא דהכא פליג תלמי' דתכונות
 וכן הו' דברי ר"י בהוס' כמלמך ובתכונות
 ס' ורבינו מלך ל' פליגי תלמי':

(ב) שהיו לאורך אבילה אמרין כשנת קמ"ד:
 מוטב וכו' וכשנת חסור וכו' זה הו' לשיעורו
 המובא בהוס' שנת עס ג"כ וזה ידעתו למה
 זיך רבינו להקדמה זו הו' הפ' חי מיירי
 עס בשנת ג"כ ח"ס וז"ל דרבינו הגורר ל'ה
 דקשה ל' בקשויה תוס' למה הנריט זה
 להתיב ניקב מבטחה יותר שנת עס לחלוב
 נתוך הקדיה ז"ל כחורן הסוס' כיון
 דהו' נחש' רענון לא ס' להס' כוס
 מחלל בקדירה אכל חמי' מה יתכן שהיה
 דתכונות דהס' לא מיירי פלג' רענון רק
 פלג' חולי' גוה הגורר לומר דשנת עס
 זה חסור ומחי' חולמ' הו' חסור' מוחי'
 חסור' אכל ל' לפיר' רבינו קשה:

(ג) וקשה לן בגי' ג"מ אכל כן הנכה
 וכו' נעש' ממני מה טונתו כוס ו'ל' דקשה
 ל' מתי' ביה דלחמין אף בהנעולה
 העתמה לחילת' חסורה משוס פירות הטובין
 שה' יעלה ויהלוב והו' ליגור כמו שהנריט
 ההוס' עס להקשות כאלה עיי"ג ומסיים
 רבינו ח"ס' ע"ז קושה אכל מ"מ כן
 הלכה וע"ז הקוש' י' דהנה תירוצ' עיי'
 דרבי' ביה חוסר' גזירה וכן זיך להנהי
 וקשה לן מבנה גבתי' [גזירה עמל' יעלה
 ויהלוב] ועין ס' ח"מ לוח' ו' דע' שהנריט
 מקומה כזה הספר נחמ' היתה ג"מ והו'
 גלין מהלמדה ס'. רבינו וכן ח' קובע
 החסורה על זה שפכה זהו ר"ה גזירה
 וכו' אמר' הסינוס ל' כדור כמ"ס וג'ס'
 הגלון מוח'חזון בעי' ספר הע"ט על
 השאלות כת' ל' כאלה פירו' זה ח"ו
 בלדעתי הטובה כן וקשה לן בגי' גומס'
 וק"ל על ח"ס' רבינו דשכנת חסור ל'ה
 הו' חולמ' דאפר' ח"ס קשה הו' דאית'
 ר"ס ביה שבת דעומת' החבר' דמוכה מזה
 דהנעולה בכנה לאו עוקה הו' ועין כיון
 פרק תיוה ובגמ' רבינו עמד ע"ז כיוון
 ה"י' ומייש' עס דטוב' דביה מיירי ע"ס
 לו חולה כחוק ביהו וכאלה חין היסוד מרוח'
 כ"כ מנ' כ"כ טל' נימנוס וקדוש שהתה
 הלמד' הו' ע"כ ניס' הגלון כ"י
 והענין יזכר:

יז (א) גוי תרב שנתה פירות מוכר' וכו'
 מ"ל קא דהתוך רבינו לזה לביעור
 המפרס' של עוקה הייט של שביעית וקשה
 מה בך הו' שביעית חינו טעג' ככל עכו"ס'
 כמו פסק הרמב"ם ספ"ד מה' שביעית
 ה"ל' כ"ט ובגמ' עולה ענה ככל עכו"ס'
 אבל שביעית אחתי' לזה כנה דמיירי בלקתה

סברתי קאמרה השעס למה אמר ק' כדי להשכיח מקחו אכל דהן חין חו"י כזה
 תאמ' לפי מסקנת ה"פ ז"ל כפשוטו עיי"ג:
יח (א) כמתניתא דתמל' דהזלך דף מ"ב: ולע"ג דלמך ר"י ח' הדר ב' מ"מ דמכח
 הו' וכו' כו"ל וכו' ח"ט דר"י אמר ח' הדר ב' משמע דמסקת ל' ח'
 הדר ב' יוחנן מ"מ דמכח הו' ר"ל כיון

חיי' בר אבא מעיד דהדר ב' ר' יוחנן
 בוודאי ק' הו' דהו' בר סמכא דלחמין
 כשרטת ל"ח: ר' חיי' בר אבא דייק
 וגמר כמתניתא מר"י רבי' וכו' ועוד ר"ה
 בר אבא כל הלמן יומין מהדר הלמוד
 קמי' דר"י רבי' וכו' עיי"ג וה' דקאמר
 ר"י זלבון ספק לאו דספיקא הו' חללו רק
 ק' הו' דק' הלבן ובחמה דר"ף וכו"ס'
 ליהא גירסא זו וכן הו' גירסא דמר רב
 יוסף ממתניתא דכרמ' הדר ב' עיי"ג:
 (ב) וכל אבה שהחוקה בשביעות' שהגיעה
 לכלל שנת' והחוקה לסמינ' בשביעות'
 ארבע נריב' דיקה דלחמין בקדו' פ' י'
 מלקין על החוקה סולקין ורופין על
 החוקה ולע"פ וכו' והחוקה היינו בי'ט
 קול שפכה הו' עשרה שנה וכו' וגם
 י"א קול שכלו עליו סיני' וכו' כ"ל דעה
 רבינו כדברי ספר התרומות הוצ' בעל' ע'
 ס' קס"ט וכו' ע"י י"א דעה י' ס' אמריס
 ודל' כהר"ז' דעה רבינו להק' ביוהר
 דאלו בעל' סה"ס משמע מדבריו שהוצ'
 כ"י' ובטור גמי משמע כן דל' כמכין כזה
 רק חגי' ולא כסימני' ועעס' מ"ל דכל
 הו' דל' ל' ל' כדברי מנכרין ולא סמכ' לחוק'
 ודעה רבינו דף כסימני' כמכין חוק'
 דסימני' ונעמ' ל"ל כיון דע"פ חגי' כהכרז'
 לכתוך עליהס ח"ס ח' מתי' ומה יוסף
 דיקה סימני' דסימני' בל' שנת' ל'ה
 כלום הו' וכן משמע במדני' פרק מלוה
 חל'ה והיב' כ"י דעה רבינו כן הו' עיי"ג
 סיני' ח' כזה ח' רואה שדבר אחד
 מתער' רבינו יותר דהס' כהבו דדי או ע"פ
 השכינה או ע"פ קול ומדברי רבינו כזה
 הספר משמע דהר"י כ' עי' וז'ל' כה"כ'
 ג'ס ה' מודיס דמכין ג'ס חסימני'
 ויחר' ל"ל דרבינו לאו דוקא קאמר ובחד
 מיני' כני' ק' אורח' דמילת' קאמר דקול
 יול' ע"פ השכיני' ולחיך גמי כיון דהוחוק'
 בשביעות' יול' חקול ג"כ ח' נרל' דברי
 הר"ד עיי"ג ח' עיקר הדבר י' לעי'ן
 דלפי מה שפירש' כהנחות ע"כ י' וקדו' וכו'

פ' ג' והחוקה ידה בשביעות' בעלה
 לוקה ע"י' משוס נידה ופיר' שכלה לובשת
 כנדי גזוה וכן כהנ' הסוסקוס ובטו"ש
 י"ד כיון קפ"ה משמע דדוקא חוקה ע"י'
 מעשה מחני' אכל בל' מעשה לא מהני כן
 אמה ב'ס' להקבות ע"ז דה' כדקדושין עס
 חיי' לה על' הו' דוקל' על החוקה
 ומפרס' עס' כנון ח"ס ואלה חיוק והיותוק
 שהגדלו כחוק' הבית וכו' והס' מתי' מעשה
 חי'ה וז"ל כיון כגדלו ביהו זמן רב כחי'ב
 ולכחו אחיו ולחמו הו' כמעשה והדעה
 נוחתה כן אכל לרבינו וכפר התרומות והס' ע'
 קשה מ"ל דכנתן הו' חוקה כיון שאין כחן מעשה כלל חין לרבינו ל"ק דליו' בלחמ'
 מפרס' החוקה ידה היינו ע"י' קול וכן כנה הגר"א כדילורי' כ"ק ל' כ'סימני' קס"ב
 ע"י' ש' אכל על הטו"ש קשה דכילמה ידה סה' כדברי רס"י וחיך הכילו ככחן דעה
 י' ס' חומרי' והנראה ל' כיון דלדבריו כמתע' מדבריהם לא כמני' לחוקה רק
 בשנים אכל דיקה סימני' בעי'ן ומפורס' משמע כן מלכין סה"ס שהוצ' כ"י וז"ל
 אכל ח' החוקה שהגיעה לכלל שני' כמכין אשערוה וכו' ע"כ מזה מבוחר
 להדי' דבעי'ן דיקה שערות וכיון דדקדוק בעערות כוב מיהבז' חוקה שני' כחוקה
 ע"י' מעשה שהערות מוכיחוס ולפי' ספיר ספקו דל' כמכין רק אכתי' ורבינו לשיעורו
 ספיר פסק דמכין לחווי' מני' ולפי' לא ריכנת' למה כשהכנו מקודם עוד י' ל'
 לדקדק מדברי רבינו שפכה החוקה על האשה ולא על החי' וזה סייעת' למ"ס המנדכי'
 והוצ' כ"י וז"ל ומה שכתב ר"ה וכו' י"ל דדוקא ג'י' אבה אכל ג'י' ח'ס' לה משוס
 שיש בני' ח'ס' בדרך לקר' ביה' וכו' ח'ן מוח'ס זו וכו' הילכך כל ח'ני' לא
 הו' חוקה ולפי' דעה כבוכה ע"כ ומתנו דין ח' כ' כרמ"ה כפי' ח' עיי"ג:
 (ג) ולע"ג דלמך רבא בניה מ"י קשה שהגיעה לכלל שנת' ח' ח' דיקה חוקה
 שהי'ה סימני' זה הו' למי' אכל לא לחלי'ה דהו' חוקה לא נירל' לעי'ס ואין
 זו י'י'ה קול וכו' כ"ל הכי מסקי' כנידה דחוקה למי'הו' ולא לחלי'ה רבינו אכברה
 לה דכמת' זיך לבדין מה נישחתי' חוקה זו מכל חוקה שכ"ס' דלזל' כדרי' ח' ח'
 לסליקה וזהו ל"ל הע'ס' משוס דכל הכי' דליכ' ל'כרוני מנכרין וכן מל'הי' והגלון
 בעל'

עין סימן הל'ה ית תקון חליצה היבמה לא חחליץ
 עד שיה' ג' חדשים
 ממות הבעל אחת ארוסה ואחת נשואה אחת קטנה ואחת
 גדולה (א) כמתניתן ברמ' דהחליץ ואע"ג דאמר רבי יוסף
 אי הדרי בני מבל מקום דמכי הוא (ב) ובל אשה שהוחזקו
 שהגיע לכלל סימנין שנותיה בשכונתיה והוחזקה והגיע לסימנין
 בשכונתיה אינו צריכא בריקה כדאמרין מלקין וחונקים וסוקלין
 על החזקות ואע"פ שאין שורפין תרומה החס חומרא בעלמא
 הוא והוחזקו היינו שיוצא קול שעברה שתים ועשרה שנה ויום
 אחד וגם יצא עליה קול שראה עליה סימנין אבל לא ע"י החזקה
 דהגיע לכלל שנותיה לא אמרין חוקה שהביאה סימנין (ג) ואע"ג
 דאמר

מיתת הבעל אחת ארוסה ואחת נשואה אחת קטנה ואחת
 גדולה (א) כמתניתן ברמ' דהחליץ ואע"ג דאמר רבי יוסף
 אי הדרי בני מבל מקום דמכי הוא (ב) ובל אשה שהוחזקו
 שהגיע לכלל סימנין שנותיה בשכונתיה והוחזקה והגיע לסימנין
 בשכונתיה אינו צריכא בריקה כדאמרין מלקין וחונקים וסוקלין
 על החזקות ואע"פ שאין שורפין תרומה החס חומרא בעלמא
 הוא והוחזקו היינו שיוצא קול שעברה שתים ועשרה שנה ויום
 אחד וגם יצא עליה קול שראה עליה סימנין אבל לא ע"י החזקה
 דהגיע לכלל שנותיה לא אמרין חוקה שהביאה סימנין (ג) ואע"ג
 דאמר

מיתת הבעל אחת ארוסה ואחת נשואה אחת קטנה ואחת
 גדולה (א) כמתניתן ברמ' דהחליץ ואע"ג דאמר רבי יוסף
 אי הדרי בני מבל מקום דמכי הוא (ב) ובל אשה שהוחזקו
 שהגיע לכלל סימנין שנותיה בשכונתיה והוחזקה והגיע לסימנין
 בשכונתיה אינו צריכא בריקה כדאמרין מלקין וחונקים וסוקלין
 על החזקות ואע"פ שאין שורפין תרומה החס חומרא בעלמא
 הוא והוחזקו היינו שיוצא קול שעברה שתים ועשרה שנה ויום
 אחד וגם יצא עליה קול שראה עליה סימנין אבל לא ע"י החזקה
 דהגיע לכלל שנותיה לא אמרין חוקה שהביאה סימנין (ג) ואע"ג
 דאמר

רדת

(י) ואע"ג דהמרינן בעי' ר"א חליה בעשה לא כמרינן עלי' וכו' אין זה צדוק מקום בע"ס והלמה שהוא פירקי דר"א פק' י"ט והר"כ רחמי בפירוט סדר חליה ס"ק כ"ג מביא זה ב"כ בשם פירקי דר"א ורבינו לא חש לה משום דבגמ' משמע להדיא דבמחשה די לפרכותי מילתא ואע"ג דבפ"ק דכהווב וביבובא ובב"ב אמרינן איתיי לי צי עשה וכו' מ"מ הכא כיון דאיכא חכמהא מן האורח לתובה לא מלריכין יורה ומ"מ בע"ס הש לה למעשה : (יא) שיהי' הפור צעור וכו' כ"ל דאין לומר עריכתיו שיהיו דווקא פסור ולא שיהיו מתיחה אחת ח"ל לומר כן דודאי עדיף שיהיו מתיחה אחת כמזכיר דב"י בשם הרשב"א והגמון" ורבינו יוחס עיי"ש והיי' דלא קיי"ל כן שצריך דווקא מתיחה אחת הכל להיפק מזה פשיטא דח"ל לומר לכן ההכרח להגיה כדברינו ומשמע מדברי רבינו דברנו דברנו אין קפידא שיהי' דווקא מעור וכדעת הטור והב"י ומיהו למעשה נהיגן גבס דרלוועות צריך שיהי' מעור וכדעת הגמון" וכן כהב הרמ"א בכע"י ט"ו אך גס פור לא דווקא וה"ה שער כמו שכתב הגר"א כ"כ ס"ק י"ה עיי"ש העיוב : (יב) אבל השנה דלא שתיחה נהו העס במעל וכו' כדעת רוב הפוסקים כפסקו גליבנא קמא דף ק"ב . ואם כגדל ח"ט מ"ו רש"ס ח"ך במעל לכתחילה ואל"ט דרבינו פוסק ככל מקום דאיכא חרי' לישנא בשל סופרים הלך אחר המיקל כמזכיר בהוס' שנת מ"ב : ד"ה דהיינו והכא תשכח דרובן הוא משום מנעל מרופע אפסר לומר משום דעיקר חליה דאורייתא ועוד י"ל כמ"ס הכ"י דבגמ' מביא ע"י פלוגתא דחנני ובעס הראשון שכתב הב"י הוא המועד דמה שמדחה בגמ' ה"ה דאפי' לכתחילה אין זה דחויי חלל דווקא הוא כדמוכח מסיפא דתשנה וכמו שכתבו ההוס' דג"ה ה"ה עיי"ש היפיב ועוד אפסר לומר כמ"ס הגר"א ס"ק י"ו דליבנא קמא הוא לרבה והינכחא כדעה לבדי רב יוסף עיי"ש ולכן טועין לומר בהרבה דברים דומה לכדנא כמטאר בש"ע כע"י ט"ז : (יג) וצריך להלון גלו ושל ימין וכו' לכתחילה חלל דיעבד כבר ח"ך שחיו גלו ושל שמאל בימין כמטאר במשנה ובגמ' דף ק"ג . מדרכא דקרא ועי' בש"ע כע"י י"ד וכע"י י"ב : (יד) ולמקטירה ברלוועה אזני המעל ולמיהדקה כו' משמע מדבריו דקורים ולולות לא נריכס כלל כיון דחית ע"י נעוועת דע' הרמ"ס והסמ"ג והרשב"א ואינהו מפרשי הא דהמרינן והאי דין ח"ט"ג דחיה ב"י חומרתי : קטרינן ב"י מיהנא היינו חומרתי בלא מיהנא לא

משמע דחוקה ע"י קול לא מהני כדמהני ב' עיי"ש : (יז) והולכין שם חמשה ויבמה ומחמשה יקו שלשה שאינם קרובים והיבם וכו' כ"ל משמע דהשנים הטובים מותרים להיות אפי' קרובים וכו' דווקא דיעבד קאמר רבינו חלל לכתחילה ודאי

ריבים לנגעי' ולא כוותי' (י) ואע"ג דאמרינן בפרק ר' אליעזר ערות חליצה בעשר' לא סמכינן עליה : וצריך הפנול או המנעול (יא) שיהי' חפור ובעור ואע"ג דסנדל בעינן לכתחילה הני מילי היב' רשכית (יב) אבל השת' דלא שתיחה נהנו העם במנעול (יג) וצריך לחלון שלו ושל ימין ומיבעי ליה למנעלי' (יד) ולמקטירה ברצוע אוני המנעול ולמיהדק' (טו) ואם הרצועות לבינות ומנעול שחור שפיר דאמרינן בביצה מפני שצריך ביצת הגיר להשחירה והא דאמרינן בב"ק מאי טעמא מסיימת מסאנא אוכמא דקובלנא אירושלי' וכו' הי' לבוש שחורים כדאמרינן אבל בין החתנים והא דאמרינן בהעני' מאי טעמא מסיימת מסאנא אוכמא ברצועות המנעול קאמר הכל שחור מנעול ורצועות שהורות והיינו דאמרינן אפילו לשנויי ערקתא דמקאנא ורצועות צריך לתפורן במנעול והיבם צריך שיהי' י"ג שנים ויום אחד (טז) וכודקין אותו ע"פ קרוביו קצרה של דבר קובעין מקום (יז) והולכין שם חמשה והיבם והיבמה חמשה שלשה שאין קרוביו והיבם שהוא י"ג שנים ויום אחד והביא שתי שערות נועל ברגל הימנית יחף מנעול ימינו (יח) שכולו עור בהמה שהורה כתחש קישרו ברגלו ברצועה יפה ומהלך בה קימעא ועומדין מעומד מבשאר בעלי דינין (יט) והיבמה שהיא בעד שתיים עשרה שנה ויום אחד הביאה שתי שערות קרא בלשון הקודש מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי ולא תפסוק בלא אבה יבמי והיבם קורא בלשון הקודש לא הפצתי לקחתה דוחק את רגלו בארץ יפה והיבמה מתרת את המנעול ותולצת את המנעול ושולפתן ביד ימין (כ) ושמאל מסייעו ורוקקת רוק הנראה לדיינים בצאתו מפיה עד נפלה בארץ וקראה בלשון הקודש ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו ונקרא שמו בישראל בית חלון הנעל ג'פ (כא) ועומדים שם אומרים חלון הנעל ג' פעמים וכן בהרבה מקומות ונראה לי שאין צריך גמ חליצה אלא לעדות מדאתקין' בנישא דחליצה ובעת מיננא גיטא דחליצה דליהווי בידה ליכות ש"מ דהכי הוא ויש מחמירין להזקיקו בכל מקום מדנאסרה בקרובי' ואי כתיבי לה מתחלו לי במותיב תלהא הוינא ואיצטרפנו לבי חמשא (כב) רב ירוד' פירוש דלא צריך אלא במותיב תלתא הוינא ואין נראה לי דלא היישנין אלא לב"ד טועין ויש דברים ררבה שאין מעכבין בדיעבד :

לא פליגי עליו רק מטעם הרא"ש חלל הכל עודים דהיי' הפור הוא לכן נראה כחירונו הפני דאך דתכז רש"י לטעם כל חותם מ' טעה שהיו יבמל' כמדבר קורנו לטע' והאי תהם היו כמשמש חתום המזרחי הינו ממדרש הגהותא שחמר מעשה גיטוס ה' ולטעה נכדחה ולטעה נגמח וע"פ מדרש זה הסכים להיווך הראשון וזה ח"ל לומר כדכתיבנא לכן כ"ל דאדרכא מזה גופה דייק רבינו דכיון דתהתם לא ה' רק לפי טעה ח"כ ח"ך קאמר קרא ואלהנעל תהם וזה ח"ן לומר דמין אחר ה' כדברי המזרחי דמתנתה ה' דומיא דתהם דכתיבנא בהוס' חלל ודלוי לרש"א ח"י לומר תהתם ור"ל ואלהנעל' המכרים עכורים וכיון דעיקר קרא להכי הוא דלתי כפיר קס דינו של רבינו ע"כ צריך ליהדר בזה למעשה וכן כהנו בעני' הש"ע בכע"י י"ז אך מה שכתב הב"י דלכתחילה יש ליהדר לדבריו חלל צריך ח"ך דיעבד : וי"ע . (יט) והיבמה שהיא שתיים עשרה שנה וכו' קוראה צל"ק וכו' כ"ל : (כ) ושמאל מסייעו וכו' רבינו מפרש הא דאמרינן ציורשלמי והביאו ההוס' דף ק"ב ד"ס ואל"ט ובומכת עקב דימין ונורדו בשמאל ר"ל בשמאל מסייעו חלל הרבה מראשונים פליגי ע"ן ולדבריהם הניכרח שאותות רגלי בשמאלה והב"ה ז"ל רזה לומר דגס כוונת רבינו ק"א הוא וחי' נראה ודרכא לשון היבובלמי לניכר"ה שיעקר בשליפה דימין חלל הגרידה מהרגל רבזה לטעם בשמאל מיהו הש"ע השמיט דעת רבינו מכל וכל וכן טעמן :

(כא) והעומדים שם אומרים וכו' כ"ל : (כב) ורז יאדלי פירש וכו' דלא היישנין חלל לב"ד טועין כ"ל בטוחה הרי"ף והרמ"ס והר"ש והטור הוא כנוכחה רז יהודאי וכו' דאינה גרסי בגמ' דברא דהילכתא טוחי' דלא היישנין לב"ד פועין וכינו גורם בניכסה החוס' דהיישנין לב"ד טועין ולכן הל"ך לכתוב כל החמשה דינין דהיישנין לב"ד טועין היישנין פיכשו מני גס בזה ד' בשליפה ח"ך לכתחילה לכן ודאי ראו' לחפוקי מטעמא ודע דמה שכתב רבינו דיש מהמירין להצריך גב חליה בכל מקום דמנאסרה בקרוביו לא ידעתי להולמו ומה שייך זה לזה וחולי דינין דנאכרה בקרוביו צריך דלכו' דומיא דעו וחי' לא תכחי לה גמ חליה לא הדע מזה שנאכרה בקרוביו וכו' כתיב לה יסו' כמו גם דידע לכל דנאכרה :

ממני חלל מיהנא בלא חומרתי מהני ועיין בב"י שכתב דאולי גס החולקים בזה מודים דיעבד לרבינו חלו הגדולים עיי"ש היפיב : (טז) ואם הרלוועות לטעם ומנעל שחור שפיר דתי דאמרינן צביה דף ט"ו . מפני שצריך וכו' [כ"ל מזה מוכח דהולכים במנעלים בחורים] והא דאמרינן [צ"ק י"ט] : מ"ע מסיימת חמאני אוכמא דקמאלינא על ירושלים . וכו' והי' לטעם שחורים כדאמרינן [שבת קי"ד] . כאלל בין ההתנים [ור"ל דמהו משמע דכל העולם לא הלכו במנעלים שחורים] והא דאמרינן כהעני' כ"ב . מאי עמאל וכו' [ור"ל דמשם משמע ג"כ דהעולם הולכים במנעלים לצנים] ברלוועות וכו' [ור"ל דהם הלכו גם ברלוועות שחורות וכל העולם הלכו ברלוועות לטעם חלל המעל ה' שחור] והיינו דאמרינן [בסנהדרין ע"ד] : אפי' וכו' כ"ל עיין בהוס' צ"ק שם וכהעני' שם ור"חיה להגר"א ס"ק כ"ז שכתב וז"ל ח"ך לפיכך חוספת חומרתי זו ח"ן לה פנים דכפלתא החילוק שצין המעל לסנדל ליהא דמנעל לכתחילה גזירה משום מנעל מרופע חלל במנעל ענמו כיון דסאידנא חלל הולכים ברלוועות שחורות מאי קפידא ח"כא ח"ך שכלן כפי' זה כהב כמה חומרתי חומרתי זו ח"ן לה פנים וקולא היא עכ"ל ה"ט משמע מדבריו דלא נכון לטעם כן וכו' דערה ז"ל כיון דאין דרך כן חליונה לא מיהי כמנעל כלל חלל לא זכיה להבין דבריו הקדושים דא"כ האידנא שאין דרכינו שיהי' רלוועות כלל במנעלים האם נאמר דתהם לא נריכין רלוועות כלל וחי משום הדוק הא דין הוא מהדוק בל"ה ובלמה הרא"ש טוחב כן ועכ"ז הגר"א ענמו כס"ק ע"ב כתב ש"מ י'ש לעשות כהני רבוותא ונראה דעשה הגר"א ז"ל דדבר זה שיהי' המנעל שחור והרלוועות לצנים מטוער היא לפי מנהג זמננו וחולי בימי הגר"א ז"ל הלכו עדיין ברלוועות ושחורים לזה כתב שלטעם מהמנהג לא מיהי כמנעל חלל צימיו חלל שאין הולכים כלל ברלוועות חשפים גדולים וזלה קשיב וח"ך דקטנים כמעט נחבטל מנהג זה כיצוע לכל ח"ך רבינו הגר"א יודה דאין קפידא בזה וכדכתי' כ"ז גדי לקיים האוננה כי קסם לנו לטעם המנהג הקבוע בש"ע וכן נהגין כל צהי דינים עד היום ודעה רבינו הגר"א לאו מילתא זופרתיה היא לזה נכבתי בפירוש דחוקה לומר שגם הגר"א ז"ל יודה עמה בזה : (טז) וכודקין אותו ע"פ קרוביו וכו'

זהה והיינו מדברי האמ' וזה הוא טונת הרח'ם ג"כ אף דאפשר לומר דהרח"ם לא
 כבד רק דהדן עם הר"ף אבל לא מטעמי' אבל זה דוחק דקוס ל"י להרח"ם
 להזכיר כן בפיהם אלא וודאי מדברינו בזוהר יפכנו דברי הר"ף התמוהים לחלוט
 וכן הרמב"ם כפי' מה' יבום ה"ל י"ג פוסק
 כהם וס' וחיון שהלא דל"ע לית לכו
 דכנינה אפי' רב אחא ב"י נמי מודה וכו'
 אלא דמשוי חילוק שאין לומר כן במקדש על
 הגא' ולא קיימה לו הקאלי ולכן בין
 התנה וכו' כ"ל וכו' דזה לבי' ס"ל דלא
 דכנינה ואף רב אחא ב"י דס"ל דקידושין
 מהני הגא' ס"ל ג"כ דבחוליה לא מהני
 הגא' משום דהיא לקיימו ע"י שליח ולכן
 פוסק דכינו להגלה דלא דכנינה ואין
 חגלי בחוליה ;

כב (א) הנאה ואיך נותן לה כתובה ומ'
 יש לעיין במאי מיידי אי כשהבעל
 מתחילה למה נלחמה ואי משום חזקה דרב
 המנוחה דהוין אבה מעיזה במאי דידע הכעל
 ודמוכח מדברי ההוס' בסוף ד"ה שבינו
 לבינה דף ס"ה : עיי"ש אבל א"כ העיקר
 הסך דף ס"ה ועוד דכתובות מיימוני
 לפטר נשים כ"ו ו' מביא שם בסוף ההכונה
 סייעתא מדברי רבינו ושם מיידי דגם הוא
 מודה ואי לא מודה לא מהימנא עיי"ש מזה
 מוכח בדבור דמיידי שגם הוא מודה וא"כ
 יש לעיין מאי רבוחא זבה ויש לומר אפי"ג
 דבעלמא אין ספין אותו לגרש רק כשהיא
 מתהם טענה דבעינא רוחמא לידע קמ"ל
 רבינו דכחא אפי"ג דהינה כחה מתהם טענה
 טפין אוהו לגרשה וכמו שכתוב בהכונה
 הג"ל כיון דהוין כח ביאה כלל כדכר כל
 הארץ והכל יודעים כלה למה נכנסה לחופה
 טפין אותו להאיל וכו' רבינו לא פליג עם
 ההוס' דהקוף מיידי כשהינה חובתה
 כחובתה לכן נלחמה ורבינו מיידי כשהטעה
 כחובתה לכן אפי"ג מודה אין טפין אותו
 ולא מודה טפין אף הכחונה ועיין ב"ע
 אפי"ג ס' קידושין ס"ו ז' וב"ש כ"ק י"ט
 ומשמע מדברי רבינו דהכונה כחובה לא
 מקייבין ל' כיון דלא ה' רובת ביאה וכן
 מפורש בהכונה מיימוני וב"ש ס' י'
 (ב) וכן לפני פליגי לא הנאה וכו' כ"ל :
 (ג) מקו' דהיבתי שליח והיינו סברתו
 וכו' כ"ל (ד) וכו' הווינו חובת איבעי ליה
 כשהא פליגי וכו' כ"ל : (ה) מהקאמר
 הגא' אונג'א מילתא וכו' כ"ל דע דהקא
 ה' למה הכוונ' רבינו הר"ף דהאמנ' בגמ'
 מקודם והוא הביא אהוה' לאהרונה וכו'
 דהמאה דהראשון והשני נותנין לה כחובה
 הייתה דהיינו דהא מיידי כשה' ע"ש פנים
 ומחוייב' לגרשה אף כלה אמריה' אבל
 משליש' הנאמ'ד כמו שכתוב ההוס' שם
 רב יהודה ג' ג' וכו' וכו' יש ככתב' בגמ'
 דהיינו יתן לה כחובה פשיטא דכ"ל נמי
 הייב כהכונה :

כג (א) והשיב כי לא מניט קנס וכו'. אלא א"כ נישתח ונמנח הנחות איילנות
 וכו' כ"ל והוא בניסין פ' : ומדברי רבינו נראה אפי"ג שסמסעה ה' כסונג'
 ע"כ דעו דהך במזיד אם היו המעשה ג"כ מהרה למקדש כן משמע מהסיפה
 דבריו וביאור ממה שכתב לקמן אבל יתנה וכו' נהקדשה ליכא קנס משמע דנהקדשה
 דומיא דזינה והיינו במזיד וכו' וכו' ליכא
 קנס ומדברי ההוס' דף ז"ב : אין ככרש אף
 הרח"ם הביא ג"כ הא דרבינו ומסיים דהוקא
 כסונג וכן פסק הסוד בס' ק"ג' וכו'
 מדברי הרח"ם י' להוכיח דעו רבינו דאף
 במזיד רק הרח"ם פסק טוה' רק כסונג
 ויורג מזה נראה מדברי דה"נ נמי לא אכר
 רק דווקא במזיד ורבינו פליג עלי' כהא אף
 שלא זילת רבינו זה כפירוש משום דשפדא
 דידי' ה' כסונג גם הרמב"ן והרשב"א
 והמניד משנה הסכימו דדברי הגאונים מיידי
 במזיד כמו שכתב המ"מ בפ"ג מה' יבום
 ה"ל י"ט עיי"ש וכן כתב הר"ף כתי ק"ג
 וכן כתב הר"ם בפ"ק א' : וזהו כן מהימני
 על מר"ג הר"ם כסונגו הסוד שכתב דין
 זה אפי' כסונג גם מדברי הרמב"ם כהמא
 כפירוש משמע דמיידי במזיד דק משמע
 מהסיפה דבריו ועוד כיון שכתב הפעם שלא
 יהא חוסא נשכר משמע דמיידי במזיד כמו
 שקדקו ההוס' מלפון זה עיי"ש וכן הכתיב
 הר"ם דהרמב"ם מיידי במזיד גם מהסון
 הסוד משמע דהרמב"ם מיידי במזיד וכו'
 לחדש דבר ולעשה שלום בייבנותיו האשונ'ו
 דלינה לא פליגי אהדי וכו' אהיין שפיר
 דברי הר"ם כסונגו דהנה הלח"מ הקשה
 קושיא עומת דכי פריך בגמ' איהגורי איתגור
 למה לריך להך דברי' שמואל למא' דכסונג
 מיידי לגמ' הרבאונים דכסונג מותר ומת'
 שהיך דלישנא דחלן משמע בפ"ג ע"כ גם
 ההוס' דקדוק זה אבל הו' דקדוק קלוב מאלו
 מוכוין ובנילי זה לא ה' לו להפך דברי שמואל
 שחן קשה לי מה' שכתב הרמב"ם ה' חזר
 המקדש וקודשה אחר שחן לה יתנה אין
 מוניחין אותה מידו מ"ל ה' והא אין דכנו
 של הרמב"ם להביא דין שחין מחבר בגמ'
 וע"כ לי למה לא הזכירו הר"ף והרמב"ם
 מה שהזכיר רבינו שם הגאונים דהא כדה
 אין מוניחין אותה מידו דליכא קנס ואפי"ג
 שחמה רבינו מחין להם להגאונים לחדש דבר
 זה ע"כ לא היו להם להחזיק דבריהם דכל
 דבריהם דברי קבלה ויותר מזה דהם פסקו
 דהסוס' פולחוס והרמב"ם פסק דלא אפי"ג
 כשהא אין מוניחין מידו עו' י' עיי"ש מ"ג
 להגאונים לקדש דבר זה דהי' בנה לא
 קנסין ל' לכן אפי' אומר דגם כל הגאונים
 מודים לדברי רבינו דהאיה' נהיי מולקוס
 וע"כ דבריהם אמת ועדן וטובה אחרת
 לטעם דבריהם וכו' דכל מה שכתבו
 הגאונים אין זה רק כשהא כן כיון דהא
 גרם שחיטת על יבמה קנסין ל' נמי שיגרש
 ולא ישתא עולמיה ואפי"ג שקדשה כסונג
 ע"כ הוא גרם להכנס שהאכור לו אבל אם
 קנסין למקדש :

מאתיים וזו ובא מעשה לפני ר' חייא והבשיר הכי נמי
 מסקן התם דבת המוה דר' ירמי' ואמרי ל' משטה
 אני בכ עבדי לך ועוד ראיה לדבר דלא קיימי לן
 כרבינא מדאמרין בכתובת פרק המדיה ע"ד ע"א לעיל
 ממשנת כל המומין הפסולים וכהנים איירי אתמר רב
 אחא בר יעקב אמר ר' יוחנן המקדש על הנאי ובעיל איני'
 צריכה ממנו נט איתיבי ר' אחא ברי' דרב איקא בר אחתיה
 חליצה מוטעת כשירה ואיהו וכו' כל שאומרים וכו' ומסיק
 אלא אמר ר' כל שאומרים לו הלוי ע"מ שתחן לך מאתיים
 זוז אלמא כיון דעבדי מעשה אחולי אהלה לתנאי הכי נמי כיון
 דבעיל אבולי אהלה לתנאי אמר ליה בר בי רב שפיר קאמרת
 מכדי כל תנאי מהיכן גמרינן מהנאי בני גר וכו' תנאי
 דאפשר לקוימו ע"י שליח כי התם והוה תנאי דלא אפשר
 לקיימו ע"י שליח כי הכי לא הוה תנאי (ב) והא ביאה דלא
 אפשר לקוימו ע"י שליח כי התם וקא הויה כי השת' לכ"ע
 אית ליה דרבינא אפילו לר' אחא בר יעקב נמי מודה דחליצה
 מוטעת דכשירה אלא משום דמשוי חילוק שאין לומר כן
 והמקדש על תנאי ולא קיימי לו התנאי בין התנה הוא לה
 ולא קיים לה בין שהתנה היא ולא קיימו תליצותה כשירה ימ"ר:
 ענין אשה הנשאה
 לה' ולא היה לה
 בנים
כב הבא על יבמתו אומר אני דהא
 אשה הנישאת
 לאחר ונשען על ביתו ולא עמד (א) דהצא
 איהו נותן לה כתובה מאתר שהוא גורם וברר לנו שהוא גורם
 ובבעל תליא דתנו דבגן בסוף הבא על יבמתו נישאה
 לראשון ולא היה לה בנים ממנו (ב) וכן לשני וכן לשלישי
 לא תנשא אלא למי שיש לו בנים נישאת למי שאין לו בנים
 תצא כלא כתובה איבעיא להו נישאת לרביעי והוה ליה
 בנים (ג) מהו התיבתעי לשלישי פירוש כתובה ומשני א"ל
 וטעמא דקאמר מהו התיבתעי לשלישי היינו סברתו שהאמר
 לו את הוא דגורמת (ד) דכי האי גוונא בעי ליה מיניה
 איבעי' להו נישאת לשלישי ולא היו לו בנים מהו התיבתעו
 קמאי מי מצי אמרי לה קמאי דאשון ושני השתא איגלאי
 מילתא דאתה הוא דגורמת וכתובה שמכרתי לך שלא כדון
 נרתיה (ה) מרקאמר הכי השתא איגלאי מילתא מפלל דעד
 השת' יהיבי ל' ראשון ושני כתובה משום דלא ידעו בהי'
 מיניהו תלוי שמא בבעל תלוי והכי ידעין בהי' תלוי פשיטא
 דתייב ליתן לה כתובה :

כג (א) והשיב בא מעשה לפני ר'
 ביבמה שמת בעלה
 ולא ידענו שיש יבם והלכה ונתקדשה לשוק
 ולא היה יודע המקדש שהיא זקוקה ליבם ובעוד ארוסה
 נודע הדבר ולא נשא המקדש נשאלה את פ"ד אי
 קנסין למקדש :

כזה והיינו מדברי האמ' וזה הוא טונת הרח'ם ג"כ אף דאפשר לומר דהרח"ם לא
 כבד רק דהדן עם הר"ף אבל לא מטעמי' אבל זה דוחק דקוס ל"י להרח"ם
 להזכיר כן בפיהם אלא וודאי מדברינו בזוהר יפכנו דברי הר"ף התמוהים לחלוט
 וכן הרמב"ם כפי' מה' יבום ה"ל י"ג פוסק
 כהם וס' וחיון שהלא דל"ע לית לכו
 דכנינה אפי' רב אחא ב"י נמי מודה וכו'
 אלא דמשוי חילוק שאין לומר כן במקדש על
 הגא' ולא קיימה לו הקאלי ולכן בין
 התנה וכו' כ"ל וכו' דזה לבי' ס"ל דלא
 דכנינה ואף רב אחא ב"י דס"ל דקידושין
 מהני הגא' ס"ל ג"כ דבחוליה לא מהני
 הגא' משום דהיא לקיימו ע"י שליח ולכן
 פוסק דכינו להגלה דלא דכנינה ואין
 חגלי בחוליה ;

(א) והשיב כי לא מצינו קנס בשומרת יבם שנתקדשו לשוק
 בפרק אשה רבה ד' ז"ב ע"ב רבי' פיהו שאמר רב יהודה אמר רב מניין שאין קידושין תופסין ביבמה שנאמר
 לא תהיה אשת המת התוצה לאיש זר לא תהיה בה הויה לזר שמואל אומר בענינותו צריבא גט מכפקא ליה ופסק תלמודא
 דהלכת' כוותיה דשמואל אם היה היבמה כהן חולין לה כהן שרי' ליה למקדש דהא כהן לא למהדר ליה דהא גרושה היא וכפינן
 ליה לכהן לחלוץ לה ושריא ומקשה תלמודא איתגורי איתגור א"כ מצינו חוטא נשכר והכי פרושי איתגורי איהגור וכי בשביל זאת
 שחטאת שקדשה עצמה ואמרה עצמה על הכהן תהא נשכרת שנכסף את הכהן לחלוץ כדי להתירה לו אלא וודאי אם יהי' יבם
 כהן לא נכסף להכהן לחלוץ אלא מבקשים ממנו כמו שמיצנו בפרק ב"ש שיש שכתובין לחלוץ ויש שמבקשים הכי נמי מבקשי'
 ממנו לחלוץ אם ירצה ואין לו קרינן לשני חוטא נשכר שבעבור הטאו אינו נשכר כלל דבלאו הטאו היה קונסו בכך הויאל וזה
 רוצה אם לא ירצה לא יחלוץ והשני לא יכנס אלא רב אשי הכי קאמר השתא דאיתמר הלבתא כשמואל אם היה
 יבמה ישראל נותן השני גט ומותרת ליבם ואע"ג דאיכא למיחש שמא יאמרו חלוץ זה וקידש וזה וקידשו נמצא זה
 מחזור חלוצתו ואנן קיימא לן כיון שלא בנה שוב לא יבנה והוא בהיכרת אע"פ שהותרו לו ולא היישנין ברבי
 אלא הותרו לו ליבם וישיאנה אם ירצה אם היה היבם רוצה לחלוץ לא קנסין להשני להמקדש
 להוציא דלא מצינו קנס בשומרת יבם שנתקדש לשוק אפילו באשת איש והאי נותן לה גט דאמרין גבי שני המקדש אינו
 קנס אלא כפירוש כדי שלא יהיה חוטא נשכר נותן לה גט כגון שאינו יבם רוצה לחלוץ כדפרישית אבל אם היבם
 רוצה לחלוץ לא קנסין ליה לשני המקדש למיחב גיטא דאם איהא דקנסין ליה הוה ליה למימר דמוצי בגט ולא נותן לה
 גט (ספר הישר) דא

ה' יבמה גם הם ימורים שמה הניחוסין אם לא להם יבמה ליבמה ופמרה בתלמי
 רשאי ליקח אותה כי יבמה עשה אחי שלה אברה עליו וה"פ דברי שמואל באמר א"כ
 ה' יבמה כהן מולך לה ובגדיה ליה פסע הדברים משמע כיון דהוא כהן ואינו רשאי
 ליבמה לתת מולך אלוהה בחנם מהמקדש ומתדיין אהימרה דמקדש לזה פריך אדכתיב

א"כ לעשות רק דמחמה שלא יבא חופא שכר וכיון דמחלקין זה דלע"פ חוכמים ל
 לעולם לא שמהעורר מעלמו כגון שבתה כוזב אין לנו חוקין לזה ועשה חלואה כגם דברי
 רבינו ק"ה הם שמה דלמשה כהן חקשים ממנו לחלוץ וחלוי דעתו ויכולתו לחלוץ
 אותה לעולם כגון שלא יבא חופא לתת לה חולץ לה מדעתו באמרו שלא ה"ד דעתו
 ליבמה לא קנסינן ליה ואולי ככה"ל גם

כיון דהוא גם וגם שחכור עליו ה' לגו
 לקוחו יתר משאם ה' יבמה ומיירי בין
 כשונג בין כמזיד דלא נחמין לאיסורא דעבד
 רק דקרינן ליה מועט כמות שאלמנה על הכהן
 ומכני ה"ל אם ה' יבמה יבמה יבמה מוכח
 ליהן גם כני שיעשה היבם מה שיראה והנה
 בלם שלא ראה ליבמה לית דין וליה דין
 שמוכחה לחזור לו כיון דלאו מדי עבד
 והגלוני דקדקו מהגמי דלמחיה בלם היב
 כהן כרין להויה פ"מ דלעולם קחיר דל"כ
 למה יבמה בחינם אחי שאלמנה לו וכיון
 דה"ן זה ה"ל קנס לכן לא קנסינן ליה רק
 לכחילה ולא דיעבד כגון אם חור ולקחה
 כמו שכתב הרמב"ם והלכה כהן קא"ל ו
 אם עשה הכובס ומלכה דעתו דלא יחיל
 ליה כמו שכתב דדעת הרמב"ם ה' דמתי
 בריהה עקידה מוך ג' חדשים משום שהו
 כפרה על האיסור שפעה כמו שכתב ס"ט
 כה"י וכן ס"ק פ"מ וזו היא דעה הגלוני
 ג"כ וכן אם ברה ועשה שפעה לא עשה
 ליה עוד כיון דה"ן חוניה להיבם ועשה
 דוק וחסכה בדברי הרמב"ם שכתב וז"ל
 נשקדשה לאחר לא נלמדה על יבמה וכו'
 [ור"ל לא עשה לו כוונה ולכן נותן לה גם
 והיבם מה שיראה יעשה ופשיטא דלא יחלוץ
 יסוד ויקחנה] ואם ה' כהן [ור"ל דגם
 לה שמיאכר עליו לכן ממש קנס מולאה
 כגם ומחילה דהו לעולם דל"כ לתת מנרה
 בחינם ולכן המחילה כהן נותן לה גם לפי
 שהו מעיקר הדין ואח"כ כהן כהן כהן
 כגם לפי שהו רק קנס ואח"כ כהן חור
 הו שנירה וכו' אין מולין וכו' [ר"ל
 דק"ל הלכה כהן וכיון דקנסינן ליה מחילה
 שגרינה לכן דיעבד מעלימס פ"ן מה
 והגלוני כהן חקין זה אם ברה ולכן
 יפה מה כה"י דלף כשונג כיון דמירי
 בלמח כהן אין חילוק בין שונג למזיד וכלם
 דקדקו מהגמי דלמשה כהן לא קאמרה הגמי

גמ' בדאשבתן גבי מעוברת ושאר קנסות דרבי משמע לשון
 קנס ועוד לדירי נמי הנה ליה למיקנס ולומר תצא מזה ומזה
 דאמאי קנסינן ליה מפי מדינה כמו שמצינו בשאר דברים
 דאמרינן תצא מזה ומזה ועוד מרישא וכו' מהדר לא אקנפא
 קאי מהדר דקאמר אם היה יבמה כהן חולץ ושרי ליה אלא
 וודאי ליבא הכי קנסא אלא כפי כדפרישית ולא מצינו קנס
 בשומרת יבם אלא כשינסת ונמצאו הצרות עריות ואיילונית
 דמחלפה באשה שהלך וכו' כדאיתא בגיטין בהזורק אבל
 זינתה וכו' שנתקדשה ליבא קנס משנתנו דהאשה רבה האשה
 שהלך בנה ובעלה למדינת והים ואמרו מת בניך ואחר כך
 מת בעלך ואמרו לה וכו' תצא ולא קתני תצא מזה ההיא
 בעדים דאנוסה היא וקתני תצא בלא גמ דהא ר' עקיבא
 דאמר אין קידושין תופסין וכו' בדאמרינן אבל האי דגטין
 לאו אנוסה היא דבעי לאמתויה אם תהיה צרתו אם לאו
 בדאמרינן בהאשה רבה מה הוי ליה למיעבד אי בעי ליה
 לאמתויה גבי הכונס את יבמה והלכה צרתה וכו' להב' קנסינן
 לה התם אבל בשום מקום יותר לא נקנס אלא כשינסת צרת
 ערוה ונמצאת איילונית כדמפרש טעמא (ב) וניסת נמי והיא
 יודעת וודאי שהיא וקוקה לא קנסינן דהיינו זינתה דאמרינן
 בגיטין דלא קנסינן ופרי"ח דהלכות גדולות שמפרשי קנס
 כשנתקדשה לשוק בההיא דנותן לה שני גמ והותרה לו כדי
 שלא יהיה חוטא נשכר ואמרה לו להתזירה עולמית והלכות
 גדולת שפירש ברה ליבא קנס לפי פי' שיש קנס בשומרת יבם
 שנתקדשת לשוק לא יפה כיוונן דהא קנס דניסת צרות ערוה
 ונמצאת איילונית בין ברה ובין לא ברה דלא אמרינן בברה
 דלא קנסינן אלא כשנתקדשה בתוך שלשה דהיבא איתמר
 איתמר היבא דלא איתמר לא איתמר (ג) דהא באשה שהלך
 בעלה למדינת הים אי ברה קנסינן ולא מצינו חילוק בין ברה
 ובין לא ברה אלא במקומו גבי נתקדשה בתוך ג' והכי נמי
 אמרינן גבי קנסו דפסח בשילהי כל שעה עברה ולשה מהו וכו'
 ואומר התם (ד) היבא דאיתמר איתמר הלכות גדולות מפרשי
 דמפליגי בין ברה ללא ברה יש בני' ללא בני' מחומרא דנפשיהו
 דמדה לאיסור יבמה שנתקדש משום דסביר' להו דלא גריעה

הגלוני והרמב"ם חלוקים סוף דבר לדעת
 כיוונתו האמה כפי דברי הראשונים ולא
 פלגי לדינא ואף שהם עתה לא תפסו
 בדברי הגלוני אך כפי שדקדקו עשית
 בלום בין כלום לדינא וה' יבמה עיני' במחור
 חורוהו חתן והנה הרמב"ן והרשב"א והרא"ש
 אף שכתבו דמזיד נלמדה עליו לעולם על"פ
 התעין בדבריהם יראה שחמה חללם דבר
 זה אך לקיים דברי הגלוני אומרים כן
 ולדבריו דלמח מיירי בלמה כהן גמ
 מודים לזה וכו' כהנו לפלפול ולמשה
 ככר הכריע הרמ"א דעת הרמ"ם והגור
 עי"ם ולדבריו מהייבם כלקוסמיה סקסו
 על הגלוני דו"ק (ב) וניסת נמי והיא
 יודעת והיא שיהא וקוקה לא קנסינן דהיינו
 זינתה וכו' י"פ דהא וודאי מיתלפי בלמה
 שהלך בעלה למדינת ויבירושלמי מפרש
 דהא יודעת דביבמה דהך גיירה לא שייך
 אלא כשונג חלל כמזיד הוי כמות בעלמח
 חלל מכל הסוסקים לא נראה קנס וכדינו
 ימיר הוא דבר זה ע"כ אין רלווי להפריך
 בזה: (ג) דהא בלמה שהלך בעלה למדינת
 אף ככר קנסינן דלא מצינו חילוק וכו'
 פ"ל: (ד) היבא דאיתמר איתמר והלכות
 גדולות דמפליגי בין ברה ללא ברה בין יש לו
 בני' לבין לא בני' וכו' פ"ל: (ה) דמתי
 לנו נעסק על ח"ל וכו' היב' דהתם מפליגי
 וכו' פ"ל: (ו) נותן לה שני גמ והותרה לו
 וכו' דהא בסוסה פסקין וכו' דליה
 הילכתא ככר המנוא וכו' פירש כן דהילכתא
 הכי דלא קי"ל הילכתא וכו' אי יש להוכיח
 ממה שפירשתי יש להוכיח וכו' כ"ל ומ"ם
 דכ"ל פירש כן ר"ל דמירי
 כ"ל: (א) אמרינן אליבא דכ"ל וכו' עלי
 בלמח חלוי קא"ל ובכ"ל היות
 וכו' כ"ל נראה שכתב כן ועיין בחוס'
 ד"ה והכא עלי' מנכר הכיוון ג"כ:
 דא

מקידש בתוך שלשה ולהבא תלי ל' היתרא בברה והא דמפליגי בין בני' ללא בני' (ה) דמדמו להו דהנמען על אשת איש
 וכו' התם מפליגי בין בני' ללא בני' הכי נמי הבא וההיא דהשני (ו) נותן לה גמ והותרה לו לא מיירי אלא באירוסין דאי
 בנישואין היבא קאמר ברישא השתא דאיתמר הלכתא כשמואל אפילו לא איתמר נמי אלא כרב אם היה יבמה כהן חולץ לה
 ואינו מייבם דהא זינתה כשנישאת וזונה אסורה לכהן ואע"ג דמותרת לישראל ולא כרב המנוא מכל מקום זונה היא ואסורה
 לכהן דהא נבעלה לפסול לה כדאמרינן באלמנה לכהן גדול בין תשע שנים ויום אחד גר העמוני ומאביה ומצרי וכו' אלא וודאי
 באירוסין מיירי ואין להוכיח ממה שאומר נותן לה גמ שני והותרה לו דאי בנישואין איירי האיך הותרה לו והא יבמה שזינתה אסורה
 להחזיר ליבם כרב המנוא אי משום הא לא אריא דהא בסוסה בשילהי היה מביא פסקין לית הילכתא כרב הונאו ואי נמי
 לית ליה דרב המנוא ורבינו שלמה פירוש כן אלא הלכתא כוותי' אלא וודאי אי יש להוכיח מה
 שפירש יש להוכיח דלא מיירי בנישואין ותו לא מיירי:

ד' פ"ח ע"א כ"ר (א) אמרינן אליבא דרב והבא על ספק אשת איש באשם חלוי קאי ובכריתות פרק ספק אכל אמרינן
 פ"ן סנה על אמר רב אבל תתיבה אחר ספק חלב ספק שומן פטור ומבירא ל' שתי תתיבות שנינו וטעמא
 ספק ח"ל כדמפרש התם דמצות בעינן וליבא:

אליעזר כ"ל ר"ל דמחילה איהא כיון שפירש עליה וכו' דכרי ר"ע וכו' נכאורה ראי' צרורה לגרסה כ"י לזה אומר רבינו דפ"ם הוא שם כיון שלא הביא הפלגתה כלל יכיר דיש הכוון במחילה וחסר שם חיבה ר"ל וכל דכרי ר"ע וזה למתה מדברי האב' בטרור ע"י"ש :

דביהא דר"ה ולה הקשה משוף מדריס לכן כר"ס א"ס הוא מודה ספסודה כחובתה וכו' יאודיה ג"כ אגדה כחובתה וכו' מנינו שר' חייא כחב לה כחובתה אחרת ענה אהה בלא כחובתה וע"ז הינן כיון שאתנה בשם אחרים לא הפסידה כחובתה כ"ל ליישב דבר מר"ן שלא יהיו תמוהים כ"ן :

כז (א) שטר מיקרי וכו' אכל שטר

רתי' אינו שטר פ"י אדם וכו' מה אהה טושה בתוך שלי וכו' כדמרינן בכתובות כ"א י"א האי מאן וכו' כ"ל בלאור דכרי דלאן מוזכר דשטר שיכול להודיף כשר וכו' בכתובות משמע דפסול ואין לומר דהא ר"מ הא ר"א דפליגי בהא מילתא בניטין כ"א : דעדין קשה ל' אלעזר דאמר שם לא הכשיר ר"א חלא בניטין אכל לא בשאר שטרות א"כ ברייתא דהא במאן אהיה לזה מחלק רבינו בין שטר רתי' לזריך לפסוד ימים רבים ובין שטר קני' והא דאמר לא הכשיר ר"א חלא בניטין כ"ל גיטין ודכוותיהו ועיין בזה"ש כחובות שם ד"ה דווקא ובניטין כ"כ : ד"ה אכל ע"י"ש הטיב ודע דכל דכרי רבינו הוא ל' אליעזר אכל לר"מ ככל נווי פסול כיון דעדי' היתמה כתיב כמו שכתבו החו"מ במקומות אלו ובקידושין ע' : ד"ה כחב על הכירי ומה שכתבו החו"מ שם בשם רבינו דהיה כחובות אהיה כר"מ מילתא דפסיקא נקטי דזה ח"ס אפי' ל' יומן דס"ל בניטין שם דר"ל זכשיר אפי' בשטרות אכל ל' אלעזר דכ"ל דלא הכשיר ר"א חלא בניטין א"ס היתה דכחובת אפי' כר"א כדמוכח מסוף דכ"ה"ס וכן הוא טוגחם בכתובות ובזה מהוין קושיה התרס"ה ע"י"ש הטיב ועיין ב"ש ח"מ סי' מ"ב ס"ק ב' שהאריך ומזקק בזה ולדבריו ח"ס בפסוק וכלהי' לגיטי הגלון מוחללזין כפסדי על השאלמות פדשה כהר סי' קס"ו הביא בשם הגהה הרב דכרי רבינו כספר הישר כחורים למה שקצו החו"מ בשמו קידושין ולדבריו ליתא כתיבה כלל והדברים פשוטים וברורים בעצה"ה :

לך הרי זה קנתו (א) שטר מיקרי וקיימא לן דקרקע ניקנית בשטר ובחוקה אבל ראייה אינו שטר שאם היה אדם מערער על חבירו מה אהיה בתוך שלי אתה מברת לי אתה נחת לי וזהו השטר ומביא שטר שכתב על החרם אין זו ראייה משום דכתב יכול להודיף הוא כדאמרינן האי מאן דבעי למיתוי חתימת ידו לכתוב אחספה אדם שרוצה לדמות חתימתו יכתוב על החרם ולא אתו לוייף ולכתוב על אותו חתימה שום חוב דהיי שטרא לא לראייה חשוב :

כח (א) מעשה באחד שאומר קדשתי אחות אשתי קודם שנתקדשתי זו ולא

גרשתיה והיא כבר נשואה ויש לה בנים פלוני ופלוני עדים והנם במדינות הים ובא המעשה לפני ר' ואמר דכל זמן שלא באו עדים ליכא למיחש מידי דזה אינו נאמן לאוסרו אפילו היא האמר קדשתי אינה נאמנת לו לאסור על בעלה (ב) אלא שזה אסור באשתו ואסור בקרוביה של ראשונה ושניה ואפילו אם באו עדי' ואמרו כן היה שקידשה לפנינו ואפ"ה אין כאן שום חשש דהואיל וזה היה בשעת קידושיה מרא דאמרינן (ג) במס' גיטין ר' ירמ' בר אבא שלחו ליה מבי רב לשמואל ילמדנו רבינו יצא עליה קול ובא אחר וקידשה קידושי חודה מהו שלח להו תצא והעמידה דבר על בורי' והודיענו וכו' עד דפליג רב הונא דאמר רב הונא אשה שפשטה ידה וקיבלה קידושין מאתר מקודשת וכדרב המנונא האשה שאמרה לבעלה גרשתני נאמנת חוקה אין אשה מעיזה וכו' ואיך ררב המנונא הני מילי בפניו אבל שלא בפניו מעיזה (ד) הלכך זו אע"פ היאיל ונתקדשה לאחר דרי כאלו אמרו גרשתני דהיי חידוש' אתי לאשמועינן רב הונא משום הכי נקט האי לישנא ושוב הואיל ונתקדשה לאחר הרי כאלו אמרה גרשתני והוא מותר בה דאין אדם משים עצמו רשע :

כט האישי מקדש (א) הא ליחא פירש

ה"מ ע"א ד"מ ע"א רבי (ב) דפירש קונטרס דלא נתרצה בראשון כדי נכבה אפילו נתרצה בשני צריכה מיאון והיא לא שייך ממאן כלל לדברי הפ"י ראשון ושני כדי נכבה ואם נתרצה בקידושי שניה והקידושין תופסין באחותו (ג) אלא הכי פירש דשמע' ולא תיקשי ולא מידי צריכה מיאון דשמא לא נתרצה אב לא בקידושי ראשון ולא בקידושי שני ומאן דתוי גיטא סבר דלא נתרצה

זו אפי' בנתקדשה לו הואיל ונתקדשה לאחר בפניו הוי כאלו אמרה גירשתני וכו' משום הכי נקב האי לישנא והוא מותר בה דהין אדם משים עצמו רשע כ"ל והשנה נריך למחוק וכונת רבינו דלמאורס' ל' לקדק בין דדינה דרב הונא הלי דבר המנונא לימא האי לינא דרב המנונא לזה מתוך דעיקר הידושה אתי ר"ה לאשמועינן דנתקדשה לאחר דמי לאומרה גירשתני ומה שכתב רבינו דהין אדם משים וכו' לא ידעת להלום כוונתו ואולי דקשה ל' הכי מדמיין הא דר"ה לרב המנונא הא אמרינן בכתובות כ"ב : ובגיטין ס"ז : אדרב המנונא דהיכא דליכא דמסייע לה מעיזה ומעניה ואינה נאמנת וכו' כהא הא חיבה דמסייע לה אמר דדבר הונא י"ס טפס אחרתהאמינה י"ז כ' דאפי' בעד אחד דמסייע לה מעיזה לזה אמר דדבר הונא י"ס טפס אחרתהאמינה דהין הכשל משום עצמו נשע וכו' וכו' בפניו ומהק ח"כ א"ס לא גירשה איך לעשה דע' ופסק להכשיל באיסור ח"א חלא וודאי דגירשה כן לע"ד לפרש כונת רבינו :

כ"א (א) הא ליהא פירוש רבי וכו' זה הכימון משום חלוד ובקפ"י עמדה על סוגיה

וביחוד דכרי דמפרש דלא כר"י ולא כחוס' דהגמ' הוכחה' נומר לא נהרזה חשניה וכו' צריכה גע משום דהין חייסין במה יתרנה בקידושי שני ולא בקידושי ראשון וא"כ קאמר צריכה מיאון וכו' ור"ל כמו דמגרינן גע משום חששה ז' הייסגין חלי' הגולה צהינן גע יספור דהיאם כן לא נהרזה בקידושי' רהשון ונהרזה בקידושי' שני לזה קאמר חייסין במא' לא נהרזה לא בק"ר ולא בקידושי' שני ל"ל להרואה לגרסאה דכמו דחייסין במא' לא נהרזה בק"ר כמו כן חייסין במא' לא נהרזה בקידושי' שני ולא חייסין בקידושי' החולק' וד"ק (ב) דפ"י בקונטרס דלא נהרזה בגרשון כדי נכבה דאפילו נהרזה בפניו צריכה מיאון וכהא לא נהרזה לא שייך כלל ולפירושו רהשון ושני כדי נכבה והם נהרזה בקידושי' שניהם הקדושין ואפסין בחתונה וכו' כ"ל וביחוד דכריו כמו שכתבו החו"מ ד"ה צריכה בשם הר"ם מקור"י ע"י"ש :

(ג) חלא הכי פירושה דשמעיה וכו' ומאן דתוי גיטא סבר דלא נהרזה בקידושי' ראשון חלא בקידושי' שני וכנע לא סי' חתמה בספק קידושין חלא חתמה קידושין גשירין ונאמר חין קידושין הופסין וכו' ראשון דלמאן דתוי גיטא וגם לא בקידושי' שני וכן פשוט דלמאן

כ"ב (א) מעשה וכו' קודם שקידשה

זו וכו' ואפי' היה האמר קדשהו וכו' כ"ל בעובדא זו הוא ברה"ש פסק בהר"ה דגיטין סי' י"ב ובטוב"ע א"ע סי' מ"ה כע"ז ע"י"ש והב"י כ"י מ"ו הביא חבו' הר"ש על ר"מ שקדש חלמנה אהה וכו' ר"י ואמר חני קידשה' תהיה כו' הך ר"ע לפייסו וכו' והגב' חלמנה וקדושתה' ושכרו עדי' שקר וכו' והבי' הר"ש דהיא מותרת לר"מ וכו' הר"ש

לומר דאפי' אם היתה מודה צפוינו שקבלה קידושין ממנו לאו כל כמינה כו' ולא ה' זה שם חיסור א"ס ח"ה בא עליו חלא דהיא אמרינן דשוייה לעממה ההיכה דלמאורס' ויזלינהו בנג בלא כחובה וכו' שהיא וכו' עכ"ל ובקשה הבי' למה נאמנה לשבח עממה ח"ה ויתרונה המוה כיון שהתם עליו הרמ"ה דכרי' משה הוא וכו' היך דתני הנה דהא הקול החליה וקבע שם כן בהגה"ה סע' ו' ומהו עליו החי' והב"י דהא בעובדה דא לא ינא הקול קודם הקידושין והמייבטי איך דימו שהרמ"ה טעה בזה אכל בלמנה כוונתו לא משום שילא הקול קודם הקידושין כמו שפסקו רס ז"ל דכדכרי דהא וודאי ליהא חלא כוונתו כיון שקלה קול ינא החילס קודם חתימתה לכן נלמנה בחתימתה ואינו דומה לאומרה עממה חני לך דלינה נלמנה דכ' לא ינא קול מקודם ואין הקול משום שהוא אחר קודם דהא בעובדה דא דכרינו אחר ג"כ ועכ"ז חניה נלמנה חך הקול הוא צמה שרלה ל"מ לפייסו ומה שכתבו עדים לכתוב גע בשמו חת' ינא קלה קול ולכן חכורה וכו' דפסק הרמ"ה כ"י קפ"ו דהא דלומרה עממה חני לך דלינה נלמנה דוקא כשהין רגלים לדבר חבל ח"ס ש' רגלים לדבר נלמנה ונס כהן י"ס קלה רגלים לדבר שחוקל' שהי' והדוקיק דכרי' דד"ע ככהה קלה קול והכרי' בש"ע ק"י ג"כ דכרי' המחבר ולא כמו שנראה מדברי הר"מ והב"י דקתי כן חלפיל מיני' וזה צדור ואלהם חף שיפגשו דכרי' עכ"ל לא נלמנה כן כוונת הר"ש והכרי' הבי' דתקיס במר שחמה הקרבן נהגל' ודברי הק"ל יורה דתקוס גמיעין שהשו' הר"ש עצמו ועפ"כ חלי התם כפוס רגליהם לכוונה הר"ש פשוטה דהם היתה מודה ר"י יכול להאימה בלא כחובה ח"ס ה' רנ"ה בין לדכרי' נעשה ח"ה ופדמרינן ב"ה' נדרי' בלמנה במלח' חלי לך ח"י בלזון מ' חית כחובה חלא שהה דלינה מודה חלי' יכול לפוטרה מחובתה וקת"ל בזה דאפי' נלמנה עממה שכתבה עדי' שקר לנכוד ג"כ בשם ר"י עכ"ל לא הפסידה כחובתה וקדמותה מדכרי' שכתבה וכו' והיי' פומדה דכרי' הרמ"ה וכו' ויש חלמנה' קובצה למה צ"ו לכתוב הגם לא משויין ל' ח"ה עכ"ל וזה צדור ופיין כ"מ וזלמנה שם כוונת מר"ן הבי' הוא בלזון אחר דלמנה ח"ה הקשה מיאודה

דלמרי בק"ר וכו' וידעי דהפסי קידושין בלחוחה וכו' כ"ל : (ד) והא דלא חקיט רבנן מילון ככל בעלה מחמת חפזי בקטנה שקידשה ועשה בה מחמת וכו' כ"ל וכו' : שקידשה האב לראשון ומת ופכה בה הפסי מחמת : (ה) וחליטה לזיקתו משום דבשאר בעלת מחמת ליכא למיפטי וכו' כ"ל וכו' דמס האב קיבל קידושי ראשון ואין חשש כלל אבל הכא דבמיתא הוא ר"ל כמו שהבטי קידשה בלא ידעת האב כמו כן קידשה הראשון ור"ל איכא למיפטי (ו) שמה יטעו וכו' : ובת מילון וכו' ר"ל למה לא חשבו ככל קטנות יתמות שהביאה חמה ואח"י היואלה ב"ב שמה יאמרו אין קידושין מופסין בלחוחה ע"ז קאמר דלא דמי להך ואין שם במה למעוה דהכל יודעים דיתומה קטנה אין לה קידושין מדאורייתא :

עגור כסום פלוטק וסום ממש ועגור מלשון חליל הערוג וכמו כשב כשב ומכיל רבינ שני ראיזות לפירושו האמת דברימי' סים קרינן ביזר וביצעי' קרינן כום בולו ופס כתיב ועגור וכן כתיב עגור דמשמע דלסוס קאי ועוד ראי' מההגות דברימי' מפרש על סום טדינא [ובתרגום שלנו הגירסא כורכיא] ועל עגור כוונתה הוא שם טוף כדליתא בחולין ס"ז כוונתה לנגה וביצעי' מתרגם ככוסית דלחיד ומלך : (ד) והור וסום ועגור קרינא לכל ככום עגור מתרגמין ככוסית דלחיד ומלך קן לפיית ומלך כמו מלך ומיכה הפוכה ומתח וכו' כ"ל ועיין גרס"י ביצעי' כס וז"ע קלח :

לא (א) מה כסף דבר חשוב והא וכו' למע בן וכו' מחט משמע דהכי אמרינן ההם כבטעות מ' : פענו מחטין וכו' חייב הא לא הוקבי לך דהא דלמרינן אף לים וכו' קאמר דלפי' מחט מיקרי דבר חשוב הולל וכו' כ"ל : וכל זה משאר בחוס' קידושין י"ח : ד"ה וכו' ובכורות ל' : ד"ה כל ובגירסא דאף כלים פליג ארש"י אבל בגירסא דמה כסף משמע כמסכים ודו"ק :

לב (א) ובסנהדרין הוא נטוח וק' ל"ז ורבנן הוי לבדו מלי עבדי ל"י מביעי ליה לכהניא (ב) כהניא (ס"ו) : ומתו גס וכו' חנק בשניהם או נהרגין וכו' כ"ל : (ב) לכשתביא שתי בערות אלא סקילה פטור הבעל ומכתי לה וכו' כ"ל : (ג) ואינו שיה לניא דקבעי ההם וכו' לגמרי ממשע ל' וכו' או דילמא מסקילה ממשע ל' וכו' כ"ל : (ד) חט"פ שאין דינו שיה לדון שהיה ראו' לו וכו' והיינו דכתיב לבדו במיתה כפ"ע וכו' כ"ל (ה) בשילהי ארבע מיתות דקבעי ההם קטנה מאורסה לר"מ וכו' ומה שפ"י רבינו פ"ל והשאר נמחק וביאור דבריו לפירש"י למה בעי אקטינה מאורסה ליבעי אף חנשוה : (ו) רבינו זקוני אומתו גס שניהם שאלו על הקטנה פטור דבעינן שיהו מיתין שזין בני עושין קשה הא חק כל הערות שבהורה מומתין על ידה וכו' דלתי' דלא כר' יאשי' ושם לפירוש רבינו פטור הכא על ח"א קטנה דל"כ כי פריך ל' [כס] והכתיב וכו' אבל לפי פירושינו אין לגמס וכו' כ"ל (ז) ועוד שאין זה כמשמע ומתו גס שניהם שיהיו מיתין כיום בני עובדים אלא וודאי וכו' כ"ל ועיקר דבריו מנוול בשם בהוס' עי"ש והנה לפיית רבינו קשה לי חר' יאשי' הא מנינו כבשיתא בה עק דהיא כבשיתא ובעלה בהנק דלמרינן כסנהדרין י"ח : היא כבשיתא ואין בעולה כבשיתא ואין לומר דר' יאשי' לא אמר זה הדין רק אלאי קרא ודמותו גס שניהם ובמא' דמביעת' י' קרא באבס יבראל ח"כ קשה כסנהדרין למה כתיב רב ושמואל נמי למה

נתרצה לא בקידושי ראשון ולא בקידושי שני שהיה מחמת ספק קידושין גמורין אמר אין קידושין תופסין באחותו ולהבי ממאני דשמה לא נתרצה בקידושי ראשון כדי למאן דחזי גיטא וגם לא בקידושי שני ובת מיאון היא דבקדושי שני טעו למימר למישרי אחות' משום דאמרינן בקידושי ראשון כדפרישת והוי אשתו דשני גמורה הלבך ממאני דשמה בשל שני נמי לא נתרצה וידעי דלא תפסי קדושין באחותה (ד) והא דלא תיקן רבנן מיאון בכל בעילת מאמר אפילו בקטנה שקידשה ועשה בה מאמר אלא גט למאמרו (ה) חליצה לזיקתו משום דבשאר בעילת מאמר ליכא למיטעי וידעי דגט למאמר הוא דליכא למיתלי בלא נתרצה האב בראשון אלא בשני כי הכא אבל הכ' משום דבת מינא היא (ו) שמה טעו כדפרישת דסברי בראשון לא נתרצה ולא בשני ונתקדשה שלא לדעת קלא אית ליה ולא ידעי באיזה נתרצה האב ובת מיאון דנפקא בגט לא דמי להך :

ל למימרא ד' ח' ע"ב ענין ידים שאין מוכיחות הוי ידים והתנן וכו' (א) הכי מוכח בנדרים שמואל סבר לא הוויין דמכל מקום דאיכא לספוקי במילתא אחריתי מספקא כנון בנדרים מודרני ממך ואיכא לספוקי דלמא בריבך והילך ומשא ומתן לכך איצטרך ליה למימר שאני אוכל שאני טועם גם בריש נזיר באהא באין נזיר עובר יש לתלות בתענית אבל אם נזיר עובר ליכא לספוקי בתענית וכן מפרש בריש נדרים ונזיר (ב) ומוקי נמי שמואל ברב יהודה דאמר בגיטין בהמגרש נופו של גט ודין תיהווי וכו' וטעמא דכתיב ודין מוכח' מלתא דבהאי גיטא מגרש לה הא לאו ודין ה"א בדיבור מגרש וידים שאינו מוכיחות לא הוויין ידים ושמואל בר' יהודה דאפילו דרבנן דפליגי עלה דר' יהודה בגיטין הוא דפליג דאין אדם מגרש אשת חברו אבל בעלמא מודה ליה דלא הוויין ידים הכי נמי הב' בלא לי לא כלום אמר אבל כשאמר הרי את מקודשת לי ליכא לספוקי במילתא אחרית' רבינו יעקב :

ג) כודניא תרגום של סוס וסנוניתא תרגום של עגור (ד) ותור אבל כסום ועגור סים ועגור קרינא ומתרגמין כסיסא דאחור ומנצף בעיין צנצף כמו סיצנף ותיבה הפוכה ומנחם חיברו עם תור וסוס ועגור :

לא (א) מה דבר חשוב בשבועות פרק שבועות הדיינין יצאו כלים למה שהן אפילו מהט משמע דכי כתיב התם טענו מחטין והודה לו בא' מהם חייב לכך הא לא תיקשי לך דהא אמרינן אף כלים דבר חשוב למלאכתן קאמר אפילו מחט הואיל וראוי למלאכתו ואית דגרסי אף כל דבר חשוב ולא גרים אף כלים משום דחוק קושיא :

ל (א) הכי מוכח בנדרים דשמואל סבר לא הוויין ידים דכל מקום דליכא וכו' : מספקין וכו' כ"ל (ב) ומוקי נמי שמואל למתניהין דנדרים כר' יהודה וכו' : ושמואל כר"י ופליג רבנן דפליגי וכו' בניטין הוא דפליגי וכו' כ"ל רבינו אינו כוכר כדברי ההוס' ד"ה הכא עי"ש אלא ככר דשמואל ס"ל דלא הוויין ידים וכן נכח הר"ן בנדרים שם ומאי דמיידי ההוס' ראי' מהא דאמר שם ומאי דוחקי' דשמואל ללוקמא מהני' כר"י וחי ככר ל' כוונת' נמי קושיא ככר היך הר"ן שם דמשום דלוקי מהניטין כוונת' לכן ככר כמותו וע"ז מקשה לה לוקי כוונת' ולא יכבוד כמותו ומאי דכחשו ההוס' דשמואל לא סבר כר"י נודין לא ידעתי מתניה מקום ואלו מתלית הר"ן בנדרים מהא דאמר שמואל בניטין כ"ו : ולריך שיניח מקום הרי את וכו' ואלו ודין לא קאמר אבל מזה אין ראיה כלל לנכח מה שתיקן כס הר"ן כדברי רבינו ככרן דבעינן שאני דאין חסם מנרש אשת חבירו ורבא חסם ככר' זו בריש נדרים חמס בר מן דין לא ידעתי מאי ראי' ממש דהא אמרינן שם דמסוס הקנה סופרים כרו ל' רבנן א"כ כל מה שיכלו להחיר להם לכתוב קודם זיווי הכעל החירו ואינם חמס ים בזה אם כחצו אודין קודם הא עכ"פ מוכח דהאי גיטא מנרש לה וכו' מה מותרת שאני דהוא עיקר הגט אך דעתה רחמה מדעתיה ואין להקשות לדברי רבינו ולהר"ן ז"ל אמאי קאמר בריש נדרים שמואל מוקי לה למתני' כר' יהודה וכו' הא אפילו לרבנן אחיה דבעינן שאני ד"ל דהנמי מילתה דפסקא נקט דר' וודאי אית ליה ללא הוויין ידים אבל לפי האמת מתי אחי אף כרבנן : (ג) טדינא וכו' אין לזה שום בייכות ואלו שייך לדף כ"ד : סוס שצנף וזבאר טונה רבינו ביצעי' ל"ח כתיב כסום עגור כן אלפנף ופינים מנחם כן כרוק וכן פירש"י דזה שם בני עופות כמו צירתי' ח' דכתיב וכו' וסום ועגור ורבינו מפרש כסום

לב ובסנהדרין ד' ס"ו הא לבדו מאי עביד ליה מביעי ליה לכדתני' ומתו גם שניהם עד שיהיו שניהם שווים שיה' שווים ברינם שיהא חנק בשניהם או נהרגין דהאי קרא בתנא כתיב אבל אם אין חנק בשניהם כנון שהיא קטנה מאורסת שאין דינה חנק (ב) לכשתביא שתי שערות סימנין אלא סקילה פטור הבעל מסקי לה כר' מאיר דפטור בשילהי ארבע מיתות הבא על הקטנה מאורסת מסקילה וגם מחנק מיפטור מהאי טעמא כיון שמופה לבוא לידי נערה המאורסת בסקילה (ג) ואינו שיה לדינה לר' משום דקבעי התם לר' מאיר דפטור הבא על הקטנה מסקילה לגמרי ממשע לה ואפילו מחנק או דילמא מסקילה ממשע לה אבל בתנא אית' ומוקי בתנא לר' יאשי' פטור לגמרי דדריש ומתו גם שניהם ולר' יונתן דאמר ומת האיש אשר שכב עמה לבדה כלומר (ד) אע"פ שאין דינה שיה לדין שהיא ראוי לו כשתהיה נערה מיתתו בחנק והיינו דכתיב לבדה דמיתה בפני עצמה שאינו ראוי לאותו מיתה כשהיא בסקילה וכולא קרא יתירה היא לחייב חנק הבא על הקטנה מאורסה דלגופי' לא איצטרך דהא כתיב קרא אחרנא ולנערה לא תעשה דבר דכן מוכיח (ה) בשילהי בארבע מיתות דקבעי התם קטנה מאורסה לר' מאיר וכו' מומתו גם שניהם וכו' מה שפירש (ו) רבינו זקני אמתו גם שניהם שאם הבא על הקטנה ולימא ר' יאשי' היא ואנן תנן כל העריות שבתורה מומתין על ידה והיא פטורה וליכא לפרושה שיה' שניהם שווין שיהו שניהם בני עונשין כמו שפירש רבינו שם וליפטור הבא על אשת איש קטנה דא"כ כי קא' פריך ליה והכתיב ומתו גם שניהם לדברי ר' מאיר אמאי לא פריך נמי לדרבנן דאמרי דהבא על הקטנה מאורסה בסקילה דהא אין שניהם שווין דאין שניהם בני עונשין אבל לפי פירש רבינו אין לגמסם דליכא למיפדך הכי לרבנן דהא שניהם שווין בדין סקילה שאם היתה בת עונשין דינה בסקילה כמותו (ז) ועוד שאין זה ומתו גם שניהם דמשמע ששניהם שווים אלא ווראי אדין מיתתו קאי שיהו שניהם

ד' יוד ע"א ענין כל ע"ה יד' אב"י

למה לי' לחומר מקרא לדבדו לימא פסוק דהאי קרא מייכי נכשואה ולא נצרוסה ותלמידי דההוא' שם ג' ד'ה עד שהקפו להיפך וי"ל ואל"ה כח פקן שהיא כשריפה וכו' ולתקן ל' פסרי' למתי כיון דלחין שניהם וכו' וי"ל דלמייפכר למתי אי אפשר משום דרשויקן לגבי זוממים לאחיו ולא לאחורו עכ"ל ואינו מבין חריטת דלמתי קשה כח

קרא דלכדו יתירא הוא כיון דעכ"פ משריפה כח כהן מוכח דהאי קרא דגם שניהם אינו כלל אכל האיתוח למה אינטיריך בחרוסה קרא דלכדו ע"ק ל' יונקן ולרבנן דרבי למה לן קרא דהיא כשריפה ואין טעלה כשריפה כיון דגלי לן קרא דלכדו דלא בעינן שניקן שוין כתיבה אחת ח"כ מלן' ה' לנו לומר דהא ג"כ כשריפה דלחטיריך קרא למשמי מיהו כזה י"ל דעיקר קרא דהיא אינטיריך על היא וכל זוממי' ואי משום דהי ידעין מלמחינו כבד חירנו דההוא' בפי' ל' מיסות דף י"א : ד"ה לחמו דהוא' קרא הוא"ל היכא דמעידין נמי על הבעל עיי"ש אבל קושיא לחכונה קשה וי"ל להרז' דל' יונקן ולרבנן דרבי אינטיריך קרא דלכדו דהי' למו קרא הית' אומר מדגלי קרא כבד כהן היא ולא טעלה ולא זוממי' דקרא יתירא הוא' [ולא יכבדו כחירן דהוא' ידעין מלמחינו אלא ודלמי גלי לן קרא יתירא דכאן דווקא מיעטי' קרא אבל בכל מקום בעינן שיהיו שניהם שוים כתיבה אחת לכדי אינטיריך קרא דלכדו ובעין זה דרשינן בכבוהה מ' : כאן נערה הא כל מקום שנאמר נכר אפילו קטנה במשמע ועל מה שהקשינו לימא דהאי קרא מייכי נכשואה ולא נצרוסה יש ליישב בפסיוטות דלכדו רבנו נכשואה ח"ה לאוקמי דשניהם שוים הם כתיבה אחת דהיא נמי אם היחה גדולה הי' מיהמה כחוק ועכ"כ נריך לאקומי קרא בחרוסה י' וזהו יש ליישב ג"כ קושיא השני' דהי' למו קרא דלכדו לא היינו דורשים גם שניהם אמשעה חידושים אלא על שניהם שוים כתיבה אחת ובהכרח הי' לו לומר דקאי אחרונה דהי' אכשואה

פא דקאי אחרונה :
לג (א) כהבא ע"י דף כ"ה : דכל דבר וכו' ולשה לבעלה אמרינן כס בדיא וכו' כ"ל : (ב) ותיקן מה שחירן וכו' י"ל דכוננו לדברי ר"י ציבמות שם דשם מייכי כתיבה בלאחר קידושין וכוזו כן כהבו דהוא' חירון זה ציבמות עיי"ש ובקידושין ו' : בשם ר"י גלחן ולא היראה ל' לרבינו כמו במקיים החום' עיי"ש : (ג) דהא דלכדו לן בקידושין וכו' כ"ל : (ד) וכוונת דשמעתין כמ"ד הכנסת עטרה וכו' : יש לעיין בזה דהא אמרינן שם ציבמות אמר שמואל הערלה זו הכנסה עטרה וכו' כי אהא רבין אר' יוחנן הערלה זו הכנסה עטרה וכו' אדשמואל מי לימא פליגי לא מנשיקה ועד הכנסה עטרה הערלה קרי לה עיי"ש ח"כ קשה לפ"י כ"ש דסוגיא דשמעתין אהי כשמואל וי"ל משום דאמרינן שם רב שמואל כ"י אר' יוחנן הערלה זו הכנסה עטרה וכו' ומכאן ואילך אינו אלא נשיקה ופטור עלי' ופליגי אדשמואל וח"כ אה נאמר דרבין אר' יוחנן ושמואל לא פליגי כחירון הגמ' יאנטיריך לומר דרבין ור"ש בר יודא פליגי אליבא דר' יוחנן וכו' והוא אמרינן ככוננות ולא פליגי אליבא דהא ועיין בש"ש שם ח"כ לפ"י כהכרח י"ל דרבין ורב שמואל כ"י לא פליגי ושמואל ור' יוחנן פליגי ממילא דליהא לחירון הגמרא הירב ואין לומר דעכ"פ שמואל יכבדו כן חזקתיה וכו' ח"כ יפלוג ג"כ על רבה כ"ה דלמך שם גמר כתיבה עטרה ח"כ פלוגתא לה מפשינן ומשעם זה פכך כל הפסקים ג"כ דרק הכנסת עטרה מיקרי הערלה : (ה) כלומר ישנו לביאה וכו' רבנו האריך בזה והוא' מציאים דבריו בקוצר דאחרי שהכנסת הערלה עטרה ביאה ח"כ כל מקום שזכיר ביאה כהערה קאמר וה"ק תחילת הערלה קונה או סוף הערלה קונה עכ"ל ומשונים דבריו ככאן מכפי המכבד דהוא' הלך דבר הוא ואחר העיין דרבי רבנו מאיחית עינים דיש להטותן על כל הרשונים הרא"ש והר"ן והסור כפי' ל' ג והאמוק' ציבמות השמיטו דרבי רבנו והאמת דבריו בחום' תמוהים מאד דלמתי קשה מאי חיבטי לי' לעיין קידושין יומר מצלל החורה כולה ומנלמי במשנה למך פי"ו מה' ח"כ שכהב וי"ל לא ידעתי כונת ר"מ בזה וכו' מה הי' סבור דבעינן בכל הערלה הנאמר כהכרח וכו' וה"כ למה נכחפן וכו' למה ביאה זו משונה וכו' אומר דכ"ל' שזכר הערלה נכחפן מהו לא ידעתי מאי קאמר למאי ר"מ הוא ל"מ טובא לידע על איזה דבר נחייב אומר מיהא או מלקוח או קרבן ואלו הם דברים שרוב גופי הורג הלזין בהן עכ"ל ובחר הוא משפטי זה השמיטו

הראשונים אבל כפי דבריו ככאן ח"ש דהו פשיטא אה לא גמר הערלהו אין כאן שום חיוב ולא קידושין וכמו דכתיבתי אה לא גמר רוב הפסוקים אה"ל דימתא ישנו לשמיטה מתחילה ועד סוף עכ"ל אין כאן שמיטה כ"כ הוא אך אה גמר הערלהו מיבעי לי' אה חיובו או הקדושין נמשך מתחילה ועד סוף או רק לבסוף וח"כ אין

כ"מ לשום דבר נעניין פרישין רק לקידושין ולכ"ל זה שאלת תחילת ביאה קונה ר"ל אף תחילת ביאה וי"ל דלשמיטה רבנו אף אה נאמר דישה מתחילה ועד סוף עכ"ל אה קיבלה קידושין מאחר בחלוצת הערלה חסרה לשניהם וזריכה גט משניהם והכי מיבעי לי' דהא נאמר אינה אלא לבסוף מקודשת לגבי ואחר שמיטה תחילה ועד סוף זריכה גט משניהם דלחין ככרח כלל לומר שכהא מקודשת לראשון דהא אחרי לא גמר קידושין ודמיה הוא מילתא להא דהן כפרק האומר דף י"ח : מעכשיו ולאחר שלשים יום וכו' אחר וקידשה כחוק לי' יום מקודשת ואינה מקודשת ואמרינן ע"ה כנ"ל דף ס' : עולה אמר ר' יוחנן אפילו מלא תופסים בה דלל מה ויהי כוונתו לחגרי' שביק וכהבו דהוא' וי"ל שהכי המקדש ר"ה לומר מעכשיו יתחילו הקידושין ולאחר לי' יום יתנו עיי"ש וח"כ דהעשה דהא אה נאמר דישה מהינה עד סוף הוי כמו אמרינה דהוא' ואפי' רב ושמואל דפליגי החס היינו משום דכ"ל דלחין כוונתו כן נק דעמו להנאי או לחזרה ככוונתו שם אבל חסברה ר' יוחנן לא פליגי ועוד דהילכתא כר"י וזה ברור בש"ס : (ו) מיהו אה פירש קודם הכנסה עטרה וכו' מכאן משמע דלדברי רבנו קרי תחילת הערלה נשיקה וסוף הערלה הכנסה עטרה וכדברי הרמב"ן והרע"ב ח"ה הניחם המ"מ פרק הג"ל ודלא כבעל מל"מ עיי"ש [אם לא דנאמר מה שכתב אה פירש קודם הכנסה עטרה ר"ל כל עטרה] והא דאמרינן שם ציבמות מכאן ותילך אינו אלא נשיקה ופטור עלי' היינו אה פירש אבל אה הכניס העטרה מתחיל החיוב משע נשיקה הי' הוא אמרינן דישה מתחילה ועד סוף ח"כ פשיטא דלא קנה אלא היכי' דנמך כל הערלה דהכניס עטרה מי אמרינן משהתחיל להערות התחיל לקנות וקונה והולך עד גמר הערלה או דילמא אינו אלא לבסוף בגמר הערלה חלה קידושין וקודם לכן לא ודמיה לישנו לשכירות מתחילה ועד סוף או אינו אלא לבסוף (ז) ודמיה לפלוגתא לר' יוחנן וריש' לקיש משום לוי סבי בשחיטת הולין ד' כ"ט ע"ב ישנו. (לשכירות) [לשחיטה] מתחילה ועד סוף או אינו נפקא מינ' כדמפרש ואייל אי נמי לכהן גדול שרוצה לקנות בתולה בביאה אי אמרינן ישנה לביאה מתחילה ועד סוף קנה שהרי בשמתחיל לקנות בתולה היא אלא אי אמרת אינו עד לבסוף לא ליקני בביאה דקודם שהגיע לקנות דהיינו גמר ביאת הערלה לאו בתולה היא דנהי דביאה לא הוי עד גמר הערלה מיהו לא גרעה מביאה שלא כדרכה ואע"ג דלא הוי ביאה גמורה שהרי בא עליה א' משלם קנס כדאמרינן בשילהי בן סורר ומורה אפ"ה פסול לכהונה כדאמרינן ביבמ' (ח) כמו כן זה גמר ביאה מיפסלה מן הכהונה ולא מצי למיקני בביאה שהרי קודם הקניה אינו בחולה וכתוב והוא אשה בתולה יקח בשעת קיחה בעינן שתהא בחולה (ט) ואין להקשות מהא דאמרינן בבן סורר ומורה הניחא למ"ד נשיקה זו הערלה שפיר אלא למ"ד הערלה זו כניסת עטרה מאי איכא למימר דלא משום דלדידיה לא הוי פסול לכהונה קודם גמר הכנסת עטרה אלא משום דאחר הערלה ירדיה ליכא לחיובי קנס דהא בעילה (י) גמורה היא סבר מיהא לכהן גדול הוי פסול קודם הגמור כדפרישית (יא) ואין לגמגם דלשון התלמוד דאמר כגון שלא הערה בה ואין לומר דאתחיל לערות דאינה לשון התלמוד מיהא פירש

ראה זה הספר לא הי' טובא זה ולכן לא רציתי להאריך בזה עיי"ש וחבין כי דבריו נודקים : (ז) ודמיה לפלוגתא דר"י ור"ל וכו' ישנו לשמיטה וכו' כ"ל : (ח) כמו כן זה גמר ביאה וכו' אינה כהלה וכו' כ"ל וכו' רבנו כדאמרינן שילהי פרק בן סורר לא מנלמי שם והוא שמכילתין דף י' : אמר ר"י מודה רבי לעניין קנס דכולהו משלמי : (ט) ואין להקשות וכו' ב"ן סורר ומורה דף ע"ג : וכו' מאי איכא למימר לא משום וכו' דהא בעולה גמורה היא וכו' כ"ל וכו' דבריו דכרבי דאמרינן שם משעט הערלה דפגמה איפער לה מקטלמא ממונא לא משלם עד גמר ביאה ופריך הניחא למ"ד הערלה זו נשיקה ח"כ משעט הערלה מיקרי בעולה וקנס לא מתייבב עד שילאו בחולי' עיי"ש בש"ס וסוף ד"ה ממונא וכו' וי"מ דלא וכו' עיי"ש היפיב אלא למ"ד הערלה זו הכנסה עטרה מאי איכא למימר ח"כ מיהא והשלומו' כהן כהא וקשה לי' לרבינו לדרבינו יומא ג"כ מתחילת הערלה איפגמה כמו דנפסקת לכ"ל וממונא לא הוי עד גמר הערלה ותיקן דלעניין כה"ל ודלמי מודה דנפסקת קודם הגמור אבל לעניין קנס ליכא לחיובי קנס בטר הערלה וגם לא שייך לומר משעט תחילת הערלה איפגמה וממונא לא משלם וכו' דעכ"ל ח"כ כהא מיקרי דמיה להא דאמרינן ריש פי"ב דכהונות בעיקרה כורך כהנה היא ואפי' מאן דפליגי בהם כהא מודה כנל"ד לפרש כוונתו : (י) גמורה היא אבל כבד מיהא דלכ"ל הוי פסולה קודם וכו' כ"ל : (יא) ואין לגמגם הלזון ההלמוד דאמר כגון שהערה בה והוי

לו למר והחזיק לפדות דתין זה לבן האלמוד מיהו הפירוש הוא שהחזיק לעצמו כ"ל והשאר נמחק ואינו חלל כלל דברים :

ד (א) ויכתוב רחמנא עניות וכו' דמשמע הכי ומשמע הכי מסביר יש להורשה היאך דמיסביר יוחר כ"ל משמע מדבריו דחי הוה כתיב חד קרא הוה

וכינא זיה כהן המדני כפ"י דקדושין כפס הר"מ מרובעבוב על אחד שלח עליה לקדש אשה ובאשר זא לשם הוסיב השליח לעובי הקהל והראה להם הסדשה שראובן מיננה לשליח ובעת הקדושין עשה השליח ואמר הכי את מקודשת לי והסיב הר"מ מר"ב דתין נריכה נג מן השליח דמוכה שפעה ועיי"ש בחיובי חנשי שס ואסיף עוד דילמין לומר דפעה ולדעתיה כיי

פירש הב' הוא שהתחיל להערות ועד שלא נמר פסולה וכו' : **לד** (א) וניכתוב נערות ולא בעי בגרות וקשיא מאי האי דמקשה תלמודא וכי מויצאה הנם האיך משמע נערות יוחר מבגרות ועוד מאי האי דקאמר רבא מידי דהוי אתושב ושכיר וכי צריכין אנו לראי' מסבר' י"ל דבכ"מ שנמצא מקרא סתום דמשמע הכי מסברא יש לרודשה דמהאיך דמסתבר יוחר: ד' ג' ע"ב **לה** וכת' נילף מבשת ופגם ואי קשיא עיני קדושין כפ"ל (א) והלא בשת מהבא נפקא לן בכתיבות פרק אלו נערות משום דאיבעי מסר לה למנוול למוכה שחין כשהיא נערה והיינו על קידושה לפיכך בשת ופגם לאביה לפי שבידה לפונמה דאי לא הוה בירו לקדשו בשת ופגם לא היה לו וא"כ היכא בעי למילף שקידושין לאביה מבושת ופגם נפקא לן שהן מקדושין ולא ממקום אחר :

ד' י"ג ע"ב **לו** אמר רב פפא הלכתא מלוה על פה גוב' עיני מלוה על פה משום שיעבודה דאורייתא ואין להקשות מהא דאמרין בבבא בתרא פרק מי שמת טעמא דרב פפא משום שמא תנעול דלת בפני לווין :

פרק המקדש

ד' מ"ט ע"ב **לו** הוי דברים שבלב ואינו דברים ואי עיני דברים שבלב קשיא הא הנן במסכת תרומה פ"ג ומייתי לה בפסחים בפ' תמיד נשחט ר"ס"ג

המתכוון לומר מעשר ואמר הרומה תרומה ואמר מעשר שלמים ואמר עולה עולה ואמר שלמים לא אמר כלום עד שיהיה פיו ולבו שווים (א) אלמא דברים שבלב אינו דברים הם דאי אין דבריו בלום והקדש טעות לא הוי דפליגי להו ב"ש וב"ה (ב) בגדיר בפרק ב"ש משני דהקדש טעות לא הוי אלא הכי דלא מתקיים לא פיו ולא לבו כדמפרש התם כיצד הקדש טעות אמר שור ראשון שיצא מפתח ביתי הרי הוא הקדש ויצא לבן וכו' אבל ההיא דמסכת כלה דאמרין גבי ממזר שעבר לפני ר' עקיבא (ג) שהיה ר"ע נשבע בשפתיו ומבטל בלבו לאמו של ילד שיביאנה לעולם הבא לא קשיא ולא מידי דהתם וודאי ביטול לבו הוי ביטול דבאונסו היה שהרי מה שנשבע לה לא נשבע אלא (ד) לאמת דבריו שהיא אומרת שבנה ממזר ובן הנידה וחבירו אומר שאינו אלא ממזר ומצינו בגדרים פ"ד נדרים גבי נודרין להרגין דלגבי אונסין דברים שבלב דברים :

יוחסין פרק י

ד' ע"א ע"ב **לח** עד היכן היא בבל רב אמר עד נהר עיק עיני עד היכן ושמואל אמר (א) עד נהר יונאי לעיל בדיגלת עד היכן רב אמר עד אכברא דמאנא גיר' פר"ח (ב) ורבי' ש"י גרם עד אכברא דמאנא ולא נהירא ושמואל עד נהר מושכנא נ"ל שבבל מוצעת בין פרת לחדקל פרת מן הדרום וחדקל היינו דגלת מן הצפון (ג) ותוצה לפרת אי"ש לבד מבירה שתוצה בבל ותוצה לחדקל מושך תחום בבל צד נהר אמני שמואל ונ"ל שפרת לצפוני של ארץ ישראל כדכתיב (ד) ונעו מים ועד ים צפון עד מזרח דהיינו מסוף ים פלשתים וממזרח עד נהר והנהר היינו צפון דאידיך קרא ומדבר היינו מזרח שזהו מדבר מאב מזרח השמש הכי נמי כתיב וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ ואפסי ארץ היינו ממזרח ופרת אינו מן הרי ארץ ישראל (ה) כדאמרין כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יבוננה זו ארץ ישראל שיושבת על ארבע ימים ועל ארבע נהרות וירדן ורמון פרימון ופווה אבל

מוקמינן לנעמה דמיסביר יוחר והימא למה מיסביר נעמרת יוחר מבגרות והדרכא חפסה מועט חפסה ולא אה מוקמינן דק לבגרות ולא אנערות וכן מבוחר מהוב' ד"ה בא זה עיי"ש וי"ל ליישב דלע"ג דלהתנן וודחי כן הא עכ"ל להמקשה ה' נראה דיוחר מיסביר לזוקמה אנערות כ"ז דלשכתן דלענין הפרה דריס נפקא ל' גורמותי דל' ובעלה מפירין נדרי' יש לנו לומר דמאלון יולאה נ"כ נעמרת ולכן מיסביר יוחר לזוקמה אנערות יוחר מבגרות דכי מוקמינן לבגרות' משום טעמ' דבבגרות יולאה מרובה האב לגמרי קשה הא נס נעמרת יולאה הרבה מרובות לזה אמרין דמסביר יוחר לזוקמה אנערות דכי מוקמינן אנערות אין כוס קשיא דנעמרת הוא מ"ש ועוד כיון דדרשינן אין כסף לאדון זה אכל יש כסף לאדון אחר ממילא מוכרח לזוקמה אנערות דבגרות אין לאביו כמות וכקושיא החוס' ולהתנן כ"ל כיון דלפאר דברים חיבה יולאה מרובות נעמרת אין כפרה כלל לומר שהיה הכתוב דהגה מאלון נעמרת ואין כסף לאדון זה וכו' לא היה דרשינן כלל וכתיוץ החוס' ולפ"י אפשר לומר דכתיב ראי' מתוכו וכי דהוה ג"כ בכעין זה דחי הוה כתיב רק הושב כמכרה הוה מוקמינן ג"כ חקוני קייין עולם דאם כימא דקאי חקוניי שנים לכתוב שכיר דהונו במשמע כלל חקוניי עולם ועוד כיון דסתמא כתיב הוה שדן לחממה דנס קנוי קייין עולם אינו אוכל ועכ"ל כתיב סתמא דחי הוה כתיב רק הושב הוה אומר דקאי רין חקוניי שנים וכמילתא דלחי' בק"ו ערה וכתב לה קרא דמסיק ק' כ"ל :

לה (א) והלא נשחט ופגם גופה מהכא כ"ל בכתיבות פרק א"ר דף מ' וכו' כשהיא נערה לסיק וכו' לפי שבידי לפונמה ואי לא היו נדרו לקדשה נס נשחט ופגם לא הו' לו וכו' משום ופגם הא זהו גופה נפקא לן שה' לאביו מקדושין וכו' כ"ל ועיי' בהוס' ואין הדעות ככאן :

לו (א) מן היורשין ותלי טעמא וכו' ואין להקשות וכו' כ"ל הסר כאן ומבואר בחוס' לתקן בין מלוה הכתובה בחורה וכו' עיי"ש :

לז (א) אלמא דברים שבלב דברים הם דאי חיב דברים למה אין דבריו כלום וכו' כ"ל וההיורשין חסר כאן ובאמת לא דמי כלל דהתם עיי' דידעו נשעה מעשה אצל כהאן גם בלבו נמר המכירה ומאי דהא דנערה למיטק לארעא דישאל זה הוא דבר בפני עצמו אבל לא ה' טעות נשעה מעשה בין פיו ללבו ונראה שזה הוא טונה החוס' בפסחים ס"ג ד"ה המהטין עיי"ש ועוד דלמי דמי כלל להתם דהא גם כהאן אמרין לקמן דף נ' : והוא נגד וכו' אמר רבא כל דלוק וכו' והא לא מיהר ל' ופירש"י דבעינן מכירה פריש דלדעתא דלמיטק לא' ז'ין והנה טכ"ז נדך להבין דהא עיינן דברים שבלב הם דהא לא פריש אי מיהר ל' דווקא חלל וודאי היכא דמוכה שאני וזיה מוכח דלדעתא דלמיטק ל' ז'ין וזיה לא אמרין דברים שבלב ח"ד ללאו דברים שבלב הן דאין כהדי דלאו להכי איכיון וא"כ גם במשנה דהרומות אף כהדי דנעמה וכן משמע הלבו דמימיון לומר הרומה משמע דידוע שמהטין לומר הרומה והיינו דמסתמא נעו להפריש הרומה קודם אע"פ ולא לעטר נעשה וק להיפך במהכיון לומר מעבר מוכח ג"כ כיון דכבר הפריש הרומה למה לו להפריש עוד הפעם וכנמה דברים מיעי כ"ש דלז"ל נהר אומדנא ויכיל דמוכה כמו כההו' החוס' עד ק"ה האך כידוען במסכת סאך ומ"ש רבינו ר' ג' דמוכה

הבעלים אבל לפי המסקנה דרמי בר חמא חף דמורה ג"כ דלמרינן כאן נמלא וכלן הי' עכ"ל כוצר דמי שנולד בזכותו ור"ל דלנו לומדים שסקנין הוא כוב ולכן בלזוס זכות שנולד עליו להביא ראיה ולכן על בעל הפרה להביא ראיה דבזוסי' נולד אחרי שבעל החמור מכך את הפרה ולכן נבי עצה דבזוסי' העכה נולד עליו להביא ראיה וממילא דבמחליף פרה בחמור וילדה אוקמינן ג"כ הולד בלזוס זכוס שנוולד ולכן שכנגדו מביא ראיה להביא מידו ק' ג"ל לפרש דברי רבינו ויש לי להביא ראיה לכברנו לפי הס"ד מהא דמדמה הגמ' בפ"ק פלוגתא דמנה לי בידך למשנה דמבשרהסתי נלחסי ונתקשתי הו' ההם הוה מלוה על פה אבל הכא הוה אית לה בער כהונה ומלואי להביא בס"י ס"ח ס"ק כ"ב שהקשה ק' ותיק דבין דלא מלא בחוליס איהרע הכונה ע"י"ש ולדברי רבינו א"ש כפשיטות דל שד דלא נגמר בלילות העניין לא נקראת שהיא מוחקת בכהונה ע"פ שפעי' הכונה ולא דמי למומין דלמרינן אין חדש שיהיה כוס אלא ח"כ בודקו ולעניין כהנים לא שייך זה דמה לו לעשות ואע"ג דלפי המסקנה לא למרינן ק' אמנה לענין כהונה פשיטא דהוי כהנה כונה חף לפי המסקנה על בעל החמור להביא ראיה דלא כפירש"י וברור הוא שזהו דעת הר"ף והרמב"ם בפ"ג מהל' מירכה הל' י"ד והר"ם תמה על זה וכתב שפשוט סופר ים כהר"ף ור"ל על בעל הפרה להביא ראיה ולדברי רבינו א"ש לזה וכן פסק מר"ן הכ"י בחו"מ סו' רכ"ד ע"י"ש ולפי מה שכתבנו אין לנו צרכים לדבר הכמ"ע שם ס"ק ג' לחלק בין זה ובין המחליף פרה בחמור וילדה עיין בדבריו שמתלק בדברים דחוקים ולדבריו החילוק פשוט כמו שכתבנו בס"ד וטיין במאור : (ב) זכותו של וכו' כ"ל : (ג) לקדושין בביתו נמלאו ועליו להביא ראיה וכו' כ"ל : (ד) ממנו בידו וכו' כ"ל : (ה) לאתיי ראיה ומפיק וכו' מלואו הי' להחזירה לבית בעל הכהונה וכו' וא"כ בעל הכהונה ליימי ראיה וכו' כ"ל : (ו) שהיא בבית אבי' ובעל וכו' ומייתי אב ראיה וכו' וכו' כ"ל : (ז) מכלה בבית חמי' ודעת בעל החזירה לבית אבי' וכו' כ"ל : (ח) מפרש גמי טעמא דכאן נמלאו וכלן הי' וכפי פירושנו דלא בביתו תליא מילתא וכו' כ"ל : (ט) ועל בעל הפרה וכו' דהיינו זכותו וכו' כ"ל (י) עצה דמי בעל הכהונה ליימי ראיה ומפיק וכו' כ"ל : (יא) אבל אפי' הי' לא יתיב עצה דמי וכו' כ"ל : ילאה

מא (א) ויש פנאי לנסך ולנעול אבל של מלטה אחת מתיראס וכו' בשעה מלחמה וכו' כ"ל : (ב) הי' אפשר דלא כיימא פורתא וכו' . מני למיערק אחר כ"ל כגון דמיהדר למתא וכו' כ"ל וכל זה מבוחר במוס' ואין כאן חדשות : **מב** (א) כי אחי רבין אחי יחזק בבעדפה של וכו' כ"ל : (ב) ומפרש רבין בבעדפה דמעשה ידי' של וכו' ע"י הדחק לא פליגי וכו' . שהיא כעין מלואה וכו' : כ"ל : (ג) אלא ממילתא דרבין ולפי דברי רבינו וכו' כ"ל וגם זה מבוחר במוס' ע"י"ש : **מג** (א) דמה שהקשה הרב וכו' שהוסיף הדברים על מי ועל מה פונתו והלג"ד דהנה הוסיף לזמן מפורש"י מכוס דמפרש עלי' שמתעלה חליצה דר"י וליה הילכתא טויה' וע"כ תפרשים מעט חוקת מרא קמא ומקשים צההיה דמחליף פרה בחמור במוס' כ"ל דף ק' : דמוכח כס להדיא דלא אוקמינן אחרת מרא קמא וכן מקשים לפי המסקנה עיין על דבריהם לזה טווג רבינו מה שכתב שהקשה הרב ורבינו דק' בביעה חדשה כזו הסוגיא וכו' וכו' אלא חליצה דר"ג דהילכתא טויה' ובלג"ד דכוונה רבינו דבין לפי הס"ד ובין לפי המסקנה הכל הוא העטע מסוס כאן נמלא וכלן הי' חפ' לפי הס"ד הינו חלו' בזכותו דע' בעל הזכות להביא ראיה דהא הכא הזכות לבעל הפרה ושמואל אמר דעל בעל החמור להביא ראיה אלא חלו' בלזוס מקום נמלא וגם כזה חידו' רבינו טובא דאין העטע מסוס דמקומו נמלא אלא כל זמן של נגמרה הקניין בשלימות והיינו שיכול להיות הקניין בטל מגד לזית מקום מיקרי הכעלים מי שהאז מרא קמא ולכן כאן בעל החמור מיקרי כעלים מגד מרא קמא ולא מסוס שצביתו נמלא ולכן מקמי הגמ' שפיר מטענה דהא ההס' ג"כ לא ניגמר הקניין כ"ל ח"כ מיקרי בעל הכהונה כעלים דהוא מרא קמא ולכפרה לה רבינו דאע"ג דעומדה בבית הכהן עכ"ל הא כהנא להחזירה לבית הכעלים מסוס כהר"ם וכו' לו לבעל הכהונה להביא ראיה מסח"כ במחליף פרה בחמור וילדה לא אוקמינן אחרת דקמא דההס' ניגמר הקניין ואין נוקי אחרת מרא קמא ומייתי ראיה מכלה בבית אבי' ולקדושין שהיא בבית אבי' ועדיין לא ניגמר הקניין והבעל רוצה שהיה בבית אבי' ולכן הסוף רבינו דלא ליקמי ממחליף ודוק' ולי קשיא ח"כ לפ"ז חף כלה בבית חמי' ליימי אב ראיה דהס' רבין הבעל להחזירה לבית אבי' ומיקרי הוא מרא קמא לא ק' דחוקה אין חדש טובא וכו' ולכן נגמר הקניין והבעל מיקרי

כתובות פרק קמא

מא עיר שכבשוה ברכוס וכו' ורמינהו בלשח של גוים וכו' כאן בכרכים של אותו מלכות וכאן בכרכים של מלכים אחרים פי' כרכו של אותו מלכות אינן יראים (א) ויש פנאי ליבעל של מלכות אחרת דלא מתיראים מלהשרות ולנסך בשעת מלחמה כי יריאים מפני אותו מלכות ופריך כרכוס של אותו מלכות אי אפשר דלא ערקא חד מנייהו ה"ג פרי"ח ובכל הספרים ופירש אתה מן הנשים אי אפשר שלא תברת וביון שאחת יכולה לברוח תלינן בכל כהנות להתיר כדאמר לקמן היתה שם מחבואות אחת מצלת על כל הבהנת כולן ואפילו אינה מחוקת אלא אחת ופריך אמר רב יהודה אמר רב במשמורות רואות זו את זו ואינה אפשר למיערקא ופריך משמורות נמי (ב) אי אפשר ניימא פורתא בהאי שעתא מצי למערק דלא אמר ר' לוי במהדר למתא שושילתי גזאי ובלבא ואווא שמשמיען קולן כשרואין בני אדם בורחין ונותנה סביב לעיר לבלתי הנס וכשיביריתו יצעקו ישמעו השומרים ויעורו משנתן ואי אפשר למיערק :

מב פ' מציאת אשה ה"ג בכל הספרים וכפר"ח (א) כי אתי רבין אמר רבה העדפה שלא ע"י הדחק ולפרושי פלוגתא דר' עקיבא ורבנן אתי דהא במתניתן במציאת ובמעשה ידיה איירי (ב) ופרש רבינו בהעדפה דמעשה ידיה לא שעל ידי הדחק פליגי דבעל הוא ומשום מעה כסף כי פליגי בהעדפה שעל ידי הדחק שהיא כגון מציאה דבע"ב מציאה שאמר ר' עקיבא לעצמה בדלא קבטלה ממלאכתה דשכר הפקעתה וביטל מלאכה היה לה להתויר לבעל מתו המציאה ועלה פירש רב פפא ואמר פשיטא לי מציאתה כהעדפה שעל ידי הדחק דמי ופלוגתא דר"ע ורבנן היא כדפרישית דקמנבה מציאתה עם מלאכתה ולא הא מיבעי לי' עשתה לו שתים בבית אחת מהו כמציאה עם מעשה ידיה דמי ולר' עקיבא דידה הי' או דילמא כמעשה ידיה לבעל הואיל ובשעת מלאכה הוא דכל זה בכלל מעה כסף כיון דעם מעשה ידיה קאתי דמלאכה ע"י הדחק אינו אלא בשעת שבני אדם ישינים ואנסה נפשה תיקו' הא דלא קאמר רב פפא פשיטא ברישא דמלתא דלא מסברא דנפשו' אמרה (ג) אלא ממלתא דרבנן ולפי דבריו רבינו שלמה איכא פירכ' טובא ולא הוצרכתי לכותבן כפשוטן :

פרק המדיר

מג המחליף ד' ע"ז ע"א ענין המחליף פרה בחמור וענין נמלא כה מומין בבית חליצה **מג** פרה בחמור נראה לי (א) דמה שהקשה הרב לאו פירכא היא דשמואל לאו ברשותיה דהיינו (ב) זכותו שלי תלי טעם אלא מפרש כאן נמצא וכאן היה בביתו נמצא ובביתו היה ובת' ביתו אויל והחמור בבית בעלה חמור מת וכלה בבית אביה בבית אב וכן כלה בבית חמיה בבית בעלה נמצא ועליו להביא ראיה וכן כלה בבית אביה (ג) לקידושין בבית נמצאו עליו להביא ראיה ולאוקמי' (ד) ממנו בידה והיינו דקפריך אי דיהיב טבחה דמי צריך (ה) לאתוי ראיה ומפרק הא בביתו לא נולד ספק שהרי מרצונו היה מחזירו לביתה של בהמה שמשך בטעות וא"כ בעל בהמה תיתי ראיה ונוקי כמו שבביתו היא ואי לא מייתי ראיה יפסיד דרמי לכלה בבית אביה ולקידושין (ו) שהי' בביתו ובעל רוצה שתהיה בביתו של אב ומייתי ראיה אב ומוקי קידושין בידה ואי לא מפסיד ראיה יפסיד הא דלא פריך לה (ז) מכלה בית אבי' ודעת בעלה להחזירה בבית אביה משום דסבירא ליה לשמואל חוקה אין אדם שותה בכוס אלא א"כ בדקה וחוקה אין אדם מפיים במומין לא הייש דהא נפיים ומחליף פרה בחמור וילדה לא דמי החם משיכה גמורה הוי ואיכא דררא דממוני אבל הכא לא הוי משיכה כלל אם מת החמור קידם משיכה כי אתא רמי בר יחזקאל כל שנולד בו ספק ברשותו רמי בר יחזקאל (ח) מפרש טעמא דכאן נמצאו וכאן היה נמי ופירש הכי ברשותו נמצאו היה ולא בביתו תליא מילתא אלא ברשותו דהיינו זכותו כלה בבית אביה היינו רשותו וכלה בבית חמיה היינו רשותו (ט) ושל בעל הפרה להביא ראיה דמת החמור ברשותו דהיינו רשותו וכו' כ"ל : (י) טבח דמי בעל ליימי ראיה ומפקי דשייך ביה לשון המוציא מחבירו שמוציא מעות מן הטבח ואמאי ספיקא ברשות טבח איתילד ומשני דיהיב טבחה דמי ומפני שנתן מעות שני תנא לשון המוציא שמוציא מעות מיד בעל הבהמה (יא) אבל אי לא יהיב טבח' דמי מכל מקום טבח מייתי ראיה ולא משלם אבל לשון המוציא מחבירו לא שייך למיתני כן נראה לי וכו' ושמעתא אליבא דרבנן גמליאל וברכה :

מד

(א) יאמך סוראך מלפניו וכו' כלל: (ב) וכו' קסס לי מהא דלמרינן
[נדריה 5]: השמים בני לביך יעשו וכו' באחר ושוך מהא דלמרינן [גיטין
פ"ח]: שאל מהא כל אחת ואחת חולה וכו' מיד בעלה וכו' מאיס עלי חפקיע
לעולם וכו' כלל וכו' מהא דההוא הינו זאה אף לא נהירא לי לרבינו כמו שהקשה

ד' ס"ג ע"ב **מד פ' אע"פ** אין אדם עומד על דברי תורה אלא א"כ נכשל בהם
כי כמה פעמים (א) יוצא הרעה מלפניו בטעות על ההוא דאמרינן בפרק אע"פ אבל אם אמרה מאוס עלי לא כפינן לה והיינו מפרש על כל הנשים אומרות לבעליהן מאוס עליהן (ב) והי' קשה לי דאמרה השמים בני ובניך יעשו דרך בקשה שמא עיניה נתנה באחר איב' ועוד הא אמרינ' שלא תהא כל אחד ואחד תולה עצמ' בגוי ומפקעת עצמה מיד בעלה וכו"ש ע"י מאוס עלי לא תפקיע לעולם ועוד קשיא דכולה שמעתא במורדת מיירי אך צריך לפרש כולי שמעתא אמורדת והכי פירש המורדת על בעלה פוחתין לה שבעה טרפיעיקי' בנמרא מפרש מורדת בתשמיש והדר קבעי ה"ד מורדת כגון דאמרינ' בעינן ליה ומצערני ליה פי' בעינן ליה אם לא יגרשנה ויתן לה כתובה ומצערני ליה לענני עד כלות כתובת ותוספת רידה בשבעת דינר לשבת דומנים היו כחמש שנים או כעשר שנים וכמה דאנידא בי' לא יהבי ליה אחריתא והיא (ג) מתכוונת לעננו ולצערנו אולי יגרשנה ויתן לה כתובה והיינו מורדת דפוחתין לה מעט מעט (ד) ואינו יכול לגרשה אפילו אם הוא רוצה לגרשה או אינו נותן לה כתובה עד שתפתח כל כתובתה בשבעה טרפיעיקי' אבל אם אמרה מאוס עלי לא בעינן ליה לא הוא ולא כתובתיה אלא הבל אני מוחלת לא הוי כמהילה בטעות ולא כפינן להשרותה אולי (ה) תחזור בה אבל אם בעל רוצה לגרשה בלא כתובה יכול לגרשה ואין עליו כתובה דמחלה לו ומחילה גמורה היא מר זוטרא אמר כפינן כלומר כופין אותה להשרותה ואולי תחזור בה כדין בעינא לי' היא (ו) ותרווייהו ומורדת הוויין דכיון דמחמת מרד מוחלת לא הוי מחילה נמירה ואם בעל רוצה לגרשה נותן לה כתובתה (ז) ולא היא וכל דמאוס עלי לא הוי מורדת (ח) דמשהינן לה תריסר ירחא שחא אגיטא אחר הכרזה אולי תחזור ואם לא חזרה מגרשה בלא כתובה אם ירצה והא דפסק הכי בתר מלתא דכלתי' דרב זביר אימרוד משום דאימרוד כלה דרב זביר הוי מוריד דמאוס עלה כדמוכח מהפסידה בלאותיה במרד דבעינא ליה ומצערנא ליה לא אמרינן הפסידה בלאותיה דהא אית כתובה ועוד דפוחתת שבעה דינרין תנן הפסד בלאות לא תנן אבל אם לא ירצה הבעל לגרש את אשתו לא כך ולא כך אין לנו לכופו אלא יעיגננה לעולם כדמוכח במתניתין שאם תפול לה ירושה ממקום אחר פוחתין עליה וכל שמועה זו מיירי שאין הבעל רוצה (י) לגרשה בלא כתובה וקיימא לן שאם היה מוחלת ע"י מאוס מפני שסבורה שבעל מעבב מפני שכתובתה עליה ממנה אפילו הכי כופין אותה שלא תהא מחילתה מחילה אפילו הוא רוצה לגרשה עד מלאות לו שנה חמימה שלא יהי' בנות ישראל הפקר אבל אחר י"ב חודש אם ירצה לגרש יגרש ופטור מן הכתובה (יא) וכן פריך אם הבעל נותן לה גט משהינן ליה עד תריסר

וכיל דרבינו כחז זה לפי המסקנה אבל עכ"ז
דכא כדכ"ה הכסיד לכל דברי רבינו ואינו
דכא ראונו לגרש בחוך י"ב חודש צריך ליתן
מהכ"ה דכתובה כפקין לי' ויחזר מזה
משמע מדבריו דכל זה הוא דעה רבינו
לכן נלע"ד אלוהי דמספקינא חיימי מנייה קד'
דדברי רבינו וכו"ל: ואינו יכול לגרשה עד
שפחתה כל כתובתה כשבעה טרפיעיקין אבל
אם הוא רוצה לגרשה אז נותן לה כתובה
אבל אם אמרה מאוס עלי וכו' כלל:
ולפ"ז הלשון מדוייק דלפי מה שכתוב
לפנינו הלשון אינו מדוייק כלל ג"פ הנהגתו
הוא חסיד לכל הפוסקים וכל זה כתוב
רבינו לא לפי המסקנה דלמסקנא ב"ב
חודש הליא מילתא דלס' בל לגרשה בחוך
י"ב חודש יתן לך כתובה ואחר י"ב חודש
הוא בלא כתובה בין במורדה דבעינא לי'
בין במאוס עלי וזה הוא כוונתו לקמן סוף
הדיבור כ"ב וההוא' חולקים ע"י דנאמרי'
עליו כיון שבניהם חאים בלא כתובה למה
נעכסם אבל הרא"ש והטור חסידו לדבריו:
(ה) החזור בה ללא דלס בעל וכו' כלל:
(ו) וחרווייהו שוין כן דכיון דמחמת וכו'
כלל: (ז) ולא היא וכו' דמאוס עלי לא
הוה מורדת כלל' וכו"ל מאי דלמרינן גמ'
אדמר זוטרא ולא היא ר"ל מעוס דמאוס
עליו לא דמי למורדה: (ח) ומשהינן לה
תריסר וכו' אחר הכרזה וכו' כלל' הוא
עינין בפ"ע וקאי למסקנא דשעתהין
דלמרינן ומשהינן לה' וכו' ודכינו מפרש
דקיימא וחרווייהו כמו שבארנו וזה שפסדי'
רבינו והא דפסק הכי וכו' משום דקשה
לי' כיון דנס אמאוס עלי קאי שלא דכברי
ההוא' א"כ למה מפסיק הגמ' במרד כלתי'
דכ"ז למה זומר דממד כלתי' דכ"ז הוי ג"כ
במאוס עלי א"כ מוכח בפשיטות דקאי
דמאוס עלי ופשיטא דקאי גמי אמורדת
דבעינא לי' ועינין דמאוס (ט) הוי מרד דמאוס
עליו כדמוכח מהפסידה בלאותיה דממרד
דבעינא לי' וכו' דכא איה לה כתובה וכו':
כלל' (י) לגרשה בכתובה וקיי"ל שאלףף הית'
מוחלת ע"י מיאוס מפני וכו' מפני שכתובתה
עלי' ממנו אפ"ה וכו' כלל: ומה שהכח
וקיי"ל ר"ל זה הוא מסקנא הגמ' מהאמוראית
אחרונים כמו שבארנו (יא) וכן פירושו אם
הבעל וכו': ולשון כפינן לה כעסה דכריתו
וכו' כלל' וכוננו ככל הדיבור הזס לפסיג
על פי' רש"י וכן פסק הרמב"ם דכלל אשה
שפונתת מאוס עלי כפינן להבעל ליתן
גט:

מה (א) מאי אמרת ס"פ וכו' והכי נמי
הוה נמי למימר וכו' לו שעמוס
וכו' ולא אמרינן כזה מאי ר"ח דלמרינן
גבי כמתן ולכן הדרי זבניא מדכוס הדני
מומין מטעמה ומחלטה ולא חיי ליה כגון
וכו' ושעמוס ומוכח למלכות וכו' דלמרינן
בגיתין וכו' חפ"י הכי חתקין לי' ר"י וכו'
ומזכיר וכו' כלל' וכוננו להשיג על רש"י
וכ"ז מנאר בהוס' עי"ש:
דכא

ירחי שתא דהמליך בה וכן עיקר ולשון כפינן ליה הטעה רבותינו להעמיד השמועה בכל הנשים אינן מורדות מה שלא היה ומה שלא נברא אלא כל דבר שאינה רצונה מיקרי כפיה שמכריוין עליה ומפסידין כתובתה ומענגין אותה ותו לא מירי:

מה היא דאמרינן סימפון בעבדים ליכא אי משום מומין שבגלוי הא קחוי להו ואי מומין שבסתר למלאכה קבעי לה מאי נפקא לי' מיני (א) מאי אי אמרת ה"פ מאי אמרת דאיכא בי' סימפון ליסמיים מוזיין או מוכתב למלכות דוודאי בהנהו הדרו בהו זבני' כדאמרינן בהמוכר את הפירות ליסמיים מוזיין או מוכתב למלכות אומר ליה הרי שלך לפניך והדרי זבניא הנהו קלא אית ליה ולא שביחא מלתא למוכבית אומר ליה הכי נמי הוי מצי למימר מאי אומרת שוטה או שמעום או נכפה הנהו קלא אית להו ולא שביחא מלתא למיזבנינהו משום מילתא דלא שביחא לא חיישינן לא שביחא מלתא לא חיישינן לסימפון דהכי אמרינן בבבא מציעא פ' האומנין ד' פ' תניא נמי שפתה זו שוטה היא שעמומית היא נכפת היא הרי זה מקח טעות דקא מבטלה ממלאכה לא אמרינן בה מאי נפקא לה מיניה כדאמרינן גבי סימפון והדרי זבני' ומשום הני מומין דמבטלה ממלאכה ולא חוי להו כגון נכפה ושוטה ושימעום ומשום מוכתב למלכות אמרינן בגיטין פ"ו דכתבי בשטר דעבדא הכי פטור ועטיר מן עוררי מלכא ומלכתא כלומר דאין מוכתב למלכות ומנוקה מכל טום ושחיו דנפיך ביה עד שיגדיר כלומר שאין בו מומין ממלאכה ולא חוי להו אע"ג דלא כתב ככתב דמי דכל הני הוי מקח טעות אפילו אתקין ליה רב יהודה דלא ליתי לאנציי מוהרי כל אחד במכירתו שלא יעשנה מקח טעות:

מ (א) דהא למר רב מסדרה לכל חוץ מהרומה צפ' נערה שנתפחה דף מ"ח : ותחיה נמי הכי וכו' כ"ל ר"ל דשם פליגי רב ורב אמי והילכתא כותי' דרב דשם מיימי חיובתא לרב אבי מבדייתא עיי"ש ורביעי אהיר לן עיינין דסוגיא זו אחיה אליבא דרב דהילכתא כותי' וזוהי מהורן קושית הוסי' על רש"י בקידושין י"א ד"ה קבל שמקיים עליו דהנא דמפתח דמפתח דמפתח לביא למיחש לסימפון ורב אבי חיה ל' דמסיריה לכל חף לתרומה אלא דמפתח לא מיישין לסימפון ולרביעי ח"ש דבמפתח כוגיות אלו כרב אזלי וסנה גס כ"ל לא קשה שם קושייה ארש"י לפי מלי דמפרש רש"י צפ' נערה דמפתח דרב אבי אשוס שמא ימזוג דמטולא עיי"ש וגם ל"ק לפיר"י בס' בהוס' ד"ה רב אבי דמפתח איפסא דמפתח חיישין לשמא ימזוג ולסימפון ליכא למיחש עיי"ש רק דקושייה לפי יחשון דמפרש רש"י וזכר רב אבי מפרש ג"כ משום סימפון ורבינו נראה דמפרש רש"י והירושלמי שם המוס' לי שכתבו וז"ל לך נראה לפרש דנוכר והלך שדה מילתא היא וכו' מכר וכו' והלך גס הוא עמסה והלך חיישין לסימפון וכו' ע"כ : צמעה מדריסה דלי לא הלך עמסה לא חיישין לסימפון וה"כ קשה לרב' דמייש כה"ג לסימפון והילכתא כותי' ולמה חשו לרב אבי ויהי תלרב אס לא שאלת דטוונסה שפירש לכל מר כדאית ל'י אצל רבינו הדברים פשוטים (ב) ונסוגיות וכו' וצ"ג דטולא וכו' רביס וכו' ר"ל דסוגיא דשם אזלי ג"כ נמשנה רבשונה וצ"ג דגס טולא מודה דלמשנה אחרונה כמפתח מוס' סימפון כדאמרין צו הסוגיא במסלחין וכשם לזון משנה אחרונה נקטין עד שתיכנס לחופס אן רביס מפרשים דלא חזוקא נקיע חופס אלא כוונה ריב"ז על מר אצל דק' יאמר רבינא דמוקי שם האוקומתא דמכר קורא כניסה חופס וכדאמר רב אליבא דרב אבי צפ' נערה דף מ"ח : וזוהי יתורן מחי דקאמר שם אצל מה אשפס שכרי אמר וכו' עד שתיכנס לחופס דמטולא והקשו בהוס' ד"ה עד דהא דלמשנה אחרונה מוס' שלא דמטעם משום סימפון ולדבריו ח"ש : קן נע"ד לפרש כוונה רבינו :

רבינו ח"ש כמו שמפרש לקמן צפ' נערה עיי"ש : (ד) וטוד דבשמעתא קמיהא דקידושין דף י"י מיימי' לך בן צב נג ארוסה מק"ו ונשואה דריש כספרי מלל ספור וגו' ולית דדריש מלחם וזיחוס ולא דרשי מקיין ככפו ש"מ דהא קניין ככפו אסמכתא היא וכו' כ"ל כ"ל דע"ה דע"ה רבינו דכל עיקר אסמכתא בעלמא מדחויין דבן צב בן יליף מק"ו ובספרי יליף מדכרש אסמכתא ש"מ דלא דרשא נמוקס היא חף לנשואה גמורה וזה הויך ממה שכתבו בהוס' דהוס' דבמפתח ס"ה : ד"ס קניין ככפו עיי"ש ולדברי הוסי' קשה לי דהן ממה דנאמר דדרשא דספרי אינו אלא אסמכתא אצל בן צב נג למה ל' למידרש ק"ו אלא ודאי דגס זה הוי אסמכתא : (ה) וכתוב ספור וכו' אין לזה שום הנזה ולי נראה דקן לריך להגיה בדברי רבינו : וזה דמקן צימחם בפרק אלמנה דף ס"ו : ספור וזיכס והאירוסין וכו' פוסלין ולא מאלין לפי משנה ראשונה הכי פירשו כיס אינו מאכל בתרומה מכח דמדת וכו' דמפתח דמשנה ראשונה משום וכו' כ"ל ועיין צימחם שם בהוס' ד"ס קניין ככפו כסוף הדיבור ומתאמר מנס כוונה דבינו :

מ (א) לא אכלה וכן צמ' ירושלמי מוכח דזו חף זו קהני דקאמר וכו' כ"ל עד סוף הדיבור ומה שכתב בלמען הדיבור וכן מוכח בהוספתא וכו' עד צמ' ירושלמי הוא שייך לעיל להוכיח פירוש דמלאורייתא שומרת יבם אובלת בהרומה וכמו שכתוב בהוס' ככאן וצימחם עיי"ש הסיכ :

נ (א) ומוחר יכול לאוכלן בין בניזונה בין צמ' אינה ניזונה ולאחר מיהא מיהא קדוש וכו' כ"ל יש לעיין דמשמע מדבריו דאפילו בניזונה ואפי' למ"ד מעשה ידי עיקר ג"כ המותר אינו קדוש וקשה למה אינו הל' ההקדש וזה דוחק לומר דמיימי כשאינו מעלה לה מעה ככף דלא משמע קן וכשם דליירי בניזונה מכהמת מיימי נמי במעלה לה מעה ככף ואילו דמיכהפניא הייתי מחדש דבר הספור צמ' פ' הביא מהלוקח ראשונים דרבינו יונה ס"ל דחף דיכולה לומר איני ניזונה ואיני עובד אצל במותר אינה יכולה לומר איני נופלה מעה ככף ואיני נוהגת מותר והר"ש פליג על זה וזוהי ראשונים ס"ל דע"ה כרמ"ה וכן הוא מפורש בשלילתא דר"א גלון פרשה משפטיה וכו' דכ"ל דכ"ל דכ"ל מעשה ידי והכריז דבריו הכ"ל ע"ש וזכ"ו כגלון כמיוצרו על השלילתא כי הלה לה דקרי' ס"ל מונח דלכווייתא ורבינן תקנו לו מעשה ידי להכי יכולה לומר איני כוונה ואי' חבל כמותר וצמ' ככף דהר"ה וכו' היקנה דרבנן אינה יכולה לתחום והרמ"ה ס"ל דגס מונח דרבנן וכשם שצמחונה יכולה לומר כמו קן כמותר ומע"ה ככף עיי"ש ואני מוכיח עוד דלמ"ד הר"ה וכו' דרבנן לזה יכול להיות אפי' דלמ"ד במזונות אינה יכולה לומר איני ניזונה ואי' מ"מ כמותר יכולה לומר והספס פשוט דמפתח ידי שכיח ומוחר לא שכיחא דהא חויין לברין והכרזה מראשונים ללמדו זה מכ"ש ח"כ יוכל להיות אפי' דצמחונה אינה יכולה לומר למד מן דאמר אצל כמותר מוס' ולמה לן לאפוי פנוגתא בין האחרונים דפליגי גס כמותר ואל' השיבתי מהא דר"ל דס"ל כב' אלא צ"ח דמעשה ידי דהא מעה ככף ועכ"ל קאמר מתוך שיכול לפרש וכו' דוודאי קן הוא ולדידי' נאמר בסיף כיון דמוחר מהה מונח יוכל לפרש על המותר ומעשה ידיו מהה מעה ככף לא יוכל לפרש על מעשה ידיו ולדידי' דהקנה היתה לסיף צ"ל קן כמותר חף לפ"ז חקיקי לדידי' למה

מ (א) קשה לי שובא אס וכו' בהרומה מלאורייתא הו"ל למיחש שומרת יבם לא האכל וכו' כ"ל יש לעיין דהא חן צימחם ס"ז : הסדר וזיכס והאירוסין וכו' יפוסלין ולא מאלין ח"ש דעובר מן הסורה אינו מאכל כדאמרין שם ילוד מאכל באינו ילוד אינו מאכל וה"כ מלי קשיא ל' לשון זה צימחם וי"ל דהס' משום חיק קהני לה דלרובה ויבמה מן הסורה אוכלין לך קהני לשון זה מא"כ כמסתיו דקהני יבמה לכו ועוד דהס' כ"י לריך להחריך ולשעת אשה כהן משוכס לא האכל כסרומה לך חני לשון קר' משא"כ כאן וסבדה רבינו דבשלמא אס מן הסורה אוכלת ח"כ שייכא גבי' לתרומה שייך למיחש דמכ"ז אינו מאכל אצל אס מן הסורה אינה אוכלת ולא שייכא גבי' לתרומה מאי שייך למיחש דאין מאכל וכמו דאמרין דבר חוכה ארוסה אוכלת בהרומה ולא אמרין ארוס מאכל כמו קן ס"י לו ככאן נהלות גס : (ב) חוץ מיום אחד וכו' הא אמרה אסורה לאכל וכו' אפכר לפרש כוונה כמו שכתוב בהוס' מדקתי חוץ מיום אחד משמע הא כוין צפני הנעל אוכלת אצל לשוט לא משמע קן וז"ל דה"פ כיון דמלאורייתא אינה אוכלת חיה רבוחה שייך למיחש מאי דעשה צפני הנעל רובו או כולו כיון דיבם רשות אחד הוא ולפיכך לה מילתא לתרומה מן הסורה מה לי מה דעשה צפני הנעל אצל ח' מלאורייתא אוכלת פסיר שייך למיחש רבוחה דמכ"ז

בזו דבנן : (ג) קניין ככפו אחר רחמנא וכו' וכו' ר"ל לשון קניין דלחיו הוא משמע דאס קניין מלאורייתא ככפו ארוסה וכו' למה אינה אוכלת וכו' משום דעיקר כוונתו לומר דקניין אחיו שקיע ל' ומאי דקאמר קניין דלחיו לאו דווקא קאמר דא"כ הכי כוה ל' למימר קניין ככפו אחר רחמנא וכו' ופיקע ל' קניינו אצל לפי

מ נח ע"א עיין קיבל מר וסלך

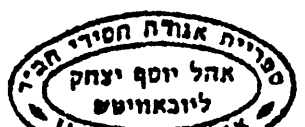
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך

ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך

ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך

ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך

ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך

מעלה לה מעה כסף ר"ל שזה אינו נרשמווהו סתקח בע"כ : אכל עכ"פ לפי הסכרה
 כ"ל דברי רבינו מאיר כשם עוד הי' אפשר לומר דכיון דמעשה ידי קאזיב
 א"כ כשהקדים מעשה ידי סתמא אין המותר בכלל ועוד הי' אפשר לומר כיון
 דלא הו' ההקדש על מעשה ידי והוא כללם דביבזר אחד כמו ללא חל על זו כמו

(ד) וא"כ אם הקדים מעשה ידי אפי' מתיים הוי קדוש דליתא ברובא דעלמא וכו'
 כ"ל (ה) רב אלא ב"ח אמר הא דקאמר דמותר הוי קדוש מתיים נמי הוי קדוש והא
 קמ"ל וכו' כ"ל :

כן לא הו' עליו וכמו בקני חל וממור
 לפיין מכירה ויש בזה מקום עיון
 ופיין ברמב"ם פ"ו מ"ה ערכין ה"ל כ"ח
 אך כמה שכתב רבינו דלמחר מיתה קדוש
 כותה אלו בני סכרות האחרות באמרנו
 ונס מנופה דסוגיא מתמעט דלא כבכרתינו
 וזה כהנה דלמחר מיתה קדוש אינו אליבא
 דהלכתא דלוק קי"ל אין קדוש מקדים
 דכ"ל אך כהנה לפי סוגיא דלמחר
 אליבא דר"מ דכ"ל דמקדים דכ"ל ויש
 כ"מ בזה אף לדין אי אמר יקדשו ירך
 נטושיה ודעת הרמב"ם דכ"ל קדוש
 אך הכנה פוסקים חולקים עליו והגור
 השמיט דעתו לגמרי וכן הרמ"א פסק דלא
 כותי' בס"י פ"א ע"י"ג : (ב) ולאו אריבא
 דהמקדים מעשה ידי אכחו קאי דאי
 אריבא הא לקמן וכו' כ"ל וקשה למה לא
 מתיין לאוקמי לר"ל בניזונת הא דהרבה
 החוס' כתבו ד"ה מתוך דר"ל מוקי לה
 כד הו' בר אבהו במעלה לה מזונות ואין
 מעלה לה מעה כסף וכו' דמזונת תיקון
 תתה מותר ומעה כסף תתה מעשה ידי
 וכן רבינו בסוף הדיבור כתב כן וראה
 דטונת רבינו כמ"ש לקמן סי' ע"ב אליבא
 דרב אלא דאי אריבא קאי בלא עוביה
 ואוכלת כרי כיון דלוק מעלה לה מעה כסף
 לאו דדי' יכחו ע"י"ג אך גם זה צריך
 ביאור דהרבה להכי עוביה ואוכלת דלא הו'
 ההקדש וכמו דמוקי בגמ' בשלימה ניזונת
 וב"כ לא הוי מעשה ידי' בלו לרב הוגא
 דמזונת תתה מעשה ידי' ועל"ז קמי' כרי זו
 עוביה ואוכלת ומ"ש לר"ל ולרב אלא לעניין
 מעה כסף וי"ל דהא בלחמ' פריך הגמ' אי
 בשלימה ניזונת מאי למימרא ומתוך סיסא
 אינטיך ל"י ופירש"י להשמיע דלע"ז
 דלוינה ניזונת קדוש לחמ' מיתה וזה
 התייחון לא שייך רק לרב ושמואל אכל לרב
 אלא לא שייך להרין קן ויכא למימר
 דסיפא אינטיך ל"י להשמיע דר"מ ס"ל
 אדם מקדים דבר שלא בה לעולם דזה אין
 חיוב דהנין לה בכמה מקומות וזה
 שדיקק רש"י ז"ל להשמיע רבואה דלמחר
 מיתה דהוי רבואה עפי' ולפ"ז מה שכתב
 רבינו ור"ל ליכא לאוקמי הכי ר"ל
 אוקימא דלקמן ואל"ג דרבינו כהה לקמן
 אליבא דרב אלא ב"ח ג"כ רבואה אך זה
 החוס' במשמתינו יתה מדאי ואין סכרה לומר
 דכ"ל הכי הוי לא רק זה חמא על רבינו
 הא לרב ושמואל בפשיטות הוה ל"י לדקק
 דלא מני קאי אריבא דאי קאי אריבא לפוס
 מאי דמוקמה לה בניזונת למה עוביה ואוכלת
 זריך לומר דזה אפשר להרין דר"ל ברטנו
 להעלות לה מזונות ויש לי סיוע לזה מדברי
 בעל התמור לרב ושמואל ע"י"ג אך לפ"ז
 אטיך לומר הא דלמחר ואין מעלה לה מעה
 כסף ר"ל ג"כ שאין רבינו וממעט אכל אם
 רטנו יוכל לטובה והיא כשיטה רבינו וזה
 שהו' נגד כל הפוסקים ודע שכל דבריו
 הם נגד דברי החוס' שנתע' במעלה לה
 וכו' דמדבריהם מעשה הדין' וגם
 דבכרית' יש לדקק הכנה עיון עליהם :

נב (א) שמה תעדיף בה העדפה שעי' הנהק דהוי שלה כדלקמן דף ס"ז
 וכו' כ"ל : (ב) ולא חיישינן להכווייהו בין
 לת"ק בין לר"ש וכו' כ"ל וכו' דלהכווייהו
 לא חיישינן שמה יגרשנה והפעם פיין
 בר"ן בנדרים פ"ה : שכתב שני טעמים על
 זה : (ג) הלכה כר' יוחנן בר נורי דל"י
 להגר מכוס העדפה וכו' כ"ל ור"ל
 דהעדפה הוי לבעל אכל לפרש"י לא א"ש
 וכו' מבורר בהוס' ע"י"ג (ד) ה"ג בסיר"ח
 וכו' כ"ל והלשון קאי : (ה) אלא אמר רב
 יוסף הכי גרסינן בסוף נדרים וכו' וכו' כ"ל
 דטונת רבינו לומר דכסוגיא דכתובות לא
 גרסינן אלא דהא דהרבה נשאר בסכרה
 רבואה דלוק אדם מקדים דכ"ל רק
 דקונמות שאני אכל בנדרים ספיר גרסינן
 דכ"ל מתיינין על מענה דנדרים דלמחר
 שמואל הלכה כר' יוחנן כן טרי' דלמחר
 מקדים דכ"ל וע"ז מקסינן ממשנה
 דכתובות דלמחר שמואל הלכה כר' הסנדלר
 ורבה לתוך כמו בכאן ופריך ל"י ג"כ כמו
 מכאן וזהו שייך ספיר לומר אלא ור"ל דלא
 כד"ס דלמחר מקדים דכ"ל אלא דלוק
 מקדים דכ"ל אך דקוש' שאני (ו) שאני
 קונמות מתוך שדמ' חוס' פירות חבירו
 וכו' כשיבאו לידו אכוריס הכי נמי אדם
 אומר דכ"ל ומקשה ל"י וכו' יאמר דכ"ל
 על חבירו שאין אדם חוס' פירות חבירו
 על חבירו אלא אמר רבינא וכו' כ"ל וממה
 שכתב רבינו ובנדרים פריך וכו' משמע
 דבכ"ל רבינו לא היתה נחובה זה בכאן
 אלא בספרים שלטו כרוביה : (ז) מעשה ידי'
 קידושין השתא לבי מנרגה דווקא דלמ' לא
 כן ר"ש מאי קאמר שמה תעדיף והא לא
 הקדישה כלום עד שבהגרס אלא ודאי
 וכו' כ"ל לע"ז ביאור דכ"ל דלוקי מפרש
 כפירש המפרשי דלמחר בקדיש לכשתגרס
 היקדוש דל"כ מאי קאמר ר"ש שמה תעדיף
 הא עד הגירושין לא הקדישה כלום אלא
 מפרש שהקדישה מהשתא לכשתגרס והגמ'
 קאמר דלמחר חל לכשתגרס ולפירושו
 יתח' נמי מאי דפריך ומי איכא מידי דלא
 התח' וכו' ונדחקו רש"י גם הר"ן בנדרים
 בפירושו דלמחר קשה דהוה ל"י להקשות
 בפשיטות דהא הגירושין לא בא לעולם אלא
 לפירות רבינו א"ש דעדיפא מינה פריך
 כיון דמשהתא הקדישה ומשמע דמשהתא
 מחול ההקדש מי איכא מידי וכו' :

נא הוי ב"י רב פפא ואמאי מוקי למתניתין

דקמיפלגי במותר אי קרשים מחיים
 אי לאחר מיתה וכו' :

נב הלכה כר' יוחנן הסנדלר דאמר שאין

מקדיש אדם דבר שלא בא לעולם
 מקדיש אדם דבר שלא בא לעולם

ר"ע אומר יפיר (א) שמה תעדיף בה העדפה שלא ע"י
 הרחק שלו כדלקמן ות"ק סבר העדפה שעי' הרחק שלו
 לפיכך לא חייש שמא יגרשנו' (ב) ולא חייש לתרווייהו בין
 ת"ק ור' עקיבא ור' יוחנן בן נורא חייש לגירושין ואמר
 שמואל וכו' וקמתרין כו' אמר שמואל (ג) הלכה כר' יוחנן
 להעדפה פירש רבינו הננאל הלכה כר' יוחנן דאין צריך להפר
 משום דהעדפה אבל לפי פירש הקונטרס דאין צריך להפר
 משום העדפה הלכה כמותו ולא נהירא דא"כ לא פירש
 כלל ועדיין הררי קושיא לדוכתא א"נ אין הלכה כר' עקיבא
 (ד) ה"ג דפר"ח (ה) אלא אמר רב יוסף ה"ג בסוף גדרים וכן
 במילתא דרב הונא כר' יוחנן גרסינן אלא בנדרים (ו) שאינה
 קונמת מתוך שאדם מוסר פירות חבירו אע"ג דלא הגיעו לידו
 כשיבאו לידו אכורין אלא אדם אומר דבר שלא בא לעולם
 הכי נמי מקשה ליה בשלמא אדם אומר פירות חבירו עליו
 שבין אדם אומר פירות שבא לידו על חבירו כמו כן אומר
 גופו שהוא בידו מלאכול פירות חבירו יאמר דבר שלא בא
 לעולם על חבירו אלא אמר רבינא באומר יקדישו ידי לעושיהם
 ידיים איתנהו בעולם ובנדרים פריך וכו' אמרי הכי הויא
 קדושי והא משועבדים לבעל וקמתרין דאמר לבי מגרשה
 כלומר (ז) מעשה ידיה קידושין השתא לבי מגרשה דוקא
 א"כ לר' עקיבא מאי קאמר שמה תעדיף והא לא קרי' לה
 הקדישה כלום עד שתקדוש אלא ודאי צריך לפרש כדפרישיתו :

ר"ע אומר יפיר (א) שמה תעדיף בה העדפה שלא ע"י
 הרחק שלו כדלקמן ות"ק סבר העדפה שעי' הרחק שלו
 לפיכך לא חייש שמא יגרשנו' (ב) ולא חייש לתרווייהו בין
 ת"ק ור' עקיבא ור' יוחנן בן נורא חייש לגירושין ואמר
 שמואל וכו' וקמתרין כו' אמר שמואל (ג) הלכה כר' יוחנן
 להעדפה פירש רבינו הננאל הלכה כר' יוחנן דאין צריך להפר
 משום דהעדפה אבל לפי פירש הקונטרס דאין צריך להפר
 משום העדפה הלכה כמותו ולא נהירא דא"כ לא פירש
 כלל ועדיין הררי קושיא לדוכתא א"נ אין הלכה כר' עקיבא
 (ד) ה"ג דפר"ח (ה) אלא אמר רב יוסף ה"ג בסוף גדרים וכן
 במילתא דרב הונא כר' יוחנן גרסינן אלא בנדרים (ו) שאינה
 קונמת מתוך שאדם מוסר פירות חבירו אע"ג דלא הגיעו לידו
 כשיבאו לידו אכורין אלא אדם אומר דבר שלא בא לעולם
 הכי נמי מקשה ליה בשלמא אדם אומר פירות חבירו עליו
 שבין אדם אומר פירות שבא לידו על חבירו כמו כן אומר
 גופו שהוא בידו מלאכול פירות חבירו יאמר דבר שלא בא
 לעולם על חבירו אלא אמר רבינא באומר יקדישו ידי לעושיהם
 ידיים איתנהו בעולם ובנדרים פריך וכו' אמרי הכי הויא
 קדושי והא משועבדים לבעל וקמתרין דאמר לבי מגרשה
 כלומר (ז) מעשה ידיה קידושין השתא לבי מגרשה דוקא
 א"כ לר' עקיבא מאי קאמר שמה תעדיף והא לא קרי' לה
 הקדישה כלום עד שתקדוש אלא ודאי צריך לפרש כדפרישיתו :

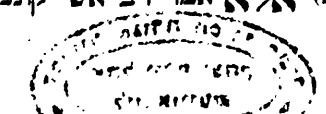
נג ומי איכא מירי דאלו השתא לא קדוש ולקמי' קדוש וכו'

(א) אין בידה לגרש את עצמה ממזונות של בעל ולפתות ממעשה ידיה כל זמן שלא אמרה לכשיסתלק יהי'
 קדוש לא קדוש אפילו נסתלקו היום ולמחר דהכי אמרינן בנדרים דאמרה לבי מגרשה הא לא אמרי' רבי אינו קדוש אפילו
 מגרשה והכי נמי מוכיח כן דקאמר שדה שמשכנתי לך לכשאפרנה תקדש אבל הקדישה סתמא לא הוי קדוש לאחר
 פדיה אלמא אינו קדוש כלל :

נג ומי איכא מירי דאלו השתא לא קדוש ולקמי' קדוש וכו'

(א) אין בידה לגרש את עצמה ממזונות של בעל ולפתות ממעשה ידיה כל זמן שלא אמרה לכשיסתלק יהי'
 קדוש לא קדוש אפילו נסתלקו היום ולמחר דהכי אמרינן בנדרים דאמרה לבי מגרשה הא לא אמרי' רבי אינו קדוש אפילו
 מגרשה והכי נמי מוכיח כן דקאמר שדה שמשכנתי לך לכשאפרנה תקדש אבל הקדישה סתמא לא הוי קדוש לאחר
 פדיה אלמא אינו קדוש כלל :

ד' נ"ט ע"ב נד (א) אלא אמר רב אשי קונמת בקדושת וכו' האי אלא עד דרב הונא מהדר אלא אמר ר' אליעזר והשאר
 תרוצים

למשפחה וזה כ"ט לפנים אך עדיין קשה כיון דלמחוק לשיעבודי הדרא קושיא לזכותי מי איכא מידי דאלו כשהא לא קדוש וכו' וכבר עמדו ע"ז כר"ם וסר"ן בדברים לזה מהרז רבינו דלריכין להירוצא דרי אילעאי ולא שייך להקשות מי דמי וכו' דאין בידה לגנש ענמה כיון דמתיקרא דרינא גס שהא קדוש דק דלמחוק דכן לשיעבודי' א"כ שפיר הל בהקדש לבשהגנש ועיין בר"ם ובר"ן שם כן כ"ל :

נה (א) לא היו יטל לערוח ולסיים דבריו אבל מהא דקאמר הלכה כמותו בהנחה מעשר לא ילפינן הכא מידי שפעמו וכו' כ"ל לא ידעתי מאר' קמ"ל ואפשר דכוונה לאפוקי ירוש' ההוא דהא דלמחוק משום דליתא דיומו על טפ הארץ וכן פירכו הרמב"ם והר"ם בפ' המשנה דמאי פ"ד משנה א' ופ"ז נוכל לומר דזה הו' ג"כ לומדנא דלמדין דפתו דדדיומוס יתיירא לומר בקר הזה מפרש רבינו דהטעם משום הכבוד וכן פירש"י והנה אם כן הוא כוונתו המיני על רש"י ועל רבינו למה נאדו מפ' ההוא דג"כ כדבריהם מפורש בירושלמי ואולי כדרי לזה הטעם נוסף לריכין למעמא דהפסד ומשום הפסד קליין דע"ה ירא לבקר דדיומוס אך עדיין קשה מ"ל לומר כן וי"ל דכריכא דמשנה שם הן דבשנה נאמן טע"ה דליתא שנה עליו וט"ז הניין שם דלוחה הפירוט גופה במוצאי שנה לא יאכלוס עד שימסר אלמא דלמעמא דליתא שנה לחוד לא כמלין ומלרפינן לזה כבוד שנה ולכן כשעברה שנה חוקן הפירוט בעמלן חזרו לאיכותן וא"כ כ"ס הכא בליתא דיומוס דרבנן פליגי עלי' ולית להו כלל שהא חלימא דיומוס עליו ופשיטא דל"ש שזורי דלית ליה חלימא דיומוס דלא כמלין על טעם זה לחוד ולכן ירשו רבתינו כעס פסידא לזה כן ג"ל לייבב דבריהם י' אח"כ מלמתי בהוס' חולין פ"ה : כד"ה חף כחול שמביאים ירושלמי דפליגי אמוראי בזה חד אמר מפני כבוד שנה וחד אמר שחלימא שנה עליו והירושלמי פריך בלתי להאי מאן דלמחוק למה ואכור כחול ומזה נסתר דברינו לכאורה ויש להרץ דבריהם בפשיטות דהוכרחו למעמא דפסידא למחן דלית ליה טעמא דכבוד שנה ולית ליה כלל טעמא דליתא שנה ומכ"ס דלית ליה טעמא דליתא דיומוס קולא מליתא שנה ור"ח דה' למחן דלית ליה חלימא שנה עכ"ז פליגי רבנן בליתא דיומוס מכ"ס דמחן דלית ליה חלימא שנה דלא ס"ל הכבדא דליתא דיומוס ולכן הוכרחו למעמא דהפסד עוד אפשר לומר דלכאורה הירושלמי תמוה דמהרז שם דלא חמרו אלא בשונג וקשה מאי הירוצא הוא זה ע"כ לענ"ד קך הוא כוונת הירושלמי דתיקור הירוצא דלא פליגי אהדי ואריכיס שני הטעמים דפרשנו וזכה מהרזן כל קושיות הירושלמי אך הירושלמי מהרז למה הקילו חכמים בזה אחרי דבמ"ס : לא כמלין ע"ז מה ראו הבעל מפני כבוד שנה ה"ו לו למחוק קודם הפסד לזה מהרז הירושלמי לא חמרו אלא בשונג ור"ל כיון שה' שונג כמתיי אכל הקד טעמים להקל בשנה עליו : (ב) ומיאו ר"י דלמחוק הלכה בהירווייהו לאפוקי וכו' : כ"ל ור"ל כיון דהנחה מעשר לאו משום לומדנא מאי שייכות זה לזה דלמחוק הלכה כר"ם שזורי בהרתי לזה מהרז דהכוונה לאפוקי משאר' הלכות שאמר ר"ם שזורי ומש פהב שכן פירש"י הוא בתנחומ' ל' עיי"ש :

נו (א) ונראה לרבינו כ"ס גירושין וכו' : וכ"ס זו שהיא בזה וכו' כוונתו ידועה לאפוקי מהר"ם הזקן שמתיר בגרושה וטעמו כיון שאינה משועבדת להניק וכינוי חולק עלי' כמתאר כ"ז בהוס' במילתיה וביבמות מ"ב : ולמס' חדשות אני רואה בכלן דתוס' לא הביאו זאת כראי' שגיבא רבינו בפס' זה ויותר מזה שלפי

למחוק לשיעבודי הדרא קושיא לזכותי מי איכא מידי דאלו כשהא לא קדוש וכו' וכבר עמדו ע"ז כר"ם וסר"ן בדברים לזה מהרז רבינו דלריכין להירוצא דרי אילעאי ולא שייך להקשות מי דמי וכו' דאין בידה לגנש ענמה כיון דמתיקרא דרינא גס שהא קדוש דק דלמחוק דכן לשיעבודי' א"כ שפיר הל בהקדש לבשהגנש ועיין בר"ם ובר"ן שם כן כ"ל :

תרוצים בדקתריין לעיל :

ד' נ"ה ע"א נה דשמעינן ליה לר' נתן דאול בתר עיני במחוק דאול בתר לומדנא שמעון שזורי במסוכן דאומריין דעתו דמסוכן שדעתו שיכתבו ויתנו אך מפני תול' (א) לא היו לנו לטרוח וסיים דבריו אלא מדקאמר הלכה כמותו בתורת מעשר לא ילפינן הכי מידי שטעמו של ר' שמעון שזורי לא משום אומדנא אלא משום הפסד הרבה שיהי' צריך למכור תשעים ותשע סאין ברמי תרומה בזול בשביל סאת דמאי המעורב בהן (ב) ומיהו ר' יונתן דאמר הלכה כהרווייהו לאפוקי אתי משאר דברים האמורים במנחות דקאמר ר' שמעון שזורי שאין הלכה כמותו אלא בשני אלו כן פירש רש"י :

ד' ס' ע"א נו ת"ד מניקה שמת בעלה תוך ס"ד חדש עיני מניקה שמה בפלה (א) ונראה לרבינו כ"ס גירושין צריך להמתין שהרי אלמנה אין טעם אלא בשביל שהיא בושה לבא לבית דין והורגת כדמפרש בהתולץ וכ"ס זו שהיא בושה לבא לב"ד ולתבוע את הבעל שהרי אמרינן בפ' שני אין נזקקין להם ורב פפא אמר שמותי משמתניין להו ונגודי מנגדינן להו ועוד משנה שלימה היא בסוטה מעוברת חבירו ומניקת חבירו לא שותת ולא נוטלת כתובתה דברי ר' מאיר וכו' יוצא מפרש בנמרא ה' ר' מאיר אומר לא ישא אדם מעוברת חבירו ומניקת חבירו וחכמים אומרים (לא) יוצא ולבשיניע זמן ליכנס וכו' מכל מקום מודים שלא ישא שהרי אינם תולקים אלא בכחובה ובע"כ טעם דלא ישא אינו אלא בשביל שהורגת שפעמים היא מולדת ומיעברה לאחר כן ומיעברת תלב וכן מפורש טעם מעוברת בהחולץ ומעוברת חבירו משמע ב"ן אלמנה וב"ן גרושה וכן מוכיח בהתולץ מאחר שהיה רוצה להעמיד קודם שתעשה עוברת סנדל כן יש לנו לחוש בגרושה כמו באלמנה ולאחר כן דוחה אותו ומעמיד כמו שפירש לעיל וכן הורה ר' הלכה למעשה :

פרק האשה שנפלו

נו (א) שומרת יבם שנפלו לה נכסים וכו' ממה מה יעשו בכחובתה דהיינו מנה מאתיים בתוספת בנכסי צאן ברזל הנישומן בכחובתה ובנכסי הנכנסים ויוצאין עמה דהיינו נכסי מלוג ב"ש אומר יחלוקו אנכנסין ואיצאין קיימי דהיינו נכסי מלוג כדדייק רב אשי בנמרא מרלא קתני יורשי אב עם יורשי הבעל וב"ה אומר נכסים בחוקתן דהיינו נכסי צאן ברזל הנישומן בכחובתה אפילו לב"ש ונכסים בחוקתן דקאמרינן היינו בחוקתן והיינו דלא כילל להו בהדי' כתובה משום דהיינו נכסי צאן ברזל ומיבעי לפרושי טעמא בחוקת מי שהן בידו טעמא דהוי כמו פקדון דעלמ' דב"ש מנה ומאתיים בתוספת ונכסים נכנסין ויוצאין בחוקת אב בהויא ווראי פליגי ב"ה אב"ש דב"ש סבר יחלוקו דיורשי הבעל באין לירש ויורשי אשה באין לירש שהרי היא מוחקת בהם אבל כתובה ונכסי צאן ברזל מוד' ב"ש וב"ה דבחוקת יורשי הבעל דלא ניתנה לגבות מחיים והא דאמרינן בפ' בתרא ביש נוחלין נפל הבית עליו ועל אשתו וכו' ב"ש אומרים יחלוקו וב"ה אומרים נכסים בחוקתן וכתובה בחוקת יורשי הבעל התם בבולי פליגי תדע דלא קתני התם יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב אלא יחלוקו סתמא ועוד דלעיל נפל הבית עליו ועל מורישיו מוכחת כן והיינו טעמא דהתם כי ניתנה לגבות אחר מיתת בעלה קמיירי דאית להו לב"ש שטר העומד לגבות כנבוי דמי וחשיב להו כהללו באין לירש כדמפרש בפ' התולץ וכי היכי דלא בעי תלמודא התם בחוקת דגבי נפל הבית עליו ועל מורישיו יבם דפשיטא ליה ה"נ לא בעי ליה ברא נבי שומרת יבם דפשיטא ליה כדפרישית אבל גבי נפל

כחז המדכי בשמו של רבינו ובאמת דכ"ר' ההוא י' לעיני דכן אמר שמביאים ראי' דל"ש גרושה ל"ש אלמנה חבל מ"מ עמל' מדחי סברתו של הר"ם הזקן בגרושה אינה משועבדת להניק וכבר עמד ע"ז מהרש"א והירוצא דרי אילעאי ולא שייך להקשות מי דמי וכו' דאין בידה לגנש ענמה כיון דמתיקרא דרינא גס שהא קדוש דק דלמחוק דכן לשיעבודי' א"כ שפיר הל בהקדש לבשהגנש ועיין בר"ם ובר"ן שם כן כ"ל :

נה (א) לא היו יטל לערוח ולסיים דבריו אבל מהא דקאמר הלכה כמותו בהנחה מעשר לא ילפינן הכא מידי שפעמו וכו' כ"ל לא ידעתי מאר' קמ"ל ואפשר דכוונה לאפוקי ירוש' ההוא דהא דלמחוק משום דליתא דיומוס על טפ הארץ וכן פירכו הרמב"ם והר"ם בפ' המשנה דמאי פ"ד משנה א' ופ"ז נוכל לומר דזה הו' ג"כ לומדנא דלמדין דפתו דדדיומוס יתיירא לומר בקר הזה מפרש רבינו דהטעם משום הכבוד וכן פירש"י והנה אם כן הוא כוונתו המיני על רש"י ועל רבינו למה נאדו מפ' ההוא דג"כ כדבריהם מפורש בירושלמי ואולי כדרי לזה הטעם נוסף לריכין למעמא דהפסד ומשום הפסד קליין דע"ה ירא לבקר דדיומוס אך עדיין קשה מ"ל לומר כן וי"ל דכריכא דמשנה שם הן דבשנה נאמן טע"ה דליתא שנה עליו וט"ז הניין שם דלוחה הפירוט גופה במוצאי שנה לא יאכלוס עד שימסר אלמא דלמעמא דליתא שנה לחוד לא כמלין ומלרפינן לזה כבוד שנה ולכן כשעברה שנה חוקן הפירוט בעמלן חזרו לאיכותן וא"כ כ"ס הכא בליתא דיומוס דרבנן פליגי עלי' ולית להו כלל שהא חלימא דיומוס עליו ופשיטא דל"ש שזורי דלית ליה חלימא דיומוס דלא כמלין על טעם זה לחוד ולכן ירשו רבתינו כעס פסידא לזה כן ג"ל לייבב דבריהם י' אח"כ מלמתי בהוס' חולין פ"ה : כד"ה חף כחול שמביאים ירושלמי דפליגי אמוראי בזה חד אמר מפני כבוד שנה וחד אמר שחלימא שנה עליו והירושלמי פריך בלתי להאי מאן דלמחוק למה ואכור כחול ומזה נסתר דברינו לכאורה ויש להרץ דבריהם בפשיטות דהוכרחו למעמא דפסידא למחן דלית ליה טעמא דכבוד שנה ולית ליה כלל טעמא דליתא שנה ומכ"ס דלית ליה טעמא דליתא דיומוס קולא מליתא שנה ור"ח דה' למחן דלית ליה חלימא שנה עכ"ז פליגי רבנן בליתא דיומוס מכ"ס דמחן דלית ליה חלימא שנה דלא ס"ל הכבדא דליתא דיומוס ולכן הוכרחו למעמא דהפסד עוד אפשר לומר דלכאורה הירושלמי תמוה דמהרז שם דלא חמרו אלא בשונג וקשה מאי הירוצא הוא זה ע"כ לענ"ד קך הוא כוונת הירושלמי דתיקור הירוצא דלא פליגי אהדי ואריכיס שני הטעמים דפרשנו וזכה מהרזן כל קושיות הירושלמי אך הירושלמי מהרז למה הקילו חכמים בזה אחרי דבמ"ס : לא כמלין ע"ז מה ראו הבעל מפני כבוד שנה ה"ו לו למחוק קודם הפסד לזה מהרז הירושלמי לא חמרו אלא בשונג ור"ל כיון שה' שונג כמתיי אכל הקד טעמים להקל בשנה עליו : (ב) ומיאו ר"י דלמחוק הלכה בהירווייהו לאפוקי וכו' : כ"ל ור"ל כיון דהנחה מעשר לאו משום לומדנא מאי שייכות זה לזה דלמחוק הלכה כר"ם שזורי בהרתי לזה מהרז דהכוונה לאפוקי משאר' הלכות שאמר ר"ם שזורי ומש פהב שכן פירש"י הוא בתנחומ' ל' עיי"ש :

נו (א) שומרת יבם שנפלו לה נכסים וכו' מהרש"א והאבא לפי ביבמות סי' ו' ושם בלמודו כס"ד עיי"ש :

נה (א) עד שיכו שלשה וכו' נראה לרבי וכו' כ"ל : (ב) לפירוט רבותי
 דלמדי להביאו אשה מיוחסת ומשום מעלה עשו ביוחסין קשיא עובא הא דאמרין
 בעשרה יוחסין גבי משנה דהגושא אשה כהנה דכחן טודק וכו' כ"ל פירוט רבותי
 הוא פירש"י ומתוכי בהחוס' כהנו דרש"י פירש משום ממזרות והקשו עכ"ז
 כמה קושיות ובהמה לה מלאהי דרש"י
 שפירש ק ואלו כונתו הכוס' מקום דרש"י
 פירש בקידושין גבי משנה דבדיקה ד' אמהות
 דהשש הוא משום ממזרות ומהיות וכוון
 דקן גם מה שפירש כהן דרדי' נמי ההשש
 משום ממזרות ק כ"ל ליישב דברי הכוס'
 אבל רבינו מפרש כונתו רש"י כפשוטו לזה
 מקשה הא אשה אינה בודק' ואין להקשו' על
 רבינו דילמא טווח רש"י ג"כ שנתו לא
 סהא לריבא בדוקה וכדברי רבינו אבל א"ל
 לומר ק דל"כ מלי קאמר מעלה עשו
 ביוחסין הא מעיקר הדין קד הוא כדחתן
 בקידושין אבל עכ"ז כ"ל ליישב דברי רש"י
 ז"ל דלפולס טווחו על כהן אך רש"י
 לייסחו גם בקידושין טפה במשנה דשם
 כוי ג"כ רק מעלה בעלמא לפירוטו דשם
 כוי השש משום ממזרות ומזיות והא
 ישראל מכירים ממזרי' שכיניהם וכקושית
 הכוס' חלא ג"ל דמשום מעלה בעלמא הקט
 קן לך כח כהן ג"כ משום מעלה :
 (ג) והא דקבעי מהו להעלה משפחות
 ליוחסין משום דקסבר דכיון דהשש בעשר
 כהן ומתווכים סמדי ל"ל לאו דבדוק מד'
 אמהות וכו' מיתווכי כהונה ולוי' לא היו
 חוששים וכו' דבעי וכו' כ"ל ביאור דבריו
 דקשה ל"י ולשיטתו מלי ראי' משמרה א"ל
 כימא דלמלי מילתא קמסדי וכו' כהן
 אבל מלין ידעו שכוה כהן בודק לזה מפרש
 רבינו דקן הוא כוונתה"ס דלי לאו דהקן
 בדוק הוא לא ה' טוחב בעשר כהן ולא הוה
 מלחיס סמדי על זה כיון דהכהונה לא י"ת
 מידי לנתיני השמר חילאו דידענא הא גם
 סמדי דבידור דכהונתו הוא לא הוי עבדי
 הכי : (ד) והא דבעי מהו להעלות מנשיאת
 כפיש וכו' כ"ל דקשה ל"י לרבינו מלי קמיבטי
 ל"י הא זה פשיטא חס נלכך שני עדים
 על הרומה מעלין ממנה ליוחסין וכן לתרומה
 לא נלכך שני עדים חן מעלין א"כ מלי
 קמיבטי ל"י לעינין נשיאת כפיש דשם נמי
 חס מלכיון שני עדים על נשיאת כפיש
 ממילא דמעלין ואם לאו חן מעלין לזה
 מפרש רבינו דהכי קמיבטי ל"י דים סברא
 לומר חף חס נלכך שני עדים על נשיאת
 כפיש דהרומה כה"ג מעלין עכ"ז כ"ל
 חן מעלין והשש דהרומה לא חייבין
 דילמא איתרמי שהחילובו ע"פ אחד כיון
 דשן מיהא הוא לא עבדי הכי אבל כשיש
 כפיש חייבין דילמא איתרמי בטובא כפיו
 ע"פ אחד כיון דחיו חלא איסור עשה
 בלדו ועינין כהונ' שבת דף ק"ח : ד"ה
 חילו וים לומר ולהשש בלא דקדוק בזה
 כולי האי ע"כ סברא לומר ללכך חן חס
 די לנ"כ עד אחד דכה"ג בהרומה חן
 מעלין כחא מעלין והשש דוודלי סמדי
 דקדק חייב משום דמילי דפרהסיא הוא
 וירא סמדי לשקר כדאמרין בהשש דזה
 לעינין אשה כשישחא ע"פ עד אחד משום

הבית עליו ועל אשתו עליו ועל אמו קבעי עליה ואפי' למאן
 דמפרש הבית עליו ועל אשתו בחזקתן בחזקת יורשי
 האב הבא מורה דהתם מת הבעל ואין אחד מהם מוחזק
 בנכסים אבל ביבמות ובכתובות גבי שומרת יבם שמתה
 היבם חי וכבר בא לירו נכסי אחיו וזכה בהן קודם שמתה
 יבמתו ולעולם הן בחזקתן אפילו לכשתמות יבמתו בחזקתן הן
 עומדין וגבי נפל הבית עליו ועל אמו דמורה ב"ה דיתלוקו
 היינו טעמא משום דירשי הבן באין לירש יורשי האם באין
 לירש מכה ירושת קורבה אבל גבי נכסי מלוג דירשי הבעל
 באין לירש מכה ירושת קידושין ולא מחמת קורבה קסברי ב"ה
 דנכסי מלוג בחזקת יורשי הבעל וא"כ קסברי ירושת הבעל
 דרבנן היא אפילו סברי דאורייתא לא אלימי בירושה גמורה :
 (ע"י ענין זה לעיל ד' ה' ע"ב) :

פרק האשה שנתארמלה

ד' ב"ב
 ענין מעלין ליוחסין
נה הא דתנן וכן שני אנשים זה אומר כהן
 אני וזה אומר כהן אני ובזמן
 שמעידין זה את זה הרי אלו נאמנין לתרומה
 קאמר דאלו ליוחסין בעינן תרי כדתניא בגמרא חבירי כהן
 נאמן להאכילה בתרומה ואין נאמן להשיאה אשה (א) עד שיהו
 שלשה וכ"ש נראה לרבי דלהשיאו אשה וכל הך שמעתא היינו
 כשמעידין עליו שהוא כהן בדוק כדתנן בעשרה יוחסין
 הנושא אשה כהנית צריך לבדוק אתריה ד' אמהות ראע"ג
 דידעינן דכהן הוא בודקין את אמו ואם אמו וכיון דשמעינן
 עליו שהוא בדוק משיאין אותו אשה בדוקה מד' אמהות
 ואין צריך לבדוק אתר בתו ומותרת לכהן המשמש ע"ג
 המזבח ובנו משמש נמי ע"ג מזבח בלא בדוקה והיינו דקתני
 דאינו נאמן להשיאה אשה כדי להתיר בנם ובתם בלא בדוקה
 ובדין הוא דהו' ליה למיתני ואין נאמן לרבשירה לעבודה
 אלא עדיפא מיניה נקט וה"פ דשמעת' כול' (ב) דלמפרשי
 רבותי קשיא טובא דאסרי להשיאו אשה מיוחסת ומשום
 מעלות והא דאמרין בעשרה יוחסין נבי הא משנת דהנושא
 אשה כהנת דכהן בודק אבל אשה אינה בודק' דלא הוותרו
 כשרים להנשא לפסול ועוד כיון דאוכל תרומה וידעינן דלא
 עבר הוא מי נרע מישראל הנושא אשה מיוחסת (ג) והא
 דקבעי מהו להעלות משטרא ליוחסין משום דקסבר דכיון
 בשטר כהן וחתים' ותתימת סהדא או לאו כיון דבדיקה מד'
 אמהות או ממיחסי כהונה ולויה (ד) והא דבעי מהו להעלי'
 מנשיאת כפיש ליוחסין ה"פ אם יש עדים שנשא כפיו אבל אין
 עדים שהוא כהן בדוק מהו להעלות ליוחסין להשיאה אשה
 בדוקה להתיר בנם ובתם בלא בדוקה תיבעי למ"ד מעלין
 מתרומה ליוחסין הני מילי תרומה דתחילת אכילתה לא
 הותרה לו אלא ע"פ עדים שנים משום דעון מיתה ע"פ
 שנים נמי מסקינן ליוחסין אבל נשיאת כפיים דאיסור עשה
 דכה תברכו אתם ולא ישראל שמא הותרה לו על
 פי עד אחד לא מסקינן ליוחסין או דילמא אפילו
 למ"ד אין מעלין מתרומה ליוחסין דאביל לה ע"פ עד
 אחד הני מילי דתרומה דמתאכלי בצנעה ואין תושש אם הער

דאש דייקא ומיסבא חלמא דחוקת דיוק מסי חפי' לגבי איסור סקילה וכל פירש"י
 שפירש טבוח דהא עלמו לא ס' לכול מקשה אמו בחתונה וקולי חילא מילמא ממ"כ
 חס נריך שנים ללאו דכר מעלין ממנה ליוחסין ואם לאו פשיטא דחין מעלין זכר
 הוא חוקן טווחו חבל בלחם גם פירש"י ח"ס ע"פ מה שמקשים הכוס' דל"ה חייבית
 אימא מה פלוגתא היא זו במעלין מתרומה
 ליוחסין לימרו תרווייהו דמעלין עומד
 שני עדים בתרומה או וכו' וי"ל דכחא
 פליגי דמר סבר חייבין שחא יעלו וכו'
 עכ"ל וזהו טווח רש"י ג"כ כמה שכתב
 ר"י סבר הרואה שמלכילין תרומה וכו'
 מעיד עליו וכו' עכ"ל לפ"ו ח"ס חייבית
 דנשיאת כפיש ג"כ דעיקר סבתיא חף
 סוססיס העולם וזה שחלמא ח"ל דהרומה
 מעלין ר"ל שכלם מעלין ולכן מלכיון שני
 עדים היינו משום דמירא להעולם איסור
 הרומה וככרי דלחיו מוסל לא הוה מחייף
 נפשי' בלחיו מיהא ולכן העולם מעלין אבל
 כשיחא כפיש וכו' (ה) אלו משום
 חומרא וקולא הוא על פי שנים מעלין
 ליוחסין וכו' ועוד הא דקאמר למ"ד חן
 מעלין וכו' כ"ל ובארתו בלאו הקודם
 כס"ד : (ו) וכן מוכח לשון חוקה לכהונה
 דמפרש ל"י ליוחסין דלכון חוקה לכהונה
 לעבודת בלא בדוקה משמע כהניחין
 דיוחסין לעינין ד' אמהות וכו' כ"ל כן כ"ל
 לכהנה וטווחו דלפירש"י דקן להשיאו אשה
 מיוחסת חבל לחלל מילי לא שייך לשון חוקה
 לכהונה דהניחא בדיקה דף כ"ה חוקה
 לכהונה נשיאות כפיש וכו' וזהו כהניחין
 דקידושין דג"כ לשיכת רבינו להכשיר זרעם
 בלא בדוקה כמו שכתבו הכוס' גם כשם
 ספר הישר ואפי"ג דפי מלי דמשי הנמי
 לא לתרומה ג"כ לא הוה לכל מילי חף
 עכ"ז ע"ז שייך שפיר לישאל דקדוקה
 דהרומה שייחא לכהונה חבל לישאל דמפרש
 ל"י ליוחסין חס נאמר כפיש"י לא שייך
 ע"ז לשון חוקה לכהונה קן לפי"ד :
 (ז) והכ"ל דמביא ראי' וכו' מן המזבח
 ולמעלה ולא מאכילת תרומה ולמעלה ולא
 מנשיאת כפיש ולמעלה וכו' כ"ל ור"ל דים
 מביאין ראי' מהו לפירש"י מלמא חני
 תרומה וכו' כהן משנה דקידושין ע"פ דלל
 כהדא גוויי מייירי ע"ז משני רבינו ועיין
 בחוס' ד"ס חד חמר וכו' וכדניו חסיף
 דלל חקשה להיכך למ"ד חן מעלין למס
 גריעו מהקד דהקן חס מעלין לשיטתו
 דמייירי כהפסג וניהוח דכנירס בזרים וכ"ס
 תרומה וכו' לזה קאמר דבעבודת מוצח
 סתמינו פסי דאפי' הקד דכנירס בזרים
 לא כתיבו זה לעשות כ"א בדוקין : (ח) מ"ד
 מעלין ומ"כ מוקי לה נמי בדוק דכנירס
 בנבולין וכו' מתרומה מעלין דלמ"ד
 בעריכין דעבדי כהנים כיון כהנסי חף
 מעלין וכו' כ"ל עיין בחוס' ס"ל ורבינו
 חסיף דמה גופה מונח דכ"ס מתרומה
 מעלין ואין לריבין לכלול זה במזבח והחסיף
 עוד דלחן זה דוחק להעמיד לישאל דדוק
 דמייירי בנבולין לזה אומר דלמ"ד חומר
 בעריכין דף י' דעבדי כהנים היו מכיס
 בחליל ומלכיון שם דף י"א : דלמ"ד חן
 מעלין מדוק ליוחסין עיי"ש וא"כ חס נראה
 לומר

משקר ולהבי לא מסקינן מתרומה ליוחסין אבל נשיאות כפיש דעל ידי עד אחד נושא כפיו
 משקר לא מתצף נפשו' כדאמרין גבי האשה שנשאת ע"פ עד אחד דדייק ומסבא ומסקינן
 על נשיאות כפיש בעל פי שנים אם ה' בדוק והכי סלקא שמעתא שפיר אבל לפי פי' רבותינו קשיא טובא דמפרשי תרומה דעון
 מיתה משום חומרא (ה) אמו משום חומרא קולא הוא שעל פי שנים מעלין ליוחסין מה לי איסור מיתה מה לי איסור עשה
 ועוד למ"ד אין מעלין מתרומה הני מילי תרומה דמתאכלה בצנעה אמו משום צנעה ופרהסי' משום עד אחד הוא דאין מעלין
 ליוחסין ע"פ עד אחד וכל יוחסין דהא שמעתא להכשיר בנה ובתה בלא בדוקה (ו) וכן מוכח לשון חוקה לכהונה דהמפרש לא
 ליוחסין ולשון חוקה לכהונה לעבודה בלא בדוקה משמע ומתני' יוחסין בבדיקה אמהות (ז) והריא דמביא ראי' הא דלא תני
 התם אין בודקין מן המזבח ולמעלה כפיש ולמעלה למאן דאית ליה מעלין בכלל מוצח ודוכן איתנייהו דיש במזבח
 דקילי מתרומה כגון הפשט וניתוח והולכת אברים לכבש דקים להו דהני לא מיתעבדי אלא ע"י בודקין ולמ"ד אין מעלין
 בעבודת המזבח החמירה טפי ואע"ג דדוכן דהתם מייירי בשירה כדמפרש בגמרא (ח) מ"ד מעלין מנשיאות כפיש מוקי
 לה

למך דמתניתין דיוחסין אחיה כריש בהכרח נכריך לומר דמיירי דזוקן כגבולין והא יתפרש בגמ' דקדושין דמיירי דזוקן דהיינו הוא להנאי דפליגי עלי' דריש כערכין טס: (ט) והא דרבי בעלה בן פ"ט אביו לכבוש לתרומה כדמפרש ובעשה יוחסין (דף פ"ט): חנן מביא ראיה על הבנים ומוקי לה ר"ל בגמ' לקדשי הגבול דהאב ליטו נאמן ח"ל בגמ' הכי קדשי הגבול לא דמי לקדשי הגבול דהך שמעתא דהאב וכו' פ"ל: (י) הילך קרי דלבי גבול וכו' ודריקת ר' אמהות כל דלא מיקטל לדפריסיה מדע דמתניתין דהאב כדריקת עיירי וכל מילי וכו' כ"ל: (י"א) דמאי חנן הכה מביא ראיה על האשה זה ודלמי לעיני דריקת ר' אמהות ח"כ הא דחנן ראיה על הבנים ג"כ מסתמא מיירי לענין זה ולדברי רבינו הוסיף יוכל לומר לתרומה לא מתריבין כלל לרבי ולא פליגי כלל ארבי דהאב ח"ל האב' הכיילי נפש רבינו דבזה קליג ארבי דמי' למשנה דבס מעלין מתרומה ליוחסין פ"ין כהו"ס ד"ה נאמן: (י"ב) ודאמר דפרכה יוחסין (דף פ"ט): כל כסיחחו יס' מאוס פסולא דרבינו וכו' ר"ל דלא כר"ש וכו' דה"ה שם דה"ה כהן להשילוי ח"ל דלא דמיירי לענין אשה בדוקה מד' אמהות ח"ל האב האב פסולים אחרים כגון ממזרות דשכימי דהכנה מקומות ומה דמפקים האוס' מיבזות ח"ה: זיל גלי או נסיב בה וכו' לא דבנתי מאי קוביא דהאב כגבול מיירי וככל נקי' היא ליוחסין כדאמרין שם כלל היא סוגיא עיי"ש: (י"ג) והיא דלחין חולקין מעלין ויוחסין דהאב הכהן קהל הוא ומעלין מתרומה דהאב מיירי מאכילה תרומה ומעלין מתרומה דגבי חין חולקין מיירי מחילוק תרומה כ"ל: דע אהך כמעין היקר דדברי רבינו מתוך קוביות האוס' דה"ה איבעית חיימא וקופיטס כדף כ"ה: ד"ה או דילמא עיי"ש ורבינו חסס לו דכתי דמה האמרו יוחסין לאו כוליה כהנא גוויי מיירי דכהן מיירי לענין אשה בדוקה ובקדושין מיירי רק להנאי דמפסולים אחרים ובפליה פירקין גבי חין חולקין לעבד מיירי רק להכשירו כקל יסרלל ובדברי אלה יסודן כמה עניינים ויוסמו המעקקים למיזור ולא לזכר להאריך כעש בזה והשבין יבין וחלוי יזכירי' ד' לנאר כמ"ק":

אכל כנאופי שרבינו לקמן לא הביא רביה זו אמרתי שאמת כוח שאין כהן שיטע ורבינו סוגר דאף כרישא אפטר לומר דמכרם ככל לך הולך לומר ראי' אחת ואולי דהתוס' קצתו זה לשיטת רש"י דמפרש פרישא דווקא כנאופי ח"ל לא כרישא וזוה ודלוי חין סכרל' שמהא מכרם ככל אכל רבינו מפרש דקאי אף כנאופי וזוה ודלוי דאפטר לומר דמכרם ככל כרבי ושמואל בגמ' וכן סלקה: (ה) וסבי מתפרש על הדשים דמתניתין וכו' מכלל דאסיפא דריש' קאי וכו' כ"ל: (ו) אהון אמריה וכו': אף זו מכה ככל אף כזה נאמר וכו' כדאמרי ב"ה ח"ל ח"ל מכה וכו' ח"ל: (ז) ודרך התלמוד לסקות כענין זה מהני אמר ר' חנינא וכו' כ"ל ועיין כהו"ס (ח) אמרו ל' רבי' עד שלא נישאה ונישאה מה אמר להם אף כזו מוכרת ונותנת וקיים ומקשה והא חנן חנן וכו' כ"ל: (ט) וח"ה אליבא דרב זבד וכו' ר' חנינא כ"ל סבר מוכרם לכתילה וכו' י"ג ממ"ל לרבינו הא דהא לניכסו מניה רב זבד וכו' מוערת ונותנת וקיים ואף חס דחוק לומר כדוונתו על ארוסה שמכר כשהיא ארוסה דבזה ה' אפטר לומר דכיון דמסיבן דלכוסה לא דמי לנשואה משום שאין בעלה זכאי במניחה ח"כ אף לכתילה מוכרת אף נס זה ח"ל לומר מלכד דרבינו הא מפרש קאי על נשואה אף ב"ל' הא מוכר דגם כדלכוסה חינו מוכר לכתילה דהא כדרי' יהודה מפרש ששאלו מפני מה מכרה בעל וכו' חנינא אדרי' יהודה קאי ש"מ דכדאס גוויי מיירי ולא דמי לניכס רש"י דבניכס רש"י מפרש הסיבן דמוכרת לכתילה משא"כ לניכס רבינו ועל"ז חנינא לומר כדוונת רבינו על אמרו לו ד' חנינא דמסבוכה ר' חנינא: ששהיבין אף זו חס מכרה ונתנה קיים וחס כימא דכדלכוסה ג"כ חס מכרה ונתנה קיים ח"כ מה חילוק יס בין ארוסה לנשואה ומתפסוהו כדלכוסה דר' חנינא מפורש שיש חילוק בין ארוסה לנשואה ח"ל ודלוי דכדלכוסה ס"ל לר' חנינא וחמרו לו דאף לכתילה מוכרת וח"כ דרש"י ז"ל כמחק לטונו כמר ח"כ מזה שכהב ד"ה לא קר השיב שעל ארוסה לא הולך להשיבם על הדשים וכו' ור"ל דבעתה אחת כילקס ח"ל האתם דמרווייוו הד דינא ח"ס לכו וגם ליבנא דאף זו משמע ק דכו קו זו מ"מ לרבינו לא נראה לומר כן ורש"י ז"ל לניכסו דאף כנשואה מוכרת לכתילה לרב זבד הוכרח לפרש ק דחזין לייבא מידי בין ארוסה לנשואה ח"ל לניכס רבינו טבל לומר כפשיטות דיש חילוק ונארוסה מוכרת לכתילה והא דקאמר אף זו ח"ל אף כזו דנשואה היא מ"מ דביעבד מסר ו"ל דל' חנינא לא היתה השאלה כמו לר' יהודה ובשאלה היתה כדלכוסה על מה מוכרת לכתילה ולניכס רש"י פשיטא דז"ל ק כוונן או אפטר לומר ח"כ דשאלת היתה מפני מה מכרה ככל ע"כ' הסוכנת היתה כדלכוסה דמוכרת לכתילה וסיעור דברי רבינו קר הוא וח"ה ח"כ דר"י מאי

לה נמי ברוכין והכהנים בגבולין וכ"ש מתרומה מעלין אלמא דאמרין בערכין דעבדא כהונה ה' משוררין אין מעלין מרוכין ליוחסין וכן מפרש התם (ט) והא דרבי העלה בן ע"פ אביו לכהונה זהו לתרומה כדמפרש ואמר בעשרה יוחסין והביא ראיה על הבנים ומוקי בגמ' בקדושי הגבול דלריש לקיש דהאב אינו נאמן אלא לראי' הגי לקדושי הגבול לא דמי לקדושי הגבול דהך שמעתא דהאב מיירי ביוחסין דבריקה לשמש על גבי המזבח (י) הלכך קרי קדשי הגבול תרומה ונשיאות כפים והתם ביוחסין מיירי ביוחסין דקורבה דנהרגין זה על זה כדמוכח שמעתא דקאמר ואזדא ר' יוחנן לטעמ' דאמר ר' יוחנן סוקלין על חזקה ועל פי אביו לא קפלינן ליה והאי יתום לאו יתום כהונה אלא כדאמרין שילתי בתולה נישאת כאן להחיותו כאן ליתום והאי יתום לאו במעלות יוחסין קאמר הלכך קרי קדשי גבול יוחסין לתרומה ונשיאות כפים בדיקת ר' אמהות כל דלא מיקטל כדפריך תדע דמתניתין דהתם בבדיקה מיירי אבל מילי דלא שייך בנהרגין זה על זה קרי קדשי גבול (יא) ודאמר בעשרה יוחסין אמר רב יוסף כל שמית' כבבל משיאין לו אשת היא משום פסולה דשכיח התם אבל יוחסין דהאב אפילו מוחזקין שהן כשירים ומעלין מתרומה דהאב דמתזיק לן באמה דהיא רכשרה היא ולא שפחה ומעלין מתרומה דגבי אין חולקין תרומה לעבד בדלא מוחזק לן באמו אי כשרה אי שפחה הלכך (יב) היבא דחולקין אין מעלין דדילמא עבד הוא והיבא דאין חולקין ויחיו דהתם הכשיר קהל ומעלין מתרומה דהאב מאכילת תרומה ומעלין מתרומה דגבי מחילוק תרומה:

ר' ע"ח ע"א נ"מ האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארם וכו' אמר ר' יהודה אמרו לפני רבן גמליאל עד אמר להן על החדשים אנו בושין וכו' ג"ל דהבי איתא לה לגירסא דנפלו לה משנישאת וכו' עד שלא נישאת ונישאת ר' גמליאל אומר אם מכרה ונתנה קיים וגירסת ברייתא הכי הוא (א) איבעי' להו לכתחילה ר' יהוד' היא וכו' ת"ש דתניא אמר ר' יהודה וכו' וגרס בה אמר להן אף זו לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים אמרו לו הואיל וזכה באשה לא יזכו בנכסים וגירסא דברייתא דר' חנינא בן עקיבא הכי הוי (ב) לא כך השיב ר"ג אומר משנישאת מהו אמר זו מוכרת ונותנת וקיים אמר רב זבד וכו' תני אם מכרה ונתנה ר' חנינא בן עקיבא דאמר כב"ש וגירסת הספרים הב' הוי ופירש ההלכה לפי הגירסא נראה לרבינו לפרש איבעי' להו ר' אלכתחילה קאי או אדיעבד קאי כולומר אלכתחילה דהיינו רישא דמתניתין (ג) דקתני עד שלא תתארם ומודה ב"ש וכו' שאם מוכרה ונותנת קיים והכי קבעי תלמוד ר' יהודה דקאמר שאמר לפני ר"ג אהאי קאמר ארישא או אסיפא על לכתחילה והכי קאמר ליה אמאי תיתני במתניתין

שמוכרת ונותנת לכתחילה הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים (ד) ויהא מכרה בטל ת"ש אמר ר' יהודה אמרו לפני ר"ג על החדשים אנו בושין דהיינו נפלו לה משנישאת אמאי קתני מכרה בטל שהרי אין לו טעמא דקרא אלא תקנת חכמים ואם תיקנו חכמים שיש לו נכסים אמאי תקנו חכמים מכרה בטל ויקח אותם המעות ויעשה בהן עסקן או יקנה קרקע אלא שאחם מגלגלין עלינו את הישנים ואמר שיה' נמי מכרה בטל אלא ודאי הא ליתא אלא מכרה קיים (ה) והבי מתפרש על החדשים וכו' מתניתין ש"מ אדיעבד קאי והכי קמדרק מאחר שאומרים אף זו לא תמכור מכלל דסיפא דרישא קאי דאי לא תימא הכי אלא ארישא קאי מאי האי דקאמר אף זו לא תמכור הלא בהא כ"ע מודה שמוכרת לכתחילה ואסיפא דסיפא כמו בן לא חוכל לומר דהא כ"ע מוד' דלא תמכור לכתחילה ולית מאן דפליגי אלא אסיפא דרישא קאמר דפליגי בה ב"ש וכו' קאמר איהו לב"ה דרבי מהדר להו ר"ג לאותן אומרים לו (ו) אתן אמריתו הואיל וזו אשתו וזו אשתו מה זו מכרה בטל לא בזה נאמר שתהא כאשתו שלא תמכור לכתחילה כדאמרי ב"ה אי מכרה ונתנה וודאי קיים והא דלא בעי ר' יהודה ארישא או אסיפא משום דידע המקשה שלא יתירץ לא מרישא ולא מסיפא דמתניתין אלא ממילתא דר' יהודה (ז) ודרך התלמוד להקשות כענין תנאי א"ר חנינא בן עקיבא לא כך השיב ר"ג לחכמים וכו' (ח) אמר ליה ר' עד שלא נישאת ונישאת ומכרה ונתנת קיים ומקשים והא אנן תנן עד שלא נישאת ונישאת אם מכרה ונתנה קיים אמר רב זבד אמר ר' יהודה ונתנה בברייתא אם מכרה ונתנה קיים ונהפך הברייתא מקמי משנה (ט) וא"ת אליב' דרב זבד מאי בנייתו בין ר' יהודה ור' חנינא

נ"מ

איבעי' להו ר"ג לכתחילה וכו' (א) דמיירי וכו' כ"ל: (ב) לא כך השיב ר"ג לתנאים וכו' אמרו לו וכו' כשהא וכו' ח"כ מכרה מהו אמר להן אף זו מוכרת ונותנת וקיים וכו' אמר ר"ז חני חס מכרה ונתנה קיים וכו' וכו' חנינא כ"ע דלמנן כב"ש וכו' כ"ל: (ג) דקתני עד שלא תתארם מודים ב"ש וכו' שמוכרת ונותנת וקיים וכו' ר"ל דקאמר האמרו לפני ר"ג אהי קאמר וכו' והכי קאמרו וכו' כ"ל: (ד) ויהא מכרה ככל וכו' חס חין כהן שיטע זה הוי היקר מסכנת החוס' כהכחו דבריבא ליבא למ"ד מכרה ככל ומה גוסס כביאו ראיה מהיכן למדה הגמ' דהבביתא אסיפא קאי עיין כהו"ס ד"ה איבעי' להו

מחמת מדבריו שם דלף למטר כדי והא' מדמיש שאלו הוא פירוש שביעית - כינוי לענין דלם חונה להסבוחו אחר הכיבוד לא יקנה ממנו ועוד לענין כמה דברים באכור לעשות שביעית כגון למסור לבגין ועוד ענינים אצל רבינו לשיטתו שפיר מסיג דס"ל אף קודם הכיעור אכור מן המשימר ופשיטא למסור אכור כמו שכתב

ביעית - וס' ומתקן ר"ח כ"ע סדר דמוכנה לכתחילה ר"ל בע"כ יש דבר מאלו השאלות שמוכרת לכתחילה ובינו ע"כ בחזקה - כנ"ע"ד : (י) וכו'. יכול להקשות מיד ר"ח כ"ע דלמך דב"ש והא' דמקשה לקמן אחרונייהו אדרב פפא ורב זבד וכו' כ"ל אף לא דמי ר"פ לר"ז דבדרב פפא פריך דלרנח"ע מוכרת לכתחילה ולר"ז הקושיא כפסוקו על ארוסה לבד וכמו שכתבתי לעיל :

הנינא דהא תרווייהו מודה דעד שלא נישאת ונישאת לכתחילה לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים ר' חנינא בן עקיבא סבר מוכרת לכתחילה (י) והי' יוכל להקשות מיד ר' חנינא בן עקיבא דאמר כב"ש והכי מקשה לפנינו אתרווייהו אדרב וארב זבד רב פפא אמר לא קשיא הא ר' אליבא דר"ג וכו' ומתניתין דקתני אם מכרה ונתנה קיים ר' יהוד' אליבא דר"ג (יא) וברייתא דקתני אם מכרה ונתנה לכתחילה אליבא דר"ג ור' חנינא דאמר כב"ש דאמר מוכרת ונותנת לכתחילה דהא ב"ה אמר לכתחילה לא תמכור והכי איתא להאי גירסא כפי' ר' חננאל ובירושלמי אך בזה שינוי פ"ח דגם במילתא דרב זבד תני מוכרת ונותנת קיים ומרפכין משנה מקמי ברייתא ולא נהירא (יב) ויש פירוש משובש ואותן בשתי הלשונות בלשון אחד וקילקול הספרים אבל בפירוש רבינו בפירוש הראה שתי לשונות (יג) אחד של רבותיו ואחד שלו ושל רבותיו וגירסתו כגידם רבי אך בזה משני' מפ"י ר' דמפרש ר' יהודה על לכתחילה דהיינו ב"ש ארבעיבד היינו ב"ה ופשוט להו דאסיפ' קאי ואין נראה לי דכי על זה הו' קבעי תלמודא אי אמרי כב"ש או כב"ה פשיטא דלא אמרי כב"ש דב"ש במקום ב"ה אינו משנה הכי נמי מפרש בקונטרס דהא קאבעי ר' יהודה על לכתחילה או דיעבר כרבותיו אבל מקשה רבי מאתר דלא גרס אף זו לא תמכור וכו' מנלן דארבעיבד קאי ואסיפא דילמא הך בדייתא בעד שלא נישאת ונישאת קמיירי ובסיפא דסיפא וא"ת הלא סיפ' דסיפא ר' חנינא בן עקיבא דהא ר' חנינא קאמר אמרו לר"ג וכו' וברייתא קתני ר' יהוד' א"כ ברייתא אינו בסיפא דסיפא זו אינך יכול לומר שהרי בספרים מדוייקים אינו ר' יהודה ואפילו הי' מכל מקום נובל לומר שזה בסיפ' דסיפא ור' חנינא מסייע' מילתא דר' יהודה דהכי מתרצי בע"כ אליבא דרב פפא דמעמיד סיפא כר' יהודה אליבא דר"ג ואע"ג דר' חנינא קתני לה ולעולם מנלן לרבי שלמה דאסיפא דרישא קאי (יד) והאי קמייתי רבי' שלמה ראי' מספרים ישינים אין לך ישינים מיושנים מר"ח בירושלמי וגם מה שאומרים שאתוספת' לא גרסינן אף זו לא תמכור וכו' עד על החדשים אנו בושים וכו' אינו ראי' דהא הוגהו מספרינו :

(יא) וברייתא דקתני מוכרת ונתנה לכתחילה ר' חנינא אליבא דר"ג וכו' וכי איתא להאי גירסא בפיר' וכו' וכו' וכו' כ"ל : (יב) ויש פירש משובש בלשון שתי הלשונות בלשון אחד וקילקול הספרים וכו' : כ"ל ור"ל בשתי הלשונות של רש"י בכתובת ידו כמו שהוצא בתוס' ומה שכתב אצל בספרים רבינו וכו' הכוונה על רש"י ז"ל : (יג) אחד של רבותי' ואחד שלו וגירסתו כגירסת רבותי' אך בזה משנה מפירוש רבותיו דמפרש וכו' כ"ל יש כנלן כפל דברים עיין פלוג' (יד) והאי דקמייתי רבינו שלמה וכו' אין לך ישינים מיושנים מפיר' וירושלמי ומה שאומרים שכתוספתא ל"ב וכו' כ"ל :

ס (א) נראה בעיני כמו שפירש רש"י דטובא איכא בברייתא דלמאי כה"ג וכו' כ"ל ביאור דבריו - שמסכים לפירש' דישן הוא טובא ישנים שטובה מחדש ואינו טוב לענין חיבור ומשיג אפירש' ה"ס מפרשים דנוגע לענין עומר וגם משיג אפירוש אחדו רש"י [ומ"ש בתוס' במילתין בשם רש"י הוא עטות הספוס] דחדש וישן הוא לענין שביעית אך מה שכתב רבינו דלא מלינו בשום מקום שם חדש וישן לענין שביעית קשה לי דהא מלינו בשביעית פ"ח מ"ו וורד חזק שכתבו בשמן ישן וצ"ל להשגח הכוונה הכוונה לר"ל וצ"ל ליתא להשגח זה ונראה דטובא דספוס שם חדש בלא שם הפירי לא מלינו ובשם מוכר דסמנא חונה לקר' דבריו להכי קאמר וורד חדש שמן ישן ולכן ככל מס' שביעית לא מלינו לבון זכ' ודע דמה שמקשה רבינו על פירש' כיון דהוא אומר כנלמו שחשוד על השביעית אך לוקח ממנו יש ליישב דרש"י ס"ל כשיטה רש"י ז"ל בכותב ל"ט : וביבמות קכ"ב : דיעק' האיסור הוא לאחר הכיעור אבל קודם שהגיע זמן הכיעור

כתובות ודמאי פרק ד

ד' כ"ר ע"א שער חבירו ישן פירוש (א) נראה בעיני כמו שפירש דטובא איכא ברייתא דדמאי כה"ג מכור לי ישן נושן ענין שלי דהם ומכירי ישן : אבל חדש וישן לא שייך למימר גבי עומר דהוה למימר שלי חדש ושל חבירו אינו חדש בדקתני שלי אינו מתוקן ושל חבירי מתוקן ומשנה מוכרת דקתני לעיל מהאי מי כאן נאמן ומי כאן מעשר ואמר לו אני אינו נאמן איש פלוני ישנים קאמר דאי ישן לאפוקי חדש דעומר קאמר והלא אותן שהוא קונה ישינות הן דהא הימנוה אלא ע"כ פירות חדשים מיושנים קאמר ולדברי רבותינו שמפרש חדש היינו שביעית כמה תשובות יש בדבר (ב) חדא דבחדש לא משכחי בכולא תלמודא לשביעי' ועוד כשאמר לו מי כאן מוכר ישן מכלל דשביעית זבין והוא הימנוהו ותו מי ששלחך אצלי הא איהו נופא אמר אין נאמן וזה מעיד עליו שהוא נאמן ועוד לא נחשדו עם הארץ על הדמאי כדאמרין לפי ששלח וכו' מ"ט קונים מהן מעשרין את הדמאי אבל נחשדו על העומר חדש מה יועיל תקנת דמאי אלא וודאי על השביעית לא נחשדו אלא החשודים כדאמרין בבכורות החשוד על הבכורות החשוד על המעשרות החשוד על השביעית החשוד על המעשרות דהתם מוכר טובא התם ואמרין התם החשוד על המעשרות אינו חשוד על השביעית אם כן לא נחשדו אלא החשודים ומעשרות דהתם מעשר שני כדמפרש התם משום דבעי חומה וכן מוכח בשילהי הניזקין וכן פריך בפרקא קמא דחולין ולא גזרו על תערובת דמאי ומקשינן הנותן לשכנתו עיסה לאפות וקדירה לבשל אינו חושש משום שאור ותבלין שבה בחשודין מיירי' ואם אמר עשי לי משלבי תישש לשביעית ומעשר שני ופריך ליה מדחייש שמא עירבה שביעית ומעשר שני משום דחשודה (ג) הכי נמי ניתני בתערובת דמאי התם עם הארץ (ד) והא דקתני במשנת דמאי מי כאן נאמן ומי כאן מעשר בדקתני לעיל דההיא האומר למי שאינו נאמן על המעשרות קח לי ממי שהוא מעשר אינו נאמן וכו' (ה) ובתחלת אע"פ מוכרתי שאי אפשר לאוקמי בשביעית דכיון דלר' יהודה מחמיר על השביעית הוי ליה לאורי' בשאר איסורין דלא חמירא עליהו כולי האי ותו לא והכי פירש שלי אינו מתוקן וגם פירות חדשים של חבירי מתוקן וישן דאע"ג דפירות חבירו דהרתי לטיבותא קאמר ביה נאמן למאן דלא חייש לגומלין ובל מעשרות שאצל שביעית מעשר שני קאמר ובחשוד (ו) בדמוכה בבכורות ובניזקין מעשרות בלא שביעית דמאי כדמוכה במס' דמאי בריש האי פרקא הלוקח פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות ושכח לעשרן שואלין בשבת מכלל דכי אסרינן תיקנינהו :

סא פרק הבותב דף פג ע"א מאי בותב אומר וכו' וכי כתב לה מאי הוי והתניא אומר לחבירו לא אמר כלום ואי קשיא מהא דאמרין בנישין פ"ד דף מג ומייתי לה בקידושין ת"ר המוכר עבדו לגוים עד מאי אע"ג

הדיבור חליבה דשמואל דהתם דיתויח בעלמח הוא חבל לפי האמה לא מחלק מידו וכן סוגרה סוגיא דהכלא : (ב) אש נאמר ירושה הבעל דאורייתא וכו' מל מקום ירושה קמי' נפלה וכו' דבר זה הוי פלוגתא דרבנן כה"ג ור"ח ור"י ובעל המאור עומדים בשיעור רבינו ופסקו כרשב"ג ור"י ור"ח

אנו רב ששת דכתב הכי כשתברח ממני אין לי עסק בך אלמא אין לי עסק בה מהני להוציאה מידו דאין צריך שטר שיתרוד ממנו לכשיברחו והכא נבי שדרה אינה יוצאה מידו (א) אע"ג דאמר אין לי עסק בה נראה לי דהתם שאני דהא כשאמר זה אין לי עסק בה מיד זכו שמים לחיובו במצות כאחד מישראל אבל כשאמר אין לי עסק בה לאו אמר כלום משום דעדיין אותו שדרה מחוסרות זכיה ויש מתרין הכי דשרה שאני דגלי' דעת' דלא מגופא דארעא סליק נפשי' דקאמר דין ודברים אין לי על שדרה זו ואין לי עסק בה וידי מסולקת הימנה (ב) ולאחר שהכירו כמו כן דין ודברים הללו והכי וודאי קאמר דאינו רוצה לעשות עמו שום דברים כלומר אינו רוצה לעשות עמך מריבות וקטמות בשביל שדרה זו אבל התם דלא קאמר הכי כשתברח ממנו אין לי עסק בך וודאי להכי קאמר דאין רוצה שיצטרך עוד שטר שיתרוד ממנו ולא מדיו ודברים סליק נפשי' אלא מגופו לגמרי ולא נהירא לי דיותר נראה לומר דמגופה של קרקע מסתלק בכאן מלשם שהרי בכאן הוא אומר וידי מסולקת הימנה לגמרי אבל תירין ר' עיקר :

סב כתב לה דר"ד אין לי וכו' רשב"ג אומר עיין מהנה על מה שכתוב בתורה על מה שכתוב בתורה וכו' אלמא דרשב"ג סבר מתנה על מה שכתוב בתורה תנאי בטל וקיימא לן כל מקום ששנה רשב"ג במשנתיו הלכה כמותו א"כ קשיא הלכתא אהלכתא (א) דהכי קיימא לן כרשב"ג דתני בטל הכי וודאי האי בטל לידע ומחיל שהרי הוא יודע שיש לו לירש את אשתו אם תמות מכל מקום קיימא לן דתנאי בטל ובאף ע"פ איכא פלוגתא דר' מאיר ור' יהודה דר"מ סבר תנאי בטל ור' יהודה סבר בדבר שבממון תנאי קיים וקיימא לן דר' מאיר ור"י הלכה כר' יהודה ועוד דשמואל נמי סבר כמו כן תנאי קיים וקאמר האומר לחבירו ע"מ שאין עלי אונאה ואמר שמואל אין לו עליו אונאה אלמא דסבר שמואל מתנה על מה שכתוב בתורה תנאי קיים אפי' היכי דלא ידע דמחיל כ"ש היכי דידע דמחיל כגון נבי ירושה . אם כן קשיא הלכתא אהלכתא ונראה לר"י לתרץ דגבי ירושת הבעל כ"ע מודה דתנאי בטל (ב) אם נאמר ירושה הבעל דאורייתא שהרי מאחר דמדאורייתא יוריש אותו מה מועיל בכל מה שהוא אומר אינו יורשה מכל מקום ירושה קמי' נפלה דמי לירושת הבן דאפי' אם היו צוח ואמר אינו יורש את אבא לא יועיל דירויש הוא מן התורה והירושת קמי' נפלה אבל פלוגתא דר"מ ור"י אינו דומה להא דהתם נבי שאר כמות אשה יכולה למחול מה שיש לה ליקוחין מן הבעל והוא כמו כן יכול להתנות שלא יתן שהרי כל שעה חייב ליתן לה שאר כמות ועונה ובשביל כן תנאי קיים שהרי בידו הן עדיין ויכול להתנות עליהן שלא להוציאה מידו אע"פ שהן דאורייתא וכמו כן בכאן אם היתה בידו הירושת היה יכול להפקירה וליתנה לכל מי שירצה אבל קודם שלא בא בידו אינו יכול להתנות שלא ירשנה (ג) שהרי בע"כ קמה נפלה כמו שפירשתי למעלה וכמו כן תקשי לר"ח ויתרצו נטפה לתירוץ רבי וכמו כן לשמואל דווקא לשם יאמר תנאי קיים דהא בידו למחול ממונו אבל בהריא וודאי יאמר תנאי בטל (ד) וא"ת האידן אני אומר

(א) אע"ג דאמר אין לי עסק בך מיד אין לי עסק בך מיד (ב) ולתת מכר כמו כן דין ודברים הללו וכו' אבל התם דלא קאמר הכי אלא כשתברח ממנו וכו' כ"ל לא ידעתי להלום סבדא זו ועוד הא דיתויח ע"ן דין ודברים אבל על אין לי עסק בה או ידי מסולקת הימנה מה שייך כבדא זו והלע"ד ע"פ מה שכתבו הרמב"ם ז"ל בהא דלמירין ספ"ק דמ"ע א' המוכר כמ"ה להבירו וחזר ומחלו מחלו ונתקבו בעמלו של דבר וכתבו הפעם דכל דבר יש בני' ביעודים [כגון הפדה מאועד גופה הפדה לפעל הפדה וביעוד שני הויא' מן הפדה שייך לפעל הפדה כמו כן] הפע"ח מאועד גופו להבע"ח ופדוהו מאועדיה בחרוה ערבוה ובשמכר הפע"ח לא מצי דק ביעוד ממונו ולא ביעוד גופו וביעוד גופו נכח' אלא ונומילא כמתחל לו ביעוד גופו דפקע נעממו ביעוד ממונו ולפ"י נאמר דכ"ל בעיני כבדא זו משום דהריא לכו מיטתא דמה מכר לו אחרי דלא אמר כלום לכן כ"ל דהתם מכר לו מה שהפדה נכח'א פירוה ואינו רוצה לריב עמו בעד זה וכו"כ כשאמר אין לי עסק בה או ידי מסולקת הימנה ר"י כ"כ ממה שהפדה נפלה לו פירוה אבל ט"ף הקרקע נכח' ח"י ומחילא כיון דגוף הקרקע נכח' אלא ממילא אף הפירוה שלו אבל בעד דלא נשתיר אלא רק ביעוד הגוף של הבעד ולא לריב שטר שיחרור ממונו דמעשה ידיו שייך להכריז שמכר לו דעכו"ל קונה ישראל למעשה ידיו אבל לא את הגוף כדלמירין בעינין ל"ח ע"י"ש ומחילא מוכה דמאי דאמר כשתברח מן הנכרי אין לי עסק בך כוונתו על ביעוד הגוף דמעשה ידיו כבר נסתלק ולכן ספיר מהני ליכח' דאין לי עסק בך ולפ"י כבדא כי אמר אין לי עסק בה גנופה של שדה ספיר מהני וקני חבירו ורבינו משיב ע"י דהתירא ליכח' ידי מסולקת הימנה משמע לגמרי אף מהגוף וכו"ל דאף דהרי ליכח' קמאי נוכל לומר כן אבל ליכח' ידי מסולקת משמע יותר דהסתלק מגוף הפדה ולא השיבנו למה דבדבריהן קמה ליכח' זאת הסבירה כמה לא קני לה רביו לקנין פירות הא ליהא דלם ה"ו כוונתו לקנות הפירות ספיר הוא מהני אגב דאמה זה כוונתו לקנות הגוף והגוף הפדה לא מהני לשון זה ולכן לא קנה גם הפירות כן כ"ל לתרץ דעה ה"ב מהר"ך בהצ"ח רבינו והמעשין יבנה את הגרסה זו והקדוה ה"ו :

סב (ב) דהתם קי"ל כרשב"ג דהתם כ"ל וסבד וודאי הוה בעל ידע ומחיל שהרי הוא יודע וכו' כ"ל זה הוא היך מדברי הסו"ס במילתין דף פ"ר י"ד ה' ובכר ובמכ' כ"מ דף נ"א ד"ה האל שכתבו דכתיב ויקרי ג"כ לא ידע שאינו יודע אם תמות אשתו קודם שירשנה עיין בדברייהם וסבד רבינו נראה דזה לא ידע שאינו לא ידע דה"כ נבי שאל וככה נראה נמי דמיקרי לא ידע דילמא מעשה ידי יהי' יותר על מנותיה' אלא וודאי כיון דע"פ מדבר זה מהייאשה לגמרי אף דיכול להיות שלא יגיע לזה כוס היזק מזה עכ"ל מיקרי ידע' ומחלה הכי נמי נבי ירושה דע"פ הא מהייאש מירושתה אף שיטל להיות שלא יגיע לו היזק מזה עכ"ל מיקרי ידע ומחיל מה שאין כן נבי אונאה אינו ידע כלל אם יהי' עינין האונאה ועוד דלהדיא גמירין ריב פירקין דהתוס' מיהא שיכחא מניה לא שיכחא וכתבו הסו"ס הפעם משום דרוב פעמים מסתכנת בלידה אלמא דהך האשה למה קודם ועד דל"ל דזה בסבדא דקאמר הגמ' דמכוס דלא ידע לכן לא הוה מחילתו מחילה הוי כענין הסמכתא דכיון רק להסמך חבירו ע"ב דכיון ולא גמ' ומקמי מלך שלם ולענין הסמכתא בחי' האוס' כפ"י דעירובין ובמכ' כ"מ דף ע"ד . ובסבדא כ"ד' דדבר דכיון נמרי או שאין בידו כלל כגון שתקן בקוביא לא מיקרי הסמכתא ומה שבידו ולאו בידו כגון שהלוי ביד אחר' זה מיקרי הסמכתא ע"י"ש לפ"י אף אטו נאמר נבי אונאה דהוי כחבירו וודאי לא גמ' ומחיל אבל בשאר ככהו דמאי לגמרי זה ידעך ומחלה וכו"כ גם נבי ירושה דלגמרי אינו הוי כהוי בידו ומהני ומחיל ומתקיים האוס' דל"כ מחי' פריך מרז' ארבע הא אמרינן כה דהיא ידע ומחיל האלו קיים וכו"כ הכא נמי ידע ומחיל והנאו קיים י"ל דס"ל לרבינו כמו שכתב לקמן כזה

הדיבור חליבה דשמואל דהתם דיתויח בעלמח הוא חבל לפי האמה לא מחלק מידו וכן סוגרה סוגיא דהכלא : (ב) אש נאמר ירושה הבעל דאורייתא וכו' מל מקום ירושה קמי' נפלה וכו' דבר זה הוי פלוגתא דרבנן כה"ג ור"ח ור"י ובעל המאור עומדים בשיעור רבינו ופסקו כרשב"ג ור"י ור"ח

הדיבור חליבה דשמואל דהתם דיתויח בעלמח הוא חבל לפי האמה לא מחלק מידו וכן סוגרה סוגיא דהכלא : (ב) אש נאמר ירושה הבעל דאורייתא וכו' מל מקום ירושה קמי' נפלה וכו' דבר זה הוי פלוגתא דרבנן כה"ג ור"ח ור"י ובעל המאור עומדים בשיעור רבינו ופסקו כרשב"ג ור"י ור"ח

הדיבור חליבה דשמואל דהתם דיתויח בעלמח הוא חבל לפי האמה לא מחלק מידו וכן סוגרה סוגיא דהכלא : (ב) אש נאמר ירושה הבעל דאורייתא וכו' מל מקום ירושה קמי' נפלה וכו' דבר זה הוי פלוגתא דרבנן כה"ג ור"ח ור"י ובעל המאור עומדים בשיעור רבינו ופסקו כרשב"ג ור"י ור"ח

הדיבור חליבה דשמואל דהתם דיתויח בעלמח הוא חבל לפי האמה לא מחלק מידו וכן סוגרה סוגיא דהכלא : (ב) אש נאמר ירושה הבעל דאורייתא וכו' מל מקום ירושה קמי' נפלה וכו' דבר זה הוי פלוגתא דרבנן כה"ג ור"ח ור"י ובעל המאור עומדים בשיעור רבינו ופסקו כרשב"ג ור"י ור"ח

ס"ל כ"כ בלח בידו דהוי מילה ומתין שמואל ליה זלני האי דיתוי וס"ל דלח חילוק בין ידע ללא ידע והלכך מתקן דלח דשמואל יודה בזה עכ"ל לא דמי לא ידע ללח בידו דהסרה ללא ידע הי' בידו אבל גבי ירושה אין ביטולו כלל והדר מקשה לזה הסברה דנכחן כ"ע מודים משום דלח בידו למחול וזוהי ר' יהודה מודה ללא הוי מחילה א"כ איך רבה הגמ' לימא דרב פליג ארשב"ג ומתקן דלפי האמת אמרינן ק' אבל רב הוה מכובד לנו הסברה ולפי מה שרבה הגמ' לומר ס"ל לרב דנחא ג"כ פליג ר"י רק לפי האמת חיו ק' :

סג (א) אע"פ שקנו באמרה ובכתיבה לגבות נאמר כשואין וכו' כיון שגא הספיק לגבות וכו' דברי רבינו מובאים בהם' ומביג על רש"י דמפרש דמיירי מן האירוסין והנה הרמב"ן ז"ל במלחמות החלום דנכ דעת הר"ף כרש"י מהשמיט הר"ף כל סוביא זו וסביג השטות רבות על פירות רבינו וסביג בזה"ל : כהם מעלות פיכות יס לפירש"י והר"ף על פי' הרב ר' יעקב וכו' ומה דקדוקין וידיים מוכיחות יס לפירוש זה למי שמתין בצורה ההלכ' ולא יס ליהב עב"ל ומתפרש שפניה על לפרך דברי רבינו לכן נכסחי ונדחתי לפנים ממחילתי לפרך כל ההשגחה והנה לפיכך יס רח"י ברובה אשר אין לנמות ימין ושמואל מדברי רבינו דלפירש"י והר"ף דזו הפלוגתא הוי ממש כפלוגתא דרשב"ג ורבנן א"כ איך עלה על דעתו לומר דר' נתן ס"ל כרבנן והא ברית אע"פ אמרינן הסהיים דר' נתן דאמר הלכה כרשב"ג דלשמיטין ל"י לר' נתן דלזיל בחר לאומדנא דאמר ר"ג הלכה כר"ג שגרי במסוכן וכו' וסביג' א"כ ללמסקנא דלזיל בחר לאומדנא וחיבה לתימר חיבה מ"מ איך לא הזכיר התלמוד דבר מזה אמנם שבה ורמתי דבשם נר"ך להיות הניכר ר' יוחנן ולא ר' נתן ללא מלינו בכל הש"ס סיפליג ר' נתן עכ רב וק' הוא הניכר בחולין ע"ה : עיי"ש אך אע"פ שאין רח"י מזה מ"מ מוז' הסוגיא תהייב קלה מהשגחה הרמב"ן שהקשה מקלמך הגמ' פהמה מ"ד לא זכה כרשב"ג ולא קאמר דלזילין בחר לאומדנא ע"מ דרבינו ממש האי פלוגתא דאי לא היה הוה דע"פ סברה מדמה זו לזו משום לאומדנא חלה ל"י לפיכך הוי ליבנה וזני אומר דהוי סוגיא סמיך על סוגיא דרבי אע"פ דכיון דקאמר בשם דעממא דרשב"ג משום לאומדנא וכן קאמר לימא כפלוגתא דרשב"ג ורבנן קמפלגי האי"ל כמתן דאמר מפורש כרשב"ג דלזיל בחר לאומדנא וזכרן כה"ג במס' ב"ב דף קמ"ז : דלמרינן שם מתן הגה' להא דר"ה רבי שהי' תולה ומוטל במיטה ואמרו לו נכסין למי ואמר להם דומה ב"ס לי בן וכו' ונדע ש"ס לו בן או שהיה שבו משוכרין חין מהנהנו מהנה לימא ר"ש בן מנסיא הוי עיי"ש ולא מסייב ג"כ ר"ש ב"מ הוי דלזיל בחר לאומדנא חלה ודלזיל דמתין דלעיל דאמר דעממא דרשב"ג משום לאומדנא והנה ג"כ לאו בחדה גווי מיירי כדפריך הגמ' שם עיי"ש ועוד כ"ל שבחם דהא חזין דה"ס מהמה לאומדנא להדי' אף ע"ג דמיירו דעיינייה זריס ז"ל כגון בריס אע"פ דמדמי הא

סג פרק נערה כתב לה פירות כמות וכלים שאב כותב לבתו בשעה שעומד וקידש וה"ה אם לא כתב אלא באמירה הן הן הדברים הניקנין באמירה וכו"ש בכתיבה ונישאו ואח"כ מתו (א) אע"פ שנקנו באמירה ובכתיבה לגבותן לאחר נישואין בדרך כלל מכנסת שום לבעלה בשטרא פסיקתא דרב גירל לא זכה הבעל בדברים הללו כיון שלא הספיק לגבות קודם מיתתה וה"ה אם נתגרש' דלא כתב לה אלא על מנת לכונסה וכיון דמתה או נתגרש' פקע לה קנינה והלשון מוכיח דבמיתה לאחר נישואין מיירי דקתני שיבואו עמה מבית אביה לבית בעלה א"כ לא כתיב לה אלא על שיבואו עמה לכשתנשאו ואעפ"כ לא זכו ור' נתן סבר זכו דקסבר כיון שנכנסה לתופה זכה בהן מיד ואי מן האירוסין מתה לא אתי' ר' נתן שפיר דהא ע"מ שיבואו עמה מבית אביה לבית בעלה קתני (ב) ותו לא אתי דהא מתה מייתי לה ועוד הרע דלאו במיתה מן האירוסין דקתני לה אמתניתן דקתני נישאת יתר עליו הבעל שאוכל פירות בתי' ועלה קתני ת"ד כתב לה כלומר אע"פ דבעל אוכל פירות בתייה לכשנישאת פירות כמות וכלים שכתב לה אביה לכשתנשאה אינו אוכל (ג) כיון שלא אכלה בתייה לומר בפלוגתא וכו' למ"ד זכו כרבנן כי היכי דגובה תוספת אע"פ שלא כנסה לא תלינן מסברא בכנסה כן ה"נ זכה הבעל הב' הואיל ונישאת (ד) דאי בעי מפרק לה בבית רין ולא תלינן בקיומו ומ"ד לא זכה בר' אליעזר בן עזריה לא כתב תוספת אלא ע"מ לכונסה הכי נמי לא כתב אב אלא ע"מ לקיימו וכו'

ממעט חזקה עוד הקשה הרמב"ן ז"ל למס' לן לתימר בנמ' עד כאן ל"ק רשב"ג אלא מדידי' לדידה וכו' שיש נמשמע שגא לחלוק בין זמנה שלו בשלה לשלה בשלו אדרבה יתח' הוה לן לתימר דכתיבתו וכתיבתה שריס וכו' לא כהנו אלא ע"מ לכנס ומכיון שכנסו קע וק' רבוהינו בעלי החום' הקשוחה אבל האמת דרבינו לשיטתו א"ש דליאו מפרש דק' כחכ לה מפורש שיבואו עמה

מבית אבי' לביה בעלה א"כ על זמן הנשואי' לא נריכין לאומדנא רק הגמ' מדמה כמו שצמח שכתב במוכזה מן האירוסין סהס עכ"ל אמרינן דעתי' שלא כהב לה אלא ע"מ לכונסה והכא נמי שכתב לה לזמן הנשואין אמרינן דעתי' דכונסו לאחר כשואין וכו' איך יאמר שטין לא כהנו אלא ע"מ לכונס האם לזה נר"ך לאומדנא הא מפורש כהב לה זמן הנשואין ואם יתח' דבזה לא חזינן בחד לאומדנא היקשי למה וזכ' נאמר דבזה ליכא לאומדנא היקשי דלזיו סברא חזר בו מסברה המקפן אלא ודלזיל דל"י חיה סברה דכאלן ליכא לאומדנא וזה הוה הסברה באמת שאמרה הגמ' דמדידי' לדידה איכא לאומדנא שלא כיון כפי הכבוד בשטר סתמא משא"כ מדידה לדידי' איכא לאומדנא להיפך דכיון לכל מה שכתוב בשטר לזמן הנשואין דעמתי' משום חיטהוי והא חיטהוי לא עוד הקשה הא דקאמר מתן דאמר לא זכה כרשב"ג ומ"ד זכה כרבנן איך אפשר לומר קן והא דכ"ע לא זכ' הכל אלא משעת נשואין והנה לרבנן משעת חיובין זכה בהם ולמי בעד ולא חזין דהרמב"ן ז"ל הולך לשיטתו שלא כהב מפורש שיבואו עמה מבית אבי' לביה בעלה אלא רבינו שקבע בזה הסמורה ח"ל לומר כלל בלשון אחר כמו דהנה רשב"ג ע"ל לאומדנא מסלק זמן השטר כמו כן הכל ורבנן דלזיל בכחובה בחר זמן השטר כ"כ הכל עוד אי אומר על קוביה החום' והרמב"ן ז"ל דהגמ' בטובה קאמרה בלשון זה לחלק בין מדידי' לדידה למדידה לדידי' דנ"מ רבחה לעניין דינא דהנה המדמי' והנה מיימוני כהבו לתקנתו של רבינו דהוה הקנה ש"מ כמבואר לקמן סי' הקט"ע כהבו ע"ז דה"ה האיך שמה חונה גובה כהבונה בדרך השנה וההקנה היתה על שניהם ויש מן הראובנים שפקקו בזה כמו שהר"ך בזה ה"ש כפי' כפי' ס"ק י"ב עיי"ש לזה אי אומר שחף שנקנה הוה ולא מדויג דנמ' מ"מ יס לזה שורש מכונסו דין מדקאמרה הגמ' דמדידי' לדידה יותר גרע מדידה לדידי' א"כ כיון שקנו מדידה לדידי' כ"ש מדידי' לדידה ואע"ג דכחן מדידי' לדידה הכל מודים שמשעת נשואין גובה הייט מפני שכתב לה מן האירוסין ודיינו אם נפקיעה עד שעת הנשואין אבל צוה"ס שהיה טהבים בשעת נשואין פשיטא דכמו שהיה ההקנה מדידה לדידי' כ"ש מדידי' לדידה ולכן אמרה הגמ' בזה הלשון ולא בקיבור כקוסיהם להיכות לנו דיותר יס לנו ליתן לאומדנא מדידי' לדידה מדידה לדידי' קן גלפי' ז' וזכר דלזיל להזכיר מה שהמנהג בכל מדינת יערא ורוביא הלכנה ורוביא הקטנה דמי' כשמתה אביו בלי ז"ק בחור שלם שנים לגשואין חוזרת הדנויה

להנאנים וזה לא נזכר בשום מקום ואולי הוא מהקנה מדינה זה חיה מות שנים הכל בשום מקום לא מלאחי זמח שהיה הקנה הקדמונים על ג' שנים ואף דבהגהת אכרי' בזה הסוגיא יס רח' לזה כהב וכו' ומלאחי בהבונה ר"ב ור"מ ממגנא שפקלות עבו הקנה וכו' בחור שניהם שיחזרו חיי' הדנויה וזכ' עוביא מבונה אחר היכא שאשמו בביה אבי' וחוללה משל אבי' חפילו נהיה משל בעלה אפי' שחיס ושלם שנים וכו' הכל של אבי' וכן משמע בספר הישר עכ"ל אבל משמע לי דלאו דוקא ג"כ שנים דה"ה יתיר כל זמן שהיה חלל אבי' ומה שכנה וכן משמע בספר הישר לא ידעתי' המשמעות לזה לא ככחן ונא לקמן בהקנה סי' הקט"ע ואולי חשיקתא דמיקנה כונסו וזו סברה א"כ עכ"פ הישר וד' יתיר עיינו בחורו וכלפ' החום' לנח ויכויר ד' דמעה מעל כ"פ וישמחנו בק"ג ובכ"ב (ב) ומו לא אתי דהא מהה לה ועוד מדע דלזיל במיתה מן האירוסין מיירי דקתני לה אמתניתן וכו' כ"ל (ג) כיון שלא אכלה בתי' לימא כפלוגתא וכו' כ"ל : (ד) דאי בעי מפרק לה בבית רין וכו' כ"ל - ע"ל ור"ל דהא ביטלה הכפל לגבות ע"פ כ"ד א"כ מה לט' לקיומו ורשב"ג סובר דעתי' ה' דעת האב בל

בהוך העפר כאשר המנהג הללני היו נוטים בקל כמו שעינינו חוזות היום ולכ כשמעמידים הדופקים שהוא לסימן נוחים הגולל האבן הגדול שפי"ס הקבר והוא העמדים נמצא דהאף עיקר הטובה של גולל ודופק הוא לסימן מ"מ עיקר הסימ הוא הדופק והגולל ממלא חלל הקבר ולפי"ו ח"ט קושיה החום' דבשלווקים אבן אחד מהגולל כאשר הדבס חלל בקבר ויש מקום לנחמה לזאת וגם מה שהקשית ממס' שתמותה ח"ט ג"כ דכל זמן שלא יהיה הגולל לא נגמר עדין כיסוי הקבר ולא נקרא גיור עדין וגם המס' יודע כפי קבלת רש"י ויקרא מדוייק ק' וישב העפר על הארץ כשה' ר"ל כמו שה' המחילה מטובה בעפר כל החלל ולפעמים כשאין מוק הגולל והדופק מעמידים בזה לסימן ומלחאי און לזה מדברי החום' בסוכה כ"ג : ח"ו ולא גולל לקבר כשהמט מונח בקבר מתיחס על הקבר אבן גדולה לטחוס אז חלה והוא נקרא גולל וכו' פ"ל וכן הוא בספר מה"ט להרמב"ן והבא' בב"י בבב"ד ס' פ"ט"ה ח"ו וחמני הלפנים השיבו על פירש"י והס' אמרו שפירוש גולל הוא אבן גדולה שנוחים על הקבר לטחוס ולא לעשות נפש לקבר אלא לטחוס וכן פיר"ח וכו' על הערוך ז"ל עכ"ל הכי לך ראי' מפורט לדבריו והגם שהחום' בשנה כתבו שפירוש הערוך ח"ט הסופספה ומשמע שמחלקים דברי רש"י מפירוש הערוך אצל כפי המחלוקת לנו מדבריו שכתב פירושו הוא כעין פירוש הערוך ומכאן ז"ל אין ביטולנו לעמוד בזה על דבריהם הסבורים דבוריהם ח"ט מדבריהם בשנה לדבריהם דכתובת דמס' כתבו על פירש"י דכעין זה פירוש הערוך ויש בידיו להשווה גם דברי רש"י ז"ל לדבריהם אך לא באתי לדי מידה זו כפאן ולישב דברי רש"י בחתי' ז' (ב) והלשון מוכיח וכו' וכן בשבלי' ז"ל גולל אבן חזיו חסוד על פני דריש לגליל ודופק וזהו מלכת אבן או עץ שנוטים אחת מראשם וזאת וכו' כ"ל ומלא דאף שהטובה בהגולל ודופק כשמוייא לסימן אך עיקר הסימן הוא דהדופק וכלשון דברט בס"ד : (ג) ודופק מראשיו ומיזדו דהוא לא נקרא גולל אלא ארון ועוד ח"ט שדבר שיש בו רוח חיים וכו' או יכסו את הארון שאין דרך העולם בקר והא' לדמריק ככתובות וכו' ע"ל ומה שמקום מכתובות לדכאורח ממש כתיבה לדבריו כיון לדבריו הגולל והדופק און זה הכתיב'ל כך לך קבע זה כ"י לחבילות וע"י משני דפי"ס רוב בתיב יום היו גומרים הגולל והדופק כפי שיכיר כל אחד קבר מה :

כל פה שלא יקיים לא חזקה בן והנעל חינו יורשה כמו שזכרנו בלוח א' : (ה) וכו' הכי חלוקין החס' חזק' חזק' דעתי' הי' חלוקין הא' ופרך וילמא דכ"ע כח"כ"ע זכ"י דלא חזק אלא ע"מ לטובה הי' לא חזק אלא ע"מ לקיימו והא' מה' לה ומ"ד זכה אומר ע"כ ליק' רח"כ"ע אלא במתיד' לידה וכו' דלא שייך חיתון באירוסין וכו' כ"ל : (ו) ואין לנו לעמוד דעמי' בתה חזקה וכו' ר"ל דבאירוסין אין הדעה נוחה שחזקה כיון דעדיין אין שום קרינות ביניהם אבל מדידה לדידי' שהזמן הוא כנשואין די לנו באמנא זו ואין זה הסודס למה שכתבנו סוף חוה א' דפי"ו הא' חזיק במדידה לדידי' דלפי"ג ט"ב אומנא לחרה לא חזיק כתיבה וכמו שכתבנו לעיל : (ז) כשכנסה לנס נשואין בעלה יורשה וכו' פ"ל : (ח) ומתנא שמתין דסיבוק דוניא של חתנים שלטו אלא גבו קודם וכו' לא זכה בן דהלכתה וכו' דפשוה דשמעתא רבן כדלכ"ע וכו' וכו' וכו' דמתיב דמתיב בעלמא הוא ודכינו בלמה דמפרש מן האירוסין וכו' פ"ל :

(ה) וכי היכ' דאוליונתם בחר אומר דעתן ורילמא דכ"ע כר' אליעזר וכו' מ"ד לא זכה כר' אליעזר דמה התם בחר אומר דעתה דלא כתב לכונסה הי"ן לא כתב אלא ע"מ לקיימו והא' מתה מייתי לה ומ"ד זכה אומר ע"כ לא קאמר ר' אליעזר במדיד' לדידה שהוא אינו כותב לה אלא ע"מ לכונס' לא שייך חיתון באירוסין (ו) ואין לעמוד דעתנו במה תזכה אלא בכניסה אבל מדירה לדידיה יש לנו אומדן דעתן של חיתון הא' איתתנו לר' די לנו באומר דעתו זה וזכה הבעל דלא ניתלה באומדן דעתו של קיום ולשון חיתון מוכיח דאחר נישואין מיירי והך בדייתא דלקמן דקתני אע"פ שכתובתה בבית אביה (ז) בשכנסה אמו לשם נישואין בעלה יורשה ההיא ר' נתן היא אי נמי בשוכתה אשה בנכסים דהוחזקה וקנתה אשה קנה בעל ולשון יורשה מוכיח כן אבל הא' כתב לה קתני ואבתי לא אתי לא לידיה ולא לידה (ח) ומתנא שמעינן דפסק דרנניא של חתני' שלנו שלא גבה קודם מיתת נשותיהן אפילו לאחר נישואין לא זכה בהן ויתר דהלכתא כרבנן דפשיטו' דשמעתא רבנן כר' אליעזר וכן פי' ר' חננאל ושנויים דר' נתן דתני' ור' שלמה דמפרשי מן האירוסין קשיא ליה טובא והבי' הוה ליה למיתני כתב לה פירות כמות ובלים ומן האירוסין ומתה לא זכה וכו' ועוד דלשון חיתון שייך בנשואין וכן בהנשוא דרב גידל דלא שייך באירוסין אלא לשון איקרובי כדאמרין לקמן בתחלת אע"פ דכילא שמעתא מוכיח דהתם באירוסין מיירי והכא מוכח בנישואין ובפרק הנושא אמרין טעמא דרב גידל משום איתתני דהיא מן הנשואין כי פירש רב גידל כמה אתה נותן לבנך כך וכך ולבשיכנס כמה אתה נותן לבתך עמרו וקידשו הן הן הדברים הניקנין באמירה ואי אמרת מן האירוסין וכו' זכתה הבת בניתן לבן וכו' וזה הן בניתן לבת והלא לא הקנה אבי הבת אלא לבת ולא הקנה אבי הבן אלא לבן אלא ודאי מן הנישואין הוכה וכן בניתן לבת כדון הנשוא' למר כדאית ליה ולר' נתן כדאית ליה דהוה יורש אשתו והיא נמי זכתה בנותן לבן לגבות ממנה לכתובת :

(ה) וכי היכ' דאוליונתם בחר אומר דעתן ורילמא דכ"ע כר' אליעזר וכו' מ"ד לא זכה כר' אליעזר דמה התם בחר אומר דעתה דלא כתב לכונסה הי"ן לא כתב אלא ע"מ לקיימו והא' מתה מייתי לה ומ"ד זכה אומר ע"כ לא קאמר ר' אליעזר במדיד' לדידה שהוא אינו כותב לה אלא ע"מ לכונס' לא שייך חיתון באירוסין (ו) ואין לעמוד דעתנו במה תזכה אלא בכניסה אבל מדירה לדידיה יש לנו אומדן דעתן של חיתון הא' איתתנו לר' די לנו באומר דעתו זה וזכה הבעל דלא ניתלה באומדן דעתו של קיום ולשון חיתון מוכיח דאחר נישואין מיירי והך בדייתא דלקמן דקתני אע"פ שכתובתה בבית אביה (ז) בשכנסה אמו לשם נישואין בעלה יורשה ההיא ר' נתן היא אי נמי בשוכתה אשה בנכסים דהוחזקה וקנתה אשה קנה בעל ולשון יורשה מוכיח כן אבל הא' כתב לה קתני ואבתי לא אתי לא לידיה ולא לידה (ח) ומתנא שמעינן דפסק דרנניא של חתני' שלנו שלא גבה קודם מיתת נשותיהן אפילו לאחר נישואין לא זכה בהן ויתר דהלכתא כרבנן דפשיטו' דשמעתא רבנן כר' אליעזר וכן פי' ר' חננאל ושנויים דר' נתן דתני' ור' שלמה דמפרשי מן האירוסין קשיא ליה טובא והבי' הוה ליה למיתני כתב לה פירות כמות ובלים ומן האירוסין ומתה לא זכה וכו' ועוד דלשון חיתון שייך בנשואין וכן בהנשוא דרב גידל דלא שייך באירוסין אלא לשון איקרובי כדאמרין לקמן בתחלת אע"פ דכילא שמעתא מוכיח דהתם באירוסין מיירי והכא מוכח בנישואין ובפרק הנושא אמרין טעמא דרב גידל משום איתתני דהיא מן הנשואין כי פירש רב גידל כמה אתה נותן לבנך כך וכך ולבשיכנס כמה אתה נותן לבתך עמרו וקידשו הן הן הדברים הניקנין באמירה ואי אמרת מן האירוסין וכו' זכתה הבת בניתן לבן וכו' וזה הן בניתן לבת והלא לא הקנה אבי הבת אלא לבת ולא הקנה אבי הבן אלא לבן אלא ודאי מן הנישואין הוכה וכן בניתן לבת כדון הנשוא' למר כדאית ליה ולר' נתן כדאית ליה דהוה יורש אשתו והיא נמי זכתה בנותן לבן לגבות ממנה לכתובת :

כתובות ד' ר' סר וכל אשר יגע ע"פ השדה להוציא וחולין ד' ע"ב העובר שבמעיי אשה דברי ר' ישמעאל ר' עקיבא אומר לרבות הגולל ואת הדופק פי' מרי (א) גולל זה האבן שנותנין על הקבר לאחר שקוברין אותו והוא נתון לאורך הקבר (ב) ולשון מוכיח גולל על שם וגללו האבן ע"פ הבאר וכתוב גולל אבן אל תשוב על פני דריש לגולל (ג) ודופק זהומצבת אבן שנועצים מראשם ואחת מן העצים מרגלותיו כדי שיכיר כל אחד את קבר מתו ולפי' זה יתיישבו כמה הלכו במס' עירובין ד' ט"ז בכל עושין לחים אפילו ברבר שיש בו רוח חיים ר"מ מ"ט משום גולל ועוד בברייתא דקתני התם ולא גולל לקבר כזה מנהגים דבר שיש בו רוח חיים כגון בהמה מעמידין על הקבר להבירו או יום או ימים עד עת שהיה מתקנים באבן או בעץ ולא כפירש רבותינו הראשונים שמפרשים גולל זה כיסוי הארון שמשמין המת בו ודופק מראשותיו ומצירי ההוא לא נקרא גולל אלא הארון ועוד אי אפשר דבר שיש בו רוח חיים יעמידו ארון לקבר או יכסה את הארון שאין דרך העולם בכך ועוד הא' דאמרין בכתובות אי לר' יהושע עד משיסתם הגולל כלומר שאין עליו אבילות עד שיעשה כל עסקי המת שיקברו ועושין היכר כגון גולל לאורך הקבר ומצבת לסותמין מכאן ומכאן עד דחל עליו אבילות כי דרבם היו לתקן בו ביום לאלתר מצבת וכל תיקון המת מפני רוב המתים להכיר כל אחד את קבר מתו :

סה (א) פירוש וכו' זה שיבוס וכו' ותלמוד טובה וכו' קשה לעמוד על כוונה זה הסימן והגיראה דמי שכתב זה אין רלונו לפרש כפי' הבני של רש"י חוס' דיש בלמנא עיבה ס"ס לכל הפירושים משום דקשה ל' דלכ"ל לפה חבורה כה אלמנא עיבה הסה'ו' כהבו משום דמעלה עשו ביחוסין ולבעל זה המתאר לא נתייר ל' דברים הללו ואולי משום דלכ"ל למה לא עשו מעלה זו בלמנא דהא' כנה אכורה לדברי הכל ועוד דממע בקידובין ע"ה ז' דר' יוסי להכי חסר אלמנא עיבה משום דכל באתה נשא בתו וכו' ואם דהוה ס"ס א"ך אמר זה כמילתא דפשיטא דכתו אכורה עד שמפני זה נאסר א'מנאו ואי דכברי החום' דרך מעלה בעלמא הא' מפני זה יאסרו אף אלמנא חתמה לן מפרש דבסתלל ליכא אלא ספק אחד ולכן כהו אכורה דכתו טעמו ואלמנאו מיהב ס"ס משום דלוי' גופי' ספק ואלמנאו מיהב שד ימו

סר (א) גולל זה האבן שנותנין על הקבר לאחר שקוברין אותו והוא נותן לאורך הקבר (ב) ולשון מוכיח גולל על שם וגללו האבן ע"פ הבאר וכתוב גולל אבן אל תשוב על פני דריש לגולל (ג) ודופק זהומצבת אבן שנועצים מראשם ואחת מן העצים מרגלותיו כדי שיכיר כל אחד את קבר מתו ולפי' זה יתיישבו כמה הלכו במס' עירובין ד' ט"ז בכל עושין לחים אפילו ברבר שיש בו רוח חיים ר"מ מ"ט משום גולל ועוד בברייתא דקתני התם ולא גולל לקבר כזה מנהגים דבר שיש בו רוח חיים כגון בהמה מעמידין על הקבר להבירו או יום או ימים עד עת שהיה מתקנים באבן או בעץ ולא כפירש רבותינו הראשונים שמפרשים גולל זה כיסוי הארון שמשמין המת בו ודופק מראשותיו ומצירי ההוא לא נקרא גולל אלא הארון ועוד אי אפשר דבר שיש בו רוח חיים יעמידו ארון לקבר או יכסה את הארון שאין דרך העולם בכך ועוד הא' דאמרין בכתובות אי לר' יהושע עד משיסתם הגולל כלומר שאין עליו אבילות עד שיעשה כל עסקי המת שיקברו ועושין היכר כגון גולל לאורך הקבר ומצבת לסותמין מכאן ומכאן עד דחל עליו אבילות כי דרבם היו לתקן בו ביום לאלתר מצבת וכל תיקון המת מפני רוב המתים להכיר כל אחד את קבר מתו :

סר (א) פירוש וכו' זה שיבוס וכו' ותלמוד טובה וכו' קשה לעמוד על כוונה זה הסימן והגיראה דמי שכתב זה אין רלונו לפרש כפי' הבני של רש"י חוס' דיש בלמנא עיבה ס"ס לכל הפירושים משום דקשה ל' דלכ"ל לפה חבורה כה אלמנא עיבה הסה'ו' כהבו משום דמעלה עשו ביחוסין ולבעל זה המתאר לא נתייר ל' דברים הללו ואולי משום דלכ"ל למה לא עשו מעלה זו בלמנא דהא' כנה אכורה לדברי הכל ועוד דממע בקידובין ע"ה ז' דר' יוסי להכי חסר אלמנא עיבה משום דכל באתה נשא בתו וכו' ואם דהוה ס"ס א"ך אמר זה כמילתא דפשיטא דכתו אכורה עד שמפני זה נאסר א'מנאו ואי דכברי החום' דרך מעלה בעלמא הא' מפני זה יאסרו אף אלמנא חתמה לן מפרש דבסתלל ליכא אלא ספק אחד ולכן כהו אכורה דכתו טעמו ואלמנאו מיהב ס"ס משום דלוי' גופי' ספק ואלמנאו מיהב שד ימו

ד' י"ד ע"א : סה (א) פ"ק אין חלופה ע"ס וכספ סיקא

פירוש רבים אלמנא עיבה כלשון רבים והא' דקאמרין תרי ספיקא לא היינו ספק ספיקא ממש דאם כן בת אלמנא עיבה שהיא בהספק חלל כשירה וכל שכן אלמנא

כמו ספק ומן זה שינוי עד סוף הדיבור הוא הכנה ע"ז ממסדר הספר ומהלכה משארי הלמיד רכינו וגזר חומר דזה לא כחז רכינו אלא הלמד טועה דלך משכחם ספק אחד הם לא שאלו של זה נשפיה צעדים ח"כ הוא וודאי הלל דהא כולם פסולים אלה זה הלכה פסוקה דשנוי פסולה לכהונה וממ"ג חי ליהא עדים וחמרה

גשביה ומהרה לוי ליכא פסיקא וחי חיבה עדים חיבה נלמנה אלא וודאי דלך פרכ פרכ כפי החוב' לך בעיני יפלה חו"י מפרש כפירש"י חזק לה בעל חמו גט ספק קרוב לו ספק קרוב לה וכו' ולפי"ז כפיר הוי ספק אחד וכך כ"ל להגיה צריש הדיבור פירש רכינו אלמנה ערסה כלצון רלפון ור"ל כלצון רלפון של רכ"י ולאפוקי פירוש ר"י טוב עלם ונמן טעם דהאי ס"ס אינו ס"ס ממש ולבטן ר"י ע"פ הוי חמש כס"ס :

סו (א) יש להקשות מההיא דלמרינן בקידושין וכו' יש לעיין למה לו להביא תקדושין בה דהאי פירקא גופה בדף הקודם חיהא ג"כ להאי מיתרע דר"ג וי"ל משום דהכא גופה פלוגתא בדברי ר"ג דרבה תשמ' דר"ג הוא דלמרי הוי דהליה כדדיין ורז שמואל בר זבינא הא למר בלמח דהליה כאלמנה והגמ' פסק כוונה' לפ"ז אין רל"י מכוניה דלעיל דחיבה למימר ד"ה הוא חליבה דרז שמואל ורבה ילמר דלמח דלח חמרה ר"ג מטובל כמו דפליג בלחי מיתרע גופה ע"כ מביא רכינו מנידושין דכס רבא גופה מפרש דברי ר"ג וע"ל דכסויה דין מיידי בקרקעה דלח חלונה לקרקעה חפי' ביוזר משתות וע"ז קאמר דכשליה יטול לחזר לחיקוי סדרתיך ולא לשוויי משום דהאחולה רבה מחד חל' לעיין כחוס כזה שליח לדיינים להכי מיידי תקדושין דכס מיידי חף במטלטלין ועי"ש היטיב דמיידי בשתות וזה אינו עוהג רק במטלטלין וכן מוכח כל הסוגיא שם :

סו (א) הא אמרינן ציציתות פ"ק דף י"ב : שמא וכו' דגנים הרי הם וכו' כ"ל ור"ל דגנים הרי הם כסימנים משעת העיבור כמו שהוכיח החכם' שם ד"ה הרי הם עי"ש :

סח (א) ומורכבי וכו' והוליוני מביה הסבר וכו' חלמא דלפי' גבי דיד' נלמן במסל"ה הכי חוקמינן בפרק בתרא דב"ק דף ק"ד : דהריה וכו' כ"ל וביאור דכרו דהכי מסקינן שם ב"ק דדלורייחא אינו נלמן כלל מסל"ה רק בדרכין והא דנלמן ככצו' אמרינן שם דכצו' הקילו [ומשמע - מכוניה דשם השבוי' מדלורייחא חסורה וכן משמע מההשגה שפס' ס"ה לעיל עי"ש ודלא חליוו אחרונים שמתהפקים בזה ודעהם נוטה דהוי רב איבור דרזנן] וזע דדברי החכם' תמוהים מחד שכתבו כצ"ל ח"ל במסל"ה וחפ"ה היא ובעלה חיסם נלמנו ח"ע"ג דיוקן אוכל הלוה וכו' ה"מ להרומה חבל הכא מעלה עשו ביוחסין עכ"ל וקשה כוונת הא דלדנא צ"ל מסקינן דכצו' מדינא חן נלמן משום דהוי דלורייחא וככצו' הקילו ויוחסין אוכל הלוה מיידי בהרומה דרזנן וחפ"ה דהוי נוהגה שכתבו חל"כ חומר ר"י וכו' והכא ככצו' הקילו חך זה דוחק דמשמע דהיונא חלורייחא הוא ע"כ ל"ל לפרש דברייהם דה"פ כיון דלמרינן שם צ"ל דככצו' הקילו וכו' כי איבור דרזנן ח"כ למה לא נלמן על עלמו כמו בהרומה וע"ז חילול דכזה גופה עשו מעלה שלעמיס לא הימטס ודברי ר"י שכתבו' ג"כ המוה שכתב דמסל"ה אינו כשר רק לעזות אשה דרזנן וכו' וקשה דהא בדרכין אמרינן שם דלמרינן כלל חסורה כולה ודלורייחא לא הימטס רק לעדות אשה כלכד וזע דככצו' מסל"ה יש בזה פלוגתא דרבוותא רז פלטיי גלון הוצא ככ"י כוונתה"ע ס"י ז' ור"י אור וזע והס"מ

אלמנת עיסה אמרינן בעשרה יוחסין ר' יע"ה כל שארה נושא בתו אתה נושא אתה אלמנותו וכל שאי אתה נושא את ברו אי אתה נושא אלמנותו למעוטי אלמנות עיסה דאיכא בה הרי ספיקא ופסול לכהונה משום דכל שאי אתה נושא אתה נושא אלמנותו ואע"ג דבבתו ליכא אלא הדא ספיקא שהיא בת ספק חלל רכיון שהיא זרעו הרי היא כנופו ולאפוקי מהא חנאי ר' יהושע וכו' אלמנת עיסה כשירה משום דהוה ספק ספיקא כי האי גוונא דהוי תרי ספיקא דאע"ג דאי אתה נושא בתו דליכא אלא חד ספיקא וההיא דפסלה אלמנות עיסה והך ספק ספיק' אבל בתו לכ"ע פסולה אפי' לר' יהושע דליכא אלא חד ספיקא זה שיבוש דאי שבויה שיש עדים שנישבת פסולה לרברי הכל הרוב גוים פרוצים שוודאי מגוי נבעלה דהכא כולם פסולים אצלו ואפילו למאן דמכשיר ברוב פסולים אצלו בראיה מעוברת הכא פסול דהא לא מצי אמרה איש פלוני וכהן הוא ותלמיד טועה הבליע כאן יצחק :

ד' צט ע"ב סו איבעי להו דין שליח ב"ד כמאן רבא עיין סליה כ"ד אמר רב נחמן שליח כדדיין (א) יש להקשות מההיא דאמרינן במסכת קידושין בהאי ש מקדש ר' מב אמר רב אבל לשוויי שליח יכול לומר לתקוני שדרתיך ולא לעויתי נמצא שליח אינו כדדיין ויש לומר שליח ב"ד קאמרי והתם בשליח כל אדם מיידי ומצי למימר לתקוני שדרתיך וכו' :

ד' לח ע"ב סו פרק אלו נערות יש בנר בקבר עיין י' בגר בקבר ורבה הוי או דילמא אין בנר בקבר וראביה הוה ומי מעברה וכו' וקשיא ל' לר' (א) הא אמרינן ביבמות פ"ק ארישא שמא תתעבר ושמא חמות א"כ יכולה להתעבר וכן נמי אמרינן בנדרים פ' אין בין המודר דקטנה לא מיעברי יש לומר דוודאי שמא תתעבר ושמא חמות קאמר אבל אמרי בהאי מילתא דיבמות דבנים הרי הן כסימנים א"כ גדולה משעת העיבור ועוד יש דקאמרי אין בנים בלא סימנין :

ד' כז ע"ב סח פ' האשה שנתארמלה הכל עיין הכל נלמן להערה לפי תומו אלמא דהיא ובעלה אינן נאמנין לפי תומו' וגבי תרומה אמרינן לעיל מעשה באדם אחד שהי' ימסיה ל"ת אמר זכור אני כשאני תינוק (א) ומורכבנה על כתפו של אבא והוציא מבית הספר והפשטתני את כתנתי והטבילני לאכול בתרומה לערב והעליהו ר' לכהונה על פיו אלמא גבי ידיה נאמן במסיה לפי תומו ה"נ בפרק בתרא דבב"ק דההוא בתרומ' דרבנן היא אע"ג דאמר רב אישי אין מל"ת כשר אלא בערות אשה בלבד מוקמינן לה בדאורייתא לגבי שבויה הקילו :

ד' ס' ע"א סט פ' אע"פ נונה יונק חלב בשב' מ"ט עיין נונה יונק יונק מפרק בלאחד יד וכו' נראה לי דהאי יונק מפרק תולדה דממתק אבל לפי פירוש הקונטרס אינו מיושב שהוא מפרש תולדה דדש היא שהרי אנו אומרים במס' שבת אין דישה אליבא דרבנן אלא בגידולי קרקע (א) אבל נראה לר"י לפרש דתרת' עניני מפרק הן בגידולי קרקע תולדה דדש הוא מפרק שאינו מגידולי קרקע כגון הכא תולדה דממתק ובמקום צערא לא גזרו וכו' וא"ת למה אמר ביבמות בפרק חרש נוהגים היינו שהיינו יונקים ב"ט ומסיק רב שבת דאיסורא סקולה גזרו בהו רבנן וכו' וכאן מותרת אפילו בשבת ונראה לי דצערא דהתם שתאב לחלב כגון המצמער על הכבר דאמרי' בשבועות בפרק שלישי המצמער ואכלה בשונג מהו וכו' ודווקא יונק דהוא בלאחד יד הוא דמותר אבל חולב אמור אי"כ לתוך הקדיה

כפי"ה מה' ח"כ סכרי דנלמן נבי שצויהולס הרא"ש ציציתות חלק ע"ז עיין כ"ז ככ"י ויש ל' להביא רל"י לדעת הגאונים מהאי כוניה דב"ק דלס כדעת הרא"ש חאי פרכ שם השבוי' ניימח דהא דלמרי מסל"ה חין נלמן רק לעדות אשה כלכד היינו כל מסל"ה חפי' עכו"ס דנלמן בעדות אשה כמבואר בגמ' ובפוסקים ודבר זה ק"ל אגב הך פוסקס דס"ל דכלל האורה יכול עט"ס מסל"ה אינו נלמן חפי' בדרכין כמבואר בחורך ככפר פ"ח על יו"ד ס"י כ"ס כ"ק מ' ח"ך יפרנסו י' הסוגיא דמחי חקשה ממחיל כל דבורים ומיוחסין אוכל הלוה ומכצו' דינמא לפיין עכו"ס חפי' למימר דחינו נלמן רק לעדות אשה כלכד וי"ל לדברייהם דל"כ ח"ל לומר מפורש עט"ס מסל"ה וכו' כיון דלח דין זה רק בעכו"ס ח"ה וודאי דלא מיידי רק בפסולי עדות חבל קשה דהא צ"כ מיתרע דרז חפי' בעכו"ס מיידי דחי ככפר פסולי עדות מחי קאמר דבעדות אשה נלמנים במסל"ה ח"ה חפי' בלא מסל"ה ח"ה עדות נמור נלמנים כמבואר בש"ס ופוסקים וחלוי דקמ"ל דלח לחמש בש"ס שחין נלמנוה בעדות נלמנוה במסל"ה או חפכר דקמ"ל דכנל האורה כולה פסולי עדות חף במסל"ה חין נלמנים חבל עכ"פ לדעת הגדולים דעט"ס נלמן כמדי דרכין הסוגיא מורווחת וזה ונחמן י' ל' נלמד זכור על הכ"ך ז"ל כהכז כיו"ד כוף כ"י ק"ל ח"ל וח"ע דחייה בש"ס פ"י הנו"ל כהר"ל דעכו"ס נלמן במסל"ה וכו' וזעק עליו הפר"ח ככרוביא כס"י כ"ט דכס יליה עט"ס ואלדנא הכריע דעכו"ס אינו נלמן עי"ש חלוי חומר כפתי כהן ישמרו דעה ומורכבו' דכוונה דמסוגיא זו מוכחה כן דלח עכו"ס נלמן וכמו שדרכנו וכן הכריע בכמה מקומות וגם דעה חר"ן הב"י נראה כן ולא עת האכפך פה חבל ק עיקר להלכה :

סז (א) חבל נהלה לכריו לפרש דתרת' עניני מפרק הם וכו' כ"ל ומה שכתב ר"י הוא פ"ס כי ר"י בעל החכם הקשה לפירוש רכינו ומסיב לפירש' כמבואר בחו"ס' שנה ע"ג : ד"ה מפרק ובמסל"ה חן ככריו החוב' דעת רכינו לגמרי וכן ככר דף ז"ה ד"ה החולב ככריו החוב' כסס ר"י כפירש"י משום דבדף ע"ג : הקשה ר"י ז"ל קשיא ענומה על פי' רכינו מזה דלמרינן דף קמ"ד : חולב חלם לתוך הקדרה חבל לא לתוך הקערה ולפי' רכינו מה חילוק יש בין מתוך הקדרה לתוך הקערה ומפני קושיא זו הכריע כפירש"י עי"ש ולחומר הקוביא נלמ"ד לתוך דברי רכינו כשאלדקק עוד הא דחני כסס דף ז"ה - החולב וכו' כנוונות ולדברי רכינו קשה מחי שייך לממתק שיעור כנוונות כשלאח לפירש"י דמכוס דש הוה שיעורו ככלל החולבין חבל ממחק שיעורו ככ"ס דממתק ומדברי הרמב"ם צ"ל ח"ה מס"ס הלכה ו' עי"ש וע"ז דלמה לא חל חבל ככס כדעתי חולב מכוס מחי חילוב ואמר משום מפרק ולמה לא חל חומר מכוס ממחק ולפירש"י ח"ש דכעתי שנת חלוב מלככה דדש קאמר מפרק כמו כסס ע"ג : חאי חלן דשזא פיסח לדיקלא וכו' חייב מכוס מפרק דממתק דש עניין אחד הוא חבל מה ענין דש לממתק לכן ל"ל דך הוא דעת רכינו דממתק לא יוכל לסיחה רק כשהוא מפרק וביאור הדברים דלענין זה מחליק הד וממתקו דלם לא יחליק לה י'הפרק כעוד המתקין מהאוכל ולכן אינו חייב כ"א כשיס חיוב של מפרק דכשחיו מפרק ח"ש לחליק כל כך וממילא חולך הגמ' לומר משום מפרק ונס חולך להיות שיעורא דמפרק דל"ז ח"ה שייך ממחק לתוך חולבין ג"כ קשיא להו"ס דכשחולב לתוך החולבין חלוי מפרק המסקה מהאוכל אינו מדקדק להחליק הדל כל כך כ"ל להך דברי ופאר דברי כס"י

כתי' זה הוצא לעיל סי' פ"ו ועיין מה שכתבתי בס' כ"ד :
(א) אם יבא הקנה וכו' עד פה"ד י לא ידעתי אם סי' זה הוא מבינו דהא
רבי פינש לעיל סי' מ"ה דהא דאמר הנהו קלא חים להו ר"ל ולא חיישין לזה
וק כהו כהו' בשמו במילתין דף ג"מ . ובקדושת י"א י וכו' כ"ב י"ג : וזה הפירוש
ושבטלן כהו' כהו' בשם רבינו אליהו ע"ה

אלא שבטלן הרחיב הביאור בזה וזוהי דגש
רבינו מפרש ק' ומה שהביאני לזה משום
דק"ל לרבינו אליהו שמקיים פירוש"ו ולפירוש
ז"ל דכלן מיירי לאחד מתן מעוה לק פירש
זכבר וקביל אבל אם עדיין לא נתן מעוה
גרעה לפירוש דליתו אובל ולא תשמע ק'
והדרכה דמסוגיא דגמ' משמע להיפך דהא
קאי אחרונה דלמה אינה אובלת בהרומה
מכוס סימפון וע"ו קאמר לי הכי עבד נמי
ותמי קלא חיה להו ולא נימא דקודש מתן
מעוה ליתו אובל ח"ג דקנה בקיין גמור
ח"כ דמי לארומה דג"כ חיה אובלת רק
בטובין ללא וודאי ז"ל דגם קודש מתן
מעוה אובל וקשה למה הא יטל לחזור אלא
בוודאי ז"ל כפירוש רבינו דלא חיישין לזה
משום דלא שכיח נמלא דחפ' רבינו אליהו
מוכרחים לחזו לפירוש רבינו ג"כ ופירוש
רבינו בעלמא ג"כ חיו מספיק דה"ל להגמ'
למימר הנהו לא שכיח ומדלממה קלא חיה
לכו מוכח כמי הפירושים ביה ועיין בהשגה
בראש"ד ז"ל פרק ט"ו מה' מוכה הלכה
י"ב : (ב) מאחר שקנה העבד ובעתה שנתן
המעוה לא שאל עליו וכו' וודאי לא הקפיד
ואינו יטל לחזור וכו' כ"ל :

ע"א (א) והא קשיא וכו' . דע אחת
הא עיין סיקר בסימן זה כולו תמוה
ולא ידעתי אם י"א זה מפי רבינו וזוהי
חיה הלימד פועל כהו' דטונוה להקבוע
דכחן נכ"י בין ק' ובין ק' יבאנה דהא
דאמר לן יבאנה לדבריהם דכחן קאמר
כדלוקמין בגמ' וביבמות קאמר ר"י בסוף
פרק בני הרנטוה לא יבא חיה אשמו
ומיירי באומר חיי הוה עם הונוה וכו'ל
שכחה כשהרנטוה ומעיד ע"ו אבל דאמר אין
היכרסא ק' ודרכה בהרנטוה אמר ר"י
ישא חיה אשמו ואין לומר דלפניו ח"י
בהיכרסא להיפך דלפני לייא ועוד דכל
הסוגיא כה מוכח להדיא בהירושאי ובין
חיי אומר דהלימד פועל כהו' זכח זכח :

ע"ב (א) חל עיקר חידוש דמעלה לה
מזונות וכו' כ"ל סי' ז' זה ה' ה'
מהכפולים ובלאגרוהו כס"ל לעיל סי' י'
וכו' כ"ב ע"ה :

ע"ג (א) דכחלמא לכו"ה לא דייק בהרש
כתובה כולי האי דלגיטו חיי כפרי
משקרא האשה שחמה וכו' כ"ל ביאר
דכריו לכו"ה דטונוה לתקן קושים הסו'ם

וקמ"ל דמוזנות תחת מותר ואורחא דמלתא נקט כל הנשים מעלין להם מוזנות ולא מעה כסף ודוקא הקדיש מותר בלא כסף
מעשה דאי לאו הכי דרב אדא דאמר מחיים קדוש ואוקי לה במעלה לה מוזנות ואין מעלה לה מעה כסף אי ארישא דמתניתין
קאי בלא עושה ואובלת שרי ואין מעלה לה מעה כסף ולא דיד' נינהו והא דתנן קונם שאני עושה לפיך מה שאני
עושה יהי קונם לפיך יהא הקדש מליהנות לו אין צריך להפר נדר זה כיון שמעדין לה מוזנות ומעה כסף שאין בו כח להקדישו
לפי שהוא שלו דהערפה שעל ידי הרחק נמי שלו שמא תעדיף יוהר ממה שפסקו לו חכמים משקל ה' סלעים ע"י הרחק
דמותר זה אינו שלו כיון שע"י הרחק הוא כדאמרין במציאות האשה דלר' עקיבא הערפה שעל ידי הרחק שלה ויכולה להקדישו
והך כשנה במעלה לה מוזנות ומעלה לה מעה כסף ואמר שמואל הלכה כר' יוחנן להערפה קאמר פירוש רבינו שמואל כלומר
הלכה דיפיר ולא מטעמים דאילו לר' יוחנן עיקר מעשה ידיה צריך הפרה ולשמואל משום הערפה שמא תעדיף על
הראייה הוא ויפיר זה שיבוש גדול אלא כך הגורס' בפר"ח ולימא הלכה כר' יוחנן בן נורי להערפה א"ג הלכה כת"ק א"ג
אינו הלכה כר' עקיבא וכן היא בשילהי נדרים הכי פירש כי אמר שמואל הלכה כר' יוחנן שרי להערפה והערפה שתולק על
ר' עקיבא הלכה אלא דאמר יפיר משום הערפה אלא משום שמא יגרשנה מכלל דהערפה שעל ידי הרחק דבעל הוי וברא
הילכתא כוותיה אבל שמא יגרשנה לית הלכתא כוותיה ולימא הלכה כר' יוחנן בן נורי להערפה א"ג הלכה כת"ק דאמר אין
צריך להפר מכלל דלית ליה להערפה דידיה ולא שמא יגרשנה א"ג אין הלכה כר"ע דאמר יפיר משום הערפה דהערפה
לאו דידיה הוא והשתא ליכא למיפרך וודאי מה שמקשה בפירות וכן עיקר פר"ח :

ע"ד פ"א ע"א
ענין ניהו כהו' מתי"ס
מאן שמעת ליה דאית ליה מדרש כתובה ב"ש (א) דבשלמה לכו"ה לא דייק במדרש כתובה כולי האי דאי
מברא מעיקרא השתא שאמרה מת בעלי תינשא ולא תיטלה כתובה ומדרש כתובה לא לגמרי משמע
אלא (ספר הישר) יוד

הקדירה וטעם כמו שפרש בפ' חביות דמקשה הבא לאוכל
אוכל הוא והוי כמו אוכל דאפרת מאתר שבהמה ראוייה
בי"ט ואין בנזנה זה סגנת נפשות דא"כ אפי' בלא בלאחר
יד מותר ותו לא מידי ;
ד' נ"ח ע"א **ע מאי איכא** ליסטים מוזיין או מוכתב
ענין ליכטי'
מוזיין
ואי קשיא הא אמרינן בפרק המוכר את הפירות
ר' צ"ב המוכר עבד לחבירו וכו' ליסטי' מוזיין או מוכתב
למלכות אומר לו הרי שלך לפניך אלמא לית להו קלא ומקח
טעות הוא תריץ הכי פירש הנהו קלא אית להו (א) אם
ישאל הקונה על העבד מה עיסקוומה טיבעו בשעת מתן
מעוה אם הוא ליסטי' מוזיין או מוכתב למלכות יודעים בני
אדם והגידו לו ויכול לחזור אם משך או נתן עירבונן עליו
בתחילה ומתחילה לא ברק שהוא סומך עד שעת מסירת
המעוה ואם שתקולא ברק בשעת מסירת המעוה וודאי לא
הקפיד ומחל ואינו יכול לחזור לכך אמרינן דאין סימפון
בעבדים דאמרינן מאחר שקנה העבד בשעת ניתן המעוה
ולא שאל עליה אם ליסטים הוא אם לאו וודאי לא הקפיד
ואינו תיור ואוכל בתרומה וא"כ מה בין דין לליסטים או
גנב או קביוסטוס דאמר כמו כן הגיעו יש לומר שאם נתן
עירבון או משך בלא מעוה גנב או קביוסטוס אמרינן (אין)
מיד אבר זכותו ואינו יכול לחזור דודאי ידע דסתם עבד
גנב או קביוסטוס ולא הקפי' וקנה כמו שהיא ;
ד' ל"ז ע"ב **ע"א פ' אלו נערוה** מעיד בה לא ישיאנה
ענין הפודה
הא השבחה
יבאנה
כך ובין כך לא ישיאנה בין מעיד ובין לא
מעיד (א) והא קשיא ליה דמס' יבמות פ' ביצר
מת הרגתו והרגוהו לא ישא את אשתו וקתני בגמרא
הרגוהו באומר אני הייתי עם הורגים ופליגא ר' יהודה
במשנה דתנן מת הרגתו הרגוהו לא ישא את אשתו ר'
יהודה אומר הרגתו ישא את אשתו הרגוהו לא ישא את
אשתו ואוקימנא באומר אני הייתי עם הורגים פירוש מעיד
יש לומר דבשבוייה הקילו דההיא דכתובת מיירי בשבויה ;
ד' נ"ח ע"ב **ע"ב פ' אע"פ** מיתר אימת קדוש דכיון
ענין מזהר מעב'
ידיהו
דבמותר פליגי ולא בעיקר
מעשה ידיה שום חידוש אתי לאשמעינן רב
ושמואל למותר לאחר מיתה קדוש כדמפרש לקמן דאין
מעלין לה מעה כסף (א) אבל עיקר קידוש דמעלה לה
מוזנות ורב אדא אמר מותר מחיים קדוש דמוזנות חחת
מותר והוא מעלה לה מוזנות אבל עיקר מעשה ידיה לה

לכו כהו' כהו' בשם רבינו אליהו ע"ה
רבינו מפרש ק' ומה שהביאני לזה משום
דק"ל לרבינו אליהו שמקיים פירוש"ו ולפירוש
ז"ל דכלן מיירי לאחד מתן מעוה לק פירש
זכבר וקביל אבל אם עדיין לא נתן מעוה
גרעה לפירוש דליתו אובל ולא תשמע ק'
והדרכה דמסוגיא דגמ' משמע להיפך דהא
קאי אחרונה דלמה אינה אובלת בהרומה
מכוס סימפון וע"ו קאמר לי הכי עבד נמי
ותמי קלא חיה להו ולא נימא דקודש מתן
מעוה ליתו אובל ח"ג דקנה בקיין גמור
ח"כ דמי לארומה דג"כ חיה אובלת רק
בטובין ללא וודאי ז"ל דגם קודש מתן
מעוה אובל וקשה למה הא יטל לחזור אלא
בוודאי ז"ל כפירוש רבינו דלא חיישין לזה
משום דלא שכיח נמלא דחפ' רבינו אליהו
מוכרחים לחזו לפירוש רבינו ג"כ ופירוש
רבינו בעלמא ג"כ חיו מספיק דה"ל להגמ'
למימר הנהו לא שכיח ומדלממה קלא חיה
לכו מוכח כמי הפירושים ביה ועיין בהשגה
בראש"ד ז"ל פרק ט"ו מה' מוכה הלכה
י"ב : (ב) מאחר שקנה העבד ובעתה שנתן
המעוה לא שאל עליו וכו' וודאי לא הקפיד
ואינו יטל לחזור וכו' כ"ל :

של רבינו ג"כ כבדנו כפונה שאני הכה הכבדנו הוא כ"ג אך לר"י נזכר הכחז בו
מקרה לטעמו וכמו שכתב רבינו לקמן ועוד דוולתי חזקה הנוף אם אין דבר אחר
כבדו עדיף משם דים עם החזקה הכרי כפ"ס חזקה ממון כנגדו דברי וולתי לא
עדיף מחזקה ממון כינה הכרי גרוע ואדכרה החזקה עדיפה כמו שכתבו החס"ם

חלים ל"י חזקה הנוף לצד נגד חזקה עומאה וכו' ח"ס מה שכתב רבינו לקמן בדבור
הקוביא לר"י דה"ל לנו לילך בחר חזקה עומאה ולכאורה קשה מאי קוביא הא חזקה
הנוף עדיפה וולתי משאר חזקה וכפי שכתבו ח"ס ולכן האריך קרא לנפטרנו האויל
ופתח הכחז כפיהרה החילה והא דה"ק דר"י ממנו ח"ס לר"י חלים ל"י חזקה הנוף

דגוף' ולמימד דטהור דאוקמי להאי גברא אחזקה וטהור הוי
מעיקרא אלא ע"ב פלוגתייהו בנוקב לטומאה כגון דהאי גברא
מצורע מוחלט הוי מנגע א' שאח וספחת ובעוד דלא נטהר
מאותו נגע נולד בו ספק זו משום הכי אמר ת"ק דר' יהושע
טמא דאוקי גברא אחזקה דמעיקרא ובחזקה טומאה הוי
מקמיה ספק זה דהא ניוקב לטומאה ונגד שלא יצא מאותו
טומאה נולדה בו (ד) ספק טומאה זו כי ספק טמא (ה) ודילמא
כהה וטימא פי' רבינו מנא ליה לר' יהושע דטהור וטמא
טעמא מטהר ר' יהושע היה לו לטמא דהא ניוקב לטומא'
ולשון מסכת' חלק ור' יהושע מטהר דמוקי לה חזקה דגוף'
דמעיקרא ה' טהור קודם שנולד בו נגע הראשון והא דתנן
בפרק בתרא דנייר ספק נגעים בתחילה טהור ושניוקב לטומאה
טמא ההיא סתמא כרבנן דפליגו עלה דר' יהושע דאלו ר'
יהושע בנוקב נמי לטומא' טהור כדפרישית והתם בנייר
פרכינן ודלמא כהה וטמא כחבתייהו למעלה ומתרחץ אמר
קרא לטהרו או לטמא הואיל ופתח בו הכתוב תחילה לטהרו
והא פירכא ליכא לפרושי דעלה דרבה קא פריך דמפרש
כהה וטיהר דילמא ר' יהושע לא כרבי' אמר אלא כהה וטימא
דמילתא דר' יהושע בע"כ הכי מפרשא דאם נאמר כהה
וטימא היינו ת"ק אלא אר' יהושע גוף' קפריך מנא לך ר'
יהושע דהכי הוא דינא וטהור דילמא דינא היא דטמא דהבא
איכא חרי חזקה איכא לאוקמי אחזקה דגוף' דקודם שנולד בו
נגע הראשון וטהור היה ואיכא לאוקמי נמי אחזקה דלפני ספק
זה דטמא היה נגע הראשון ומי אלימא חך חזקה הנוף טהר
דארבה יש לנו לילך אחר חזקה שהיתה בו לפני לידת הספק
(ו) דרך אלימי טפי ונקל שפיר קאמר דאזיל בתרא ומשני
הואיל ופתח בו הכתוב לטהרה תחילה וטובא דילמא מה
דמפרש הכ' דפריך אתנא דברייתא גוף' ולאן אמור
(ז) והמפרש לה לברייתא כי היא דפרק קמא דבבא מציעא
ומייתי חך מתניתן עומר יש לי בשדה פועלים שבתיה וכו'
ומפרשי לה בשדה שכתה מעיקר' הוה שכתה ופריך דילמא
גזירת הכתוב בשדה הוי שכתה ובעיר לא הוי שכתה
והתם לא פריך דמפרש בבבא' לא מפרש
בענין אחר אלא אמתינתן גוף' קפריך טמאי דקראי הכי
מפרשי דילמא הכי מידרש ואי קושיא דוקא דרבה מהיב'
קרייך דר' יהושע אזיל בתר חזקה דילמא טעמא דר"י דרדיש
לטהרו או לטמא ולא משום חזקה דגוף' (ח) ואמרי לי ר'
דדייק מדלא מוקי קרא ברדמי כגון ספק נגעים בתחלה מכלל
דלהריא אי לא איצטר' קרא אלא משום דאיכא חרי חזקה
כדפרישית ולאורוי לן דלא נזייל בתר חזקה דטומאה אלא
בתר חזקה דטהרה רבבי האי גוונא אפליגו במתיבתא דרקיע
אמרי טמא כת"ק דקודש' בריך הוא ר' יהושע אומר כוותי'
טהור ולפי' רבינו יש להקשות דמוקי הא דלקמן כלה בבית
אביה ולקידושין כר' יהושע ומשום דלא אזיל בתר חזקה
דנופא והבא אמרינן דר' יהושע אזיל בתר חזקה דנופא
היכא דליכא חזקה דממונא דמרעי לחזקה הגופה והבא
הא ליכא חזקה דממונא לגבי בעל דארבה חזקה דרובה
וחזקה דממונא בתרווייהו איכא זכותו של אב שהרי מוחזק
בכסף קידושין והבא הוי אזיל ר' יהושע בתר חזקה דנופא
ואמר אין על אב להביא רא' ועיקר דההיא דשמואל דלקמן
כמו שמפרש רבי (ט) ועוד דלאו הכי נמי ניהו דלא אזיל
בתר חזקה דגוף' מ"ס מאי אולמי דבעל מאב דאב מייתי רא'
ומוקי אדרבה בעל ניהו ראיה ונפיק :

עח כתובות ד' כא ע"ב
תו' ד"ה האמר ר' פפי
ענין הדרכה
לא אמר כלום הני מילי כי יהיב לזה אבל שליח מצי לשויי' דהיינו לעצמ' והלכך כתבינן אורכתא אהלוואה אבל לא
דרכת' דריפה להרשות' לדרוף אתר נכסיו לדורכים כמו כתרז את בנימין הדריכוהו סנוחה (א) א"ד אמרי נהרדעא
ואהא קיימי דמ"ס הלך אתר המיקל דכך נאמרה מפי נהרדעא וחדע מדאמרי' בדוכתא אחרייתא בשבועו' העדות ד' לנ ובפ"ש בכור
דף מט והאמרי נהרדעא וכו' ה"מ במטלטלי דכפרי אבל היכא דלא כפרי כתבינן וטעמא משום דמיהוי כשיקרא ואע"ג דליתא
רוצה

דקת"ק הוא ר"ג כמו שכתב רבינו ולר"ג הא
חלים ל"י חזקה הנוף חפכר לומר דכפס
חלים ל"י משום כרי חבל בלא כפנה כרי לא
עדיפה ל"י חזקה הנוף חף נגד שארי חזקות
חף לא חזקה ממון אמנם זה דוחק והאמת
כ"ל דהנה בשנה ה' הביא הר"ס כה"כ
מקרא דולא חתמי' הפמוד הכה' וגו' ופיהרו
הכפן את הוולתי הוא מטהר וחינו מטהר את
הספק ולפי' יש להקשות על רבינו מ"ל
דר"י פליג חף כפס ואדכרה חף פליג על
הא דרשא חלף עיקרן של דברים קד הוא
דמחר דרשא חלף עיקרן של דברים הכל
להקל ומקרא דה"כ מוכח דזוכינן הכל
למחמיר ובקראי לא כתיבי פרי' ומיילא
כ"ל דהני דרשא כהני חסדי ומאן דחית
ל"י הא דרשא לה ידעו שההרה ח"כ ר"י
דחית ל"י דרשא לנפטרנו וולתי דים ל"י
דרשא דה"כ וקת"ק דחית ל"י דרשא דה"כ
לית ל"י דרשא לנפטרנו ולפי' דברי רבינו
חסיין כגון חומר דר"י פליג אהאי משנה
ה' נמי ובעמא דה"ק משום קרא דה"כ
והאי קרא קאי נמי אפלוגתא דה"ק ור"י
ומכל מקום ההנה דרש פקח ה' לא מיירי
רק בטווח דפלוגתא וכמו שכתבו ח"ס ודע
דדבריו חלה יש לעורר דברים הרבה אך
לקצר אני נזכר לפי' ודו"ק (ו) דהך
חלימי כפי וקת"ק שפיר קאמר דהזיל
במה וכו' כ"ל קן ג"ל להניס והמניין
יבין (ז) ומפרש לה לברייתא וכו' והתם
לא פריך לה אמאן דמפרש דע"כ לא וכו'
כ"ל (ח) ולאן לן רבי דדייק וכו' דההיא
לא חלפתך קרא וכו' כ"ל (ט) ועוד דבלאו
הכי נמי ניהו וכו' כ"ל ר"ל המכור הספר
לומר דעיקרל דהיא מילתא מהפרש כמו
שפירש רבינו וכו' דלא ח"ק בחר חזקה וזה
פירש רבינו כס"י מ"ג עיי"ס והסוף עוד
דחף בלא פירוש רבינו כגון ג"כ קשה חלף
וולתי כ"ל כמו שפירש רבינו לעיל :

זה הסיומן שייך למס' ז"ק דף ע' :
עח (א) ח"כא דחמרי אמרי נהרדעא וכו'
קוי"ל דדבריו כופרים הלך
אחר המיקל וכו' ואע"ג דדבריו ממונה לא
שייך קולא להומרה דמה כהוא קולא לזה
הוי חומרה לזה ואדכרה בכל מקום ונהנין
קולא לניהבצ והומרה להוצע מ"מ הנה
שאינו כיון דאין ידעינן בדבור שגלוהו
חלל פלוני חך הספק הוא אם יש ביכולתו
לפזזה שליח ע"ז ואין חנו דנין עשה על
הולאח המשנה רק על השליחות כפיר טוהנים
הקולא לזה המלוה ועיין בכתב מ"ז : הוכ"ה
והיינו דר"ג ומה שקורא רבינו לזה דברי
כופרים ח"כא דבלישנא קמא דב"ק ע' :
למרינן הטעם משום דחינו יטול להקדיש ומה
דחינו יטול להקדיש הא הוי מדאורייתא
דמקרא דרש לה מולת' כי יקדים וגו' אבל
עכ"ז מדאורייתא וולתי זיטול לפזזה שליח
דמה פניין הקדש לשליחה וזהו הקדים
רבינו דלא דמי להא דלמרינן במי שמת דף
קמ"ח : דברי שומר האוהתי לפזני וכו'
זה וולתי מדאורייתא חינו יטול להקנות
חלל שליח כגופו ולכן שפיר קורא לה
רבינו

וב"ק דף ע' בפרק מרובה אורכתא השלטה שמשליט' ראובן על שמעון על נכסיו לתובען מלוי כמו
פלוני ארכון לאריבה ולשמואל קרי ארויך והא דאמר במי שמת כרי שאמר הנאתי לפלוני
לא אמר כלום הני מילי כי יהיב לזה אבל שליח מצי לשויי' דהיינו לעצמ' והלכך כתבינן אורכתא אהלוואה אבל לא
דרכת' דריפה להרשות' לדרוף אתר נכסיו לדורכים כמו כתרז את בנימין הדריכוהו סנוחה (א) א"ד אמרי נהרדעא
ואהא קיימי דמ"ס הלך אתר המיקל דכך נאמרה מפי נהרדעא וחדע מדאמרי' בדוכתא אחרייתא בשבועו' העדות ד' לנ ובפ"ש בכור
דף מט והאמרי נהרדעא וכו' ה"מ במטלטלי דכפרי אבל היכא דלא כפרי כתבינן וטעמא משום דמיהוי כשיקרא ואע"ג דליתא
רוצה

דברי סופרים והאומ' צדיק שם ד'ה' אפלטון לא כתבו זה המעט עיי"ש והע
 דמה שכתב רבינו והא' דלמחר נמי שמה וכו' הגי' מילי כי יביט לזה חבל שלח מני
 לבוי' דהיינו לפתחו עכ"ל דבר זה צריך ביאור דלמחר דסוגחו כמו שכתבו
 הסוסי' דעבו הקנה לענין שליחות כאלו ה' קונה קניין גמור עכ"ל לא שייך מה שכתב
 שליח מני לשוי' כיון דהוה הקנה בעלמא
 והגלגל דרבינו חזיל בשיטה בעל המאור
 דס"ל דרב אבי פליג אנהדעי וס"ל דלע"ג
 דהוא רק שליח לא מני למימר זיל לאו
 צע"ד דידי את ודלא כהר"ף פסק
 כנהדעי דס"ל דרב אבי אנהדעי לא פליג
 רק דלמתימר פליגו והו' הוה שיטת הרמב"ם
 והטור ורוב רמב"ם ובעני' מה כהן בקורר
 דברים דלא נהיר לי' שיטה זו והנה יען
 בזה נוגע לדברי רבינו מוכרחי להאריך
 קלה הנה הרמב"ן במלחמה האריך מאד
 לעקור שיטת המאור מכל וכל בפענוט רבות
 וחוקק דבריו דכיון דרק שליח הוא לר"א
 ניהא לי' לאו צע"ד דידי את ועוד דעל
 שליחות בעלמא למה לשון אורכהא וליכא
 למימר דס"ל לר"א דלפי' בשליח יכול לטפו
 ולה' גם נהדעי מודים אלא דס"ל
 לנהדעי דבלשון הרבא לא הוה שליחות
 דל"כ וס' להס' הרבא יעשה שליח ועוד
 דצ"כ ס"ל לנהדעי דהו' שליח ג"כ לשון
 בני דהא לא מני מקמי לי' מדר' ויהן כיון
 דאין יכול להקדישו וא"כ גם לשון ראשון
 גמי חס' נאמר דכזה פליגי דנהדעי ס"ל
 דבשליחות אחד יכול לומר לאו צע"ד דידי את
 ור"א ס"ל דלפי' בשליחות אינו יכול לומר
 דל"כ הוה לי' להמאור לפי' דנחלקו בזה
 והקוביא היוהר עומה הוה מתענה דבטעות
 ל"ג : דמוקמינן ס' בזה בהרבהא ור"א
 דלפי' בשליחות אחד יכול לטפו לוקמא
 בשליחות ומה אין לומר דלשליחות לא מחייבי
 עדים ולמה כיון דכאן יכול לטפו ור"א
 מנון ולהיפך מזה קשה דהא הן ס' לקמן
 בפענוט דבשליחות פסור אלמא דבשליחות
 אין יכול לטפו אלא ודאי דס"ל לנהדעי
 דהרבי עיקרלימו' והקנא' וזוה רב אבי ל"פ
 רק דלמתימר פליג ועוד האריך עיי"ש והנה
 לדברי הסוסי' והר"א ב' והטור דהקנה דכתיב
 הוא נחלקו דבריו מכל וכל כמובן ובמסקנה
 דבטעות הוה מן הסוסי' מירי רק דלא
 יחיא לי' בזה עדיין מדברי המאור מביאר
 דבש"ס הוה פליגי וק' משני דברי רבינו
 ע"כ הוה אמר כהנא דבכרובו של רבינו
 הרמב"ן י' ידע מוכיחות מפני מה לא
 לא רה' המאור לפרש ק' דמה

רוצה התלמוד להעמידה על דין זה דאיכא דאמרי כרי לתת
 המעם משום מיחוי כשיקרא ועתה אשר אתה יודע שעל זה
 סומכין בין תבין דגם זה אינן שהרי המעם משום מיחוי כשיקרא
 ולמיחוי כשיקרא לא חיישינן כדמוכת בהר"י בנט פשוט ד'
 קעג והכי נמי בכתובות בפ' הכותב ד' פה האי איתתא
 דחייב' שבועה וכו' אמר להו רב ביבי וכו' אמר להו רב ביבי
 כתובו לה אמר להו רב פפא משום דאתי ממולאי וכו' והאמר
 רבא האי שטרא וכו' אלמא מיחוי כשיקרא הכי נמי וכו' וליתי
 מדאמר רב נחמן וכו' דאע"ג דרתי לי' משום טעמא אחרינא
 משום שיש לה לדרות מעיקרא בדבר שאינו אבל אי לא
 הוי קושיא אחרת הוי דוחה לה משום דלמיחוי כשיקרא לא
 חיישינן וגם בפרק האשה שנתארמלה איתא (ב) וחדע דלא
 חיישינן למיחוי כשיקרא לא חיישינן משום מילתא דאומר ה'
 ר' מאיר אפילו מצא באשפה וכו' לא היה לו לדרותו דהבא
 מיחוי כשיקרא וחיישינן אלא וודאי למיחוי כשיקרא לא
 חיישינן כמו שמסקי בנט פשוט וא"ת לידחי דהאי אשרתא
 מרתנן בנט פשוט כותבין ללוה אע"פ שאין מלוה עמו וכן
 מוכר אף שאין לוקח עמו לא דמי דטעמא משום דלמיחוי
 כשיקרא לא חיישינן דלא שייך הכא מיחוי כשיקרא אלא היינו
 טעמא דכותב (ג) שהרי יכול לצוות ודברי הדברים שיקח
 המעות אבל אשרתא דייני מקמי' דליהווי סהרא מחתימת
 ידיהו הא וודאי מיחוי כשיקרא ושמה לא יבואו עדים אך אם
 היה שונה כותבין שטר למלוה אע"פ שאין לוה עמו או ה'
 דומ' וכן תפרש ותחלוק כל אותן השנוין בנט פשוט ועיקר
 הוא דלא חיישינן למיחוי כשיקרא והמרבה יכול המדקדק
 להוכיח בנט פשוט והעיקר בגיטין בכל הני דאמרינן שטר
 שלוח בו ופורעו אינו תיזר ולוה בו שכבר נמחל שיעבורו
 טעמ' דנמחל שיעבורו הא למיחוי כשיקרא לא חיישינן :
עט אנדה (א) אין אומר' ברכו אלא
 עיני ח"א ברט
בפרוע פרעות בישראל בהתגרב עם ברכו ה' :
פ (א) מוזרת בלבנה פי' בירושלמי שורו
 עיני מוזרת בלבנה
(ב) נתן אמר ר' תנחומא
המארי"ם מנין כנגד רמ"ח איברים שבו וכנגד רמ"ח
איברים שבה :

דברי סופרים והאומ' צדיק שם ד'ה' אפלטון לא כתבו זה המעט עיי"ש והע
 דמה שכתב רבינו והא' דלמחר נמי שמה וכו' הגי' מילי כי יביט לזה חבל שלח מני
 לבוי' דהיינו לפתחו עכ"ל דבר זה צריך ביאור דלמחר דסוגחו כמו שכתבו
 הסוסי' דעבו הקנה לענין שליחות כאלו ה' קונה קניין גמור עכ"ל לא שייך מה שכתב
 שליח מני לשוי' כיון דהוה הקנה בעלמא
 והגלגל דרבינו חזיל בשיטה בעל המאור
 דס"ל דרב אבי פליג אנהדעי וס"ל דלע"ג
 דהוא רק שליח לא מני למימר זיל לאו
 צע"ד דידי את ודלא כהר"ף פסק
 כנהדעי דס"ל דרב אבי אנהדעי לא פליג
 רק דלמתימר פליגו והוה שיטת הרמב"ם
 והטור ורוב רמב"ם ובעני' מה כהן בקורר
 דברים דלא נהיר לי' שיטה זו והנה יען
 בזה נוגע לדברי רבינו מוכרחי להאריך
 קלה הנה הרמב"ן במלחמה האריך מאד
 לעקור שיטת המאור מכל וכל בפענוט רבות
 וחוקק דבריו דכיון דרק שליח הוא לר"א
 ניהא לי' לאו צע"ד דידי את ועוד דעל
 שליחות בעלמא למה לשון אורכהא וליכא
 למימר דס"ל לר"א דלפי' בשליח יכול לטפו
 ולה' גם נהדעי מודים אלא דס"ל
 לנהדעי דבלשון הרבא לא הוה שליחות
 דל"כ וס' להס' הרבא יעשה שליח ועוד
 דצ"כ ס"ל לנהדעי דהוה שליח ג"כ לשון
 בני דהא לא מני מקמי לי' מדר' ויהן כיון
 דאין יכול להקדישו וא"כ גם לשון ראשון
 גמי חס' נאמר דכזה פליגי דנהדעי ס"ל
 דבשליחות אחד יכול לומר לאו צע"ד דידי את
 ור"א ס"ל דלפי' בשליחות אינו יכול לומר
 דל"כ הוה לי' להמאור לפי' דנחלקו בזה
 והקוביא היוהר עומה הוה מתענה דבטעות
 ל"ג : דמוקמינן ס' בזה בהרבהא ור"א
 דלפי' בשליחות אחד יכול לטפו לוקמא
 בשליחות ומה אין לומר דלשליחות לא מחייבי
 עדים ולמה כיון דכאן יכול לטפו ור"א
 מנון ולהיפך מזה קשה דהא הן ס' לקמן
 בפענוט דבשליחות פסור אלמא דבשליחות
 אין יכול לטפו אלא ודאי דס"ל לנהדעי
 דהרבי עיקרלימו' והקנא' וזוה רב אבי ל"פ
 רק דלמתימר פליג ועוד האריך עיי"ש והנה
 לדברי הסוסי' והר"א ב' והטור דהקנה דכתיב
 הוא נחלקו דבריו מכל וכל כמובן ובמסקנה
 דבטעות הוה מן הסוסי' מירי רק דלא
 יחיא לי' בזה עדיין מדברי המאור מביאר
 דבש"ס הוה פליגי וק' משני דברי רבינו
 ע"כ הוה אמר כהנא דבכרובו של רבינו
 הרמב"ן י' ידע מוכיחות מפני מה לא
 לא רה' המאור לפרש ק' דמה

דברי סופרים והאומ' צדיק שם ד'ה' אפלטון לא כתבו זה המעט עיי"ש והע
 דמה שכתב רבינו והא' דלמחר נמי שמה וכו' הגי' מילי כי יביט לזה חבל שלח מני
 לבוי' דהיינו לפתחו עכ"ל דבר זה צריך ביאור דלמחר דסוגחו כמו שכתבו
 הסוסי' דעבו הקנה לענין שליחות כאלו ה' קונה קניין גמור עכ"ל לא שייך מה שכתב
 שליח מני לשוי' כיון דהוה הקנה בעלמא
 והגלגל דרבינו חזיל בשיטה בעל המאור
 דס"ל דרב אבי פליג אנהדעי וס"ל דלע"ג
 דהוא רק שליח לא מני למימר זיל לאו
 צע"ד דידי את ודלא כהר"ף פסק
 כנהדעי דס"ל דרב אבי אנהדעי לא פליג
 רק דלמתימר פליגו והוה שיטת הרמב"ם
 והטור ורוב רמב"ם ובעני' מה כהן בקורר
 דברים דלא נהיר לי' שיטה זו והנה יען
 בזה נוגע לדברי רבינו מוכרחי להאריך
 קלה הנה הרמב"ן במלחמה האריך מאד
 לעקור שיטת המאור מכל וכל בפענוט רבות
 וחוקק דבריו דכיון דרק שליח הוא לר"א
 ניהא לי' לאו צע"ד דידי את ועוד דעל
 שליחות בעלמא למה לשון אורכהא וליכא
 למימר דס"ל לר"א דלפי' בשליח יכול לטפו
 ולה' גם נהדעי מודים אלא דס"ל
 לנהדעי דבלשון הרבא לא הוה שליחות
 דל"כ וס' להס' הרבא יעשה שליח ועוד
 דצ"כ ס"ל לנהדעי דהוה שליח ג"כ לשון
 בני דהא לא מני מקמי לי' מדר' ויהן כיון
 דאין יכול להקדישו וא"כ גם לשון ראשון
 גמי חס' נאמר דכזה פליגי דנהדעי ס"ל
 דבשליחות אחד יכול לומר לאו צע"ד דידי את
 ור"א ס"ל דלפי' בשליחות אינו יכול לומר
 דל"כ הוה לי' להמאור לפי' דנחלקו בזה
 והקוביא היוהר עומה הוה מתענה דבטעות
 ל"ג : דמוקמינן ס' בזה בהרבהא ור"א
 דלפי' בשליחות אחד יכול לטפו לוקמא
 בשליחות ומה אין לומר דלשליחות לא מחייבי
 עדים ולמה כיון דכאן יכול לטפו ור"א
 מנון ולהיפך מזה קשה דהא הן ס' לקמן
 בפענוט דבשליחות פסור אלמא דבשליחות
 אין יכול לטפו אלא ודאי דס"ל לנהדעי
 דהרבי עיקרלימו' והקנא' וזוה רב אבי ל"פ
 רק דלמתימר פליג ועוד האריך עיי"ש והנה
 לדברי הסוסי' והר"א ב' והטור דהקנה דכתיב
 הוא נחלקו דבריו מכל וכל כמובן ובמסקנה
 דבטעות הוה מן הסוסי' מירי רק דלא
 יחיא לי' בזה עדיין מדברי המאור מביאר
 דבש"ס הוה פליגי וק' משני דברי רבינו
 ע"כ הוה אמר כהנא דבכרובו של רבינו
 הרמב"ן י' ידע מוכיחות מפני מה לא
 לא רה' המאור לפרש ק' דמה

דפ' הסוסי' דף פ"ה' ממשע דגבי מלאו בלשון חזק' דלע"ג דעל שטר
 במחל' שיעבורו קאמר מיחוי כשיקרא דהא' מפורש על מלוה אחרת נכתבה וזוה דברי
 רבינו מביארי (ג) שהרי יכול לנוח אלה הדברים שלקח המשע וכו' . כ"ל ור"ל
 שהרי בידו להודוה וללמח' שיקבל משע וכמו שכתבנו בזהו הקודם בס"ד' :
עט (א) אין אומר' ברכו אלא חנה
 זו נמשלת במס' סופרים פ"י הלכה ז' וזה נוסחתה ואין אומר' קדים וברט
 פחות משערה רשותו שצמערב אומר' בשערה וכוונתן עטס לדברים שפרוע
 פרעות בישראל בהתגרב עם ברכו ד' כמיני' השביות וי"א חפ"ו ששה ברכו ששה הוא
 עכ"ל המ"ס סופרי' ור"ל דה"ח חשבי עד ברכו וברכו בכלל וס' אפי' ב"ה לא חשבי
 ומפשיטא דלישנא משמע דלפ"ו אין ס' רק שבעה או ששה ב"ה פירכס קדים וברט
 אכן רבינו מפרש לה דמיר' באתון שלא משע משום דקשה לי' לומר שיהיו דבר
 שבקדושה פחות מעשרה וכן משמע מפורש מדברי הרמב"ם פ"ח מה' הפלה הל' ד' וכן
 מה' שם הס"מ והנה מה שכתב רבינו ה' בנים לאורא הוא פ"ח וי"ל' בנים עטס
 י"א וכן פסק הרמב"ם וכן כתב הגה"מ שם בשם רבינו ועיין בבוט"ע א"ח ס'י' ע"ס
 ובמ"א שם אכן הסוסי' במגלה כ"ג : ד"ה ואין פורסין כתבו מהם רבינו בספר הישר
 המסע עיי"ש וכן כתב הר"ן שם אצל הר"ש כהן ששה ועיין שם בק"ג שמגיה
 ברא"ש וט' :
פ (א) מוזרת בלבנה פי' בירושלמי שורו
 כמו ש' מ"ז ור"ל נשים הטוה לאור הלגנה וכן פירש' בסוטה ו' . (ב) נתן
 אמר ר' תנחומא המארי"ם מנין ה"ז כנגד רמ"ח איברים שבו וכנגד רמ"ח איברים
 שבה ז"ל כנגד הטוה וכנגד הסוטה אף קשה קשה דהא אמרינן בבבב"ב מ"ה דבאשה יש
 רמ"ז או רמ"ג איברים שני יצרים ושני דלתות ופתח עיי"ש ואולי דלא חשבי אלא
 האיברים שמשמאלים באלו ואלו האיברים שמשמאלים באלו דלמתינן שם
 וכן פסק הרמב"ם בפ"ג מה' פ"מ עיי"ש ובעל עין משפס השמים לנין זחא :

פא (א) כזחה פלוני דיהבא על נהר פלוני הנה על קיום הגמ כדאמרינן ריש מילתין אע"ג דלין דבר ושד"א כמו דהאמינו לשליח על קיום הגמ כדאמרינן ריש מילתין אע"ג דלין דבר כדמיינו י"ש שטובין מקום הלידה ומקום הדירה וזו היא נוסחה רביעי עיין גיטין פ' תוס' ד"ה וכו' עירכ ויש שטובין מקום הדירה ולא מקום הלידה והיא נכחה

בדמיינו י"ש שטובין מקום הלידה ומקום הדירה וזו היא נוסחה רביעי עיין גיטין פ' תוס' ד"ה וכו' עירכ ויש שטובין מקום הדירה ולא מקום הלידה והיא נכחה

מסכת גיטין

עין טופס הגמ פא טופס הגמ בכך ובכך בשבת בכך ובכך בימים לירח פלוני

שנת כך וכך לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן (א) במחא פלוני דיתבא על נהר פלוני ועומד היום במקום פלוני דיתבא על נהר פלוני (ב) וצבית ברעות נפשי בלא אניסנא ושבקית ופטרת וחורבית יחיבי ליכי אנת אינתחי פלוני בת פלוני (ג) המכונה כך וכך שנוולדת בפלונית מתא דיתבא על נהר פלוני ועומדת היום במקום פלוני דיתבא על נהר פלוני (ד) דהוית אינתתא מן קדמת דנא וברן פטרת ושבקית וחורבית יחיבי ליכי (ה) די תיהוויין רשאה ושלטאה בנפשיכי למרדך להתנסבא לכל גבר דתיצביין ואינש לא ימחה בידיכי מן יומא דנן ולעלם והרי את מותרת לכל אדם ורן די יהוי ליכי מינאי ספר תרובין ואגרת שבוקין וגמ פטרוין כדת משה וישראל פלוני בר פלוני עד פלוני בר פלוני עד (ו) אם האמינתו שלית לקבל גיטה מיד בעלה יתנו בעלה לשלית ואין לחוש לקורבה ואינו עד דהוי כחצירו (ז) דלגבי שלית לפסול קרוב לא אמרינן שלוחו של אדם כמותו אפילו גולן ואשה משייא שלית ואם שלית הוא ואחר עמו שאינם קרובים יחד ולא לבעל ואשה (ח) או צריך עדים אחרים והא דצריך שני כיתי עדים (ט) כגון שאין השלית כשר לעדות דאמר הבעל התקבל גט זה לפלוני אשתי בת פלוני המכונה כך וכך הרי היא מותרת ובפני עדים כשרים יקבלו (י) ויקראוה העדים תחילה (יא) וישתקו לבעל שלא יזכיר שום תנאי כי טוב לה למותרת עד שיתקיים תחלה כדאמרן חזר ואמר לה מחולין לך מהו וכו' ואותן עידי מסירה יכתבו ויחתמו שקיבל פלוני לפנינו (יב) אבל אם עשאה בעל שלית להולכה צריך המולך לתתו לאשה בפני שנים כר' יוחנן שלא היא המולך קרובים של בעל ואשה ועדים שהרי הוא אחד מן ג' הדיינים ואם הוא קרוב לאחד מהן או פסול צריך לתת בפני ג' כשרים דהתם ר' יוחנן מודה :

עין מסכת הגמ פב והלכתא כמו שסדרתי ושלחתיו לבני פרי"ש וצריך שיהי' הדיו והקולמוס והקלף משל בעל דלא ליהוי גול דונתן בעינין ואם אין לו יתנו לו אחרים במתנה ויתנם לסיפר לכחוב גמ לאשתו (א) ויאמר לאופר כתיב גמ לפלונית אשתי ולעדים חתומי במעמד הבעל והסופר ועידי חתימה דאמרין כן ועידי הגט אין חותמין זה שלא בפני זה ואם שלית מביאו צריך להעמיד ע"ג סופר לפי שצריך לומר בפני נכתב ובפני נתתם (ב) וצריך לעשות כל שלוחי גמ בעדים שלוחי ויתתו הבעל לה או לשלוחה בפני שני עדי מסירה צריכים העדים לקרותו הבעל לנתנתו ויאמר לה הרי גיטך והרי את מותרת לכל אדם ואם לשלוחה נותנה יאמר התקבל גט זה לפלונית אשתי והרי היא מותרת לכל אדם אם שלוחו מוליכו יאמר לו הולך גט זה לפלונית אשתי והרי היא מותרת לכל אדם המולך יאמר הא גיטך והרי את מותרת לכל אדם ובפני נתת ונתתו לה בפני שנים דהילכתא כר' יוחנן ואם שלית של בעל נותנה לה שלית של קבלה פסול דהלכתא כר' ברב דאמר אין האשה עושה שלית לקבל גיטה מיד שלית בעלה וצריך שיחתך

כדעת רוב גדולי ראשונים דצריך לנות שלית בעדים והרא"ש דריש פ"ד מ"יתי ירושלמי דשלית הולכה לריך להחיותו כפי עדים והרא"ש ז"ל בדעתו המקומות פליגי ע"ז ובפ"ג מה' א"שוחה ה"ל כ"ז מחוק דבר זה דמה ענין שלית לעדים שאין מקום לעדים בשליחות כמו בשליחות דה"ה טולחו והרא"ש ז"ל מהכ"ס עמו ע"י"ש והגה מס' שמתענין הירושלמי לדעת רמב"ם ז"ל אין לי ענין בחיבורי זה אבל בלתי לצטרף הפסוק כל רבינו וגדולי ראשונים לתקן קוביית הרמב"ם דמה ענין עדים בשליחות וכן נ"ל ע"פ מה שכתבו האוס' דף ד"י ב"ה דקיי"ל בשם רבינו דלפי' לר"מ דע"ה כחיי מ"מ צריך לתת הגט בפני שנים דלין דבר כדמיינו פחות משנים וביאור הדברים דלף דהתורה לא ציוותה רק שיחתמו העדים זה הוא לענין הכתב הגמ אבל בנתינת עידו לידם

כדעת רוב גדולי ראשונים דצריך לנות שלית בעדים והרא"ש דריש פ"ד מ"יתי ירושלמי דשלית הולכה לריך להחיותו כפי עדים והרא"ש ז"ל בדעתו המקומות פליגי ע"ז ובפ"ג מה' א"שוחה ה"ל כ"ז מחוק דבר זה דמה ענין שלית לעדים שאין מקום לעדים בשליחות כמו בשליחות דה"ה טולחו והרא"ש ז"ל מהכ"ס עמו ע"י"ש והגה מס' שמתענין הירושלמי לדעת רמב"ם ז"ל אין לי ענין בחיבורי זה אבל בלתי לצטרף הפסוק כל רבינו וגדולי ראשונים לתקן קוביית הרמב"ם דמה ענין עדים בשליחות וכן נ"ל ע"פ מה שכתבו האוס' דף ד"י ב"ה דקיי"ל בשם רבינו דלפי' לר"מ דע"ה כחיי מ"מ צריך לתת הגט בפני שנים דלין דבר כדמיינו פחות משנים וביאור הדברים דלף דהתורה לא ציוותה רק שיחתמו העדים זה הוא לענין הכתב הגמ אבל בנתינת עידו לידם

בירשה אח"כ הראשון בנס טוב ובה שלישי וקידשה כמובן לזה דקדק לומר להגט פסול ור"ל חליצה דכ"ט ואח"כ קאמר ומתיישבים בדבר זה הרבה שקרוב הוא להיות פסול מפני שבדואר רב חשי כשחלק הוא בעצם הפירוש דמילי על במוח וכו' וכו' ומתנה קבע דעמו זה בפירוש אך כבאן מפני חומר ח"ל לא קבע זה מסמורה רק דגילה דעמו שנגד ליתך בזה בכל אופן לחומרא

החלה כלל לעדים וכו' הגא כ"ט הרשאה הלא שאינם מקויימת] וגם הרמ"א לא אמרה הלא לכהחילה כמו שכחש שם וחולו רבינו סובר דאף לכהחילה לא נריך דין מורה לבטל ועיי"ש בדואר הגר"א ס"ק כ"ל משמע ג"כ כדבריו :

פנ (א) אמרינן דעמו לא מא"י וכו' : כ"ל : כל ענין זה מנואר בתום בשמו אך ג"כ בעל הסו"ב הקשה על שיטתו שני קושיא ומתוך כך נהיה מדברי רבינו וכו' ובעל פניו : כ"ל בפ"ג עיי"ש בדברי הרמ"א וכו' לתוך דברי רבינו וחילוק קשה לי להאוס' דבכל עמו חפילו כד של אי"ל בפ"ג מפני שהוא רחוק מתיקר יבוא אי"י ומפולג מן הסיבות וכו' דניס מ"ט דר"מ דאמר עט כאל"י לניטין אי"ן לומר דבהא פליגי חס עדים מצויין לקיימו דניס וניחוי ותיך פליגי במציאות והין לדמות למאי דאמרינן בגמ' דפליגי ח"ק וכו' ג' ח' כמכוח גמירי אי"י לא יבאן אי עדים מצויין לקיימו אי לא דהאס' ח"כ דלא פ"ק לומר נכדוק בזה על כל המקומות שביד אי"י חלל בעיר חיה יתי וניחוי ור"חיה לזה דעל מוצלעות אמרינן דפליגי מנוס שלל ההלוק במדאי"י וקשה נמה לא אמרינן ג"כ דפליגי במוצלות ג"כ אי גמירי וכו' הלא וודאי דמוצלות ביכולת לבדוק חלל כמוותה הלא כמה מדינות מקומות אזהרה הן לחס ד"ל דלמאי לא קאמר הגמ' דמוצלות כמו בכמוכו מנוס דפשיטא לכו דמוצלות גמירי ועדיס מצויין לקיימו ועיין בהוס' דף ד"ד ד"ה ומר כנר ובמהרש"א שם חלל גס בלא רתי"ו זו ג"כ אין כנר לומר קן מפני קושייתו וזה הין לומר ג"כ דבאמה על כל הכמוות פליגי ובפלוניא דח"ק ור"ג וכו' וקא דנקט ר"מ עמו דהא מינייהו נקע דל"כ לתם שצק רקס דאמרה ר"י חתימה ורקס הוא חס המנוטות כדלמך ר"ג וכדלמך חמ' גמ' לא הין לומר ג"כ דעמו הינה המנוטות ופליגי בפלוניא דר"ג ור"א דהא גמ' מוכה דמוצלות כ"ט גמירי ופתיח וההוס' אמרי דהיא מופלג מן הסיבות וכו' דניס מזה מוכה דלא שטיח ועוד דל"כ דהרא קופיה הרי לדוכתי' מהא דלמך ר"י חילוק' והלא כפר סיכאי וכו' עיי"ש הלא וודאי דר"מ ור"י ס"ל הרוויחו דכמוות ח"ל בפ"ג כר ג דלא גמירי ולא שטיח רק ר"מ פ"ל בעט כיון דהיא גופה התי' מא"י לא אמרינן לומר בפ"ג דעיקר חתימה בפ"ג חנה הלא השגא בעלמא דכרז בקיאים הם כמזוהר ריש מלכותין לקן בעטו לא הששו לזה שלל התקן בח"י ולפי' מהודק קושיא החוס' מהא דר"י חילועא דכפיר קאמר הלא כפר סיכאי מוצלע וכו' וקדוזה לניפורי יותר מעט כיון דעמו חנה הממוצעי' וג"כ לא גמירי

(ו) שיכתוב שטר מתנה לפלוני בכל הגט דהוה מילי ביד שליח שני אבל הכ' ששטר ביד שני אין זה מילי וכן מתנה האומר אמור לפלוני שיתן הפ"ג שלי שבידי לפלוני (ח) אין זה מילי אבל הרשאת כך הם שאומרה לעדים אמרו לפלוני שיתן נכסיו לפלוני א"נ אמרו לפלוני שיטול נכסיו לא הוה מילי (ט) ושליח המורשה את חתימת ידי עדים של הרשאה בשר שהעדים החותמי' על שטר הרשאה הם יבררו הגירושינן אם יש עדים שראה שבפניהם קיבל וקרע דתנן הילך כמה שאמרה ולבסוף מגליא אמירתה ע"י עדים ובמהדורא בתרא וכו' המצא :

ד' ב' ע"א ורף **פג פ"ק (א)** איירי דעכו לא מארץ ישראל ד' ע"ב
 ענין אי עמו מהךך יבאחל

בפני נכתב אלמא דעכו מתוך לארץ ויש תימא דכתיב בשופטים אשר לא הורישו את יושבי עכו ואת יושבי צידון מכלל שהי' מא"י והירץ כדחריצנין בחולין ד' ו' ע"ב גבי בית שאן בפרק קמא ד' מאיר אבל עלה של ירק בבית שאן ואמרינן מי איבא למ"ד בית שאן לאו מא"י היא והכתיב כי לא הוריש מנשה את בית שאן וגומ' ואמרינן אישחמיטי דאישחמיט הא דאמר ריש לקיש הרבה ררכי' כבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל וקסבר קדושה ראשונה קידשה לשערה ולא קידשה לעתיד לבא והנחתו כדי שיסמכו עליהן עניים בשביעית ואתא עזרא לאחר כן וקידש מה שרצה והניח מה שרצה ובתחילה קידש יהושע את בית שאן וכמו כן עכו ובא נבוכד נאצר וחילל הכל ובא עזרא ולא רצה לקדש את אלו וטעמא כדפרישית ואי קשיא הא אמרינן בפ' מי שאחזו עלה דההיא משנה הרי זה גיטך אם לא באתי וכו' היה הולך למדינות הים והגיעו לעכו בגמרא פריך למימרא דעכו במדינות הים קיימא והא אמר רב חסרא כי הוה מיפטרי רבנן בעכו הוא מיפטור וכו' אלמא מא"י היא וגם בכחובת פ' בתרא אמרינן ר' אבא מנשק להו לכיפר דעכו אלמא מא"י היא בתלמוד ירושלמי מפרש דעכו מקצתו בארץ ומקצתו בתוצה לארץ היתה והשאה ניתא דיהושע קידש כל עכו ועור' קידש חצי' הסמוכה לארץ והניח חצי' הסמוכה לח"ל כדאמרינן בית שאן והשחא כי מיפטרי רבנן הוה הולכין עד סוף חצי' הסמוך לארץ ישראל :

ד' ה' ע"א
 ענין דדעה ל"ג דרעה

פר **אי הכי** חר גמי אומר ר' דקמהדר אמוגי רלעיל ררבה לית ליה דרבא והכי פריך לימא תהוי תיובתא מהאי (א) דלמאי דאסיקנא

ולה שטיח וסיכאי מוצלע ופתיחו ובעיקר רבינו ג"כ כמו לפירי' וכדור הוא שפעמו כל ר"י בעל הסו"ב כיון דלרבינו בחאי' של ח"י ח"י לומר מהכחא שטיח וגמירי ולפ"ז הין ככרל לומר דבתי' השני לא גמירי דהא דוחק מוצלע לומר קן חלל לפי מה שכתבו ח"ש דודחי בעכו לא גמירי ולא שטיח ועטמא דר"י דבתי' של ח"י ח"י לומר שלל החלוק בח"י ור"מ ס"ל דמשום זה הפי' בתי' דחול' הין לומר בפ"ג וקושיא השני' מדאמרינן לקמן דף ח' לניטין הין לעבדים לא וכו' סוריא דמרחקי מוצלע דהרבה סוריא עדיפא וכו' עיי"ש ח"ל דהכי פריך כיון דפשיטא ל"י לניטין קילי מעבדים כדמוכה מדברי ר"מ וא"כ כ"ס סוריא דתינא שם דהיא כח"ל לניטין כ"ס לעבדים הוי כח"ל ואין לקבוח כיון דסוריא חית לה כמה דיניס כאל"י לתם קושיין ל"י שינא להירות ח"ל דהא לפי' ר"י דבעט חפתי כד של ח"י ינא לחירות בע"כ נריך למלא פטס והפטס פשוט מפני שהוא רחוק מעיקר ח"י מיישין ששעבד יברח לח"ל ח"כ נס לרבינו נסי דבעטו כד ח"י לא קניסין ל"י משום דע"כ קדוזה לא"י חלל סוריא דמרחקי מוצלע קניסין ל"י והקי"ו הוא מנג דכפי מה שבארנו גם בגמ' ח"י נריך לומר בעטו חלל מנוס לא פלוג לא הגריס לומר ועכ"ל בעבדים לא אמרינן לא פלוג מכ"ס סוריא דגס כנג מפלגין לה מל"י כ"ס בעבדים ומה דמקשים מפני שטיח עמא ח"י ח"ל דלמך דינא דאורייתא הא הלא חיו חלל קנפא דרבנן ובנג הוי ג"כ חששא דרבנן ובלאו שני הדיניס הפליגי ח"י מח"ל לזה שפיר פשטינן בחלו שני דיניס דבדרס הוגועים לפתיח ח"י וק"ל ממדא לחתימה כח"ל ליישב דברי רבינו :

פר (א) דלמאי דאסיקנא דדעה חיה ל"י דרבא לא מני פריך דה מני לא יעמד לומר וכו' דהא כ"ע מודיס דבעין מצויין לקיימו וכו' וכו' נכ"ל

עוד ביאור וחכ"מ : (ז) שיכתוב שטר מתנה לפלוני הוה מילי ביד שליח שני וכו' (ח) הין זה מילי וכל הרשאה כך הם שאומר לעדים אמרו לפלוני שיתן נכסיו לפלוני וכו' ולא הוה מילי וכו' כ"ל : (ט) ושליח המורשה על פי התימה די עדים של הרשאה כפר העהדים החתומים וכו' יבררן הגירושינן ואם יש עדים כנלא שבפניהם קיבל וקרע מדליתמך הילך כמה שאמרה וכו' כ"ל : ביהור דבריו ח"ל דלכאורה כיון דתקן ביהתקל דף כ"ג : סאהש שאמרה ההקבל ל"י גיטי דבריה שתי יתי עדים שנים שיצטרו בפנינו אמרה ונטיס שיאמרו בפנינו קיבל וקרע וכו' ח"כ דהאני שליח לבטל הין לו ליתן עד שיצטרו העדים האצבוים שבפניהם אמרה וכן פסק הרמ"א בכ"י קמ"ה בעף ח' ומקורו מהמדברי כשם מהר"מ עיי"ש לזה אומר רבינו דלא נריך לזה מעיקר דדין ומביא רתי' מפורשה מהא דאמרינן ריש ההקבל אי חיהתמר היפכה ההקבל ל"י גיטי ואשקף אמרה הבה ל"י גיטי והוא אומר הילך כמה שאמרה ואמר ר"ג אמר רבא ח"י ר"ג כיון שהניע נע לידו מגורשה הלמא דתיצורה זדיס כתיב עיי"ש ח"כ חוינן חמ"ג דהבעל עדיין לא ידע שטיח עמאחו שליח לקבלה ופשיטא שתינן כאן עדים חפילו הכי מהגרשה בקבלתו חלמא דל"י לברר וכו' והן דתנן לרביה לביא שתי יתי עדים היינו חת"כ חלל חינו מעכב בקבלה וכן מורה לטון כ"ס בשפנה שכתב האבש שאמרה וכו' והוא חר ואמר קבלתי עכ"ל ומכ"ס סיכא שיש הרשאה החתומה בעדים חף שעדיין חינו מקויים לא היישינן לזה דחמ"כ חלו עדים יבררו היתמתן וכו' יבררו העדים החתומים חו כהם עמאם גם העדים החתומים כמו שפליג שם חפילו הן האצבוים וכו' עיין שם ושיעור דברי רבינו כך הוא בשליח וכו' ככר (ר"ל חמ"פ שלל מהגרשה עדיין קום חתימתן) ששעדים יבררו וכו' (ר"ל שיש עמאם חת"כ יבררו) ואם יש עדים וכו' : ר"ל נכ' אהחתימס יבררו] דהא חיהתמר הילך וכו' : ר"ל דמסמן מוכה דלא מנכרינן

קיום: אה ולא דמי וכו' ומתוך הכי פריך פסירי יטל לדבר נמי הואיל וכו' והא"כ
 דרכה חי' לי' דרכה כליל' והע' שבהספקו הגילו' נכס רביו לפרש חי'
 הכי הו' נמי לפי הספקו חזק דברי'ס דחוקים מחד דמפרכי חי' הכי חד נמי
 ליכר שמואל מרי' חי' הכי גקוס חומיו וכו' פ"י"כ ותימא דאנו שמואל במרי מוכבי'
 לי' חי' כריך קי'ס או חי' בני גקוס דליפוך
 חי' הכי חד נמי ליכעי' לי' הא במרי חיכטי'
 לי' דלא ליתוך כלום והמוס' הגילו' פירוש
 זה נכס רש"י ושליח' חר בו לכן לאו אומר
 דכרבו נכסר זה חר בו מפני דוחק
 שבהבו והסס' בקוס' דחי' הכי חד נמי
 לפירכ' הגלבו' וקוביא' דחי' הכי יטל נמי
 מחורבו והנה לכאורה נס זה דוחק גדול
 טיקה כפי הס"ד לנה' לחי' אומר להרן
 בפשיטות ומה שמעט יתו' דברי רביו
 בכלן עם מה שכוונ' בחוס' דהא דפריך
 לפי הס"ד חוס' דל"ג ליתא חי' לפי
 התסקוף דהא רב הונא פשיט' לי' לכוונ' לחי'
 דכתיב' חי' וא"כ לריך לידע חי' הדין להר
 בלמדו בחד חי' בני גקוס ולכן פריך הגמ'
 כדי לבדר' הדין חי' לחד חורג דכנה
 חי' לי' דכנה ומה שדכשימה הרחוקה
 הלך הסוגיא על דרך זו לכן דכנה הש"ס
 כהשני' נ"כ ליתך על דרך זו לן לנ"ד
 והמש"ץ יבחר :

פ"ה (א) חבל בין שיטה לשיטה לא לריך
 והלכי סמכין כשכרי הדיוטות
 וכו' שאין לריך שכימו' והאל' דלמרי'ן
 בהקמן רב דף ל"ג: ב הל"ג חוזר לריך-
 וכו' כל"ג מה שכנה שמי' הדיוטות ר"ל
 שפירוש ששהבים בהה פסוקים הלא אומר
 דטוונת על חי'נות כשהבים בהה לחון
 הלבו' כעלמ' דהא חוס' במכילתין ובמנחות
 שש ד"ה הא ובסו"פ י"ז: נכחו נכס
 רביו דכנה חי' שירטוט כלל ומיהו חוס'
 הדיני עליו מירושלמי פ"י"ג חוס' ולדעי'
 נראה דכרבו מפרש להירושלמי בל'סן אחר
 דלא הי'תה השאלה כלל מפני הכי'טוט חל'ל
 השאלה הי'תה דהא חזן פסקין דלון כוונ'ין
 מבילה לחנוק להלמד נס כמטאר במכילתין
 דף ס' וכן פסקו הסוסקס וח"כ כ"ס
 דלכור לכתוב פסוק יחיד ופ' ז הי'תה השאלה
 ומיהו הירושלמי דכשהבו כוונ'ס היו
 ומפסי' סדר הפסוק ס"ח דלכור וכן
 כהז המפרש בעל ק"ט לחד פירוש כפירוש
 למגי'ה פ"ג הל' ב' ותמיכתי שלא העיר
 דכנה ממוך קוסית חוס' ויורר מזה חי'
 אומר דמה שבהבו חוס' ומיהו הכנה
 מביא נס שגרה שה' כוונ'ס לר'כה וכו'
 ע"ל זה גופא כוונתה וכו' ומיהו חי'
 אפשר לפרש על שירטוט דל"כ מהי מביא
 מה שבו כוונ'ס לר'כה דהא ע"ז לא
 הי'תה השאלה כלל ופשיטא דכני' שירטוט
 ועיין במהרש"ל ומהר"ם שנחקו כוונתה
 מה שבהבו ומיהו ולדכרני' חי' וכו'
 לרונן לן דלא נפסק לומר דכנה' בלבו'
 מחולק עם הירושלמי ופי'ן כוונ'ס כוונתה
 י"ז: דכנה' לא הכי'נו ע"י עי"ש עוד
 ג' דכרבו לא ס"ל היתר שבהבו הפוסקי'
 ככה"ל בלבו' דל"כ למה לריך עמ' לשכרי'
 הדיוטות וכן הוא דעת הר"ה"ש בה' ס"ח
 עי"י"י וזה דוחק לומר דכוונת רביו הוא
 על שכרי הדיוטות הנכסו' בהנה' אכרית
 קן ל"ל: (ב) וכר עמרם כר ששאל מיי'ה
 בסדרו למלי' אחרי'ה וכו' ביאור דכרבו
 נחל' משום דיש לנכ"ד לחלוק דליתא
 הי'תשלמי לא קאמר לה רק לדינא דשס
 דמיי'י בהתחיל כששדה דמק' אל התחילו

ד' ו' ע"ב **פ"ה נראה** לי הא דאמר ר' יצחק בניטין
 ענין שירטוט בתחילתו שנים כותבין שלש
 אין כותבין פי' בלא שירטוט כגון שירטוט העליון (א) אבל
 בין שיטה לשיטה לא צריך והכי סמכין בשטרי הדיוטות
 ובקמיעין ובתפילין שאין צריך שירטוט והא דאמרין בהקומץ
 רבה הלכה למשה מוזהר צריך שירטוט דאלו שירטוט עליון
 מהלכה דר' יצחק נפק' ובי אתי הלכתא לבין שיטה לשיטה
 אבל תפילין אין צריכין שירטוט בין שיטה לשיטה וגם לא
 הי' אבותינו רגילין לשרטוט תפילין כדאמרין בתלמוד
 ירושלמי כל הפטור מן הדבר ועשהו נקרא הדיוט (ב) רב
 עמרם בר- ששנא מיי'תי לסדרו למילי אחרניא (ג) תדע
 דקפריך במנחות היו מורדין מקדושה חמור' לקדושה קלה
 עושין מתפילין מוזהר והא בעי' שירטוט כדאמר רב חמא בר
 גוריא וכו' ומשני תנאי הוא מ"ט מוקי לה כתנאי לוקמי
 בתפילין ששירטטן וא"ח מפני שאכור לשרטטן הא ליתא
 (ד) דהא לא תניא הלכה למשה מסיני גבי תפילי' כלל ובמסקנא
 פסק דאין צריכי' שירטוט אך אם שירטוט לא פסל כדאמרין
 גבי דופן שלישי אפילו טפת וכ"ש אם יש בו ארבעה וכ"ש
 הכא דאין הלכה לגבי תפילין דלא לשרטוט ולא להניח דאם
 שירטוט לא פסל אלא להכי לא מוקי לה בששירטוטן דלא
 היה רגילין (ה) ושמות ופורת' הוא לשרטוט תפילין דכל
 הפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט וספר תורה משום נוי
 משרטטין ליה בין שיטה לשיטה והיינו דאמרין במגילה
 דכרי שלום ואמת (ו) מלמד שצריכין מגילה שירטוט כאמתה
 של תורת דהיינו מוזהר לא כפי' הקונטר' משמע ס"ח ממש:
 ד' יג ע"א **פ"ו ומה** שפי' רבינו שלמה בהאומר תנו
 ענין האומר תנו גט לאשתי ושטר שיתרור לעברי'
 גט לאשתי ומה לא יתנו משום דלא בא ליד עבד בחייו
 לא וזה העבד בעצמו אפילו רבנן דלעיל מוד' דאע"ג דאינו
 חז' בעב' היינו בעלמ' משום דעודנו בחייו ואע"ג דלא בא
 ליד העבד וזה לו והב' היינו טעמ' דלא וזה לו דמת הבעל
 קודם שבא הגט ליד העבד הא ליתא דלכל מילי תן כוכי
 דמי וכיון דבא ליד הוובה בשביל עבד וזה העבד בעצמו
 אפילו שרף באור מיד הוה עבד משותרד והא דקאמר הב'
 לא יתן לאח' מיתה משום דלא נתן הגט ליד שום אדם ולא
 נכתב אלא סתמא קאמר (א) וכתבו תנו קאמר דכיון דלא
 נתנה לידו ולא וזה בו מחיים לא יכתבו ויתנו לאחר מיתה
 ודומי' דמלתא דשלח ר' אליעזר לנולה דשכיב מרע שאמר
 כתבו ותנו מנה לא יכתבו לאחר מיתה אבל אם נתנה להם
 בחייו ומת יתנו לאחר מיתה אבל היא דלעיל דאמרין רבנן
 דאין תוור בעבד כשנתן להם שטר בחייו מיי'י מיד וזה לו
 ולהכי אין חזיר בו הנ"ד וכן פי' רש"י לקמן במתניתן וכן
 מוכיח לקמן דכתבו ותנו קאמר במלתא דרב זבד ולא גר' זה
 במשנה אלא תנו גט לאשתי ושטר שיתרור לעברי':

פ"ז הכי התופס לב"ח במקום שחב לאתרים לא קנה וא"ת קשיא דר'
 מצינא פרק קמא המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו והתופס לב"ח ומגביה מציאה לחבירו חד
 טעמא הוא כדמוכח התם במילי דרב נחמן ורב חסדא דאמרי המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו
 דהוי תופס לב"ח וכו' וה"ג מוכיח בן דמייתי עלה מי שליקט את הפיאה וכו' ופאה הפקר כמציאה ומגבי' הפאה
 ומגביה מציאה לחבירו תריך הוה דקמבר ר' יוחנן גבי מציאה שקנה חבירו משום מינו דוכי' לנפשו וזה נמי לחבירו אבל
 רב' בתופס לב"ח ליכא למימר מינו ואי הוי' מצי למימר מינו (א) כגון שחייב לו אותו האיש שתפסה משלו לתופס
 והוא

ד' י"א ע"ב
 ענין תופס לב"ח
 במקו' שחב לחברי'

אלף אמה מעירו והמוט ולכשי אלפים אמה אין השני יכול להוליך יותר מאלף ולא אחריו האולי ויש לו יד בנים יכול לנטות לחבירו יותר ממט כמ"ס כס"ד לענין מטות אלא ש"מ דלא אמרינן כן עכ"ל ואי יודע לפי דמות ראי' דהא זה פשיטא דיותר מאלפים אין להוליך המים ואם

הפירוש להפוס מהגאון אלא להפוס לעצמו כללון שני דרש"י וראי' דמקודש לזה בגמר דיבורי רש"י פירש"י לפני הפירוש וכאלו לא כתב רק פירוש אחד אלא וודאי דזה הוא כוונתו דאף לפירוש הגאון כאלו היה כפירוש שני ודוק ותפנה בכך ואל אכל להפוס מהגאון והוא דיכול להפוס כגולה ונס לרית הס"ד מהא דנבא ברב"ב ג"מ דף ח' דלית ליה מינו דאי צמי ומינו

והוא תופס לחבירו אע"פ שהיבב לאחרים קנה חבירו דמינו רובה לנפשו וזה נמי לחבירו לר' יוחנן והלכה כר' יוחנן דהא ליכא מאן דפליג כגון בכתובות פרק הכותב קיימא הכי רב פפא ורב הונא אפי' בשליחות של מלוה והתופס למלוה ובמגבי מציאה לחבירו קנה חבירו נמי הילכת' בוותי' דהא רמי בר חמא אית ליה הבי ורבא דחי' ליה ואמר מינו דוכו לנפשי' והאי דוכי לנפשי' דקאמר רבא בששניהם זוכים כאחד. ודחיה בעלמא הוא והמשניות מוכיחות דהמגביה מציאה לחבירו קנה חבירו ובשיליה שמעתא דבבא מציעא סידרו בעלי תלמוד ובשיליה ביצה אמר רב נחמן גופא דקנה חבירו ואיצטרבינן לתירוצי מדעתן דלא תיקשי דידיה אידידיה :

ד"י ע"א פ"ח והוא דלא משך (א) הא דלא משני עיני גטרין מצוה לקיים דבריה המת אלא היבא דבא ממון ליד שלישי כדמוכח בסוף פרק וההיא דלקמן בהשולח פלוני שפחהו וכו' אמרינן טעמא משום מצוה לקיים וכו' והתם כבא ליד שלישי דמיא כדאמרינן בקידושין גבי גר שמת בין קטנים ובין גדולים קנו עצמן בני חורין וגם זאת זוכה בעצמו והוי בשליש וכו' :

ד"י ע"א פ"ח והוא דלא משך (א) הא דלא משני עיני גטרין מצוה לקיים דבריה המת אלא היבא דבא ממון ליד שלישי כדמוכח בסוף פרק וההיא דלקמן בהשולח פלוני שפחהו וכו' אמרינן טעמא משום מצוה לקיים וכו' והתם כבא ליד שלישי דמיא כדאמרינן בקידושין גבי גר שמת בין קטנים ובין גדולים קנו עצמן בני חורין וגם זאת זוכה בעצמו והוי בשליש וכו' :

ד"י ע"א פ"ח והוא דלא משך (א) הא דלא משני עיני גטרין מצוה לקיים דבריה המת אלא היבא דבא ממון ליד שלישי כדמוכח בסוף פרק וההיא דלקמן בהשולח פלוני שפחהו וכו' אמרינן טעמא משום מצוה לקיים וכו' והתם כבא ליד שלישי דמיא כדאמרינן בקידושין גבי גר שמת בין קטנים ובין גדולים קנו עצמן בני חורין וגם זאת זוכה בעצמו והוי בשליש וכו' :

ד"י ע"א פ"ח והוא דלא משך (א) הא דלא משני עיני גטרין מצוה לקיים דבריה המת אלא היבא דבא ממון ליד שלישי כדמוכח בסוף פרק וההיא דלקמן בהשולח פלוני שפחהו וכו' אמרינן טעמא משום מצוה לקיים וכו' והתם כבא ליד שלישי דמיא כדאמרינן בקידושין גבי גר שמת בין קטנים ובין גדולים קנו עצמן בני חורין וגם זאת זוכה בעצמו והוי בשליש וכו' :

ד"י ע"א פ"ח והוא דלא משך (א) הא דלא משני עיני גטרין מצוה לקיים דבריה המת אלא היבא דבא ממון ליד שלישי כדמוכח בסוף פרק וההיא דלקמן בהשולח פלוני שפחהו וכו' אמרינן טעמא משום מצוה לקיים וכו' והתם כבא ליד שלישי דמיא כדאמרינן בקידושין גבי גר שמת בין קטנים ובין גדולים קנו עצמן בני חורין וגם זאת זוכה בעצמו והוי בשליש וכו' :

פ"ח והוא דלא משך (א) הא דלא משני עיני גטרין מצוה לקיים דבריה המת אלא היבא דבא ממון ליד שלישי כדמוכח בסוף פרק וההיא דלקמן בהשולח פלוני שפחהו וכו' אמרינן טעמא משום מצוה לקיים וכו' והתם כבא ליד שלישי דמיא כדאמרינן בקידושין גבי גר שמת בין קטנים ובין גדולים קנו עצמן בני חורין וגם זאת זוכה בעצמו והוי בשליש וכו' :

פ"ח והוא דלא משך (א) הא דלא משני עיני גטרין מצוה לקיים דבריה המת אלא היבא דבא ממון ליד שלישי כדמוכח בסוף פרק וההיא דלקמן בהשולח פלוני שפחהו וכו' אמרינן טעמא משום מצוה לקיים וכו' והתם כבא ליד שלישי דמיא כדאמרינן בקידושין גבי גר שמת בין קטנים ובין גדולים קנו עצמן בני חורין וגם זאת זוכה בעצמו והוי בשליש וכו' :

יב

יב

מופל על הישראל להפריש ח"מ בשביל הלוי - וחי קשיא אי"כ גם נצי טור מעשר-למ
חלוקי הספרים הישראל כיון דללו מלוה דינא הוא י"ל כיון שהספר סמוס מידה
משמע שדקדק בהו ושכל הסר שייך להלוי ומסתמא ספרים ח"מ דחל"ק יחבר להלוי
הספר ולמה ה' לו להסיר לבנו ש"ס לו טור אלף וודאי ספרים תשל"כ כשלאומד
סממא פשיטא דלא ספרים כיון דלוי מוטל
עליו ולא שייך ע"ז לומר חזקה על חזר
וכו' אבל להיך על כלי קשיא ל' לרבינו
הא עליו מוטל ונימא חזקה על חזרו ומתוך
דכחא אחרת חזקה' שלא ה' בידו מעולם
ואם ה' טוג כחזר כבר הו' לוקחה לביטו
ועוד מתוך כיון שזה כעס מעיד שהמסר
הו' בידו אין רחי' כלל שלוי ידע מזה
כמ"ל לפדס הסוגיא לרבינו :

צד (א) דלחמר דבי אף הוא נותן
דמי עמלו וכו' כל העניין הוא לקמן
דף נ"ב - והב"ב דליה הילכח כרבי הכא
משום פרי' ורבי' שאני כיון שהאף חיו
עבד ותיוו ב"ח כן כבד הכר"ב בחיוביו
אבל קסם לי דהא מאי דכרין ההם הוא
דווקא להקנה היתומים עבן בנריכין
המטות לטובל ספר"ב"י גם והגא כיון
פסוה לו שטר על חיו דמיו וחיו טוקן
מומן חין זה להקנה היתומים וע"ק לי
דהא ספר"ב"י גם דלוי האפטרופוס יכול
להוציא לחירות משום דלוי גופן קניו לו
רק למוכר כפי משום דתמינה יש לו כח
מזד קבלה הספק ח"כ כשלאן זה להקנת
היתומים הילך ביטולת האפטרופוס למוכר
וצדור חלו' דלכן כהז רב"י דהוי קובא
ולא מדינא מטעמים חלו' אבל
רבינו לא ס"ל כביעת רב"י כזה וס"ל
דמדון מורה יכול האפטרופוס גם להסירו
וכן כהזו הומו' לט"ל דף ל"ח : בד"ה אין
הגיזרין ח"ל ונראה דהיינו פעמא דחכור
דך ביחוד דכרבי דקא מזלו' בנכסי
יתומים וכו' עיי"ג אבל ה' לא"ה מדינא
כדי וכו' דכלן נעשה ע"פ הקנה חממים
חין כלן חספ זה נמלא דלטיקס ספר
כהזו רבינו והמוס' דהוי דינא חלו' ח"כ
להא דרבי לא נריכט רק דכל מה שנוכל
לעשות להקנת התינוק עדיפא עפי וח"כ לא
לריכטא להא שכחנו בשס דסב"ח ז"ל וזה
הוא שכתבו הסוס' ואפילו ב"ח קירקושי זוי
וכו' ור"ל דהא ביטולתו להסירו ח"כ בלא
כסף דלא כדמשמע לכוונה מדברייהם ז"ל
עיי"ג ח"כ מלבן רבינו לא משמע ק
דו"ק : ויחבר כ"ל לביטול רבינו נותנים לו
כל הספק שיווי הלוי של עבד ולפ"ז ח"ג
הכל ח"כ ע"ז מוכרחים לרבינו דח"כ לנהו
עבו כ"כ דלא כהילכתא ה' להס' למסר
לאחרים והלחרים יסתדו דהוי כדכין וכמו
במקדס על פירש"י ורש"ס ח"כ לומר
דהלחרים לא יכלו ליתן חספן כיון
דמוכרחים להסירו הא ליתא דחוק סוף ח"כ
מוכרחים להביג כסף להעבד וח"כ יתנו
אוהם הספק לאחרים ח"כ חס נמ' דהיקרקוס
זוי הוא דכר מוטע ועל הספק יחזבו לו
סבר ח"כ קושי' זו ולפ"ז ודאי מוכרחים
ח"כ למס' שכתבו דלולי לטיקס וכן מבורר
מדברי סב"א"ס דהיקרקוס הוא דכר מוטע
ועל הסכר יחזבו לו שטר עיי"ג :

(ב) ומיהו שלא ימלאנו בשוק דפרישית
ולא דמי כסף לכן ועין ל"ג דמל"ך שטר
וכו' כמ"ל ועיי"ג בקידושין ;
דלחמר

סקרובים דמוכח דלכבוד חתמי וכו' חלף
א' בס"ד ועין בנ"ך גם והנה ניכר לומר
ס"ל דהיכל דחמס לפניו הקרוב דביבא
פסול כה"ג ודלכבא חס חל"כ לחילוי חמס
ועין כמ"ל ח"כ ס' ק"ך וכח"מ ס' מ"ס
ולין לוי להלך דכז : (ה) דלחמין
משום הנ"י חתמי סך קרובים וכו' כמ"ל ;
(ו) ומכוס דליכרתי כ"י עפי בלעברנו להסדורי
אעדים כבידים כמ"ל ור"ל דלן לא הכסיו
זו יותר מעד אחד פסול דכל כוונת חממס
בכז מקובל דליכרתי כ"י טוגא דלחמין ר"פ
גם פסול משום כהזים קדשים עיי"ג :
צג (א) ודי נחשו חמרים למכוס שלא
מן המוקף נפקא לן בהזמנה
ותעבר מדכ"ח ובהיותה מצי' מן המחזיר
אבל מוקף תרומת מעשר מדרבנן הוא
דלחכור דכח"ס כטורים (פ"ג מ"ה) חמין
דיכילתא בלא מן המוקף ויחל דפריך וכו'
נחשו וכו' כמ"ל ב"לוי דכריו דבהיותה מעבר
כח"ז חתמי ור"ל לית להו חזרה ומעבר דכרין
סדרתה מחזוכר ור"ל מוקף חל בהיותה
מעבר טמיה לא כערין מוקף כמו שבב"ב
החוס' כהז הירושלמי עיי"ג ולכן מפדס
רבינו דמדרבנן חכור עכ"פ ח"כ בהיותה
מעבר וזה דפריך בס"ג וכו' נחשו וכו'
ובחי דלן כבידים הוא מדלוחייתא :
(ב) משום ה' לא פריך כדי להחמיר עליו
וכו' כמ"ל : (ג) והנורסים גם תרומת
מעבר טעו וכו' ביולר דכרו דים טורסים
בהמפקד דף ל"ח : תרומת מעשר משום
דקבא להס' דלוי חיישינן מאה עשין התפיד
תרומת על מקס חלף ח"כ לא נפקא
חמרים לחרוס כלל מן המוקף לן גרסי
התרומת מעבר דכז מורה להרוס כלל מן
המוקף וכחזן חמ' ביורים ונראה שזו היא
גיכס' החוס' כמלחין עיי"ג לזה מקס'
רבינו דלחמ' לא הושו' כזה דהא מדרבנן
ע"כ"פ חכור ודלחמין הכל וליכ' לחמיר
דכלן ברסין תרומת מעשר דהא כן לוי
קחני וכן לוי לא שייך לתרומת חלו' ודאי
דכפקין חזרו להספ' כל דהו וח"כ
גרסינן ספיר תרומת מעשר ועוד מקס'
ח"כס"א זו דח"כ הו' לו להספ' לטות גם
המפקד מעבר כיון דהחפס הוא רק משום
התרומת מעבר ותרומת מעבר חלו' חלף
מתעבר עבד וכד פריך לחרוס כדכרי רבינו
ועוד המפקד מעבר סוף ל' לחינאי כהז
דהמפקד חלו' תרומת מעבר רק ממעבר
נבדה כמ"ל ולהחמ"ס כמ"ל מה' תרומת
ה' ח' מינה חתמי כזה דלחמין חממים
כיידין לומר ח"כ בהיותה מעבר להלח"ק'
בהיותה ח' חלוק כן לוי ליהיכל דהלוי
פריך להרוס מן המוקף חלף יחלף חמרים
תרומת מעבר ח"כ מן המוקף עיי"ג כמ"ל
(ד) כיון דלא קיי' וכו' הוא דיטר כפי
וכיך לחוקמתא דכר ח"כ כן יכחל חלמ'
לוי וכו' וקס' ל' לרבינו מעבר לח"כ
למה חוספן לח"מ כזו ח' חוקה על ח"כ
וכו' ויחל' כזודאי חלו' חלו' חס חס
ח"מ והנה כמ"ל מקסה על הישראל ליתא
חוקה וחין כזומק כיון בלא חכור סמוס
מידה חלף לא ידע כמה י' והזומק מבורר
מגד קובים סמוס' דהא ניטלה מלומד
ואל' ככזו ל"ק ל' קובים כמ"ל דהא חלו'

ברישא הקרובים בפנים אלא. מעמא (ה). דאמרינן תקיים
העדות בשאר בנט פשוט היינו הוכח דלא ראינו תחמין
ברישא קודם הכשרים דנעשו כמו שנתקרו עדותן כבר
דאמרינן למילואו חלוק של שטר אחי ולא לאסורדי אתי
קרובים ואם הם באמצע כמו כן כשר דאמרינן משום תנאי
חתמי הדי קרובים ולא משום סהדותי' ושטר פשוט היתה
ואפילו שנים ושלושה קרובים למילואו או לתנאי אבל במקושר
לא התירו אלא עד אחד כדאמר ר' יוחנן בשילהי הורק לא
הבשירו בו אלא חר פסול בלב' (ו) ומשום למרותו בו טפי
שצטרבו לאהודי אעדים כשרים :

צג פרק כל הנט ר' לא ע"ב
עיי' יבדלו חלמ'
לוי מעבר י'
לך בידו
בתרומה ומעשר והתרומת ממנו מן המחזוכר
אבל מוקף בתרומת ומעשר מדרבנן הוא
דאסור במסכת ביבורים אמרינן דניטל' שלא מן המוקף והב'
דקפריך וכו' נחשו מדרבנן הוא דקפריך והא דאמרינן
בהמפקד חיישינן שמא עשין בעל הבית תרומה לא פריך
וכי נחשו אע"ג דמאורייתא אסור כדנפקא לן התם מעמא
אזרינא איכא דאזמירו רבנן על הנפקד וביקשו כל צד חמוד
שלא לינע בפקדון (ב) משום הכי לא פריך להחמיר עליו
שלא ינע וחזן איתרמי ומפריש אנב דוחקא שלא מן
המוקף כנון בערב שבתות וי"ג יתרבה ענינים (ג) והנורסים
שם תרומת מעשר טעו דקשיא ח"ך דתרומת מעשר היא דהא
בן לוי קאמר ואפילו ח' פריך ועוד המפקד המעשר הוא
למינתי במשנת המפקד שאני תרומת מעשר ממעשר לבדה
(ד) כיון דלא קיי' לא מיתקין ל' והא דאמרינן חוקה על החבר
וכו' ח"כ איתרע חוקה שלא היתה ביד לוי מעולם ועוד שזה
מעיד שמעשר היה בידו שוב לא תיקנו הלוי' וישראל אינו
מחייב להפריש תרומת מעשר בשביל הלוי' :

צד פ' השולח ר' מ' ע"א ע"ב
עבדא דבי ח'י
שלחה קמי' ררב הונא
וכו' שלח להו כאש עשה בן יעשי' לו גמדי' ישוב ר"א פיר'
רבתינו קנס הו' ושלח כהנין עשה ויעות הוא בידם וכל
היב' דאמרינן כאשר עשה בן יעשה לו דינא הוא כדאמר
בבבא מציעא ההוא גברא דובן חמודו לא הו' ל' וכו'
משקא כאשר עשה בן יעשה לו והתם דינא הוא אבל היב'
דאיתמר הוא עשה שלא כחונן החס וודאי קנס הוא כדאמרינן
ביבמית בתהיא דאיקדש בנרש ואתא חבד' וכו' ומסקנא
הוא עשה שלא כחונן וכו' והרבה יש בתלמוד ועוד תשובה
לדברי רבתי דאמרי קנס הוא גבי ההוא עבדה ומ"ט קניסין
ליה והא אמרינן בניוקן מוכרין עבדים ולוקחין שדות ושוב
אמרינן מוכרין אותן לאחרים ואחרים מיציאין אותן לחירות
ובל זמן דאיכא דינא קנסא למה ל' אלא פירש הכי הוא
נתחבם עליו להקנותי לקמן כהלכה גם אנו נתחבם עליו בדין
תורה להפקיעו ואין קום לן בניוקא דמקרב דעתו לגבי זוי
ומצמת חימוד ממון לא יחוש למה שאמר אביו שלא להרצות
בשחרורו של עבד ומקמינן ליה אפטרופא ולא אביו דאין
מודידין קרוב לנכסי קמן וכ"ש הוא שהאב לא ה' שתדעה
לאפטרופא זו ומקריש ל' האפטרופא הווי' של עבד וכו'
(א) כדקאמר ר' אף הוא נותן דמי עצמו ויוצא אף משל

אפטרופא ובלא קירקוש זוי נמי הוי מצי למעבר אלא היא דומי' כחוכא וטלולי ואם ה' הקמן עומד וצווה אל תמכרו את
עבדי שרתי אביו למרו לסרב מסתמא לפיכך מקדקשין לפניו המעות כד' שיתרצה ולא יצווה עוד וברוב מקומות אנו היששין
ללוות שפתים גבי עבדים כדאמרינן בפ"ק דקידושין ובהאי פירקא ר' מב נמי מייתי לה נראה דברי רבי טרפון בשן ועין ודברי ר'
עקיבא בשאר איברים ומדרש חממים הוא וקשיא ליה וכי מדרש חממים הוא קל משן ועין בתמי' שבשן ועין אין צריך גם שחרור
ונראה ל' דבשאר דברים הצריכו גם שחרור שלא ימצאנה רבו ויאמר לו בשוק עבדי אתה כדאמרינן בהאי פירקא ועשה
עבדו אפותיקי ושחררו כופין אותו ועושה לו גם שחרור והכי נמי לא שנא אבל בשן ועין ליכא למיחש דויל קרי ביה רב הוא
ומשום דאוקמי אפטרופא בע"כ של אב הוצרך מדרבנן לניטא דחירותא דהא כי עבדה דנותן דמי עצמו ויוצא ומוכח
בקידושין פ"ק דכסף או שטר נומרין וכו' וכסף בלא שטר בלא כסף (ב) ומשום שלא ימצאנה בשוק כדפרישית אבד
שטר ולא דמי כסף לשן ועין ר' שמעון דמצריך שטר דהתם כתיב קרא לתפשי ישלחנו כדדריש בפ"ק דקידושין ;
השולח

צה (א) כדאמר רבא הקדש וכו' זה הסומן משובש מאל ובקושי לעמוד על אמינהו והנה כהאי מיתרא דרבא כהני האוס' בכמה מקומות דרבינו הקדש על פיהם כש"ק רק בשום מקום לא הביאו פיהם רבינו והחייקו רבותינו בעלי האוס' בשיטה רש"י דהא הקדש מפקיע מידי שיטתו אין זה רק בקדושת הגוף דמזבח וכן כוכריו הרח"ט והר"ן בדרים פ"ז ע"ש וכן הוא דעת הרמב"ם בהגהות פ"ז מה ערכין הל' י"ד ע"ש ועיקר יסוד של רש"י והמשמעות אחריו מהא דערבין דף כ"ג : דהני המקדשים נכסו והיו עליו כהונה אשה וכו' וכו'

צה פ' השולח (א) כדאמר רבא הקדש וחמץ ושייתו' מפקיעין מידי שיטתו

מוסיף עוד דינר ופודהו וכו' ואמרין בגמ' שם דנעמא שלא יאמרו להקדש' יואל בלא פדיון משמע להדיא דמדין מוכר לא הל הקדש כלל ולזה הזכירו דמיתרא דרבא אינה רק בקדושת הגוף בלבד היינו קדושת מוצה ועיין בהוס' כהן ובב"ק דף ט' : מה במקשה רבינו על פיהם' ומתוך החיבור הזה נראה דקדושות רבות ה' לו על שיהיה זו ומפני פשוטותם לא הזכירם כלל והגלע"ד דעיקר קדושתו הוא מבוחר בכמה מקומות דהקדש אינו תלוי רק מי שהוא זכרובו יכול להקדים כדמוכה ממיתרא דר' יוחנן בכמה מקומות גזל ולא נתייאשו . בעלים שיהיה אינם יכולים להקדים וכו' דדבר שזרשוהו יכול להקדים ולא מה שאינו זכרובו וכן מוכח במס' בב"ב דף פ"ח . כהאי גברא דתימי קרא עיי"ש משום דנבי הקדש נתיב כי יקדים אה זכור עניין דליתו זרשוהי' כי בתי' ולא כל המעטלים אפי"ן דיש עליהם שיטתו מצ"ה נכון שעשאו הפותיק או שיעבד לו מעטלי' אפי"ן מ"מ עדיין זכרובו של לזה הם דמחוסרי גזביינא וליהם של פקדון ללא יעכבו מה שאין זידם דהא אין עליהם אלא שיטתו זבולא ועדיין מחוסרי גזביינא אפי"ן עדיין זכרובו של לזה הם ולמה לא יכול להקדים דהא הוי דומיא דזיתו ועוד דאמרין בעירכין ב"א : הקדש משכיר הדר בו ועלה סכר להקדש והגמ' פריך שם היכי דייר ב' הא במעילה קאי עיי"ש אלמא דאפי"ן בקרקע והסכר מוחזק בה עיי"ן הילי הקדש' דמכיר ולא מי מעכב דמחזק דמכיר מלהו עלי' . הקדש הן אמה דהאוס' שם ב"ד ה"ק ובכחונות כ"ט : ד"ה גדה הקבו ע"ז מסוביא דהרובות שם דאמרין גדה זו במשכנתא לך לכחאפדנה תיקדוהו וכו' ומשמע דכפעה כהיא ממושנת לא חייל ההקדש ולכן חירלו דמיידי ביחר על דמי השכירות ועוד חירויים עיי"ש אבל לרבינו פשטא דסוגיא לא נהירא לי' לפרש כן וכן מבוחר להדיא מדברי הרמב"ם פ"ז מה' ערכין הל' ל' שכתב המשכיר ביה לחזירו וחוור והקדשה פקע השכירות עיי"ש וכן הוא דעת רבינו דשיטתו לא מעכבו ההקדש וקושי' האוס' מתשכנתא גלע"ד ללא דמי בשנדקק עוד דהא רבינו בקרקע מודה דלא חייל ההקדש כמבוחר בסופן זה ובעמא משום דלא מיחכרו גזביינא ולא"כ בשכירות למה הל הקדשה' דמשכיר אבל האמת דלא דמי להדי' דמגלות במשעבד הקרקע למעלה והקרקע אינה מחוכרת גזביינא הא וודאי דהש"כ ככירו דמלוה ולא יכול הלוה להקדישה ולכן נבי משכנתא לא יכול להקדישה קודם הפד'י' משא"כ בשכירות דאין לו זכות בגוף הקרקע רק ששכרה לזמן קצוב והגוף שייך להמשכיר ואין להשכיר רק שיטתו וודאי דההקדש של משכיר פקע שיטתו דמכיר ואפי"ן כ"כ במעטלי' שם להמלוה שיטתו עליהם דמחסי' גזביינא שאל עליהם ההקדש של הלוה ולכן סובר רבינו דהא דאמר רבא הקדש מפקיע מידי שיטתו אבל מלי קאמר נבד מתקדשות דכיון דלא מיחכרו גזביינא עומדים זכרובו המלוה ולא מקרי ביהו לזה וכו' וזה ח"ש מנהה דערבין דמוסיף עוד דינר דכס בקרקעות מיירי והנה לפ"ז נריכים אנו לחלק בין מוכר להקדש דהא במעטלי' הם שיעבדו ומכר הלוה מוליא מדין כדאמר רבא גופה בב"ק דף מ"א : עשה עבדו אפוטיקי ומכר בע"ה מוליא מידי הלקוהו ועשה סורו אפוטיקי ומכר דאין בע"ה וזכה הם משום פסידא דלקוהו משום דלית לי' קלא אבל דמינא נריך להווי' גזרין לחלק בין מוכר להקדש : ונ"ל דנעמא רבא אינה כתיילא דמכיר אין ארכ יכול למכור הפז אפי"ן הוא גולו שלו וזה ח"ש לפנים אבל מקדים ביכולתו להקדים דבר שזכרובו אף שאין כל הדבר שלו רק במקומו של והוא זכרובו ונ"ל נעמא מוכר דכח הקדש מהפשת זבול' הא למה זה דומה למקדים אכר שהנשמה הלו' זו דפשתה קדושה זבולה כמבוחר בכמה מקומות ופסקה הרמב"ם בפ"ו מה' ע"ה"ק הל' ז' ופי"ג דלא אמרין זה רק בקדושת הגוף דמזבח ולא בקדושת דמים דאמרין בפ"ק דערבין דף ה' : לא קשיא הא בקדושת הגוף וכו' עיי"ש לך דע דעל זה קשה לי מהא דערבין בפ"ק דקדושין דף ז' : ופיכבו קידושי זבולה וכו' גבי המקדש אשה להוי' עיי"ש ומאן פריך הא לא אמרין זה רק בקדושה מוצה והנה האוס' שם הקבו ונ"ל תימא דברים המורה יני' וכו' מקרא דכל חבר יתן ממנו ל' וגבי אשה לא כתיב קרא ותינו דלכן כתב רש"י דקדושין הוא לזמן הקדש דלכר לה אפי"ן כהקדש עכ"ל וטובה קשה לי מהא דערבין דאכר אשה סוי קדושת הגוף דמזבח התמחה' ואין לומר דנפש אדם הוי קדושה הגוף למזבח דהא שם ערבינן בעי רבא הקדשים דמי רבא למזבח מהו עיי"ש אלמא דקדושת גוף אדם לא דמי לקדושת מוצה וע"כ לי על הא דערבין מהא דגרסינן בתמורה דף א' : בעי רבא הקדשים אכר למיני' מהו וכו' מי אמר כיון דנחתא לי' קדושת דמים נהה' לי' נמי קדושת הגוף ומתקדשי' לחד אכר אקדשי' לכולה או דילמא חד מינו אמרין הרי מינו לא אמרין עיי"ש אלמא דהד מינו אמרין אפי"ן בקדושת דמים דהא עד כאן לא מיבעי ליה רק משום הרי מינו אבל גדה מינו אמרין מתקדשי' לחד אכר אקדשי' לכולה אכן אפשר לומר משום דכשתן אמרין המינו דנחתא לה קדושת דמים נהה' לה נמי קדושת הגוף תהילה ולכן שפיר אמרין המינו שמי' משום דהדר הוי לה קדושת הגוף רק מרש"י לא משמע כן דרש"י פה' שם תהילה נמינו הבטי עיי"ש היכי' לך דאפשר לומר דלא דייקת רש"י ז"ל בזה וכן משמע בערבינן שם אבל מההיא דקדושין קשה . ונלפ"ד דעיקרא דמיתלא הכי הוא דכיון דגילתה בתורה דבקדושת הגוף פשתה קידושי זבולה מזה יא' להגמ' דדומיא דכעין זה אמרין ונעמא דקרא פרושין משום דהי אפשר להקריבו על המזבח הוי בכמה לכן פשתה קידושי זבולה ונ"ל ח"ש לימר דלא יקריבנה כלל כיון דלהדיא הקדשים זה למזבח ולא פליגי נהוי' בהמורה שם הל' א' צעין אכר שהנשמה הלו' זו אבל בקדושת דמים דאין הוי מוכנה לחזירו דיוכל להיות חזיר קודם והוי' הול לא אמרין

דפשתה קידושי זבולה דלמה יפשוט הקדושה כיון דאין לווד' בזה ולכן בקדושין דאשט לחי' לא הוי לכן בהכרח לומר דהתפשט קידושי זבולה ולכן פריך שם ולא מירך רק משום דהלי' דעתה אחרת וכו' אפי"ן דברי האוס' שם ולכן כהאי סוגיא דהמורה ח"ש ג"כ כיון דגזירה הכהוב הוא דהמקדים זכר למיני' היקדושת קדושת הגוף דאמרין שם ח"ש בהכרח מתקדש קדושת הגוף וכיון דכן פשתה לה קידושי זבולה וכיון שזכרנו דמקרא זה ילפין לכל עניני' הקדש לכן ח"ש אומר ג"כ דהקדשם כל כסוף זכרובו ור"ל שהעיקר שלו וגם אלו הוא יכול להקדיש חצי' דם לאחר חיזה שיטתו כיון בזה שש' להמלוה על מעטלי' . אפוטיקי והמעטלי' הם זכרובו של לזה דעיקר המעטלי' שלו דיכול לכלק להמלוה בזוי וגם זכרובו הם ומחוכרי גזביינא עדיין יכול הלוה להקדישם וכיון דאקדשה פשתה ההקדש זבולה ללא יכול המלוה להויאש ולא שייך לומר חיזה הכרח הוא שהיפוטו זבולה ההקדשה כיון דעיקר הדבר זבולה שלו אין דבר זכרובו שיעכב ע"י ההקדשה שלא התפשט וזהו במקומות שאמרו חכמים דאלמא לשיטתו' דזכו מתקדש חכמים ולא מדינא וכו' ח"ש מיתרא דר' זבול' ולא נתייאשו בעלים דשניהם אינם יכולים להקדים מקרא דאפי"ן כי יקדים אה ביהו קודם ולכאורא קשה דנשלמה הא דאין הפעלים יכולים להקדישו . נריך על זה קרא אבל אהא דאין הגזלן יכול להקדישו למה לן קרא ע"ז מחייבי תימי נאמר סיכוי שייך בהקדש אחריו דקודם יואו הוא וזה אין לומר דנאמת הוא כן דעיקר קרא לא אהי' רק לאתמעין דאין בעלים יכולים להקדישו הא לא ליאש דנפ"ב דקדושין דף ג"ב : גבי קדושה זבול' מוכה דבס ע"ז נריך קרא עיי"ש ללא וודאי משום דהקדש עדיפא ממכר כאשר זכרנו לזה התי' אומר כיון דהגזלן עשה הוא ההפך זכרובו ויב לו עכ"פ אינה שייכות בה כמה שהחפץ ה"י יכול להקדיש והיפוטו קדושי' זבול' לזה אפי"ן קרא להורוה לנו כיון דלא נתייאשו בעלים אין להגזלן עדיין שום בייטות שהחפץ ועוד אמינא דמהא גופה יב כיוע לדבריו דכיון דר"י דייק לה מקרא דבכ"ג לא יוכל להקדים משום דעיקר הדבר אינו שלו ממילא מוכח דכל דעיקר הדבר שלו אפי"ן דיש גם לאחר חיזה הפיכה בזה יכול להקדישו דאפי"ן לאתמעין זכרובו ודק בקרקע ללא מחוכרי גזביינא אין יכול להקדישו לדעת רבינו ולדעת הרמב"ם ז"ל כהפך נבחר ח"ש גם בקרקע יכול להקדישו ורחימי' במל"מ פ"ח מה' מלוה ולזה הל' ו' הביא דברי בעה"ז : ככה דההיא מיתרא דרבא נהקשו בו האשבוים ג' קושיות האתה מהאי דערבין והבטי' מהא דאמרין שבושט דף מ"ב : אבל נבטעין לקמן ולקדוש' ומפרש בגמ' מאי להקדש להפטר מוכרי הקדש מעטלי' ממהאי דאמרין כוף זבולה ח"ש שהקדים כל נכסיו ואמר מנה לפלוני צדי' נאמן חוקק אין אדם עובה . קהויא על ההקדש אלמא דלא מהי ההקדש לאפוטיקי שיטתו עיי"ש דמכר זה הסביטו לביעה רש"י ז"ל והנה ז' קושיות הראשונות מהורלות דבריו רבינו דקרקע שלמי דאין מחוכר גזביינא ומהא דב"ב ג"כ ל"ק דמלן לימא לן דמלוה מיירי דילמא בפקדון מיירי שאמר מנה לפלוני צדי' ל"ל בהפקד' אנו אפי"ן דמהרמב"ם פ"ז מה' ערכין הל' י"א משמע דבזהו מיידי אף להרמב"ם שיטה אחרת זכ"ו ועוד יש ליישב דההם אומר בלא היה בוונתו כלל להקדים החוב המביע וזהו לזמן נאמן אבל אם הקדים החוב וודאי דקדוה והנה בעע"ה' אדרבא מקשה לפיכך דהס מיתרא דרבא מיירי רק בקדושת הגוף מאי קמ"ל עיי"ש במל"מ וההוס' דף ק"ג : כהני דב"ה מוכר ח"ש ונ"ל ופסק זיד מורי' ח"ש הלוה אין לו כ"א מעטלי' וכו' והקדושו הלוה ח"ש יכול ההקדש ח"ש לא הודאי ח"ש מכרו המכר מסור וכו' לפי שאין שיטתו המלוה על המעטלי' וכו' פדיון אלו' אלא משום דכל יכבי בין מקרקע בין מעטלי'ן וקאמר דלא יכול ההקדש ח"ש פדיון אלו' אלא משום דר"א עכ"ל והמוריס הדברים דמגרעי כח הקדש מנה הדיוט אבל לדברי רבינו הוי היפך מזה דאפי"ן בע"ה אפוטיקי דב"ה זכרובו גבי עבד לא מקרא השיטתו אבל הקדש מפקיע השיטתו וזבול' ח"ש חמיר כח הקדש מכה הדיוט ודע כי נחתא דבר פוז לרבינו ח"ש רבינו הגדול הרמב"ם ז"ל בפ"ו מה' ערכין הל' י"ד שכתב מפורש דהקדש מפקיע כח השיטתו עיי"ש ולביטוהו אף בקרקעות מפקיע השיטתו ונעמא ברירא לי' משמע שכתבו דהקדש הוי רק מי שיעקר הדבר שלו ורבינו ס"ל דכיון דקרקע אינה מחוכרת גזביינא מוקרי כאלו הוא סולו זכרובו של מלוה והנה אף שזכרנו זה אין לי עסק בדברי הרמב"ם ז"ל אגס מפני שזכרנו יחיד דבדר זה נגד כל הראשונים ואין לו הכר רק הרמב"ם לכן אף שזכה הפרש מחולקים עכ"ל אבאר בס"ד דבריו מה שנהקשה בדבריו סמני' משנה פ"ה מס' מו"ל והגרעי דלא להרמב"ם וגם סג"ו : מה' ערכין ללא לאלא למא' הפחה לדברים ואני חתהלה להניו לרגל המלאכה אכר לפנינו ובשאר האור-עמדהי על גוונת רבינו הגדול ז"ל ונ"ל בפ"ו מה' ערכין הל' י"ד המקדים כל נכסו והיו עליו כהונה אשה וכו' אין האשה וכו' שההקדש מפקיע השיטתו בקדש אבל כשימכור ההקדש וכו' יב לבע"ה ולאשה לנכות מן הפודה וכו' הא ח"ש דההם לשי' נקדשו לקוחות שנהבנה לראבון דו"ד אין לי עמך יאבכר לשי' כהיא טורפת מן השבי וכינד פדיון וכו' ומכעין וכו' ואומרים כמה אדם רואה ליתן זבולה ע"מ ליתן לאשה כהונתה וכו' ואחד שפדיון אותה ולקח הלוכה אפי"ן דדינר כדי שלא יאמרו הקדש יואל בלא פדיון עכ"ל ודבריו מרפסין ליגרה דסוחר ח"ש מריבא לכיפא דמקודם אמר שהקדש מפקיע מידי שיטתו וח"כ קאמר כדי שלא יאמרו הקדשי' יואל בלא פדיון משמע דמדינא לא חייל ההקדש אלא כדי שלא יאמרו נוןן דדינר ומה בגי' מר"ן סכ"ט לומר דמ"ש מפקיע מידי שיטתו אינו הפקשה נמורה פבר הרגיש מר"ן ענינו דא"א לומר כן כמבוחר בדבריו בפ"ה מה' מלוה ולזה עיי"ש גם מר"ן לא ראה עדיין פ"י המבטח להרמב"ם דכס צעירותין ככז להדיא הטעם משום דרבא דהקדש חתק ושייתור מפקיעין מידי שיטתו ותיבון הראשון של מר"ן הוואה יראה כמה מהזוחק דבריו עד שהמני' משנה הודה שדברי הרמב"ם כנאן המוריס דברי הרמב"ם מ'ו'סדים וכן כתב מר"ן הבי' שבושט ב' קי"ו עיי"ש ולעיל' נראה דהרמב"ם מפרש למשנה ונמ' דערבין זבול' אהה מפה שפירש"י ועיקר דמיתלא כן הוא דלשולט ההקדש מפקיע מידי שיטתו אף מפני שהוא חכמים על צע"ה והאשט

והאשה דל אחד יפקיע חצו ולחצוהו בלחון זה ואף אם לא יחוש לזה עכ"ל
 טלחו רכוחיו מקום להטות הכסף בלחון זה דהנה הנהגה שארץ ידית הקדש שזה
 מנה שחיללו על ש"ם מחלל והנה חף דלחן זה רק דיעבד חמס בלחון כיון דמן סתרה
 יטל לעשות ק חשו רבנן על הכע"ח והאשה והאזינו לפניה ככלל למחילה בלחון זה
 והנה בפשוט יש ביטול שבע"ח והאשה

למורה פמחים דמס סיד לר"ע שיעבד
 כיון דס"ל דחפסי נינהו ודלחן דכלל ר' אבוס לא קדים וכבר עמד על דבריהם
 סיד לאחי דאמרינן לקמן בשם מסד
 וזה חלו אלא לר' ישמעאל דס"ל בע"ח
 הוא ולדיד' ודלחן דמזכה ק דלחן אלא
 שיעבד חק זהו לדעת החוס' שכתב ק
 בשם לר"ע חינו מזכר לרביא ובע"כ חלי
 כר"י אכל דמכ"ס שפסק להאי דינא
 בפ"ח מה' זקני פתון ה' ו' מוכח להדיא
 דזה חלו חפילו כר"ע כמ"ס המ"מ להלח"מ
 עיי"ש ולר"ע ודלחן דלחן קדוש חס לא
 דר' אבוס ונתייש וזוהי מסולק קושיה
 החוס' בשם שהקפו על רבינו עיי"ש והא
 דהנר"ך רבינו שם לחירון אחר דלמטה
 ופי' עיי"ש היינו חף חס לאחד דזכו לר"י
 חלל גם בל"ז ח"ס וגם זה חין להקשות
 דעל"ס מוכח משם דהא דלחן ר' אבוס
 שלא יאמרו ופי' היינו דע"כ מן החוס'ם
 לא תל ההקדש דמה עקר דכאמה עיקר
 דמימרא דר' אבוס הוא בשליה ערכין
 והחס ודלחן דק הוא ודלחן כניסתה ספרים
 שלנו בשם חז"י ועיי"ש בדברי הגאון ר"ב
 בגיליון ורז"א כדורס דהא בל"ז שני המקומות
 אומר הש"ס זכור דר' אבוס הרי להדיא
 דר"א לא אחר דכרו בל"ז המקומות
 ויותר מאלו המקומות לא נמלא כימרא
 דל"י רק בסוף ערכין ובע"כ עיקר דכרו
 בשם הוא והחס ודלחן דהוי כפשוט' אכל
 בל"ז המקומות שאומר הש"ס משום דר"א
 יתפרס כל דה לפי הענין: (ב) הילך
 כשפירשו רבו הראשון ופי' בל"ז:

שיעבוד (ב) הלכך כשיתירו רבו הראשון הפקיעו

מירי שיעבוד רבו שני ופי' דרב' הבי איתא הקדש כגון

שהקדיש מטלטלין בהמ' ועבדים וכל דבר לבר מקרקעו

(ג) הקדוש הגוף חייל עלייהו (ד) כי האי איצטלא דפרוסה

אמיתנא ועלה מעשה דרבא ביבמות בפרק אלמנ' וכי האי

דהתילין וכי האי דהקונמת בשילהי נדרים בפרק אע"פי וכי

האי דפ' התובל כולא לאו קדשי מזבח נינהו אלא קדושת

הגוף דשאר דברים מלבד קדשי מזבח (ה) מה שפי' הקונטרס

דבשאר קדשי מזבח מיירי ליתא ואי' בה עליה כמה פריבא

אלא בכורו מילי איתא לרבא לבר מקרקעי וטעמא משום

דכי יקדיש את ביתו קדש אמר רחמנא מה ביתו ברשותו אף

כל ברשותו וכל המטלטלין ברשות המקדיש איתנהו

(ו) והשתא ליבא למיפרך מבר נמי מפקיעין מירי שיעבוד

כדאמרינן בהמניח את הכד ובתיקת הבתים אמרו רבא עשאה

שורו אפותיקי ומוכרה אין הבעל תוב תיור וגובה אותו ממנו

ועוד דברה קאמר רחמנא דמפקיע (ז) וקדיש מדאוריית'

ולא לאפקי מבר דלא וטעמא כדפרישית אבל מקרקע אין

הקדש מפקיע אפילו בלא אפותיקי אלא אפילו בשיעבוד

גדידא אין הקדש מפקיע כדאמרינן בערוכין מוסיף עוד דינר

ופודה את הנכסים הללו וטעמא משום שלא יאמרו הקדש

יוצא בלא פדיון משום דמקרקעי כמאן דגבי למלוה דמי ולא

דמי לביתו דמקדיש (ח) כדאמרינן בהמקבל יתומים אומרים

אנו השבתנו ובי"ח אומר אביכם השביח על היתומים להביא

ראיה דבמקום שהרוב ידוע שהוא מתייב למלוה ארעא כמאן

דנביא דמי והכי אמרינן גבי מקדיש מסותא בשנים אוחזין

מקרקעי דכי יכול להוציא בדינין אע"ג דלא אפקיה ברשות

דמריה קיימא (ט) וכן גבי שיעבוד מלוה דלא בשור בלבד

אמר רבא בהריא מלחא עשאה עבדו אפותיקי ומוכרה ב"ח

חוזר וגובה אותו ממנו ועוד נירו דלא מצי מקדיש מלוה ליה

נמי לא מצי מקדיש דמי לגול ולא נתייאשו הבעלים דשניהן

אין יכולין להקדיש (י) וה"פ רבינו בספרים לא יתמ' קדושי

סתמא קושיא דמוסיף עוד דינר והאי קידושי סתמן דהאי

דכתב בספרים קדושת קרקעות דלעולם תורת דמי עלה

אבל בקדושת דמים מפקיע כגון מטלטלין שיש מהם ראיון

למזבח ויש מהן ראיון לשקעה בבגין וה"ה לשאר מטלטלין

ואפי'

הפודה פודה ע"מ ליתן ופי' [וכ"ל שאתר יפדה דבר מועט ע"מ ליתן] ועיי' פריך
 הגמ' למה לי למימר הפודה פודה בקיבור ה"ל לנסות פודה ע"מ ליתן וכו' לזה
 משני כרי שלא יאמרו וכו' ור"ל דלחן לא תני הכי הו"ל דפודה חף בפרוסה כדן
 הורה בהקדש שזה מנה שחיללו על זה פרוטה מחולל לזה אומר הפודה פודה
 ביבמה שיהי' לפחות פדיון טוב ונמנעב חובה והוא דינר כדמסיים שם במשנה
 והא דלא חני מקודש דינר משום דזהו ג"כ חוט גבול קצוע דחשיבות האנעב חוט
 שזה בכל הזמנים לכן חני מקודש דנעין פדיון חסוד וכלל הזמנים לפי מה שהוא
 ומכר התנא דבזמנא ה"י חשיבות מעבד דינר וכמו דברים קדושים ועל פירש"ק
 דפירש הקבוצ' שפודה הוא פלמו והא מליסנא דנת' משמע דאטיק דינא ליק
 ל"י רק אליסנא דמתינתין דקחני הפודה וכו' ולפירש"ק הו"ל למיפרך כפשוטו למה
 לא יפרו בעצמם ועשה פירש' שדברי הרמב"ם הם נכונים ומישרים וראוי
 לני שאתר ותחיה ביאר דלחן שום חרופה להם להוציא בעצמם מההקדש חלל י
 הקנה לזה כשאתר יפדה ע"מ ליתן להם וכו"ל מנכר הא כשאתר פודה ע"מ ליתן
 להם הוי ג"כ כמו עצמם ומה העולם י' צוה לזה מנכר דלחן זה דימה כמוליחין
 מן ההקדש דזהו דומה לאשה שכחנה דין ודברים ופי' וכו"ל מנכר דלחן לן לחישה
 לקטניא לכן קאמר דמכביש' החילה וכו' וכו"ל מודיעים להפודה שפודה ע"מ
 ליתן וכו' וזה שכתב ולוקח אותה חפילו דדינר ר"ל חף שהוא דבר מועט נגד
 שיוון הקדש והא דהגריט דינר ולא סני בפרוסה כדי שלא יאמרו וכו' ולכן חין די
 בפרוסה קן גיל כבוד כטונת הרמב"ם ז"ל ולדבריו הא דאמרינן בסוף ב"ב ש"מ שאמר
 מנה לפלוני וכו' הקבוצ' השלישיה של בע"ח נוכח לפרש חף בהלואה וזה שפיעא
 דהקדש מוציא מירי שיעבוד אלא דלמנוטה הוא דעדין ל"י תיקנחא דמשה דערכין
 וחין חושבין שמה הוא קטניא על ההקדש ולא חשיבוי דבכ"ק דף ל"ג: מוכח להדיא
 דקדושת דמים לא תפקא יירי שיעבוד דלחן שם לענין שור שגנח הקדישו מוסיף
 מקודש אפי' לר"ע משום דר' אבוס שלא יאמרו הקדש וכו' ומשמע דכלל ר' אבוס
 גל קדים משום דקדושת דמים לא תפקא מירי שיעבוד וכפי"ס החוס' שם ב"ה

וכן ז"ל דבריהם דליכור הגאה דחמין וכן שיתור עבד דמי למזבח וכל זה נראה
 לרבינו דוק ומל' ה"ן מילין י"א לו לרבינו שיעמו הקי"ן: (ד) כי האי
 איצטלא דפרוסה חמיחנא על מעשה דרבא ופי' בשליה נדרים ובפרק אע"פ וכו'
 פלחו לאו קדשי מזבח נינהו וכו' כ"ל: (ה) ומה שפירש הקונטרס דרק בקדשי
 מזבח מיירי וכו' כ"ל: (ו) והשתא ליבא למיפרך מבר נמי וכו' כדאמרינן בהמניח
 את הכד דף ל"ג: ובחזקת הבתים דף מ"ד: אמר רבא עשה עבדו אפותיקי ומכרה ב"ח
 גובה הימנו עשה שורו אפותיקי ומכרו חין ב"ח גובה הימנו [ומפרש שם שעתא
 בעבד דלחן ל"י קלא עיי"ש] וכו' כ"ל ור"ל דלחן לא חשיב מוכר דהא כמכר אדרכא
 חינו מפקיע מירי שיעבוד בעבד והא דבשורו חינו חוזר וגובה ממנו היינו משום
 שיקנהא דלקומת ומשום ליה ל"י קלא ולזה הוסיף רבינו לומר ועוד וכו' ור"ל
 חפילו כשנקשה מזכר דדמי בהאי דינא להקדש חין זה מדאורייתא חלל הקדש
 מפקיע מדאורייתא: (ז) וקדים מדאורייתא לפוקי מבר דלא מדאורייתא וטעמא כמו
 שפירש וכו' כ"ל: (ח) כדאמרינן בהתקבל דף ק"י: יתומים אומרים וכו' והכי
 אמרינן גבי מסותא בשנים אוחזין דף ז' ופי' כל חלו מציא רבינו לראיה דקרקע
 כמאן דנביא דמי: (ט) וכן גבי שיעבוד מלוה דלא בשור בלבד אמר רבא דלחן ב"ח
 חוזר וגובה חלל בעבד אמר רבא בהיא' מילתא עשה עבדו אפותיקי ומכרו ב"ח גובה
 וכו' כ"ל ביצור דכרו דגם גבי מלוה לענין מבר אמרינן דכמחן דנבי' דמי וחיו טעם
 למכורו כדאמרינן גבי עבד ורק בשור דכוחו' לא יטול להוצילו ממוכר משום
 פסידא דלקוחה וכן אמר דמכר לא דמי להקדש כאשר ביררנו בלוח ח' ב"ד בחרופה
 עכ"ז רח"י לזכר הוא דבדבר דשמן דנבי' דמי לא יכול הלא למכור וה"ה בהקדש
 לענין קרקעות: (י) וה"פ רבינו בספרים וכו' השיבות רבא מלך מלך והנלע"ד
 דמקשה לפירש"ק דלחן חפשי דמס' הקדש דקאמר רבא לא קלי רק חקדושת מזבח
 כיון דל' עיקר דהכריחו לזה משום קושיה משנה דערכין דמוסיף עוד דינר
 וכיון דחילנו דקרקעות שאני שוב לא קשיא משם ולא חישבו מסתם
 הקדש דקאמר רבא רק קרקעות חלל שאל דברים נכללו בכלל:

וכן ז"ל דבריהם דליכור הגאה דחמין וכן שיתור עבד דמי למזבח וכל זה נראה
 לרבינו דוק ומל' ה"ן מילין י"א לו לרבינו שיעמו הקי"ן: (ד) כי האי
 איצטלא דפרוסה חמיחנא על מעשה דרבא ופי' בשליה נדרים ובפרק אע"פ וכו'
 פלחו לאו קדשי מזבח נינהו וכו' כ"ל: (ה) ומה שפירש הקונטרס דרק בקדשי
 מזבח מיירי וכו' כ"ל: (ו) והשתא ליבא למיפרך מבר נמי וכו' כדאמרינן בהמניח
 את הכד דף ל"ג: ובחזקת הבתים דף מ"ד: אמר רבא עשה עבדו אפותיקי ומכרה ב"ח
 גובה הימנו עשה שורו אפותיקי ומכרו חין ב"ח גובה הימנו [ומפרש שם שעתא
 בעבד דלחן ל"י קלא עיי"ש] וכו' כ"ל ור"ל דלחן לא חשיב מוכר דהא כמכר אדרכא
 חינו מפקיע מירי שיעבוד בעבד והא דבשורו חינו חוזר וגובה ממנו היינו משום
 שיקנהא דלקומת ומשום ליה ל"י קלא ולזה הוסיף רבינו לומר ועוד וכו' ור"ל
 חפילו כשנקשה מזכר דדמי בהאי דינא להקדש חין זה מדאורייתא חלל הקדש
 מפקיע מדאורייתא: (ז) וקדים מדאורייתא לפוקי מבר דלא מדאורייתא וטעמא כמו
 שפירש וכו' כ"ל: (ח) כדאמרינן בהתקבל דף ק"י: יתומים אומרים וכו' והכי
 אמרינן גבי מסותא בשנים אוחזין דף ז' ופי' כל חלו מציא רבינו לראיה דקרקע
 כמאן דנביא דמי: (ט) וכן גבי שיעבוד מלוה דלא בשור בלבד אמר רבא דלחן ב"ח
 חוזר וגובה חלל בעבד אמר רבא בהיא' מילתא עשה עבדו אפותיקי ומכרו ב"ח גובה
 וכו' כ"ל ביצור דכרו דגם גבי מלוה לענין מבר אמרינן דכמחן דנבי' דמי וחיו טעם
 למכורו כדאמרינן גבי עבד ורק בשור דכוחו' לא יטול להוצילו ממוכר משום
 פסידא דלקוחה וכן אמר דמכר לא דמי להקדש כאשר ביררנו בלוח ח' ב"ד בחרופה
 עכ"ז רח"י לזכר הוא דבדבר דשמן דנבי' דמי לא יכול הלא למכור וה"ה בהקדש
 לענין קרקעות: (י) וה"פ רבינו בספרים וכו' השיבות רבא מלך מלך והנלע"ד
 דמקשה לפירש"ק דלחן חפשי דמס' הקדש דקאמר רבא לא קלי רק חקדושת מזבח
 כיון דל' עיקר דהכריחו לזה משום קושיה משנה דערכין דמוסיף עוד דינר
 וכיון דחילנו דקרקעות שאני שוב לא קשיא משם ולא חישבו מסתם
 הקדש דקאמר רבא רק קרקעות חלל שאל דברים נכללו בכלל:

(יא) פירכו דקונס האור מהקדש וליהא אלא הי"פ שאני קונמוסו' ביאור דכניו
 דלכחורה פנוגיה דלע"פ ושי"ת נדי' ס' י' רח"ל לפירש"י דהא מתיקרא מקשה דלשמואל
 דפסק כר"י כן נורי' משמואל נוסף דפסק כר"י הסתגר לחין חכם מקדים דלכ"ל
 ומתקן הכנה הירוש' ומקשה עליהם עד שלכנוף מהתן רב אשי דטעמא מבוס דכ"א
 וח"כ לכלורה משמע דר"ב אשי פליג אכל'
 בני חינוי' לעיל ומתקן בין קונס להקדש
 דכקונס ארס מקדים דלכ"ל וכו' דלמך
 וכדכנה ל"ל כמו שאמר רבא דהקדש מוכח
 וה"ה קונס לביע' כר"י מפיקי מדי
 שיעבוד ה"ה דכקונס מקדים דלכ"ל אלא
 דקונס חמור מהקדש לזה אומר רבינו דרב
 אשי קלי אחינונא דר"ה כר"י דר"י בלומת
 יקדשו ידו לעשיהם דידים איהונו צעולס
 אך ע"י פריך מי איכא מידי דלאו אהא
 לא קדיש וכו' לזה מתקן רב אשי ההקדש
 מפיקי מדי שיעבוד וקונס כיו כהקדש
 ח"כ מן הדין נס מהכנה קדיש אלא דאלמיה
 לשיעבודא צדור כה"ה הרה"ו ולפ"י ל"ק
 מי איכא מידי וכו' וזהו גס רש"י מפרש
 כפירוש רבינו דוק והכנה ועיין לעיל כ"י
 ל"ד פסק רבינו ג"כ כן וכפי מה שהגהנו
 שמה בלוח ח' עיי"ש ורבינו מייסי רח"ל
 דהא דרב האנא כר"י דר"י היא הלכה
 פסוקה דכידושין ס"ג : אומר הא איהמך
 עלה אמר ר"ה כר"י דר"י בלומת יקדשו
 וכו' אלא דהאמת כן הוא וח"כ ח"ל לומר
 כלל דרב אשי נאיד מדברי ר"ה כר"י דר"י
 (יב) ואמאי פריך לעיל מי איכא מידי
 וכו' ולקמן קדים ופריך ר' אילעא ואמוראי
 פסקי טובא וכו' כ"ל :

צו (א) בשלמא ר' יוחנן וודאי ונא ידיו
 כדקאמר הלמודא וכו' כ"ל (ב) הא
 סבירא לן כ"ל וכו' ביצמות כהמון דף
 ל"י : וכו' כ"ל (ג) כוונה דרב נתן כהנא
 פ' המוכר חס הכיה ואע"ג וכו' והיינו
 כרב וכו' כ"ל (ד) אלא משום דלהיא
 מילתא כיוצאים דמי וכו' לכחורה אין זה
 אלא דברי ביצמות דהגמ' קאמר דרב ס"ל
 כיוצאין דמי ורבינו מפרש לה' דדוקא
 להאן מילתא כיוצאין דמי והכוס' ורבינו
 לקמן כה"ל רח"ל לזה ממתי' דנרסין ברוב
 ספרים כ"ק דף ע' י' כיוצאין וכו' רח"ל
 מילתא לא מוכרעה ונלע"ד לטביא רח"ל
 לזה דכס נמס' כ"ב דף ס"ה : כפלוגה
 דרב וכו' אלא ח' מוכר צעין יפה מוכר ח'
 צעין דעה אמר שס רבינא לימא דלזון
 לפעמתייהו זכאי פלוגתא דשמואל אמר
 האחין שחלקו אין להם דרך זמ"ז וכו' ורב
 אמר יש להם ואם ינמא דרב ס"ל דכל
 מקוס כיוצאין דמי ח"כ אין רח"ל דס"ל
 דבעין רעס מוכר דהא בלחין פעמא משום
 דיוצאים הם ולא לקוחות ומאי רח"ל למכירה
 אלא וודאי דפשיטא ל"י להגמ' דרב ג"כ
 כ"ל דלקוחות כן יורה רח"ל לזה דהגמ'
 דחי שס ועביר לריסיה רח"ל איהמך כר'כ
 דלחין ח"ל טעמא מבוס דאמר צעילא
 למיד' צ"י כ"י הכי דר"ל אהבא וכו'
 עיי"ש וקשה דח"ל למיעבד בפשיטות
 צריכותא מעשס דכיוצאים הם אלא וודאי
 דפשיטא לן דגס כ"ל דלקוחות כן
 ואין לומר דהו' בלחמ' פונת הצריכותא
 דלמה ה"י לו להאריך כל כך ונס אין הלשון
 משמע קן וכו' יש לעיין מכל' להגמ' הא
 וכל' דפלוגתהם נוסף מוכח כן דחי ס"ד
 דרב ס"ל דיוצאין כן למא ל"י למימד דים
 להם דרך זמ"ז פשיטא כיון דיוצאים הם
 והאכ' כ"י לו דרך גס הם יש להם דך
 ואפשר לומר דלפלוג על שמואל אחי אך
 עכ"ז למא ל"י לומר בלשון זמ"ז ינמא דיוצאין
 הם אלא וודאי משמע דכמלי מילי הוי

לקוחות ורק משום דס"ל כמין רעס מוכר
 אסי דלמך טפל רביע בקרקע ורביע כמשתו
 וכו' דלמך רבי אשי וכו' כ"ל : (ו) והא
 ידי' הא דרבי' וכו' ודאי אסי אחד דלאו
 דכ"א ח"כ בודאי ח"כ ל"י דיוצאים מתם
 הוי כדמוכח כפ' יש כבוד דף מ"ה .
 נבי חמש ולא ח"כ חמש עכ"ל והמייסר
 על רבינו אך יפרנס כוניה דכבודות
 דלמך שס ודכ"ע ח"כ לכו דרב אשי
 דלמך ר"ל האחין שחלקו מהנה יורשין
 ומתא' לקוחות הילכך נבי הכהן מתא'
 למאן דליה ל"י חמש וחסי' ח"כ חמש
 עיי"ש והילכך לומר שפעלס הרביע בענה
 הזאת כוניה הנ"ל לכן הנלפ"ד דהנה
 הכוס' שס הקדש כיון דהוי ספיקא ינמא
 המוניא מחבירו עליו דלמ' והיר"ל דוחק
 עיי"ש ויש דלקדק טוד לרבינו והאוס'
 דמפרשי דרב דלכל מילי הוי בלקוחות
 רק להאי מילתא למד לענין אס לקה
 נע"ה חלקו של אחד מהם ס"ל : רב
 דכיוצאים הוי מה נשמה זה הפרע מכל
 דיני יורשין דנשלוה לקוחות הן ונלע"ד דך
 הו' הסכנא דמחומין דעשו של אב
 הדבר חלוי דרב ס"ל דלחן כהדי דלא
 ניהא ל"י להאב להעביר נתא' מלמד
 מהלחין ועבירה נמי איכא דאחמין כ"ב
 דף ק"ג : לא חייבי צעבירי אהכנה
 מוכר שישא לכה עכ"ל הילכך ח"כ הו'
 ידע האב שיקבל הבט"ח חלק אחד מהנשים
 ה' מזה שיחורו לו חלקו ובכמה דברים
 כיוצא חזינן בחר לומדנא ורב אשי
 מספקא ל"י בזה מילתא נוסף הילכך נוסף
 רביע וכדומתי שרבינו ס"ל כפ' ראשון
 דרש"י כ"ק דף ס' ולזה הבטיס הרשב"ס
 כ"ב דף ק"ו . עיי"ש ובדברינו מתוקן
 קושית הכוס' שס להאי ליבנא דילמא
 מכפקא ל"י ח' בלקוחות בלחרייה או שלא
 בלחרייה ומכל' להגמ' דהכסף הוא חס
 כיוצאין אס בלקוחות ולדברינו ח' דח"כ
 ינמא הממע"ה בלקושת הכוס' צעבורות
 לענין כהן כמו כן יש להקשה אך דבא
 צע"ה ונפל חלקו וכו' דוק וי"כנה שכן
 הוא להכי מוכרה הגמ' לומר דהכסף הוא
 משום יורשין וכו' משום אומדן דעה האב
 דכזה לא שייך לומר הממע"ה כיון
 דבלחומין דעתא חלוי ורב אשי כ"ל דהאומדנא
 הוי למתא' : ולפ"י ח"כ ג"כ צעבורות
 כיון דלוקי שס דמה לחא ל"י והל על
 האב מלוח הפדיון אכן כהדי דנימא ל"י
 להאב לשלוחו לענין וכו' ח"כ נרב אשי דכ"ל
 דהאומדנא לענין הגנים הוי למתא' כמו
 כן לענין הכהן נמי אחרינן דעתי' דאב
 למתא' ומעשה ל"ק קושיות הכוס' דכנותח
 דנימא הממע"ה כיון דלחן אחמין דעתי'
 דאב ולפ"י אחיין דברי רבינו כהן חומר
 ודלא כדברי האוס' : (ז) ומדפסקין הילכך
 כר' אשע"ה כשילה בינה דים צריכה
 בדרבנן וכו' כ"ל (ח) ואע"ג דקיי"ל משנת
 רב"ז קב ונקי ואיהו ח"כ ל"י צריכה שבור
 שנתח לא הסרה דף נ"א : נבי המלה מוס
 וכו' מ"מ אין הלכה כן וכו' כ"ל אין סוונה
 דלחן הלכה כר"ב"י דנהדיא ספקין כפ'
 השוחטין כר"ב"י אלא דסונומו כמו שכתבו
 רב"ש והר"ן כדים פ"ה דמדריס בשמך
 דהלכה כר"ב"י ולא מעמתי' וכמו שכתבו
 האוס' משום דלחן פסקין ויחור מוד
 צעוד כהנה עיי"ש צר"ן שהאריך הכנה
 צוה לבאר דברייה דר"ב"י לא דמי לברייה
 דעלמא

ד' מה ע'א
 עיני קין פינח
צו פ' השולח אמר רב יוסף אי לאו
 ר' יוחנן קנין פירות
 ודאמר ר' יוחנן קנין פירות
 בקנין גוף דמי וכו' וקשיא לר' (א) בשלמא לרבי יוחנן דמציאוי
 דודאי מצוי ידיו כדקאמר תלמוד' דאי סבירא ליה אחין לקוחו'
 הן מ"מ מביאין אחין ביכור' דהא סבירא ליה קנין פירות
 בקנין גוף דמי ומביאין וקורין וגם לריש לקיש ניהא דאע"ג
 דסביר' ליה לאו בקנין גוף דמי מ"מ אחין מביאין ביכורים
 דהא ס"ל אחים שותפין הם אבל אנו היכן אנו מציינו ידיו
 ורגלינו (ב) הא סבירא ליה בריש לקיש דקנין פירות לאו בקנין
 גוף דמי דפסקינן הלכת' כוותי' ביצמות בהתול' וגם כר'
 יוחנן דאחין לקוחות הן דר"י קאי בשיתא ורב נחמן האחין
 שחלקו הרי הן בלקוחות ופסקינן הלכת' (ג) כוותי' דרב נחמן
 כפ' בתרא המוכר את הבית ואע"ג דפסקינן כוותיה דרב בבית
 כור דאמר בטלה מחלוקת היינו כרב דאמר אחין שחלקו
 יורשין הוה התם לאו משום דיורשין הוה (ד) אלא משום דלהיא
 מלתא כיורשין דמי (ה) תדע דרב אשי דאמר נוטל רביעי
 בקרקעי רביע במעות עלה דההי' מפרשי' דמספק' ל"י אי
 כיורשין דמי אי בלקוחו' דמי דסבירא ל"י בעלמא דלקוחות
 הן דאמר רב אסי אמר ר' יוחנן אחין שחלקו לקוחות הן אלמא
 כיורשין דמי ולא יורשין לגבי ברירה ומשום הכ' משוי להי'
 לקוחות כפ' מרובה (ו) והא עדיפא למימר ולתרוצי דרב אסי
 הא דרבי' הא דרבי' אי נמי רב אסי ור' אסי לתוד לאו מלתא
 (ז) ומדפסק הלכת' כר' אושע' בשילהי דיש ברירה בדרבנן
 מכלל דבאורייתא אין ברירה (ח) ואף על גב דקיימא לן
 משנת דר' אליעזר קב ונקי ואיהו אית ל"י ברירה בשור שנתח
 את הפרה גבי המדיל מים מן הבור דמייתי היא דנדרים
 השוחטין שנדרו הנאה זה מזה אסור לכנוס בחצר ר' אליעזר
 בן יעקב אומר זה נכנס לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו אלמא

לכן ח"כ ל"י דים להם דוק (ה) תדע דרב
 טלה דהסיח ומפרש הגמ' דמספקא ל"י
 עדיפא למימר מחריצוי אדרי' אבי הא
 מילתא היא וכו' כ"ל אכל הכהן כחב'
 היסך מזה דנע"כ כ"ל אחד מהני החיובים
 דרב אשי בודאי ח"כ ל"י דיוצאים מתם
 הוי כדמוכח כפ' יש כבוד דף מ"ה .
 נבי חמש ולא ח"כ חמש עכ"ל והמייסר
 על רבינו אך יפרנס כוניה דכבודות
 דלמך שס ודכ"ע ח"כ לכו דרב אשי
 דלמך ר"ל האחין שחלקו מהנה יורשין
 ומתא' לקוחות הילכך נבי הכהן מתא'
 למאן דליה ל"י חמש וחסי' ח"כ חמש
 עיי"ש והילכך לומר שפעלס הרביע בענה
 הזאת כוניה הנ"ל לכן הנלפ"ד דהנה
 הכוס' שס הקדש כיון דהוי ספיקא ינמא
 המוניא מחבירו עליו דלמ' והיר"ל דוחק
 עיי"ש ויש דלקדק טוד לרבינו והאוס'
 דמפרשי דרב דלכל מילי הוי בלקוחות
 רק להאי מילתא למד לענין אס לקה
 נע"ה חלקו של אחד מהם ס"ל : רב
 דכיוצאים הוי מה נשמה זה הפרע מכל
 דיני יורשין דנשלוה לקוחות הן ונלע"ד דך
 הו' הסכנא דמחומין דעשו של אב
 הדבר חלוי דרב ס"ל דלחן כהדי דלא
 ניהא ל"י להאב להעביר נתא' מלמד
 מהלחין ועבירה נמי איכא דאחמין כ"ב
 דף ק"ג : לא חייבי צעבירי אהכנה
 מוכר שישא לכה עכ"ל הילכך ח"כ הו'
 ידע האב שיקבל הבט"ח חלק אחד מהנשים
 ה' מזה שיחורו לו חלקו ובכמה דברים
 כיוצא חזינן בחר לומדנא ורב אשי
 מספקא ל"י בזה מילתא נוסף הילכך נוסף
 רביע וכדומתי שרבינו ס"ל כפ' ראשון
 דרש"י כ"ק דף ס' ולזה הבטיס הרשב"ס
 כ"ב דף ק"ו . עיי"ש ובדברינו מתוקן
 קושית הכוס' שס להאי ליבנא דילמא
 מכפקא ל"י ח' בלקוחות בלחרייה או שלא
 בלחרייה ומכל' להגמ' דהכסף הוא חס
 כיוצאין אס בלקוחות ולדברינו ח' דח"כ
 ינמא הממע"ה בלקושת הכוס' צעבורות
 לענין כהן כמו כן יש להקשה אך דבא
 צע"ה ונפל חלקו וכו' דוק וי"כנה שכן
 הוא להכי מוכרה הגמ' לומר דהכסף הוא
 משום יורשין וכו' משום אומדן דעה האב
 דכזה לא שייך לומר הממע"ה כיון
 דבלחומין דעתא חלוי ורב אשי כ"ל דהאומדנא
 הוי למתא' : ולפ"י ח"כ ג"כ צעבורות
 כיון דלוקי שס דמה לחא ל"י והל על
 האב מלוח הפדיון אכן כהדי דנימא ל"י
 להאב לשלוחו לענין וכו' ח"כ נרב אשי דכ"ל
 דהאומדנא לענין הגנים הוי למתא' כמו
 כן לענין הכהן נמי אחרינן דעתי' דאב
 למתא' ומעשה ל"ק קושיות הכוס' דכנותח
 דנימא הממע"ה כיון דלחן אחמין דעתי'
 דאב ולפ"י אחיין דברי רבינו כהן חומר
 ודלא כדברי האוס' : (ז) ומדפסקין הילכך
 כר' אשע"ה כשילה בינה דים צריכה
 בדרבנן וכו' כ"ל (ח) ואע"ג דקיי"ל משנת
 רב"ז קב ונקי ואיהו ח"כ ל"י צריכה שבור
 שנתח לא הסרה דף נ"א : נבי המלה מוס
 וכו' מ"מ אין הלכה כן וכו' כ"ל אין סוונה
 דלחן הלכה כר"ב"י דנהדיא ספקין כפ'
 השוחטין כר"ב"י אלא דסונומו כמו שכתבו
 רב"ש והר"ן כדים פ"ה דמדריס בשמך
 דהלכה כר"ב"י ולא מעמתי' וכמו שכתבו
 האוס' משום דלחן פסקין ויחור מוד
 צעוד כהנה עיי"ש צר"ן שהאריך הכנה
 צוה לבאר דברייה דר"ב"י לא דמי לברייה
 דעלמא

באורייתא אית ליה ברירה מ"מ אין הלכה כן דהיב' דמוכח תלמודא לא סמכינן אמשנת ר' אלעזר ברוב ספרים בבבא
 קמא פ"ק נבי היא דרב נבי אחין שחלקו וכו' קאמר רב עלה בטלו מחלוקת נרסין קסבר כיורשים דמי לא נרסין
 יורשין

דעלמח: (ט) דסכא נבסקנא למדין לפולס אימח נר דרי וריז כדרי קניין פירוח
 כקניין כגוף למי וכו' דדון יוס או יומים וכו' כ"ל ההוס' נפ' כל כנס דף כ"ס:
 ד"ס ר"י רבנו לענין מילהא אחרינא למדין יוס או יומיים אין ללמוד נעלמא
 דשאמי האם דחזיני קראי כספו והחזין עכ"ל ונראה לדרכי לא ניהל' לי' בנך
 משום דמליכנא דנמ' בהחל' דף ל':
 מוכח דנעלמא פליגי דל"ל להם לי' למימר
 דתר בכר קנין פירוח וכו' לימח משום
 כספו או החזין ופ"ק לי' אדברי האוב'
 מהסיף דחוקק כהניס דף ג' דמייח
 סס סאי' פלוגתא דיוס או יומיים הדברי
 למימר בשאר אים ואלס כמכור נ"ל לא
 עכו ולא כלום ולומר דכ"ל כ"ר אלעזר
 משמו דמדין יוס או יומיים ילפין
 בעלמח ומדברי האוס' סס גופה ד"ה
 קבכר מוכח דלא כדנריהס בניין ד"ל
 קבכר ק"ס כק"ג דמי דלי' משום דדריס
 החזין ס"ג כתיב כספו ומי"ל דהחזין
 דווקא כפי מכספו אלס משום דכ"ל קניין
 פירוח כק"ג דמי עכ"ל הרי דהאוס'
 בעלמח הנדו לגויייהו ועוד ראי' דכסס
 ד"ה ק"ס וכוכל אלקו הקבו קושיה רבינו
 וחינא דהס' דלא קאמר אלס דמהכח
 ליכא למיכין מינה עכ"ל ולא הירז כמו
 בניסין ובהאי חידושא ודאי דלא ניהל' לי'
 לרבינו דזה לא הלנין אלס במקום דחוק
 דליכא חינאח אחרינא ולכד דזה ק"ג:
 אחאי חידושא דהאוס' דקן אמח דנניסין
 נוכל לומר כן דחינאח בעלמח הוא וכסוניה
 ה"ס' מדקאמר לעולם חינאח ק' וכו'
 משמע דחינאח הוא חינאח דקאמר החילה
 לימח כהנאי אלס כדכרינן דף כ"ו:
 דחינאח כס' הוא סוניה וקאמר לימח
 כהא קמיפלגי וכו' ולומר רבינא בעלמח
 לר"י ור"ס ק"ס כק"ג דמי וכו' משמע
 להדיא דלאו דחינאח הוא אלס האתח
 דמסקנא כן הוא מדלח קאמר בעלמח
 אומח לך וכו' מדקאמר בניסין ואף שכל
 האוס' חין זס קבאי כל קך דעכ"ו
 ביטלהס לומר דחינאח בעלמח הוא חינ'
 כהנאי פניס כמכירות להלכה מלי' דלא
 היך רבינו ק: ונראה להדיא דרבינו
 לא ס"ל דחינאח דרבינא הוא דימי
 בעלמח דהא מחאי חינאח הוליד היחידך
 כגו דביטריס וסדה אחוזה לא דמי לכל
 מילי דביטריס כחי' ולבייך וסדה
 אחוזה כחי' מדה מקומו דהא פלגמו
 היחוא דרבינא אף י' לעין לדברי
 רבינו הא גס כיוס או יומיים כחי' קבאי
 קראי אמנס דדברי האוס' שהכנאו ח"ס
 דכס כיון דחזיני הרי קראי זה היפך
 מה סוב חין נלי' מקרה משח"כ
 דביטריס וסדה אחוזה לא כחי' רק דה
 קרא לאויי דק"ס כק"ג דמי ודע דעל
 היחין רבינו קסה לי' מהא דיש טחלין
 דף ק"ו: כמכר כן בחיי האב ומה כן
 בחיי האב דר"י אמר לא קיה לוקח
 דק"ס כק"ג דמי ור"ל אמר קיה טוקח
 דק"ס לאו כק"ג דמי ופריך הא פליגא
 דהא זימנא כקך דביטריס ומתקן אמר
 לך ר"י נ"ע' דעלמח ק"ס כק"ג דמי

יורשין הוה ולפי סברתינו שאנו סוברי' קנין פירות לאו כקנין
 גוף דמי ואחין לקוחין הן נמצא דלא משכנתא דמיית' ביטורים
 אלא ח"ד בתר ועוד קשיא דר' יהודה אה"ב יהוד' (ט) דרב'
 במסקנא אמרינן לעיל אימא דר' יהוד' ור"ש סברי' קנין
 פירות כקנין גוף דמי ובבבא קמא פ' התובל ד' צ' תניא
 ר' יהודה אומר שני ישנה ברין יום או יומים וכו' קסבר קנין
 פירות לאו כקנין גוף דמי ועוד למה אמר החלמור הא דקנין
 פירות והביא הברייתא דמצינין למדחי אותו דשרה אחוזה והלא
 ה' יכול למצוא בלא דיתוי תנאים תולקין בקנין פירות בהתובל
 על יום או יומים ומתריך ר' דבכל מקום הלכת' כר"ל דקנין
 פירות לאו כקנין גוף דמי כדפסקין בהרולין חין מביכורי'
 ושרה אחוזה דהא כתיב בהו קרא בביכורים ולביתך ובשרה
 אחוזה כתיב ואם משרה מקנתו כמו שדורש ר' מאיר ותרע
 דלית הילכת' כר"ל בביכורים (י) מדלא הביאו בהרולין כשפסק
 הלכת' כר"ל בהני תלת (יא) וגם כשאמר ואורא למעמיה
 לא רצה להביא אותה ביבמות דהכותב נכסין משום דלא
 מיירי בבכורים ואע"ג דאמר רבא קרא ומתניתא מסייע לריש
 לקיש לית הלכת' כר"ל דהא ס"ל לרבא אחין לקוחות הן
 כדאמר בהמקדש אמר רבא אמר רב נחמן האחין שתלקו
 לקוחות הן וריש לקיש סבירא ליה שותפות הן כדפריש' לעיל
 דאי לקוחות הן לא ימצא ידיו ורגליו וכמו כן חמצא בבבא
 מציעא בהוהב דקרא ומתניתא מסייע ליה לריש לקיש דאמר
 החם משיבה קונה מן התורה וקיימא לן הלכה כר' יוחנן
 דאמר דבר תורה מעות קונה והא דאמר בעלמא קסבר ר'
 שמעון קנין פירות בקנין גוף דמי בעלמא ורו גבי בכורי' ושרה
 אחוזה כי היכ' דלא תיקשי דר"י אדר' יהודה בהתובל ולפיכך
 הביא על לימא כתנאי (יב) אותה משרה אחוזה לא רצה
 להביא אותה דיוס או יומים שנישנת בהתובל לפי שבאלו
 השתים קיימ' לן קנין פירות בקנין הגוף כר' יוחנן אבל בעלמא
 קיימא לן כריש לקיש כדפסקין ביבמות ותו לא מדי:

ד' לב ע"א צו בהשולח אמרינן למימרא דבטל
 עין כפל הוא

ריש לקיש וכו' בשיליה היא כריתות הנותן מתנה וכו' אלמא
 בטילה היא מעיקר' משמע ובשיליה כריתות למילה דריש לקיש
 איכא (א) ונראה לי דגירסא דהתם כי רב' וה"פ דשמעתי'
 דהתם אמר ריש לקיש הנותן מתנה לחבירו אמר הלה אי
 איפשי בה כל הקודם בה זכה בה ומקמי דתיתי לידיה דאילו
 דבחר דאתי לידיה אמר אי איפשי בה לא אמר כלום כדאמר
 ריש לקיש בהמקבל מתנה מאתר שבאת לידו אי אמר אי
 איפשי בה לא אמר כלום ופריך החם מדריש לקיש דאמר
 מאתר שבאת לידו ואמר בטילה לישנא דמהני בה דבריו
 קיימין שבבר באת לידו והוראת בעל דין יש והוה כאי איפשי
 דקודם שבאת לידו מאי לאו דבריו קיימין והדר' למרי' דהו'
 לי' למימר דכל הקודם בה זכה בה ומשני לאו דבריו קיימין
 ולמריה

משמע ק ולכן לא קשיא מאי חפשי כה
 למימד ולכן קודם שקיבל מהני ולאחר קבלה לא מהני אלס מקשה מדכר שבה מק"ו
 דהכחה לאחר שנאלץ לידו דכבר זכס כס עכ"ו אלס אמר לימנח דמהני כיון שאמר
 בטילה היא הנה דמרה ח"כ כ"ס היבא דעדיין לא באל לידו דכס מהני לימנח דלי
 חפשי כה לא כ"ס דהכרה למרה ולמה אמר ר"ל כל קמחיק כס זכס כה' אלס ייקך
 דברי רבינו המוסיס דליך חפכר לומר דמקמי דתיתי ליד' דיקבל כל הקודם זכס
 ולפיכח נביט כבי סוף מבקנא דכריתות הא להדיא אמרינן כדריס מ"ג ר' אמר ר"י
 מ"פ דר' יוכי קבכר הפקר כמחנה מס מהנכס מד דלמי דמשהו טוקן לרבות מקבל
 אף הפקר וכו' עיי"ש אלמא דקודם שכלס ליד המקבל יטל אף הטוקן לחורו כ' וכו'
 היבא שחור המקבל דחזרה לטוקן ולגמ"ד דלדברי רבינו צ"ל דמייירי שזיכה לו פ"י
 אחר ופתק ולכסף טוח דנכא פליגי רש"ג ורבנן בתם' כ"ג דף קל"ח: ודבנן כברי'
 דלא אמרינן כוכיס כוסו על מחלתו ור"ל דכריתות ס"ל כדכנן כמו שסבד סס
 כדכ"ס דר"ס יורשין עיי"ש וח"כ ככר ילס משהו הטוקן וס"ל לר"ל דכין דעדי'
 לא אתי ליד' דמקבל ומשהו טוקן ילס כדכנן דכס לן כ"ל דכל הקודם זכס וכו'
 כיון

קארי כזה והנה עכ"פ' בין לרבינו ובין להאוס' לית כילנחא כר"ל
 דביטורים אלס דמכ"ס פסק כר"ל כפ"ד מ"ס כסריס הלי' ר' שכתב ח"ל סלוקח
 דהוה לפירוח מביא ולמי קונא כקניין פירוח איש נקד"ג ובין תמה תמה חקריה פל
 רבינו בגדול ליד מנח ידיו ורגליו ככהמ"ד דהא איש פסק כפ"א סס' שמוסס ויובל
 ה' כ' האהרן שחלקו לקוחה הן ומחזירי
 זל"י יובל וכו' אלס לא משכנתא דמייח
 דביטריס רק חד חד כד ר"י יוכפ ע"ל עד יוכפ ע"ן
 יון דלמחר רב יוכפ ע"ל ר"י ונ"ל דלמתינן
 כסונין אמר ר"ח מחלוקת יובל בני אלס
 יובל ראשון ד"ה מביא וקורא ופריש' י'
 ליוכל ראשון שמונו ישראל עיי"ש אלס
 הרמב"ס מפרש לכל אחד מהלקוחים
 יובל ראשון כשעדיין לא החזיר הקרקע
 עדיין לא כמסה דעמו כל מוכר כהחזיר
 לו הקרקע אלס יובל בני ר"ל כלאוהו
 החזיר חזר ומכרה זו הקרקע יובל בני
 כזה פליגי ר"י ור"ל דקן מהכח דהדברי
 כפ"ד מה' ביטריס הלכה ז' ועיי"ש ככ"ח
 ולפ"י ל"ק כלל דטלוהו יורשי מייח יובל
 ראשון ולמי מזה הקבאי גופה ילס לו
 להרמב"ס הפירוש הוא אף ח"כ מלי' מקשי
 רב יוכפ על ר' יוחנן ונ"ל דרב יוכפ לית
 לי' להא דרב הכחא ולין נגזרי להחריך כו'
 כי לא באתי בחיבורי זה לבאר דברי
 הרמב"ס אף נפלאהי שנוכחי כליו לא
 הכריחו כזה ומלאהי להאון ככל פ"י ועוד
 גדולי האחרונים שפרישו מה והארכתי
 בזה במק"ל כהצבנה ואח"כ: (י) מדלא
 הביאו בהחולין וכו' וקסה חבו כי וכלת'
 ליחשב ויזיל כיון דפסק כהאי מילהא דלאו
 כק"ג דמי ממילא דה"ה כטלוהו דינא
 ונ"ל דמונה רבינו הכי הוא דלמה לו לרבי'
 להביא קך דנ"כ הלא ביטריס הוא כסדר
 זרעיס וסוד יוהר להביא הפלגתה שניכסית
 על הקודם נה ועוד חפכר לומר דככביא
 קך דכ"ג אחי' לא ידעינן קך דביטריס
 דנולח לומר דכנאן דכתיב ולבייך הוי
 כק"ג אלס דביטריס ידעינן טלוהו מכ"ס
 ואע"ג דגס סס י' ככרל חפכר מ"ג
 לריטוחא בעלמח אלס שס ככ"ג ואלס למי
 האתח מח"כ כקך דביטריס: (יא) וגם
 ככאמר ואדו לפעמייהו לא רנה להביא
 אחסה דיבמות דהטוב נכסיו משום דלא
 מיירי רק דביטריס וכו' נ"ל: (יב) אוהה
 דסדה אחוזה ולא רנה להביא וכו' כ"ל:

צו (א) ונראה לי דגירסא דהתם כי רב' וה"פ דשמעתי'
 דהתם אמר ריש לקיש הנותן מתנה לחבירו אמר הלה אי
 איפשי בה כל הקודם בה זכה בה ומקמי דתיתי לידיה דאילו
 דבחר דאתי לידיה אמר אי איפשי בה לא אמר כלום כדאמר
 ריש לקיש בהמקבל מתנה מאתר שבאת לידו אי אמר אי
 איפשי בה לא אמר כלום ופריך החם מדריש לקיש דאמר
 מאתר שבאת לידו ואמר בטילה לישנא דמהני בה דבריו
 קיימין שבבר באת לידו והוראת בעל דין יש והוה כאי איפשי
 דקודם שבאת לידו מאי לאו דבריו קיימין והדר' למרי' דהו'
 לי' למימר דכל הקודם בה זכה בה ומשני לאו דבריו קיימין
 ולמריה

משמע ק ולכן לא קשיא מאי חפשי כה
 למימד ולכן קודם שקיבל מהני ולאחר קבלה לא מהני אלס מקשה מדכר שבה מק"ו
 דהכחה לאחר שנאלץ לידו דכבר זכס כס עכ"ו אלס אמר לימנח דמהני כיון שאמר
 בטילה היא הנה דמרה ח"כ כ"ס היבא דעדיין לא באל לידו דכס מהני לימנח דלי
 חפשי כה לא כ"ס דהכרה למרה ולמה אמר ר"ל כל קמחיק כס זכס כה' אלס ייקך
 דברי רבינו המוסיס דליך חפכר לומר דמקמי דתיתי ליד' דיקבל כל הקודם זכס
 ולפיכח נביט כבי סוף מבקנא דכריתות הא להדיא אמרינן כדריס מ"ג ר' אמר ר"י
 מ"פ דר' יוכי קבכר הפקר כמחנה מס מהנכס מד דלמי דמשהו טוקן לרבות מקבל
 אף הפקר וכו' עיי"ש אלמא דקודם שכלס ליד המקבל יטל אף הטוקן לחורו כ' וכו'
 היבא שחור המקבל דחזרה לטוקן ולגמ"ד דלדברי רבינו צ"ל דמייירי שזיכה לו פ"י
 אחר ופתק ולכסף טוח דנכא פליגי רש"ג ורבנן בתם' כ"ג דף קל"ח: ודבנן כברי'
 דלא אמרינן כוכיס כוסו על מחלתו ור"ל דכריתות ס"ל כדכנן כמו שסבד סס
 כדכ"ס דר"ס יורשין עיי"ש וח"כ ככר ילס משהו הטוקן וס"ל לר"ל דכין דעדי'
 לא אתי ליד' דמקבל ומשהו טוקן ילס כדכנן דכס לן כ"ל דכל הקודם זכס וכו'
 כיון

כיון דהתקבל לא כל יוד עדין מהני לטון חי אפטי כס ופריך ספיר מדרכ שעה דכה סף שבחם ליד התקבל הדרס למרה מכ"ס היכא דעדין לא כל כל לידו י כן גלטי"ד ביאור דברי רבי חבל מכל הפוסקי' לא רחויי מי שיפרס כסוניה כדברי רבינו חזק טוהי זלח מלאחי לקמן סי' ת"ע שאלח מהלמידי רבינו הקטס עליו כמה קושיות ופלא כלל הניניס מתך דלדריס וכפי הגולה לקמן לא כל כיון רבינו למע בהירלתי וחי"ס פס יתבאר עוד בזה :

(ב) אמר בספ"ר דבריו קיימין א"כ יש לומר שתי גרסות הן כי הריא דנויר מפורט ודר' פפא ודרב יהודה וטובא איב' :

צה השוקח מתניתן המוכר שדהו לעכו"ם ר' מז ע"א ענין המוכר שדהו לעכו"ם ומביא (א) ורבינו שלמה הגיה ומביא אינו בכל הספרים הישנים ופר"ח מפרשין לעכו"ם לוקח שדה מביא ביכורי אלמא מבי' דווקא גרסינן וכן ביורשמי גרסינן בהריא הלוקח מביא ביכורים (ב) אמר רבה אע"פ שאין קנין לעכו"ם בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר (ג) פירות הורועים בקרקע ואין ברשות ישראל בין בתחלתן ובין בסופן אם מוכר הקרקע והפירות שבו גדל' אפילו פחות משליש ברשות ישראל אין הוא יכול להפקיען מיד מעשר שנאמר כי לי הארץ כי לי קדושת הארץ שמתובר לקרקע הרי הן בקרקע וכשם שקרקע אינה נפקעת אם יקנה ישראל כך המתובר בה אינו נפקע אם חור ישראל ולקחן אבל מה שזרע עכו"ם בקרקע ישראל פלוגתא דתנאי בפרק ר' ישמעאל ובהשוואל ובכרוב מקומות בתלמוד (ד) איב' מ"ד אין קנין ומשניות הרבה חלוקין בהן חכמים ביש קנין ואין קנין לפיכך לא הביא רבה רא"י מהן ולא קושיא דלאו ברבי איירי רבה ור' אלעזר ורבי קאמר רבה אע"פ שאין קנין לעכו"ם להפקיע של ישראל אפילו למ"ד בעלמ' יש קנין לעכו"ם במתובר אין קנין שנאמר כי לי הארץ וגו' מתניתין קאי (ה) ברמשי רב אשי לקמן והבריית' דלקט שכחה ופיאה דריוק מינ"ד אליעזר אמר אע"פ שיש קנין לעכו"ם להפקיע מיד מעשר אפילו מתובר אם הביא שלישי ואליבא דמ"ה יש קנין בעלמא קאמר ותרווייהו אליב' דמ"ד יש קנין בעלמ' פלוגי רבה אמר במתובר מודה ר' אליעזר אמר מתובר ושאינו מתובר שווים ובתרייהו יש קנין (ו) תרע דר' אליעזר גופ' אייתי בסוף המביא תנינא פלוגתא דתנאי דמיתוקמא פרק ר' ישמעאל ביש קנין ואין קנין ומדאורייתא למ"ד אין קנין ובע"כ רבה ור' אליעזר במתובר איפלגו כדפ' במאי קמיפלגי מר סבר דנגך ולא דגן עכו"ם ומר סבר דנוגך ולא דגון ומ"ד יש קנין אפילו במתובר נמי (ז) דכיון שלא הביא שלישי דגן עכו"ם ועיקרא דקרא לאו להבי אתי דהיינו פשטא (ח) אלא לאפוקי מדרבה לר' אליעזר שמעינן פשט' ושמעין נמי מירוח למאן דפטר מירוח העכו"ם ודנגך ולא דגן עכו"ם קדריש ליה לפשט' ומ"ס דינוגך ולא דגון עכו"ם וליב' הבי פשטא דקרא (ט) אלא ברמשמע לי כל הארץ והמתובר בה (י) אמר רבא מנא אמינא לי' דתני' הלקט והשכחה והפיאה של נכרי וכו' אלא דעכו"ם וליקטנה ישראל וע"כ בשלקת ישראל עם התבואה שבא מישראל והניח הפאה ולקטו ישראל וטעמא דהפקיע עכו"ם הא לא הפקיע עכו"ם חייב לעשר דאין קנין לעכו"ם להפקיע מתובר אין לא קנאה מישראל (יא) אלא בסופה שנתנה ישראל ללוקמה בעודם מתוברים וכה בהן הלוקט מן המתובר והוה להו בקרקע שחור וקנה מן העכו"ם דאי אמרת משום פלוגת' דעלמא ויש קנין ואין קנין בלא מתובר לקט שכחה ופיאה למה לי ליפלגי כדפליגי בעלמא ודחה ר' אליעזר דישאל וכו' אבל לאוקמי באין קנין דעלמא לא מצי ר' אלעזר כדפרישית (יב) התם קשיא לרבה וישאל שלקת וכו' נתחייבה אין בהם את שלישי לא נתחייב' לא אע"פ שהוא מתובר קדם שלישי אלא למ"ד יש קנין אפילו במתובר נמי וקשיא לרב' ומשנ' בסוריא וכו' ת"ש ישראל ועכו"ם שלקתו שדה בשותפות מלא הפירות קדם שלישי מישראל דאי לאתר שלישי הבל טבל וכו' (יג) ע"כ לא פלוגי וכו' אלא דכ"ע יש קנין אפי' במתובר למאן דאית ליה קנין ומשנ' בסוריא

ת"ש

כיון דהתקבל לא כל יוד עדין מהני לטון חי אפטי כס ופריך ספיר מדרכ שעה דכה סף שבחם ליד התקבל הדרס למרה מכ"ס היכא דעדין לא כל כל לידו י כן גלטי"ד ביאור דברי רבי חבל מכל הפוסקי' לא רחויי מי שיפרס כסוניה כדברי רבינו חזק טוהי זלח מלאחי לקמן סי' ת"ע שאלח מהלמידי רבינו הקטס עליו כמה קושיות ופלא כלל הניניס מתך דלדריס וכפי הגולה לקמן לא כל כיון רבינו למע בהירלתי וחי"ס פס יתבאר עוד בזה :

צה (א) ורבינו שלמה הגיה ומביא וחי"ס בכל הספרים הישנים ובפיר"ח מפרס המוכר שדה לעכו"ם הלוכה מביא ביכורים אלמא וכו' כ"ל ולא הביא רבינו פס בספח קוביא ה"טו' שכתב בשמו דרבי' בעלמא לקמן תירך קושיא זלח כמו שגמה ע"ה המסכת' א והמסכת' ז"ל עיי"כ : (ב) אמר רבה וכו' הוא דיבור בפני עצמו (ג) פירות הורועים בקרקע וכן נכתבו יבראל בין בתחלתן ובין בסופן וכו' כ"ל דרבי רבינו לאיד בכל הסוגי' מפריש' וה"טו' דכל פירש' הקפו החוב' ועל דברי ה"טו' קשה ג"כ דכלל הש"ס היכא דאמר מר סבר הכי ומר סבר הכי ידוע דמר לא סבר ממד ומר לא סבר כמר לפיכך ה"טו' יבשהניא כוגיא א דהא דאמר מר סבר דנגך ולא דגן עכו"ם א"ש חבל מאי דאמר מר סבר דיוגך וכו' הא גס חידך ס"ל ק חבל לפירות רבינו א"ש כמו בהבאר וי"ט מה שמקיים החוב' כי היכי דדרישין דיוגך למאן דמחייב מירוח העכו"ם אן אישטו אחר מיעוט חלא לרבות ה"ג נידרוב גבי דנגך ומת שהירלו דלא מיכסהר לחוקמא אין מיעוט אחר מיעוט לכל מיני קשה מאי חזיה דלוקמא לגבי מירוח טוקמא לענין קנין ואחרכה יוהר מיכסהר לחוקמא על מאי דמחיב כהניא חך בזה חפשי לומר לחיבך דיוגך מיכסהר לחוקמי הנישטו להכי עדי' ללקק קנה חפשי' וטו' לפי מה שכתבה החוב' בכ"ב דף כ' : ד"ה קסבר דהיכא דחכא הכי קרלי דחכא למידרס הכי וחכא למידרס חייכא אין רח' מהפסוק ואלויקן כמר סכרה א"כ י' לענין מאי דעתי' דרבה דכיון שאברהם מרס דלין קניין לעכו"ם בנזכר של קרקע להפקיע מיד מעשר חלמא דלין הקרקע בלו כ"ס דלין ל קנין בנזכר ולא קרקע לחסור צורות איהון ומעשות ומאי חזיה למידרס קנה דקבלה השמים כמים וכו' טפי הוה ליי למידרס קרא דקבלה לה' ה"טו' לקן דעה רבינו דהאי קניין לא דמי לטוני הש"ס דליירי בגל מעט כרסוה ישראל רק אח"כ קנה העכו"ם הנהוה מנהולת ואח"כ קנה ישראל ההנהוה ולכ"י י' קניין כקנה חרץ לא זרועה וה"פ מר סבר דנגך וכו' ור"ל ח"ג דלפלוה חנאי דרשינן דיוגך וכו' וכמו שכתבו החוס' מ"מ חלויקן נמי כהר פשטא דקרא למידרס נמי דנגך וכו' ומר סבר דיוגך וכו' ור"ל דלא דרשינן כל דיוגך ולא חלויקן כהר פשטא דקרא כל וזה לא מיקרי דקרקעין כהר פשטא דקרא כל אמרין דגן עדי' דמיהדגן משמע ולקן לא הלס חובת החופה עד מירוח כדאמרין בכמה מקומות גבי מירוח דר"ל מעבר לחשן שהקדינן כשיגליס פסוק מהחומה גדולה ופריך עלה ומאי רחיש ומכני האי חרדן וכו' ופירש' מהוה דקרי' רחיש דנגך וכו' עיי' דכרסות מ' : ופ'ת קרי' וכו' ברכה מקומות ו פ"ו מתן דכר

למאן דאית ליה קנין ומשנ' בסוריא ת"ש

למחן היות לי קניין וט' כ"ל: (ד) ח"ט סמוך שיהא פס"ס מליה פירוח סוקחה מן הסע"ס וט' כ"ל קשה לי מ"ל דמירי שלקה מליה פירוח ולהקשות לרבה דילמא מיירי כפשוטו שמכנה ריקנית וכי לא למה לי לרחוקי בחיובא דבתי הקטנה ליהרין כפשוטו ונל"ל דלגירסת רבנו והתוס' דלא מחייבין ליהק ולהביא ביכורים מה: תיקון העולם יש בזה דלי משום שלא יכנילו למכור לע"ס שדות ה' להם לחמשים לתקן במהוי"ב ליהק כפירש"י לכן בהגדת הלוקמי שמכנה מליה פירוח וה' דרכם לעשות קמפני פעניים היו וה' קשה להם לטבוק בהשחזת פ"כ ה' דרכם לזרוע ולמכור לע"ס ואח"כ בעת הנמרה לקחה מן הע"ס כריוח מועט והכו חמשים דהיככול תורה ביטרים לכן חייבו להלוקק להביא ביטורים ול"ל שייך למיקב"י שמתו"ב ליהק כיון דללא קום היו ג"כ לוקחים מן הע"ס מפי שכלל השדות עשו קן ומתקן רב אפי' לרבה המהמילה לוקמה דליה דלורייאה להביא ביטרים מפני שמתוכנן חן קניין חך אח"כ ראו חמשים שפני זה רבנילו ההמון למכור שדות לע"ס לחלוטין דהמון העם לא הכניעו כי"ס חסור בזה מפני שראו שמתוכננים עם הפירוח מביאים ביטרים ולא הכניעו החילוק מפני שנתחילה זכאפו יהיה ביד ישראל לזה היקט חממי' בלא יביאו ביטרים ויש כח ביד החמשים לעקר דבר מה"ה כזה ואל תעשה כדלמתיין שחלשם רבנו למען ידעו ההמון דמפקי מקדושהם ואח"כ ראו חמשים כע"ל מפני דוחק' מוכרחי' לעשו' קן למכור לע"ס כשהיא מליה ונמלא דהיככול תורה ביטורים הדר לוקמה דלורייאה ובה דקלמך וקא משהקטן ביד ע"ס ר"ל דלדרכא ההמון כיון שראו שאינם מביאים ביטרים ככה"ג וזה מוכרחים לעשות מפני דוחקס לזה היו מוכרים גם לחלוטין וה' קילקול גדול מה"כ כמביאים ביטרים עכ"ל דבי' השמי' החילוק: (ט) ואין זה כע"ל כיסין וט' זה הוא בנתחת ס"ז :

צט (א) שהם גדות הנהר אצל העיריות ואינן ראויין והן פתוחים מן היבבורית וקמ"ל ר' אליעזר נותא' שמהן גובין מן היתומים ואע"פ שהן זבורי ויבורית דהוי כפתות שבכלים כדרכא דאמר רבא היוק זיבורית גובה עיריות כדון ניוקין שגובין בעיריות שפאי עיריות אהיוק קאי כלומר היוק שפאי עיריות גובין מן הבינונית וכן פר"ח דאהיוק קאי דגרים היוק היוק תרי זימנא ופי' דהיוק שפאי עיריות גובין מן הבינונית ובע"ה חשוב ליה דדינה בבינונית דרך שפאי עיריות וידות הנהר וגדרון להעמיד שם בהמות ולרעות ובעל שפאי נוטל שבר והוא כב"ח משום הכי לא תני ביה בהדיא היוק גבי שפאי רבין היוק ובין העמיד שם בהמות (ב) כיווד ברשות ונותן שבר לבעלים דמי והוי כב"ח דדינו בבינונית וקמ"ל רבא בשפאי עיריות אין דין מויק זיבורית עליה משום דלא תויא לוריעה ואליעזר ניתאי קמ"ל שאעפ"כ גובין אותן מן היתומים והיינו דאמר תלמוד' (ג) כרבא גבי יתמי אוקמא רבנן אדאוריית' ואליעזר ניתאי מהדר (ד) על פתות שבכלים מוציאין לבעל שפאי עיריות שהן זיבורית נפרעין מן היתומים דזיבורית לגבי יתמי דמתניתן לאו דווקא אלא אפילו זיבורי זיבורית ועיקר (ה) ולא בהיוק מיירי אליעזר ניתאי דא"כ בבינונית הוה ליה למיגב' כדמסקי רבא אפילו היוק שפאי עיריות גוב' מן הבינונית אלא כב"ח מיירי (ו) ודינו בפתות

ד' נ' ע"א ענין עריות

ק (א) וכמוהא אשה דלא מני לה ככתובות דף כ"א: מני לה ונעברה שנתפסקה הא שנוי' גבי חמשה גובין מן המתוררין ודקתני הסם בה אכתו לגביה ממחוררין והכא קתני וט' והכא והכא הני ושייר כ"ל והא דמקסי רבינו מכתובת אשה ללא דווקא והוא הדין חייך דמני הסם פיי"ש בטוב' ד"ה חמשה ו"ל דהכא ל"ק למה לא תני ההיא דכתובת דהא הכא לא תני רק דברים שאין קצובים וכדלמתיין בגמ' רק אהסם קשיא וכן משמע נוחס' דכתובת עיי"ש ולא קשה חייך אמר הכא פעמא דקצובים הא חייקן ככתובת דלף בקצובים אין גובין ו"ל שאני הסם משום דנכדיה כחש שלא בחמירות ובה אשה משום דלא קנו מידו :

קא (א) ולעיל דפריך וט' ולר' חנינא דפריך וט' ולענין מלוה ע"פ וט' ח"ט עיקר בעיה וט' כ"ל כוונהו דע"ל קשה למה לא פשיע לר' חנינא ממשנה דכו' ב"ב דמלוה ע"פ גובה מתי חייקן לוח משני דמהא ל"ק כלל דמשנתנו לא חייבי רק סהך דעיקר כתיבי ועוד חייקן אחר משני רבינו דעיקר דבעיה לר' חנינא חוט

שבכלים דהיינו זיבורית כדעולא י"צ ב"י מ"ד מה שפירש הקוגטרס והערות דגרס שא"י ומפרשים נתקלקלו לית נגר ובר נגר דפרקי' ואינו דא"כ מאי אפילו ועוד מאי קאמר רבא דגבי יתמי אוקמינן אדאורייתא לגבות מן היבבורית והא מדאוריית' דינין בבינונית היב' דשפאי העריות גובין מן הבינונית אלא בב"ח קמיירי ודינו בפתות שבכלי דהיינו זיבורי' כדעול' תי"צ ב"י מ"ד: **קא** (א) וכתובת אשה דלא מני לה בכתובת מנה והכא תנא ושייר בנערה שנתפתחה היא שנוי' גבי חמש הגובין מן המתוררין דקתני התם בת אשתו דגבי מתוררין והכי קתני ממשעברי התם כשלא קנה והב' בשקנה כדמסקי לה:

קא איבעיא להו לרבי חנינא קצובין וכתובים בעי או דילמא כתובין אע"פ שאין קצובין פי' רבי' שי' אין נראה דאמר נפקא מינה מלוה ע"פ דאי אמרת כתובין וקצובין בעי מלוה ע"פ לא טרף ממשעברי ונראה דאיב' למיפרך על בעי' זו דהא משנה שלימה היא בגמ' פשוט המלוה את חברו בשטר גובין מנכסים משועבדים ע"י עדים גובין מנכסים בני חורין ובגמרא פסק והלכתא מלוה ע"פ גובין מן היורשין ואין גוב' מהלקוחות וליב' מאן דפליג אלא ה"פ איבעי' לזווכי' ונפקא מינה למכירה ע"פ אי טרפא ממשעברי או לא דאי אמרינן קצובין וכתובין לא טרף' דהא לא כתיב' אי אמרינן קצובין אע"פ שאין כתובין טרפ' ממשעברי דמכירה ע"פ אינו במלוה ע"פ כדאמרינן בחוקת הבתים למיטרא דקסבר רב עדים לית להו קלא והאמר רב המוכר שדהו בעדים גובין מן הנכסים משועבדי' ומשני התם הוא דאפסיד אנפשי' ומקשי היב' אמר רב המוכר שדהו בעדים גובין מנכסים משועבדים והאמר רב מלוה ע"פ אינו גובה לא מן היורשין ולא מן הלקוחות אמר ל' מלוה אזובני קדמית מלוה עביר אינש דיויף בצנעה מאן הזבין בפרדסי' זבין והשתא קבעי ר' תנינא אית להו דרב דכיון דקצובין גובין ממשועבדים אף על גב דאין כתובין או דילמא לית ליה הא דרב ולא טרף ממשעברי דכתובין נמי בעי דשטר הוא דמפיק לקלא ולא עדים דאע"ג דמאן דזבין בפרדסיא זבין לית ליה קלא ולא הוי לקונה לאסוקי דעתו אבל במלוה לר"ה לא טרפא ממשעברי ע"י עדים אי ליכא שטר והא לא תיבעי לר' חנינא (א) ולעיל פריך והא מוזן אשה והבנר דמאן דכתיבא דמי דבעי למידחיה ומשני כתובים הם וכו' דלר' חנינא פריך גבי עישור נכסים דקייצי ולא כתיב' דבעי למידחיה ומשני כמאן דכתיבא דמי ולענין מלוה ע"פ לא איירי ר' חנינא אליב' דתנא דמתניתן דכי קתני מתניתן בהני דעיקרן כתיב' אכילת פירו' נוף קרקע כתיב וכן שבת קרקעות מוזן האשה והבנות עיקרן כתובה דכתיב' ומיכר שדהו ובעדים כמאן דכתיב' אם כתובין בלא קצובין קאמר אי' עיקר בעי' דקצובין לעישור נכמי אתי' ולמוכר שדהו בעדים אבל מלוה ע"פ לא קלא (ספר הישר) יך

(יד) ת"ש המוכר שדהו לעכ"ם מלא' פירות לקחה מן העכו"ם עם פירותי' מביא ביכורים מפני תיקן עולם אבל מדאוריית' לא אלמא מאן דאית ליה יש קנין במתובר נמי אית ליה ומשני רב אשי דמשום תיקון העולם אהדררה לדאורייתא שהי' דרכן למכור לעכ"ם עד שיבוא ללקוט פירות ואז מוסיפין להם על דמים שנתנו קצת ותזורין וקנינים אותן ומביאין ביכורים או המוכרים או ישראל אחר (טו) ואין זה כבעלי כיסין שאותן מתכוונין להפקיען תרומת ומעשרות וגורו התם משום בעלי כיסין והכא חזרו ותיקנו כדמעיקרא שאלו מתוך דוחקן הי' עושין שלא הי' בעלי כיסין אלא בעלי עוני ולא מארה ותשועתם בקרב במהרה :

ד' נ' ע"א ענין עריות

קא (א) שהם גדות הנהר אצל העיריות ואינן ראויין והן פתוחים מן היבבורית וקמ"ל ר' אליעזר נותא' שמהן גובין מן היתומים ואע"פ שהן זבורי ויבורית דהוי כפתות שבכלים כדרכא דאמר רבא היוק זיבורית גובה עיריות כדון ניוקין שגובין בעיריות שפאי עיריות אהיוק קאי כלומר היוק שפאי עיריות גובין מן הבינונית וכן פר"ח דאהיוק קאי דגרים היוק היוק תרי זימנא ופי' דהיוק שפאי עיריות גובין מן הבינונית ובע"ה חשוב ליה דדינה בבינונית דרך שפאי עיריות וידות הנהר וגדרון להעמיד שם בהמות ולרעות ובעל שפאי נוטל שבר והוא כב"ח משום הכי לא תני ביה בהדיא היוק גבי שפאי רבין היוק ובין העמיד שם בהמות (ב) כיווד ברשות ונותן שבר לבעלים דמי והוי כב"ח דדינו בבינונית וקמ"ל רבא בשפאי עיריות אין דין מויק זיבורית עליה משום דלא תויא לוריעה ואליעזר ניתאי קמ"ל שאעפ"כ גובין אותן מן היתומים והיינו דאמר תלמוד' (ג) כרבא גבי יתמי אוקמא רבנן אדאוריית' ואליעזר ניתאי מהדר (ד) על פתות שבכלים מוציאין לבעל שפאי עיריות שהן זיבורית נפרעין מן היתומים דזיבורית לגבי יתמי דמתניתן לאו דווקא אלא אפילו זיבורי זיבורית ועיקר (ה) ולא בהיוק מיירי אליעזר ניתאי דא"כ בבינונית הוה ליה למיגב' כדמסקי רבא אפילו היוק שפאי עיריות גוב' מן הבינונית אלא כב"ח מיירי (ו) ודינו בפתות

צט (א) שהם גדות הנהר אצל העיריות ואינן ראויין והן פתוחים מן היבבורית וקמ"ל ר' אליעזר נותא' שמהן גובין מן היתומים ואע"פ שהן זבורי ויבורית דהוי כפתות שבכלים כדרכא דאמר רבא היוק זיבורית גובה עיריות כדון ניוקין שגובין בעיריות שפאי עיריות אהיוק קאי כלומר היוק שפאי עיריות גובין מן הבינונית וכן פר"ח דאהיוק קאי דגרים היוק היוק תרי זימנא ופי' דהיוק שפאי עיריות גובין מן הבינונית ובע"ה חשוב ליה דדינה בבינונית דרך שפאי עיריות וידות הנהר וגדרון להעמיד שם בהמות ולרעות ובעל שפאי נוטל שבר והוא כב"ח משום הכי לא תני ביה בהדיא היוק גבי שפאי רבין היוק ובין העמיד שם בהמות (ב) כיווד ברשות ונותן שבר לבעלים דמי והוי כב"ח דדינו בבינונית וקמ"ל רבא בשפאי עיריות אין דין מויק זיבורית עליה משום דלא תויא לוריעה ואליעזר ניתאי קמ"ל שאעפ"כ גובין אותן מן היתומים והיינו דאמר תלמוד' (ג) כרבא גבי יתמי אוקמא רבנן אדאוריית' ואליעזר ניתאי מהדר (ד) על פתות שבכלים מוציאין לבעל שפאי עיריות שהן זיבורית נפרעין מן היתומים דזיבורית לגבי יתמי דמתניתן לאו דווקא אלא אפילו זיבורי זיבורית ועיקר (ה) ולא בהיוק מיירי אליעזר ניתאי דא"כ בבינונית הוה ליה למיגב' כדמסקי רבא אפילו היוק שפאי עיריות גוב' מן הבינונית אלא כב"ח מיירי (ו) ודינו בפתות

שבכלים דהיינו זיבורית כדעולא י"צ ב"י מ"ד מה שפירש הקוגטרס והערות דגרס שא"י ומפרשים נתקלקלו לית נגר ובר נגר דפרקי' ואינו דא"כ מאי אפילו ועוד מאי קאמר רבא דגבי יתמי אוקמינן אדאורייתא לגבות מן היבבורית והא מדאוריית' דינין בבינונית היב' דשפאי העריות גובין מן הבינונית אלא בב"ח קמיירי ודינו בפתות שבכלי דהיינו זיבורי' כדעול' תי"צ ב"י מ"ד: **קא** (א) וכתובת אשה דלא מני לה בכתובת מנה והכא תנא ושייר בנערה שנתפתחה היא שנוי' גבי חמש הגובין מן המתוררין דקתני התם בת אשתו דגבי מתוררין והכי קתני ממשעברי התם כשלא קנה והב' בשקנה כדמסקי לה:

קא איבעיא להו לרבי חנינא קצובין וכתובים בעי או דילמא כתובין אע"פ שאין קצובין פי' רבי' שי' אין נראה דאמר נפקא מינה מלוה ע"פ דאי אמרת כתובין וקצובין בעי מלוה ע"פ לא טרף ממשעברי ונראה דאיב' למיפרך על בעי' זו דהא משנה שלימה היא בגמ' פשוט המלוה את חברו בשטר גובין מנכסים משועבדים ע"י עדים גובין מנכסים בני חורין ובגמרא פסק והלכתא מלוה ע"פ גובין מן היורשין ואין גוב' מהלקוחות וליב' מאן דפליג אלא ה"פ איבעי' לזווכי' ונפקא מינה למכירה ע"פ אי טרפא ממשעברי או לא דאי אמרינן קצובין וכתובין לא טרף' דהא לא כתיב' אי אמרינן קצובין אע"פ שאין כתובין טרפ' ממשעברי דמכירה ע"פ אינו במלוה ע"פ כדאמרינן בחוקת הבתים למיטרא דקסבר רב עדים לית להו קלא והאמר רב המוכר שדהו בעדים גובין מן הנכסים משועבדי' ומשני התם הוא דאפסיד אנפשי' ומקשי היב' אמר רב המוכר שדהו בעדים גובין מנכסים משועבדים והאמר רב מלוה ע"פ אינו גובה לא מן היורשין ולא מן הלקוחות אמר ל' מלוה אזובני קדמית מלוה עביר אינש דיויף בצנעה מאן הזבין בפרדסי' זבין והשתא קבעי ר' תנינא אית להו דרב דכיון דקצובין גובין ממשועבדים אף על גב דאין כתובין או דילמא לית ליה הא דרב ולא טרף ממשעברי דכתובין נמי בעי דשטר הוא דמפיק לקלא ולא עדים דאע"ג דמאן דזבין בפרדסיא זבין לית ליה קלא ולא הוי לקונה לאסוקי דעתו אבל במלוה לר"ה לא טרפא ממשעברי ע"י עדים אי ליכא שטר והא לא תיבעי לר' חנינא (א) ולעיל פריך והא מוזן אשה והבנר דמאן דכתיבא דמי דבעי למידחיה ומשני כתובים הם וכו' דלר' חנינא פריך גבי עישור נכסים דקייצי ולא כתיב' דבעי למידחיה ומשני כמאן דכתיבא דמי ולענין מלוה ע"פ לא איירי ר' חנינא אליב' דתנא דמתניתן דכי קתני מתניתן בהני דעיקרן כתיב' אכילת פירו' נוף קרקע כתיב וכן שבת קרקעות מוזן האשה והבנות עיקרן כתובה דכתיב' ומיכר שדהו ובעדים כמאן דכתיב' אם כתובין בלא קצובין קאמר אי' עיקר בעי' דקצובין לעישור נכמי אתי' ולמוכר שדהו בעדים אבל מלוה ע"פ לא קלא (ספר הישר) יך

המחמיק בעשרה יוחסין דף ע"ג : נאמנה לה
 שנה מהימן וכו' ל"ש לא מהימן כפי חרי אינו נאמן אלא א"כ שותק וכו' כ"ל לאו
 אהאי דעשרה יוחסין קאי דכשם כ"ל דלא שייך שותק אלא דכתיב : וז' שהתק :
 (ט) מקוה פסולה ביחיד כלומר בעד אחד
 ומוקי לה רבא וכו' : כ"ל : ומאי דאמרינן

גבי בן גרופה החילוק בין שהק ולא שהק
 אינו נובע זה למאי דאמרינן ספ"ק דתוכחה
 בממזר טווח והלל שותק דפליגי הנאי נהא
 דכאן דבדרך עדות שאלו: (י) ורבא מוקי לה
 בבוהק ולא מהימן כפי חרי ושותק דגבי
 חבתי זינאה ק"ש רגלים לדבר וכו' כ"ל
 ור"ל כיון דנאמן כפי חרי ושותק מיחשב
 רגל"ד ועיין לעיל אוח' ב' אכל להרמב"ם
 בפ"ד מס"א שיטה אחרת ככ"ד דכ"ד חין
 כופין רק כפי עדים והוא בעלמו מהוי"ב
 לנשוא אי מהימן כפי חרי וכדכתיב לא ניהא
 ל"י בכל אלה ונראה נו דנס כאן דינא
 קאמר וכיון דכן ב"ד מוחזקים ע"ז לכן
 מוכרח לחק : (יא) ולרבא ע"כ הא
 חיבורא חבטל וכו' . ובע"כ כבבטל אומר
 איני יודע וכו' כ"ל : לא ידעתי מה רגונו
 בזה ונלע"ד דהא להסביר הכרחא לרבא
 למא חלוי זה בחתימת הטעל כיון דכלבו
 מהימן ל"י כפי חרי וכקושית הס"ך לעיל
 אוח' ס' עיי"ש לזה מוסר דההורה חלטה
 בעלל ולבו יודע וכאשר בחרנו לעיל כנלע"ד
 ביאור דכתיב : (יב) וכל מה שפרשנו
 להחיר ברליות חזוקה היתרה כדמכח מר"י
 גבי ערעור כדפירשית לעיל המדקדק
 בשיעור ההלכות בשילי האומר וכו' כ"ל :
 (יג) ובהאשה רבה מוכח דלהיתרה עד
 אחד נאמן או משום דשתיקה וכו' וכ"ש אם
 אמר דחב הוא או בענין שבידו לחק
 נאמן כדאמרינן וכו' כ"ל ביאור הדברים
 דכתיבו מייתי ראי' כדכונה לדינא דאם שהק
 אמרינן שתיקה כהודאה דמי כהא דאמרינן
 דכלא חיתחויק לא חיבור ולא היקר ואמר
 אחד דשומן הוא נאמן ובע"כ מייתי דשהק
 דלא הכחישנו וודאי דליתו נאמן וממילא
 דכ"ש כה"ג אם אמר חב הוא נאמן דהאם אם
 שהק מזה חוין דשתיקה כהודאה דמי וכנה
 חף דיש לחק דשם בלא חיתחויק היתרה עכ"ל
 ג"כ אכל בקדושים הא חיתחויק היתרה עכ"ל
 כיון דהטעם דשתיקה כהודאה ובגברא
 דמהימן ל"י מה ל"י חיתחויק או לא חיתחויק
 אחרי דהודה לו ועוד מייתי ראי' להודיא
 מדיעה הנ"ל דכלא שהק לא מהימן מהא
 דאמרינן שם דהיכא דכדו נאמן חף
 בדלחיתחויק חיבורא אכל אם חין בידו אינו
 נאמן וה"ה בדלחיתחויק היתרה ואין בידו ג"כ
 דליתו נאמן דלדידי ודאי חד הוא ושם
 מייתי בודאי חפי' היכי דמכחיש ל"י דהא
 במילתא דכדו חפי' במכחישו נאמן כדמכחיש
 כוגיא דידן וכמו שכתבו רבינו והמח"ס
 בתירוק הסוגיא ועד דהרמ"א שמיכח רבינו
 מדברי רבינו משולם לכאורה היא ראי'יה
 נגדו וכדעת הרמב"ם הן אחת דכתיב בסוף
 דכדו אומר דכהא לא מודיעא ל"י אכל
 ח"כ מחי ראי' מייתי ונ"ל דכתיב משמע
 ל"י מה דמסיים רבינו משולם ואם ידוע
 שהאז נאמן יש לחוש שיש מעיקר הדין
 דל"כ מחי ליתבא דיש לחוש דמשמע חששא
 בעלמא ולפ"ז מחי דמסיים רבינו ובהא
 חששא לא מודיעא לרבנן כ"ל דלדעת רבינו
 חפי' חששא בעלמא לית לן בה אכל עכ"פ

לדינא נראה דס"ל כדברי רבינו ולפי מה שפרשנו לעיל בדעת הרמב"ם כ"ל לדעת
 דקד הוא דעת רבינו משולם ג"כ וכל הכי רבוחא לא פליגי אהדי . דוק :
קב מעות הדפוס אך לא לדידי לכמה לכלי הפתחה כל כיומי הכפר : (א) ופרכין
 עלה ממתיקין (ב"ק דף ע"ח :) נגב והקדש וכו' . ומאי עלה בתוך
 כה"ג וכו' כ"ל : (ב) ונ"ל משום דכתיב
 עולא יאוש כדי בעלמא קנה לבד מקרבן
 ואחרון דכפרק מרובה דף ס"ז . אמר
 עולא וכו' כ"ל דע דכתיב רבינו מובאים
 בתום' כאן וכס' במרובה ור"י חוקן בעל
 הסום' הקשה עליו הרבה קושיות ומפני
 זה נאיד מפיוס רבינו וכפירשו החיזיק
 הסום' בכל המקומות ולאשר שחבה עליו
 להקד' דכתיב רבינו עיינתי וכו' זכיתי
 לחתום כמוב' טעם דעיתא ו"ל האוס' קשה
 לר"י כמחוק דמטיק רבא דוולדות חין כל
 רק מטעם הקדש וכו' וחי לעולא יאוש קני
 הא ע"כ משעת יאוש יכו' דידי' הוי עכ"ל
 ונלע"ד דלא קשה כלל דהסום' דכ"ה
 לניזוטי' מקשים דהא חפילו קודם הקדש
 הן עלו דהא חין גזל פרה משוכנת וילדה
 וכו' משלם דמי' פרה השומחה לילד וכו'
 וי"ל דמי' לר"מ דאמר משלם חונה וחס'
 גיוזתי' וחס' וולדותי' משום דקנסו גזלן
 וכו' עכ"ל והשתא ק"ו הדברים דהא חפילו
 שטיי גמור ס"ל לר"מ דקנסו הגזלן כ"ש
 יאוש דחף למי' דקונה לאו כגולה מיילי
 קונה כמו לענין קרבן . לא כ"ש דלר"מ
 קנסו הגזלן כזה ולכן כתיב רבא שפיר אימתי
 חוקמה ברשותי' דהא חי לאו דלוקמה
 רבנן ברבוחו לר"מ קנסו הגזלן ורק דלוקמה
 ברשותי' כי היכי דליחייב עלה משום
 שחופי חין שפיר כפי חיתחויק חוקמה
 ברשותי' אי משעת גניבס אי משעת הקדש
 ועוד י"ל לחנן בלופן אחר דהנה דכתיב
 הסום' שכתבו דמי' ח"בא דר"מ הוא
 דחוק מאד דלפ"ז כל הסוגיא חין ח"בא
 דהיתחויק דהא קי"ל כ"ל וכתחתי' דמשנה
 דהגזלן קמה ונהה קודם כל לחיוב דהסום'
 במרובה ד"ה רבה אמר כוכיחו דרבא ס"ל
 יאוש כדי לא קני ונלע"ד לדברי רבינו לא
 קן הוא אלא דס"ל לרבא ג"כ כעולא דלכל
 מיילי קני לבד מקרבן ורמ"א לזה דהא
 בסוגיא פריך רבא על מחן דלית ל"י יאוש
 כדי לא קנה וחף דכס' שיוצו משני לה ורבא
 פירש דכדו מ"מ לדברי רבינו חף לפי
 התיירון אינו רק לעניין קרבן ועכ"פ
 מהקשיא חוין דדעתו כמ"ד יאוש כדי קנה
 וגם מחי דלמרינן שם במרובה דהדי
 ב"י רבא ממח"ג דלמך דגזל קרבן דכתיב
 לא דבר ב"י רוק לעניין קרבן ורמ"א לזה
 דרב ס"ל שם דק"ש קנה ופרכין דף ס"ח
 לרב מצרייתא ופני רבא ח"בא עיי"ש ואין
 לומר דלדברי רב מחוק ונ"ל לא ס"ל דהא
 קאמר ומיכבדא הא מיתחלחא היא משבחה
 היא אלא סלה לפני יאוש וכו' עיי"ש
 חלמא דקושטא הכי הוא ועוד קאת ראי'
 דרבא ס"ל שם כ"ל : דהמכר לפני יאוש
 חייב וחל"ג דלפטר לומר דס"ל דחויבי'
 בין לפני יאוש בין לאחר יאוש כ"י זחנן
 מ"מ ראי' קאת מלמל הסוכר הגמ' שם
 תכמע דלא ס"ל קן ועוד ראי' חמה
 שמיכחיס הסום' בעלמא מהא דכ"ל כ"י :
 דאמר רבא כעלה לפני יאוש וכו' וחל"ג
 דלדרכי' כתיב יאוש חתנה בעלמא הוא
 דיכ"ב ל"י משעת להדיא דס"ל יאוש קני
 ומה

מרשמואל דאמר ב"י יוחסין נאמן היה לו לומר זה כהן וזה
 לוי זה נתין וזה ממזר במקום שלא קרא עליו ערעור ומפ' ר'
 יוחנן היבא דאית ליה חוקה רכשרות אין ערעור פתות מב'
 אבך חד ל"ש מהימן כפי חרי ל"ש לא מהימן כפי חרי
 אלא א"כ שותק ושתיקה כהודאה דמי' וה"ז אמרינן בשיליה
 האומר לחבירו (ט) מקוה פסולה ביחיד כלומר בעד אחד
 מדרת' וחסר מהימן ופסול מוקי לה רבא באישתיק אבל בן
 גרושה אין פסולה ביחיד אלא בב' אע"ג דאישתיק ובגון דלא
 מהימן עלה כפי חרי אבל אי לא שתיק אע"ג דמהימן עלה
 לא : בשמעתיא קמייתא דסוטה אמרינן בטומאה בעלמא בלא
 קינאי ובלא סתירה דלא מהימן עד אחד מנ"ל נאמר כאן דבר
 ונאמר להלן דבר מה דבר האמור להלן ע"פ שנים אף דבר
 האמור כאן ע"פ שני' והך מלמא אביי מוקי לה במכחיש
 ליה (י) ורבא מוקי ליה בשותק ולא מהימן כפי חרי ושותק רבני
 אשתו זינתה ביש רגלים לדבר כדפרישית (יא) ולרבא ע"כ
 הא איסורא אבעל קיימי ושרייה רחמנא ובע"כ בעל אומר
 איני יודע דאין אפטרופס לעריות ל"ש מהימן עלה כפי חרי
 ול"ש לא מהימן דמקרא מלא דיבר הכתוב כמו גבי ממון
 דאיני יודע אינו משלם אבל היכ' דשתק ומהימן עליה כפי
 חרי שתיקה כהודאה דמיא והוראות בעד דין כמאה עדי'
 (יב) וכל מה שפירש לתתיר בראיות חוקה היתר' כדפירש
 ר' יוחנן גבי עירעור כדפרישתי' לעיל המדקדק בשיטת הלכה
 בשיליה האומר לחבירו ובעשרה יוחסין גבי עירעור ובהא
 שמעתא דהניזקי' ובשמעת' קיימתא דסוטה ימצא כדברי
 ובהאשה רבה ובכריתות פ' אמרו לו ב' יבין וידע דמוכח
 התם דמעמא דקרא דאוהור' אליו מ"מ דילפינן מיניה דעד
 אחד מהימן משום דשתיקה כהודאה דמי (יג) ובהאשה רבה
 מוכח דלהתירא עד אחד מהימן ומשום דשתיקה כהודאה
 דמי' היכ' דלא איתחויק איסור ולא היתר כגון חתיכות ספק
 חלב וספק שומן ואמר עד א' דשומן הוא דנאמן וכ"ש אם
 אמר דחלב הוא ונזכר שבידו לתקן נאמן כדאמרינן נמי התם
 אע"ג דאיתחויק איסור' אבל דאיתחויק איסור' ואין בידו לתקן
 אינו נאמן להתיר והכי נמי היכי דאיתחויק היתרא ואין
 בידו לאסור אינו נאמן לאסור דלא אשכחן דעד אחד חלוק
 בין היכ' דבא להתיר את האיסור להיכ' דבא לאסור את
 המותר אם לא כהודאת בעל דברי' א"נ כגון דברי המפרשים
 בתלמוד דעד א' נאמן כגון חיה ודיין ומוכר ואביו ומיילי
 טובא ושוב מצאתי סעד לדברי בהשובת רבי' משולם בן
 רבנא קלונימוס וכן כתב כהן או ישראל ששופך יין שלו ואמר
 ראיתי שנגע בו עכו"ם ונתערב בחביות הואיל ויין שלו נאמן
 לאסורו על עצמו אע"פ שאין אחד עמו שראה אבל הוא של
 אחרים כך שנו חכמים היה עושה עמו בטהרות ואמר לו
 טהרות שעשיתי עמך נטמא . בזבחים ואמר לו זבחים שעשיתי
 נתפסלו נאמן אבל אם אמר לו טהרות שעשיתי עמך ביום
 פלוני נטמא זבחים שעשיתי עמך נתפסלו אינו נאמן והוינן
 בה מ"ש רישא ומ"ש סיפ' אמר אביי כל שבידו נאמן רבא
 אמר כגון דחוי' ולא אמר ליה ובתר הכי אשכח' ואמר ליה
 לפיכך אמר אחר זמן אינו נאמן לאסור את של חבירו ואם
 ידוע שהוא נאמן יש לחוש ובהא חששא לא מודיעא לרבנן
 משום כדפרישית לעיל אבל בקעה מצא ונדר בה גדר
 דלדבריו הא מנא ליה :

קב פ' הניזקין אמר עולא דבר תורה בין נודעה ובין לא נודעה אין מבפרת מ"ש יאוש כדי לא
 קנה (א) ופרכין עלה נגב והקדיש ואח"כ טבח ומכר משלם חשלומי כפל ואינו משלם
 ד' וה' וחניא עלה שחופי ברוין כה"ג ענוש כרת אלמא יאוש קנה וקשיא לן מגופא דמתניתין מצי למיפדך
 אמאי פטור מד' וה' אי לא קנאה איש כי יקדיש את ביתו אמר רחמנא א"כ לאו דהקדש קטבת ומ"ט פריך מבריתא
 (ב) ונ"ל משום דסבר לעולא יאוש כדי בעלמא לא קנה לבד מקרבן ואחרון דפ' מרובה אמר עולא מנין ליאוש שאיש
 קנה

לאחר יאוש וטעמא דהקדים הא לא הקדים חייב גד' וכו' וחי יאוש קני שלו הא מוכר עיי"ש וגם זה לא קשה כלל להאוס סוגרים ד' יוחנן חזמר שם דחייבי' זין לפני יאוש זין לאחר יאוש ומשום דכ"ל יאוש לא קנה וכן משמע מפירוש"ם שם אבל מדברי רבינו מבואר לי דר' יוחנן ה"ק דלף דיאוש קנה מ"מ גז"ה הא דמחייב חף לאחר יאוש וזכו פליג על ר"ל אבל ביאוש מוד

קונה שנאמר והבאתם את הגזול ור' יוחנן בלולב הגזול דריש ליה לגבי אתרוג נמי מרב' ומפרש ר' יוחנן טעמא משום מצוה הבאה בעבירה ומשום הכי לא מצי למיפרך ממתניתין דגנב והקדיש דההו' הקדש מקמינן ליה בבעל מום דלא קיימי למזבח ובההיא סבירא ליה עולא דיאוש כדי קנה משום הכי פריך מברייחא דמיידי בשחטי חרץ דהיינו קרבן וראי' דדבר דפרק הגזול בתרא אמר עולא גבי נטילין מוכסים את חמורו וכו' אמר עולא מחלוקת בסתם אבל בידוע דברי הכל יאוש כדי קנה אבל גבי קרבן סבר דיאוש כדי לא קנה דגלי' קרא גבי קרבן דכתיב והבאתם את הגזול ואת הפסח גזול דומי' דפסח והשתא לא תיקשי דעולא אדעול' ואמטו הכי פריך מברייחא כדפרישית (ג) ועוד דעולא גופ' מותיב ליה תלמוד' מליסטים וגנב ניהא ליה דקתני נטלו מוכסים את חמורו וההוא לא שינוי רשות ולא שינוי השם כדמוכח בריש פירקין דתניא המחזיק לבעלים הראשוני' דיאוש כדי לא קנה ש"מ דשינוי רשות דאיסור לא שינוי רשות הוא הואיל בע"כ מקבלו אבל הכי גבי' אמי אוונכרי בסוכה בלולב הגזול אין רוב קרקעו' נגזלת הוה שינוי רשות בהיתר אלא משום דלא תגלי' מלחא למפרע דגזולה היא אמרינן דליגזי' אינהו אלא בין עולא ובין ר' יוחנן סברי דיאוש לקיש במרובה מנגב והקדיש וקמסיק אי סלקא דעתך קני שלו הוא טובח שלו הוא מוכר ה"פ (ד) בשלמא לירידי דקנה אפי' שלו טובח שלו מוכר חייב דקנה חייב ור' יוחנן קאי כוותי' אית' לר' יוחנן נמי גניבה ונפש תוכיח והך שינויי דשני רב יוסף התם לגרמי' הוא דשני (ה) אבל ר' יוחנן ועולא ורבה באין עציבא שינוי השם דיאוש כדי לא קנה והוא יכול לשינוי' תרומה ומעשר דגנב וגולן חומרא כדאמרינן בכמ' דוכת' תרומה ויחזור ויתרום והב' לא איירי בתקנתא דתבואות הקדש נמי שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון ומשום דרב יוסף איסתפוק כ"ב שנין ושני הוא גופ' הכי סלקא שמעתא הכי (ו) ויש טועי' פועי' גועי' שחו מי בלועים און מים רעים ומתמצים דההוא דעולא דמחלוקת בסתם ההיא משנה דעציבא שנו כאן משום דאיכ' שינוי השם הוא כדמתרין רב יוסף במרובה וכן בהקדש שנוי השם וליתנהו שינוי דאי הוה יאוש כדי קנה קאמר וא"כ אינו בהדיא לא יאוש ולא שינוי השם ועוד מאי האי דרב יוסף קרי ליה יאוש כדי לא קנה ועולא קרי ליה יאוש כדי קנה (ז) ועוד הא ר' יוחנן קאמר בסוכה

הא לרדי חפילו קנה דשלו טובח ומוכר גבי' חייב דקנה חייב ור"י ס"ל טוהי' דלית ליה לר"י גניבה כנסת טובח וכו' כ"ל ביאור הדברים פיטבט כזוה' ב' חך מאי דמציא רבינו ראי' דר"י ס"ל פשולא מהא דאמר גניבה פיטבט מוכיח דמחייב בטכור קודם יאוש לא ידעתי מה ראי' היא זו דיאוש קנה כיון דכ"ל חייבי' זין קודם יאוש ובין אחר יאוש וכה דכתיב אסבדה לה דלף דקנה חייב לר"י מ"מ חך מייחי זה לחאי' ונ"ל דה"פ דר"י ס"ל כוותי' דר"ל וביאור דכריו דהא בלפני יאוש ס"ל לר"י כר"ל מדאמר גניבה כנסת טובח ור"ל הא ודחיי' ס"ל פשולא ור"י פלוגה' רחוקה לא מטיין בין ר"י לר"ל דהיי' דכתיב פליג ר"י דחייבי' חף לאחר יאוש מ"מ כתיב דיאוש קנה לא פליג עלי' . קד י"ל : (ה) אבל ר"י ורבה שניט' השם דעציבא ס"ל דיאוש כדי קנה והוא יטל לטעמי' וכו' ומכוס דר"י וכו' ופני חיה גופה הכי וכו' כ"ל וביאור דבריו דקנה יטל לטעמי' להירוחא דשינוי השם מחי חרץ לטעמי' לקושיא דהקדש והתורה בתרובה שם משום שינוי השם לשינוי כדאמרינן בסתם דוכתי' תרומה ויחזור ויתרום וגם גבי הקדש משום דנקרא עליהן שם תרומה והקדש אלא ודחיי' משום דשיקר הירוחא לרב יוסף ומשום דר"י קשה בה ל"ב שנין עד כשייטרו מן השמים לפחוק האי הירוחא דשינוי השם ותחיב ליה האי הירוחא לקד משי' ג"כ כזון ק יולס קשה לי קשה דהן אמת דהקדש ותרומה נוכל להרין קן אכל במהיתא הא חיה ג"כ ומשכרוהו מעשרתא ומעשר לא מצינו כה"ג ואולי דתקנתא דמעשר שני דגם סה קדושים הן (ו) ויש טועים פועים טעים [לשון לעקת] וכו' דכתיב דשולא דמחלוקת שהם (בהגזול כתיב דף ק"ד) : יגנה כההיא משנה דעציבא שני סאן וכו' ומן בהקדש שינוי השם וליתניהו להכי שינוי דליתו יאוש כדי קנה קאמר וא"כ חייב כדתיב דיאוש שינוי השם וכו' כ"ל וסוגרו על חירוק ר"י כעל הסאוס' והכרין מוכריים : (ז) ועוד הא ר' יוחנן קאמר בסוכה הא קני' ביאוש וכו' זה הוא ברש' לולב הגזול

ומה שדחו הסופ' דלטובכ ס"ל דלא קנה רק משום דמחייב הירוש' למוכרה או להקדישה חייב גזול חממתי דהא ס"ל כר"י דחייבי' לפני יאוש וכו' דלאמר דס"ל כר' יוחנן דלאחר יאוש ג"כ חייב ת"ת לא מהני הירוש' לטענין מכירה ואם טוונסה דמהני הירוש' למכירה משום דהוי יאוש ושינוי רשות הא קודם יאוש נמי מהני לטענין ד' וה' ולטענין הקדש ג"כ לא שייך

לומר דמהני הירוש' דהא תקנה הנתיים הוא לזקוקי' כדכתיב' ולא שייך לומר דההני ביאוש ח"כ מוכח מזה דס"ל לרבא יאוש קני ומה שביאור ראי' מרש הגזול כתיב דלאחר דרשות יורש לאו כדשום לוקח דמי חין ראי' דכיון דרבא מוקי לה כשכלום היוכרים שוב מני לזקוקי' מחייתין חף קודם יאוש וחי משום דכ כהדא דלאחר גזול ולא כתייבשו הבעלים וכו' אחר ואלכו רבא מזה גובה וכו' וא"כ היי' קהני בתמיה דשם דפפורים היוכרים כזה י"ל דלא ס"ל כר"ח דהא חיי' מוקי בדר' קט"ו דרב לא ס"ל כר"ח ורב ג"כ ס"ל יאוש קני ח"כ רבא דלית ליה ג"כ לדבריו דיאוש קנה ס"ל כהא ג"כ כרב ורואיחם מכוניא זו לדבריו דהרבא ראי' הוא להיפך : וכיון שזכיר לרין דרבא ס"ל יאוש קני ח"כ קשה קוביח הסאוס' גם לרבא עמנו ובין י"ל לומר דרב חדש דכיון דס"ל לר' יוחנן ועולא ורבא לדברי רבינו דיאוש כעלמא קני לבד לטענין קרבן ח"כ כדאמרינן לטענין קרבן לא קני לאו לטענין פלס הקרבן לבד אלא כהא דהא טענין כהך במהה שהקדישה לקרבן והמנה הורה שאינה שולה לקרבן נפלה כהורה זכותו מנסתה זו מכל דבר חף לטענין גיזוח וולדות והכתיב נוחתה כ דכתיב חין כתיב כלל לומר דההורה זימנה לו בטף הבהמה בכל מיני רק שלא יקריבנה דהוי כמו הרחי דסתי' אלא דעל כל זכותה ממנו וא"כ שפיר בעי רבא כי לוקמה כגון כדשוחי' ונ"ל לטענין גיזוח וולדות . ובה ימאי לי דברי רבינו כהנה וכתוס ככי לא מצי למיפרך ממהני' דגנב והקדיש דההוא הקדש מוקמינן ליה כבעל מום דלא קיימי למזבח עכ"ל ובלחורא למה לו לזקוקה כבעל מום הא חף בהם מני לזקוקי' וחי משום דאמרינן כעלמא האקדיש המימים לבד"ה שרב נעשה ולכן כהם דלקדשי' למזבח לא חיי' לא למזבח ולא לבד"ה משום דהם חסור לבדק הבית הייט עכ"פ משום דדחוי' למזבח אבל ככאן כהסכרוהו האורה מקרבן ולא חיי' רק לבדק הבית שפיר מני מקדיש ליה ולדבריו ח"כ דכתיב ח"ק דלא חיי' הם והסתמא יקדיש למזבח וכיון האורה הפקיעה זכותו ממנו לכל מיני וכו' כתיב ח"כ למס פסור מד' וה' לכן האסדה לזקוקי' כבעל מום . ולפ"ז למסקנא רבא ס"ל ג"כ

כשולא דיאוש קני רק לטענין קרבן לא קני לכל מיני מפני גז"ה קדשט ולא הגזול משום מצוה הבאה בעבירה חך דרבנן לוקמה כדכתיב' כי היכי דלחייב עלה משום שחויי' ח"ן לא מייבי' ליה רבא דטוהלי' כיון דלוקמו כדכתיב' לזקוקי' לכל מיני גם לטענין גיזוח וולדות חיי' חמירין דהגיזוח וולדות שלו משמע הקדש או משמע גניבה ופשיט ליה דמשמע הקדש כ"י שלא יאח חופא ככר . ולפ"ז יש להקשות דל"כ דלוקמה רבנן כדכתיב' למה לא מקפד כשגדעהו לרבים ומוכרחה להרין כמו לרב יהודה שלא יאמרו מוכח אוכל גיזוח וזכה יתייבשו דברי הרמב"ם ז"ל כפ"ה מה' איסורי' מזבח ה' ז' כתיב והשם שלא יאמרו מזבח אולג גזלות והמסו עליו ולפ"ז ח"כ דכתיב הוא חסקה דרבא חף דליתו פסק דילוש לא קני כעלמא מ"מ הכל הקנה חממי' הוא דלזקוקמה כדכתיב' וזו היא טוונסה מרין ככ"ה ודברי הל"ה' כתיב' מהי מעשה"ק דתוקים מאד כחשודר למינין שם חך מה שהקנה הכ"מ על מה שנהב כהמב"ם ומאימתי העמידוהו כדשוחי' כדי לחייבו עליו כרה והקדש הכ"מ הא כגמ' חמירין דכ"מ לטענין גיזוח וולדות ועד הקשה דלענין כרה מאי ל"מ כדור הוא דלפי בדקדק כדי לחייבו ט' דלפי מה שהבין הכ"מ הי' לו להכחז ומאימתי העמידוהו כדכתיב' לחייבו וכו' וליבנה דמנ' נקט כדרט דגמ' נמי חמירין לזקוקמה רבנן כדכתיב' כי היכי וכו' ומה גם כיון דהרמב"ם ס"ל כעלמא יאוש לא קני ח"כ מוכיח הוא לבאר למס לזקוקמה כדשוחי' ומה שפירש' מתוך ג"כ קושיא הל"ה' שהקשה דהסאוס' כהכו דכל זה חיי' רק ח"כ רבא דר"מ וליהו פסק כר"י ולדבריו מתוך הכל שד מקשים הסאוס' הא דפריך רבא מנגב והקדיש וכו' משמע דחי יאוש קנה ח"כ וכה בתרובה פריך ח"כ ר"ל דלאחר חייבי' לפני יאוש אבל לאחר יאוש שם הוא דגנב והקדיש וכו' חייב ח"כ לפני יאוש מי קדש אלא

לע"ג דרי' משמי' דרי' כן יוחאי אמר לה מ"מ משמע דס"ל ג"כ הכי עי"ש ומשם ג"ל רמי' ג"כ דברא אמר כס לעולם ביו"ט רבאון וכו' ליחא בהם גזילה יאוש בעלים הוא וכו' עי"ש משמע להדיא דבראוש מיאס קני' : (ח) ועוד לרבה דאמר שם במדונה דף ס"ו . וכו' ליפרוך לוי' דכפרוך וכו' ולא מני' לשניי לוי' דהקדישוהו בעלים ביד גנב וכו' כ"ל דכריזו דריבון ציבור והס קתי ההבנה וכו' דבונת רבינו דאין הכרח לומר על"ר יוחנן מדמתייב לאחר יאוש ס"ל דיאוש לא קנה דל"כ קשה מלי מספקא לוי' לרבה אי יאוש מדאורייתא או מדרבנן הא מהאי מהניחין דגנב והקדיש סוכה דיאוש לא קני מדאורייתא דל"כ מלי אריא הקדיש חפ"י כי לא הקדיש גמי פפור דכפרוך לוי' ר"י לר"ל ולרבה לא מני' לשניי דמשני ר"ל שהקדישו בעלים ביד גנב דהא פריך ע"ז ומי קדוש והאמר ר"י גזל ולא נתייחסו הבעלים שניהם איכס יכולי' להקדיש וכו' ומשני דר"ל כ"ל פלוטין דל"כ ס"ל דר' יוחנן בבה"י גזל ולא נתייחסו הבעלים וכו' ורבה הא חיה לוי' דכי יוחנן דכפ"ק דמיעטא דף ז' גני מסוחא דקיל וערי רבה כס ופסטיגן מהאי מימרא דר"י גזל וכו' עי"ש ש"מ דרבה חיה לוי' דר' יוחנן אלא ודאי אף למחן דס"ל יאוש קשה מ"מ מני לחיובי לאחר יאוש חרבעה ותמשה וכו' אף חיה מר"י מהא דמתייב לאחר יאוש דס"ל יאוש לא קנה אלא יכול להיות דס"ל יאוש קנה וכך נריך לרבה ולא מני' לשניי וכו' ביד גנב לרבה חיה לוי' דר' יוחנן גזל הדבר דגזל וכו' כדמוכה גבי מסוחא כ"ל . ק"ל :

הא קני' ביאוש ואם הוצרכת שינוי השם בהרה לא הוא בדי ולא קניא ביאוש (ח) ועוד לרבה דאמר יאוש בלא שינוי ולא ידע אם מדאורייתא אם מדרבנן ליפרוך לוי' בדפרוי' ר' יוחנן לר"ל מגנב והקדיש אימת וכו' ולא מצי לשנוי ליה דהקדישהו בכלום כי גנב דר"ל לית לוי' לר' יוחנן אלא בשני דברים כדמוכה גבי מסוחא :

ד' ס"א ע"א קני' פ' הניזקין משאלת אשה לחברת' ענין משאלת אשה לחברת' כברה ונפה ורחי' וחנ' מפני דרכי שלום ואי קשיא וכו' מפני דרכי שלום איתא דהא אפילו היכא דליב' דרכי שלום מותר רכל היובי דאיכ' למיתלי תלינן כי ההוא דע"ז פ' ראשון לא ימכור לו פרה התורשת בשביעית ובית הלל מתירין דבהשוד על השביעית מיירי ואמרין דטעמא דב"ה משום דאיכ' למיתלי להתיירא דאימר לשחיטה ובני והכי גמי איכ' למיתלי להתיירא (א) דאימ' לחקן חפ"ן שאלתה וא"ת הכא כשאין לה אלא דבר איסור עסקינן ואפילו משום דרכי שלום (ב) אמאי משאלת והתייא אלו דברים שאין מוכרין להם בשביעית העול והמורה והמהרישה והדקר אלא ודאי ביש לה דבר היחר כמו כן ואומר ר' לעולם כשאין לה אלא דבר האכור דליב' למיתלי להתיירא קמיירי דקאמרין (ג) אמאי משאלת הי' בשביעית אסור למכור אומר ר' דקמכירות ליכא משום דרכי שלום כיון דאינו בחנם דגבי פרה מאי דרכי שלום איכ' אבל הכ' גבי משאלת אשה וכו' כיון דבתנן הוא איכ' משום דרכי שלום וכן כל מקום שתמצא במקום אחד מותר ובמקום אחר אסור כגין הכא תירץ הא בתנן הא שלא בחנם (ד) משום דליכא דרכי שלום :

ד' ס"א ע"ב קד' אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ ענין אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ ומותרת אשת חבר לטחון חיטים שלה ברחיים של עם הארץ בזמן שאשת ע"ה טמאה נדה ואפילו דטהרת עם הארץ טומאה היא אצל חבריים כרתנן בתגין' בפ' תומר בקודש בגדי ע"ה מדרם לפרושים מ"מ התירו חכמים לאשת חבר לטחון עם אשת ע"ה בזמן שהיא נדה דאפילו בקמח שלה אינה נוגעת בימי נידותה וכו"ש בקמח חבר (א) ועוד יודעת אשת ע"ה אם היתה אשת חבר נדה שהיא עצמה לא תגע בתולין של בעלה ולא בשל אשת חבר אינה מניחתה ליגע אבל בזמן שהיא טהורה דכיון שטהורה אשת ע"ה או תגע בע"כ של אשת חבר בקמח כיון שהיא טוחנת ברחיים שלה ר' שמעון בן אליעזר אומר אף בזמן שהיא טמאה לא תטחון עמה אשת חבר חיטים של חבר שאף על פי שלא תגע היא עצמה חברתה לה ואובלת שתבתה טהורה היא ותגע בחיטי' בע"כ של אשת חבר וזהו שמקשה התלמוד מיגולה גולה אחת מבנות בותה של ע"ה של חברת' חילופי' מ"בעי (ב) ואע"ג כע"ז פרק השוכר הפנימה של חבריו והתייצונה של ע"ה חבר שוטח אע"פ שיד ע"ה נוגעת לשם מ"מ נאמר דלא תיטחון אשת חבר עם אשת ע"ה בזמן שהיא טהורה דחיישינן שמא תגע בשביל שרחיים שלה לא מיבעי שלא נתפס בגניבתה אם תגע אלא אפילו על פניה ובע"כ תגע כיון שהיא טוחנת ברחיים שלה אבל התם יהי' נתפס בגנב אם יגע כדמוכה הרם וטעמא משום דנתפס כגנב (ג) וכל אותו סוגי' דע"ז לא דמי' במוסר מפתחות של ע"ה וכו' דטעמ' דהתם משום דלא מסר לו אלא שמירת המפתח וכן גנבו של חבר צד גנות של ע"ה לא דמי דהתם גמי נתפס כגנב אבל בכאן תגע בע"כ כדפרישית אבל לפי פי' ר' שלמה (ד) איכ' פירב' טובא חדא שאם בזמן שאשת חבר טמאה הי' לו לומר אבל הוא אומר אם אשת ע"ה בזמן שהיא טמאה ועוד וכו' כ"ל ור"ל דהא אשת ע"ה

הוא קני' ביאוש ואם הוצרכת שינוי השם בהרה לא הוא בדי ולא קניא ביאוש (ח) ועוד לרבה דאמר יאוש בלא שינוי ולא ידע אם מדאורייתא אם מדרבנן ליפרוך לוי' בדפרוי' ר' יוחנן לר"ל מגנב והקדיש אימת וכו' ולא מצי לשנוי ליה דהקדישהו בכלום כי גנב דר"ל לית לוי' לר' יוחנן אלא בשני דברים כדמוכה גבי מסוחא :

ד' ס"א ע"א קני' פ' הניזקין משאלת אשה לחברת' ענין משאלת אשה לחברת' כברה ונפה ורחי' וחנ' מפני דרכי שלום ואי קשיא וכו' מפני דרכי שלום איתא דהא אפילו היכא דליב' דרכי שלום מותר רכל היובי דאיכ' למיתלי תלינן כי ההוא דע"ז פ' ראשון לא ימכור לו פרה התורשת בשביעית ובית הלל מתירין דבהשוד על השביעית מיירי ואמרין דטעמא דב"ה משום דאיכ' למיתלי להתיירא דאימר לשחיטה ובני והכי גמי איכ' למיתלי להתיירא (א) דאימ' לחקן חפ"ן שאלתה וא"ת הכא כשאין לה אלא דבר איסור עסקינן ואפילו משום דרכי שלום (ב) אמאי משאלת והתייא אלו דברים שאין מוכרין להם בשביעית העול והמורה והמהרישה והדקר אלא ודאי ביש לה דבר היחר כמו כן ואומר ר' לעולם כשאין לה אלא דבר האכור דליב' למיתלי להתיירא קמיירי דקאמרין (ג) אמאי משאלת הי' בשביעית אסור למכור אומר ר' דקמכירות ליכא משום דרכי שלום כיון דאינו בחנם דגבי פרה מאי דרכי שלום איכ' אבל הכ' גבי משאלת אשה וכו' כיון דבתנן הוא איכ' משום דרכי שלום וכן כל מקום שתמצא במקום אחד מותר ובמקום אחר אסור כגין הכא תירץ הא בתנן הא שלא בחנם (ד) משום דליכא דרכי שלום :

ד' ס"א ע"ב קד' אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ ענין אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ ומותרת אשת חבר לטחון חיטים שלה ברחיים של עם הארץ בזמן שאשת ע"ה טמאה נדה ואפילו דטהרת עם הארץ טומאה היא אצל חבריים כרתנן בתגין' בפ' תומר בקודש בגדי ע"ה מדרם לפרושים מ"מ התירו חכמים לאשת חבר לטחון עם אשת ע"ה בזמן שהיא נדה דאפילו בקמח שלה אינה נוגעת בימי נידותה וכו"ש בקמח חבר (א) ועוד יודעת אשת ע"ה אם היתה אשת חבר נדה שהיא עצמה לא תגע בתולין של בעלה ולא בשל אשת חבר אינה מניחתה ליגע אבל בזמן שהיא טהורה דכיון שטהורה אשת ע"ה או תגע בע"כ של אשת חבר בקמח כיון שהיא טוחנת ברחיים שלה ר' שמעון בן אליעזר אומר אף בזמן שהיא טמאה לא תטחון עמה אשת חבר חיטים של חבר שאף על פי שלא תגע היא עצמה חברתה לה ואובלת שתבתה טהורה היא ותגע בחיטי' בע"כ של אשת חבר וזהו שמקשה התלמוד מיגולה גולה אחת מבנות בותה של ע"ה של חברת' חילופי' מ"בעי (ב) ואע"ג כע"ז פרק השוכר הפנימה של חבריו והתייצונה של ע"ה חבר שוטח אע"פ שיד ע"ה נוגעת לשם מ"מ נאמר דלא תיטחון אשת חבר עם אשת ע"ה בזמן שהיא טהורה דחיישינן שמא תגע בשביל שרחיים שלה לא מיבעי שלא נתפס בגניבתה אם תגע אלא אפילו על פניה ובע"כ תגע כיון שהיא טוחנת ברחיים שלה אבל התם יהי' נתפס בגנב אם יגע כדמוכה הרם וטעמא משום דנתפס כגנב (ג) וכל אותו סוגי' דע"ז לא דמי' במוסר מפתחות של ע"ה וכו' דטעמ' דהתם משום דלא מסר לו אלא שמירת המפתח וכן גנבו של חבר צד גנות של ע"ה לא דמי דהתם גמי נתפס כגנב אבל בכאן תגע בע"כ כדפרישית אבל לפי פי' ר' שלמה (ד) איכ' פירב' טובא חדא שאם בזמן שאשת חבר טמאה הי' לו לומר אבל הוא אומר אם אשת ע"ה בזמן שהיא טמאה ועוד וכו' כ"ל ור"ל דהא אשת ע"ה

הוא קני' ביאוש ואם הוצרכת שינוי השם בהרה לא הוא בדי ולא קניא ביאוש (ח) ועוד לרבה דאמר יאוש בלא שינוי ולא ידע אם מדאורייתא אם מדרבנן ליפרוך לוי' בדפרוי' ר' יוחנן לר"ל מגנב והקדיש אימת וכו' ולא מצי לשנוי ליה דהקדישהו בכלום כי גנב דר"ל לית לוי' לר' יוחנן אלא בשני דברים כדמוכה גבי מסוחא :

ד' ס"א ע"א קני' פ' הניזקין משאלת אשה לחברת' ענין משאלת אשה לחברת' כברה ונפה ורחי' וחנ' מפני דרכי שלום ואי קשיא וכו' מפני דרכי שלום איתא דהא אפילו היכא דליב' דרכי שלום מותר רכל היובי דאיכ' למיתלי תלינן כי ההוא דע"ז פ' ראשון לא ימכור לו פרה התורשת בשביעית ובית הלל מתירין דבהשוד על השביעית מיירי ואמרין דטעמא דב"ה משום דאיכ' למיתלי להתיירא דאימר לשחיטה ובני והכי גמי איכ' למיתלי להתיירא (א) דאימ' לחקן חפ"ן שאלתה וא"ת הכא כשאין לה אלא דבר איסור עסקינן ואפילו משום דרכי שלום (ב) אמאי משאלת והתייא אלו דברים שאין מוכרין להם בשביעית העול והמורה והמהרישה והדקר אלא ודאי ביש לה דבר היחר כמו כן ואומר ר' לעולם כשאין לה אלא דבר האכור דליב' למיתלי להתיירא קמיירי דקאמרין (ג) אמאי משאלת הי' בשביעית אסור למכור אומר ר' דקמכירות ליכא משום דרכי שלום כיון דאינו בחנם דגבי פרה מאי דרכי שלום איכ' אבל הכ' גבי משאלת אשה וכו' כיון דבתנן הוא איכ' משום דרכי שלום וכן כל מקום שתמצא במקום אחד מותר ובמקום אחר אסור כגין הכא תירץ הא בתנן הא שלא בחנם (ד) משום דליכא דרכי שלום :

הוא קני' ביאוש ואם הוצרכת שינוי השם בהרה לא הוא בדי ולא קניא ביאוש (ח) ועוד לרבה דאמר יאוש בלא שינוי ולא ידע אם מדאורייתא אם מדרבנן ליפרוך לוי' בדפרוי' ר' יוחנן לר"ל מגנב והקדיש אימת וכו' ולא מצי לשנוי ליה דהקדישהו בכלום כי גנב דר"ל לית לוי' לר' יוחנן אלא בשני דברים כדמוכה גבי מסוחא :

ד' ס"א ע"א קני' פ' הניזקין משאלת אשה לחברת' ענין משאלת אשה לחברת' כברה ונפה ורחי' וחנ' מפני דרכי שלום ואי קשיא וכו' מפני דרכי שלום איתא דהא אפילו היכא דליב' דרכי שלום מותר רכל היובי דאיכ' למיתלי תלינן כי ההוא דע"ז פ' ראשון לא ימכור לו פרה התורשת בשביעית ובית הלל מתירין דבהשוד על השביעית מיירי ואמרין דטעמא דב"ה משום דאיכ' למיתלי להתיירא דאימר לשחיטה ובני והכי גמי איכ' למיתלי להתיירא (א) דאימ' לחקן חפ"ן שאלתה וא"ת הכא כשאין לה אלא דבר איסור עסקינן ואפילו משום דרכי שלום (ב) אמאי משאלת והתייא אלו דברים שאין מוכרין להם בשביעית העול והמורה והמהרישה והדקר אלא ודאי ביש לה דבר היחר כמו כן ואומר ר' לעולם כשאין לה אלא דבר האכור דליב' למיתלי להתיירא קמיירי דקאמרין (ג) אמאי משאלת הי' בשביעית אסור למכור אומר ר' דקמכירות ליכא משום דרכי שלום כיון דאינו בחנם דגבי פרה מאי דרכי שלום איכ' אבל הכ' גבי משאלת אשה וכו' כיון דבתנן הוא איכ' משום דרכי שלום וכן כל מקום שתמצא במקום אחד מותר ובמקום אחר אסור כגין הכא תירץ הא בתנן הא שלא בחנם (ד) משום דליכא דרכי שלום :

ע"ה הני כחוק וא"כ אם הסומאה עלי
 מי היא הסמאה כיון דמינה מליק אכל לפירש"י הי' לו לפרש דלשה חבר היא
 הסמאה דהא דרביא הני אשה חבר
 מ"ה סמאה וכו' האל כל מעשי ידי' פמח
 דרשי' מפרש דינון שהיא סמאה אינה
 רגילה ליגע בפירות ע"ז מקשה רבינו דהא
 פבולה ע"ה סמאה ולדעתא כשהיא סמאה
 לא תיזכר מליגע בהצואה: ודע דרבינו
 לא הקשה קבוצת הסוס' דהרי היא מסוימת
 ידי ע"ה דאפשר לומר דההא נמי מיירי
 בע"ה דר"מ ופומחה ופסחה דרננן דמנוקי
 רבא למנהיגין ואין האיכוד משום מעש
 רק משום גזל חף לתיק ולכן לשיבת רש"י
 היא מחזקה ההצואה שהיא פסחה לכן
 כשהיא סמאה אין חשש שמה תפול לחור
 פי' אכל כשהיא סמאה מיישין לה ואע"כ
 דרשי' בעלמו פירש כחולין דף ר' ז'
 דהשמיא הוי משום מעש מ"מ וכל לפרש
 קן עכ"פ ובתנן לא פירש כלום ומלכדה
 ים שינוי יתירובו בחולין לפירושו כאלן
 והמעין ימלא שכן הוא ואע"כ דרבינו
 מקשה עליו דהנחה ע"ה עמח מ"מ לשיבת
 רש"י וכל לתקן קן וא"כ בקבוצה זו כלול
 גם קבוצת הסוס': אך מה מקשה רבינו
 דלפירש"י אך קרי חביבה אשה ע"ה
 לאשה חבר לא קבוצה אלימחא היא דיוקר
 חנה מנינו כהנה ק"י. אמשנה דלא יאמר
 לחבירו לשכור לו פוטלים וסריך מ"ה היא
 ומ"ה חבירו ומוקי לה ר"פ מאי חבירו
 חבירו עב"ה וכו' דהכר לע"ה מיקר חבר
 ובפרק חומר בקודש מנינו דרננן פיהרו
 כומחא ע"ה כדנל מקרא דכתיב כח"ש אחד
 חביבים ואפשר לומר לדרבה מה מוכח
 דדוקא כדנל קראו חביבים ועכ"ו אין זה
 קבוצה לפירש"י רק דלפירש"י רבינו ח"ש
 מפי אמנם עכל לומר דרש"י בעלמו שפיר
 מקשה דכסוכה ל"ט: נדי הלוקח לולב
 מחבירו ככדיעה מניה סה רש"י מע"ה
 דלפ"ה לא קרי חבירו והסוס' הנינו עליו
 ופיין בעירובין ל"ב. הוב' ד"ה האומר:
 (ו) ועוד אך מיקר אשה ע"ה חביבה
 וכו' כ"ל: (ז) ועוד חיזה גיליה היא
 שהיא טומא מכל צלה האל גזל זה לא
 מנינו וכו' אמר שיהיה וכו' ואמרין סה
 דרכיה אקלע לתחוח וכו' ודרי קמ'
 וקביל מניינו וכו' אמר לי' הני לני
 מתחוח כריב מועט דמי וכו' הכא דכר
 מועט הא וכו' כ"ל: (ח) שגזילה אינו
 אלא בגלוי אכל לפירושט שפיר אמריין
 מ'גזל גזלה כשפתחה וכו' כ"ל:

לבא לא אמריין קן ע"ה ולדעתא כשהיא סמאה
 תפלו שבע דרננן וגו' נטלו יוכלו מורא דכתיב כ"י כל הקהל אחד ארבע ריבוא
 וכו' ואפילו מלי' דהחליטין סה ירמי' החזיקן ויאשי' מן עליהן לא אמריין קן רק פני
 זמן היה לחשון ומה שכתב רבינו כיון שחזרו מכל שבת ושבת וכו' יושבים בעריבין קן
 אחת מה שיצטו בעריבה מטוב בנתמי'
 ח"ה וכערי יהודה יבנו איש באלחוזו
 בעריבה וגו' אכל מה שחזרו מכל שבת
 אין רמו בקרא מזה רק שצטו יהודה
 וכעריבין כתיב ולא זכיה להבין דברי הסוס'
 בהשלוט דף ל"ד: כסוף ד"ה בזמן כהנה
 ומינה היונה דיל קרי כי רב הוא דבעורא
 מני לכל אי' שבעים עכ"ל ואלי לא מלאהי
 בעורא ונתמי' שיחבבו שמות השבעים
 זולת יהודה וכעריבין ודע שיש רק שמות
 ראשי משכמות ומהם הערים ע"ה אמנס
 מ"מ לרבינו לא קבוצה זאת דפיינו לומר קן
 וקבוצה דמזה רחיה לזה מדכתיב בעורא ח'
 ואבינה כעס וככתיב ומכ"י לוי לא מלאהי
 שם משמע לכאורה דמכל השבעים היו סה
 לק' בצאתן חין זה כתיב' ולא הוצרכו בני לוי
 סה רק לענין השיע כמפורש בקרא עוד
 ק"ל דהא אמריין סה בעריבין יבנו ע"ה
 והן מעורבין סה יהודה בעריבין וכעריבין
 ביהודה יבנו יובל נוהג ה"ל לכל יושבי'
 בזמן ש'יובדי' כהקונן וכו' ע"ה וכו' והא חביבי
 בנתמי' י"א וכירושלים יבנו מני יהודה
 ומכני בעריבין וגו' ח"כ היו מעורבין ביד
 רק ד"ל דבעריבה יבנו כל אחד בפ"ע רק
 דאלו היו מהמהנדיס לשבת בירובלים חף
 דפשיט דקרא כממע סה דהס יבנו רק
 בירובלים וכו' השבעים יבנו כלל האנן
 וכן מוכח מהמפרשים ע"ה מ"מ רבינו לא
 יפרש קן ומפרש דום דכתיב מקודש וכערי
 יהודה יבנו ח"ש באלחוזו. בעריבה ישראל
 וגו' קאי נמו אשפט יהודה וכעריבין ולפ"ו
 י"ל דגם מה שביא מנריבון דהני הנאי
 ככרי קבוצה ראוונה קידשה לבעיה ולא
 קידשה לעמוד לבא וכעריבין אמריין סה
 דהרי הנאי חליבא דר' יבמעל אכל מ"מ
 דברי רבינו כתיב חרמי חזקים דכיון דלגהי הנאי
 צוודלי נהנו יובל כבית שני ולחייק הנאי
 ג"כ אין הכרח לומר חייבא ואין פסקין
 כתי' לא קידשה לעמוד לבא וכן פסק
 הגמ"ס צפ"ו מה' ביה הכתובה וצפ"א
 מה' הו"מ וצפ"ג מה' שמיכה יובל וכן
 פסק נמי דנהנו יובלות כבית בני וכן
 הסכימו לדברי רבינו דכתיבו בעלי הסוס'
 צע רוכין ל"א: וכשהולך דף ל"ו ע"ה:
 (ד) ואמרין נמי בזמ' כתיבה דף י"א:
 וכו' ואלי לכן וכו' ור"י וכו' דכ"ע
 מפרשי סה ככמו' וכו' ואלי ס' ד' וכו'
 ח"כ אין עכד עכרי נוהג וכו' כ"ל (ה) ללו
 לאבי קבצי דחייבוי דחוק הוא אלא חליבא
 דרבה וכו' מכני שמיכות כפוסה הכהוב
 מדבר וממיטה יובל זוא שמיטת קרקע וכו'
 וכן הוא כהירא בהלמוד ירושלמי כ"ל עיין
 כל זה בהשולח דף ל"ו. כחוס' ד"ה בזמן
 חף רבינו אכפרה לה לפירש"י דמיטת
 ככפיה הוא שמיטה ככפיה ממש קבשה קלת
 דההובד אכמכה ככאן וכעיקר הדינים
 חוקים זה מזה דמיטה קרקע הוא כפרשה
 כהר כניו ושמיטה ככפיה הוא כפרשה
 ראה אכל יובל וכמיטה סה ביה:
 ואלע' :

ואינה תוששת בניניה גם בלא נתינתה היא נוגעת ואינה
זהירה כל כך ואמאי נקט שתכרתה נותנה לה (ה) ועוד דתבוא'
ע"ה טמאה וכו' אינה רגילה ליגע בדברים טמאים שהיא
עסקה בהם הלא כל מעשה ידי' הואיל והיא טמאה צב"י
(ו) ועוד מיקרי אשת ע"ה חברתה ראשת חבר אבל לפי
פי' דלעיל קרי שפתחה ובת בתה של ע"ה חברתה של אשת
ע"ה לפי שהיא רומ' לה (ז) ועוד אי' גזילה היא שהיא נותנת
משל בעלה גזל זה לא מצינו בכל התלמוד שכן אנו אומרי'
בהגוזל בתרא ק"י' דמקבלין מהן דבר מועט דחנן לוקחין
מן הנשים כלי צמר ביהודה בן' ועכשיו דרבינא איקלע
למתוא אחיא הנך נשי' כבל' ושרי קמי וקביל מניהו עד
דאמר ליה הני לבני מתוא כדבר מועט דמי וליכי' למימר
דמטמאת וכו"ש הב' דרבר מועט הוא ולית בה משום גזל ועוד
לא הי' לו לומר מיגזל גזילה אלא מיגנב גנבה (ח) שגזילה
אינו אלא בגלוי מיגזל גזלה שפי' ששפתחה של אשת ע"ה
תקח בע"כ של אשת חבר כך פי' רבי' חס מפי הערוך:
ד' עד ע"ב קה פ' מי שאחזו חנן החס בראשונה הי'
ענין התקין הלל
חוק
 חדש וכו' התקין הלל שיהי' חולש מעותיו על
 הלשבה אי קשיא והלא הלל לא הי' כ"א בזמן בית שני
 (א) כדאמר בשבי הלל ושמעון גמלא' ושמעון נהנו נשיאתן
 בפני הבית מאה שנים ובבית שני לא הי' יובל נוהג כדכתיב
 וקראת' דרור בארץ לכל יושביה בזמן שכל יושבי' עליה
 ובבית שני לא הי' כל יושביה עליה שכבר גלו עשרת השבטים
 דכתיב וינחם בלחלח וחבר וגומ' (ב) והואיל דאין יובל נוהג אין
 בתי ערי חומה נוהג דאמריין בעירובין בפ' המקריש שדרו
 מיתבי אין עכד עכרי נוהג אלא בזמן שהיובלות נוהג שנאמר
 לא יצא ביובל אלמא דבזמן בית שני אין יובל נוהג ואין
 בתי ערי חומה נוהג א"כ האך הי' חקנתו של הלל (ג) ויש
 לומר דע"כ הי' יובל נוהג בזמן בית שני כדאמריין בפ'
 בתרא דעירובין דאמר מקיש ביאתן בימי עזרא לביאתן בימי
 יהושע מה ביאתן בימי יהושע מנה שמיטין ויובלות וכו' והתם
 נמי דאמריין משגלו שבט ראובן' ושבט גר וחצי שבט מנשה
 בטלה היובלות והיא כדמחזקין לה ר' יוחנן ירמי' הושיבי'
 ויאשי' מלך עליהם ובית שני אע"פ שלא חזרו כולם כיון
 שחזר מכל שבט ושבט והיו יושבי בעריהם כדאמריין
 (ד) ואמריין נמי במסכת כריתות בפ' ארבע מחוסר כפרה
 בסופה איל צאן על אשמות' אמר רב חסדא מלמד שכולם
 שפתח תרופת בעלו ור' ישמעאל ור' אליעזר בן עזרי' מפרשי
 התם סמוך דבשפתח תרופה המאורסה לעבד עברי הכתוב
 מדבר שמחייבין קרבן ואי ס"ד רבבית שני לא מנה יובלות
 א"כ אין עכד נוהג והאיך אמריין שהביא קרבן ומאותן
 שפתח שנארסה בבית ראשון לעבד עברי ליבא למימר דקרא
 דעזרא דקאמר שרושיבין נשים נכריות בבית שני הוה גי"מ
 ועל דמקשה בפ' התקבל עלה דהאי מערימין על מעשר שני
 וכו' ופריך אמה העברי' בזמן הזה מי איכא והתניא אין עבד
 עברי וכו' ובמס' קידושין בפ' האומר עלה דהיה אשפזיבני'
 ממור הוה ופריך נמי ובשני דר' שמלאי עבד עברי מי הוה
 ולא תשבח דפריך אלא בזמן הזה ובבית שני לא הוה קרי
 בזמן הזה והא דאמריין בפ' השולח גט הלל תיקן פרוובל

ומוקי לה בנמרא בשביעית בזמן הזה ובזמן הזה נהנה שביעית כדאמריין' במס' בכורות באתר' דר' יהודה תמירו להו שביעית דההוא
 הוה קרי לחברי' דירת' בר דירית' אמר ליה תיתי לי דלא אכלי פירות שביעית יש לומר דלדורות הבאין תיקן שהי' יודע
 שיתרוב הבית כדמוכח במס' נזיר בשילהי ב"ש פריך התם ולא ידעי לאימת חרוב והבתיב שבעים שבעים נהתיך על עמך
 וגומר ואכתי מי ידע וראה שנמנעו ותיקן והא דאיבעי להו לקמן הלל תיקן פרוובל לדריה הוא דתיקן (ה) לאו לאבוי קבעי
 שתירוצו דחוק הוא אליב' דרבא ותו לא מירי והא דתני' ר' אמי וזה דבר השמיטה שמוט בשני שמיטות הכתוב מדבר הכי
 פירש משני שמיטות סמכות הכתוב מדבר אשמיטה יובל שזה שמיטה קרקע שהשרות חזרת לבעליהן וכן בהדיא
 בתלמוד ירושלמי :

ברשות צה"ב הוא לס קד האכת לומר עטמה ודפסקה קאכלה וזה דתלי רבניו זה בדברי ר' יוחנן וענין מליאה אינו רק לומר כי היכי דחקן ההם קפטיס וגדוליס ולר"י דלא קמן ממש כמו כן הכא אכל אינו חטי זה במליאה ומורחקה בזה דמסתלי דברי החו"ס נראה דבכתו אף נערה ואינה סמוכה ע"ש אבי' דמליאה שלו וממילא דאנו יטול לומר כעבורו על ידה ואל"כ לא

כמה גם אכל במכוס אס מחי מחולי זה מודי ל' לר"ה ואל"כ גם לדרי' קשה משמתינו כמו לר"ה לכן עוכרת להרן כן אכל לרבניו קשה והלגנ"ר דמכוס דרבה ורכה לא ס"ל הא דר"ה רק מכוס גזירה שמה יאמרו יש גם לאחר מיהה אכל מעיקר הדין אס הלך בלא משענת כפל הגט והנה זה קשה לומר דהשבעה עיקרל דרינא

דמי בטי לכתו ואנן מחווייה בחלל טינין אכל לדברי רבינו אל"כ לומר כן ועי' במוש"ע ח"ה סי' ה"ל ולשוין רבינו מוכיסי לדברינן:

נקמה ורכה ורכה בזו גזירה זו דל"כ לא שייך ע"ז לומר דלא ס"ל הא דר"ה אלא וודאי דגם כותן המשנה נגזרה אלא זו אליבא דרבה ורכה ולפ"ז אחי משמתינו כפסקה דלפניו אס הלך בלא משענת אס אח"כ מה מאוחו הולי הגט קיים אך בדך קרה במשמעו רבינו הקדוש עיקר הדין ג"כ דהיינו אס דווקא הלך על משענתו ולפ"ז מחי דעינו ועמד והלך כשוק היינו אס עמד מחולי לחולי ג"כ והיינו דמתוך רבא משמתינו לפרש עיקר הדין וחולי ל"מ

קה

ס"ה ע"א
ע"ן ג' מדות
קטן

מחנשה צ"כ וכו' כו"ל ביאור דבריו דלכאורה מחי דלומר רבא בקטן זה הדין יש אפילו בקטנה ואל"כ ג' מדות בקטנים הו"ל לצימר ולכלול וכך ונקיפה לזה משני טעמם דכל הני דנגנן הוא בקטנה ולא קטן לזה דרבי נעשות זה כנגד זו ולומר ברישא קטן ומזה ג"כ רחי' לפירוש רבינו ולא לפירוש שפי"ט בהאי דלמר וכנגדו בקטנה חוליה כעון שחיבו' טעמות בשנה שלפני גדלות דל"כ קטן נמי אכל לפירוש רבינו דס"ל כרי' כרי' ח"ט ואל"כ דל"כ כהני מרחי פסקא כפשוטו ובהנינו לעונת נדרים אחר לשון דבית דלוליס טולס מ"מ בראשית דבריו אחר קטן ממש דהנגנן הוי קטנה ונהנה רבינו לא נחיה לפרש כהא דקטנה מתגרה בקידושי אבי' אס מייירי כשאבי' חי וכו' כשמה יודע מחלוקה הלאהויס בזה ואלו כמאור ונבמחמוס סהאיכריו בזה ונ"ל דרבינו גרוס כהא ואלו רבא מלמד מה שכתב החו"ס מהאס דבי' דף ק"ה' ע"י"ש אלא דכ"ז מוכרחי לומר קן דכיון דרבינו טיב דס"ל כרי' כרי' ורכה אס אשר בהיא גזירה דף מ"ו . לחד ליטא דקטנה כל י"ב מחלטה והולכה מתין ואיך אינה ממלחה ולינה חוללת אמלח דלא ס"ל כרי' כרי' והאיס' שמהו א"ע מזה דלאו אליבא דרינא אחר רבא כאלן אכל רבינו הא מפורש חומר דס"ל כרי' כרי' לכן כרינא לי מליאה דגריס רבא ואל"כ דמחוס' וכנידה כס ד"ה אכל משמע דרבינו ס"ל ג"כ דרבא אליבא דרי' קתיר וכו' לא ס"ל מ"מ מדבריו בזה הספר לא משמע קן (ב) לקטן כשהוא כן י"ב שנים ח"י אס ולקטנה כשהוא כה י"א שנה ויום אחד כדאמרין ביהא דופן וכו' . כ"ל : (ג) וליבא לאקשויי מתגרת גידה וכו' . אכל קודם לכן לא דהא רבא לא ס"ל הכי אלא כרי' כרי' דפירשית וכו' כ"ל : זה הלשון שפירש רבינו לא ידעתי באיזה מקום הוא גמ' לא כגידה ולא ביצמות כן אמר דיש להביח זה ממשנה דריס פרק ב' סיון ומיבמות ק"ד : ע"י"ש אכזו זה הלשון לא ידעתי אינה נישנית כפסקה וחולי יש חויה מ"ס בזה (ד) כפרק מאות חליה דף ק"ה :

גדול ממש ולא קטן קטן ממש אלא גדול וסמוך וכו' וגם בב"ק פ' הרובל מוכח כן גבי אביו ואמו ולא עשה חבורה :
קה אמר רבא ג' מדות בקטן צרור וכו' ה"ה קטנה אלא משום דבעי למימר בקטנה מתקדשת למיאן דלית ב"י קטן (א) לכך אמר ברישא בקטן ה"ה לקטנה כנגדו בקטנה מתגרשת בעל כורחה ואפילו בקידושי אביה דהוה קידושין גמורים אפילו הכי מתגרשת הגיעו לעונת נדרים היינו כשגדריהם נברקין (ב) לקטן כשהוא י"ב שנים ויום אחד כדאמרין ביוצא דופן דבינה יתירה נתן בה הקב"ה מרבותיב ויבן את הצלע והבן בסמוך לאיש וה"ה בתיוונקת הסמוכה לאשה נדריה נדר וכו' אס יודעין לומר לשם מי נדרה לשם מי הקדישה כדמפרש התם אלא האי כנגדו בקטנה איצטרכ' דאע"ג דקטנה היא חולצת בעונת נדרים דהיינו נדריהם נברקין כשהיא בת י"א שנים ויום אחד דסביר' ליה כר' ישמעאל בר' יוסי שאמר משום אביו איש כחוב בפרשה אבל אשה בין גדולה בין קטנה ולא מקשינן אשה לאיש (ג) וליב' לשנוי' ממשנת נרה דקתני בת שתים עשרה שנה ויום א' חולצת או מתיבמת אבל קוד' לכן לא דהא ויבא סבירא לי' הב' אלא כר' ישמעאל כדפרישי' ובהא ליבא הלכתא כרבא אלא כדפסק תלמודא (ד) בפ' מצות חליצה דאמרין התם אדרבי והבי אתאי יבמה לקמיה דר' אמר לי' ר' לאברין פוק עיין בה כלומר אס היא גדולה ויכולה לחלוץ בתר דנפיק אמר לפניו אמר ר' ישמעאל בר' יוסי כך אמר אבא אשה בין גדולה בין קטנה וכו' ואמרין אמר רב אמי מדברים של בריבי למדנו קטנה חולצת משהיא פעוטה רבא אמר משהניע לעונת נדרים אלמא עונת נדרים היינו כשהיא קטנה ורבה לטעמיה ומסיק תלמודא הלכתא עד שתביא שתי שערות מפי רבי' יעקב :

קטן פ' מי שאחזו

ר' עב ע"ב
ע"ן ג' מהמתנות
כמתנתו בכלל נכסיו

בלא קנין דלא אייתי מהמתנתו אס עמד אע"פ שמת מאוחו חולי חוור פירש חוור ממילא וטעמא דמתנות שמא חטרף וביון דעמד אזיל ליה חטרף אף גיטוי דאתני מחלה זה אס עמד אע"פ שמת מאוחו חולי חוור ממילא ובטל גיטא דאזיל ליה תנאי גיטא וכו' אפילו מתנתו וכו' אע"ג דלא קנה מינוי' מיפינן כחו כדאמרין בפ' התקבל וכן צריך לפרש התם דרב הונא לאו מתניתין אתי לאשמועינן רבה ורבא לא סביר' להא דרב הונא דאמר בהולך על משענתו ומתוקמי' מתניתין אלא בהולך בלא משענתו הגט בטל אלא סבירא להו דהולך נמי בלא משענתו הגט גם אס מחמת חולי הראשון מת כפשיטו של מתניתין גזירה שמא יאמר יש גם לאחר מיתה כיון דאמרת אס הולך בלא משענתו לא הוי גט אע"פ שמת מאוחו חולי אתי למימר א"כ בשלא עמד כלל אינו מגורשת מחמת חולי אלא מחמת מיתה אלא אי אמרת אפילו הולך בלא משענתו ומת מאוחו חולי הוי גט אמרי חלי הוא דקא גרים ולדברי ר' שלמה ור"ח תשובת חבילת רבי' יעקב :

ק"י פ' הזורק

ע"ט ע"ב
ע"ן שתי קופות זו בחוך זו

מה שאין כן בקופת מה שפירש רבי' שלמה דאין דין אויר לכלי לית' דאמר בזבחי' פ' שני אויר כלי בבלי דמי ובפי השוכר בע"ז אמרין מבי מטי לאויר' דמנא קני ליה לבעל הכלי ונראה לפרש אפילו הגיע כנגד אויר הפנימית ובעורף מתיצות החיצונות לא הוי גיטא (א) דהא לא נח בתוך האויר המחיצות הפנימיות והעורף המחיצות החיצונות משתעברה לפנימית גבי חצר וכו' נח דקפריה הכי פריך (ב) וכו' נח באויר מחיצו' החיצונות (ג) מאי הוי בליו שלו כו' וקופה שאין לו שוליים לחיצוני' ואין כאן רשות מוכר חורי :

ק"א הזורק

ר' ע"א
ע"ן ה' במזבח ומכז במעבד

אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר' מאיר אבל חכמים אומרים אפילו לא כתב אלא לשם סנטור שבעיך הרי זו מגורשת ולכתחלה נמי מגורשת בו דהא קאמר רבי זו מגורשת ולא אם נתגרשה תינשא וכל היכי דקתני הרי זו מגורשת לכתחלה נמי גיטא כדמוכח שמעת' (א) ונרא' לר"י דאיהא סמכין דלא (ספר הישר) מן

כלי בבלי דמי ובפי השוכר בע"ז אמרין מבי מטי לאויר' דמנא קני ליה לבעל הכלי ונראה לפרש אפילו הגיע כנגד אויר הפנימית ובעורף מתיצות החיצונות לא הוי גיטא (א) דהא לא נח בתוך האויר המחיצות הפנימיות והעורף המחיצות החיצונות משתעברה לפנימית גבי חצר וכו' נח דקפריה הכי פריך (ב) וכו' נח באויר מחיצו' החיצונות (ג) מאי הוי בליו שלו כו' וקופה שאין לו שוליים לחיצוני' ואין כאן רשות מוכר חורי :

וכי' שצאווה טעה ונחזיק בברייתא שלם לר"מ הוולד ממזך דמ"ש ממלכות
 שאינה הוגנת וכו' כ"ל ה"ג דלא דמי דמלכות שאינה הוגנת חכמי איבא קפידא
 מבוס דמליכא בלדמרינן בגמ' אך רבינו הלל קמן כמזך לחזקן הבית ואל"ג דמבס
 ג"כ חזן ראי' דלמחי איבא קפידא דחורבן הבית י' זו יחס למלכות טיטוס

הכסף ודבר זה למדחי מדברי הגהות
 מיימוני בפ"ח מה' גיטין ע"י"ג ח"ל כ"ל
 דכינו לא ס"ל להא וכן מבמע פספס
 דסוגיא בגמ' ח"ל צעיקר הדבר חמישי
 דלדבריו בניעי דין הוולד ממזר לר"מ ויך
 הקינו רבותיו הדאשויס כן דהא חזינן
 נחמיי הגמ' דדקדקו בגיטין ללאה חליבא
 דכ"ע חף למחן דליה הילכהא כוונ' דלדמרינן
 לקמן דף פ"ה : מיומח דנן נאסוקי מדל'
 יוסי ח"ג דהלכה כר"י דפירש"י בש ויך
 יתקנו בזה מלי דהוולד ממזר חליבא דר"מ
 ובהמחא דמהניתינן כוונתי' דהממחא : ועיקר
 הסברא הוזה דמחי שיך עהה שלום
 מלכות בזה הא גס האומוח איס מוניס לימי
 מלכס נמו טכהו החוס' וגס הרמב"ם נחב
 כן צפ"ח מה"ג ע"י"ג לכן חלי חומר דגס
 טווח רבינו חינו רק לפי זמן הממחא והגמ'
 ורבינו הכי קאמר כיון דלר"מ בזמנא הי'
 הוולד ממזר לכן לדידי' לא הוה לן לזיל
 צהקנא זו מחל"כ לרבנן וחף שלכוו דחוק
 מי"מ לא מסהברא לן למיהל' ציקי סריקי
 דדברי רבינו עמוד הורה שיאמר מלי דלא
 מיסהבר עמיה' י' כן כ"ל :

כתבין גיטא דידן לשום מלך שבאותו שעה דאי כתבין
 לבריות עולם לר' מאיר הולד ממזר דמ"ש ממלכות שאינה
 הוגנת אלא אדרבנן סמכין דאמרי הרי היא מגורשת
 דלכתחילה כתבין אפילו לשם סנטור שבועיר וזילא לתן כ"ש
 לבריות עולם (ב) דלא זילא ולא שכיחי מתניתן קאי ארבי
 מאיר אבל לרבנן מבשרי אפילו לשם סנטור והא דאמר רב
 הונא אמר רב בשילהי שמעחא זו דברי ר' מאיר אבל רבמיס
 אומרים הולד כשר אסיפ' דמתניתן קאי דהי' במזרח וכתב
 במערב דההי' פסולה הוי בגיטא טפי ומחמרינן בי' טפי ואם
 ניסת תצא כדמוכה בפרק המגרש דקתני החם ג' גיטין פסולין
 ואם ניסת הולד כשר ופרכינן ותו ליכא הא איב' שלום מלכות
 ומסיק במסקנא החם אם ניסת תצא והכ' לא תצא (ג) ובע"כ
 אמה במזרח קאי והאי דאמרין והאיכא שלום מלכות ורישא
 דמתניתן נקט ומסיפ' פריך דהי' במזרח וכתב במערב וכן
 מוכח בפר"ח גרסינן הכ' והאיב' לשם מלכות וכו' מכלל
 דמרישא לא פריך רב יהודה ורבינא לא פליגי דמר קאי
 ארישא ומר קאי אסיפ' וברישא אית לן למימר הרי זו מגורשת
 דפסול לאו בגופ' דגיטא אלא משום שלום מלכות והיינו
 דקא מתמה משום שלום מלכות תצא מזה ומזה (ד) והא פסול'
 לאו בגיט' הוא אלא בספ' דהי' במזרח וכתב במערב דפסול'
 בגט גופי' לא מתמה תלמודא וברישי' דשמעת' פריש מתניתן
 בכתוב לשם מלכות (ה) והדיר פריש הי' דמזרח והדר איירי
 ר' יהודה ורב הונא מר אמר חדא ומר אמר חדא משום
 הכי הפסיק בנתים ההיא דאיסתגדר דבשכר אלא אי הוי
 פליגי רוח לי' לתלמודא למיכתבינהו אהרדי ולא פלגינן :

ק"ב שכיב מרע

ד' ע"ז ע"ב עיני שכיב רע דכחז גיטא
 דפניא דמעלא שבתא עד דאתי לקמי' דרבא
 אמר ליקניהו הרוא דוכת' דאית בה גיטא ותיוול איהו ותפתח
 דתנן נעל כו' אמר לי' רב עילש מה שקנתה אשה קנה בעלה
 פירש (א) הרי עדיין בעלי פירות והיכי תקני לה גבי איכסף
 רבא ואי קשיא ההיא דאמרין בבבא בהרא פ' הזקת הבתים
 המוכר שדרו וכו' עד במהנה ואין הבעל אוכל פירות ואומר
 ר' דבכל דוכת' דמקשי תלמודא מה שקנתה אשה קנה
 בעלה לאו לגבי פירות קאמר דוודאי במהנה אין הבעל אוכל

צניכייך וצפיוהיקן ע"י"ג ולכאורח היא קשיא עמומה לפיחש רבינו ח"ל לבי חידוק
 לא קשה כלל דהירובלמי חזיל למחן דס"ל קניין פירות כה"ג דמי והדע לך שכן הוא
 דמחן מרע דשמעתא האס ר' יוחנן ואיכו כח חית לי' לעיל ס"פ הכולח ובצ"ב דף
 ק"ז : דקניין פירות כה"ג דמי ולכן דקדק רבינו להקבוח דהא חזן קי"ל
 כר"ל : (ג) להכי איכסיף רבא וכו' הואיל
 דחזן לה רבוח למוכרו ח"פ בחזן לו
 פירות לבעל דלהכי חקי לה ח"ל חזן לה
 רבוח למכור והילך לא הוי נמי ח"רה
 למיקני' לה גט וכו' כ"ל ובכ"ד מהבאר
 טווח רבינו : (ד) הוה הוא או יורשיס וכו'
 כ"ל : (ה) ח"ל חז"ל לא נכהל ח"ל מן
 הפירות וכו' ק"ק דח"כ קבה להיך דמה
 סיכא במכהל מן הפירות ע"ז לא נכהל
 מגוף הקרקע כ"ש ההס שכתלק מגוף
 הקרקע לא כ"ש שכתלק מן הפירות וי"ל
 כיון דד צעה"ס על התחזוה חזן לנו לומר
 רק שכתלק מדבר אחד וכיון דמכהל
 צעה"ס מגופה של קרקע ח"כ בהכרח לומר
 דמהפירות לא נכהל וכן מוכח צ"ס
 הכוזב דפריך כס וימחל לי' מכל מיני
 סליקת נפוך ומכני חמר חכיי יד צעה"ס על
 הסההוה ע"י"ג . ודע דע"פ דברי רבינו
 מהוה קושי החוס' כס דפריך כס בגמ'
 ואימח מפירי ומכני חכיי בויניח עב מקרה
 וכך חכי משני צנכייך ולא צפיוהיקן
 והקשו החוס' למח' דליח לי' לרב חכי יד
 צעה"ס על הסההוה קבה חמחי קמי
 כ"ס מכנה ונהה קייס דיעבד לכהילה
 נמי המכור ע"ל ולפי דברי רבינו כ"ל צבור
 דגס רב חכי חית לי' יד צעה"ס עה"ס
 רק דנהא פליג ח"כיי ח"ל דחמר בויניח
 כס מקרה לפ"ז קבה קושיה בגמ' ואימח
 מפירי דכיון דיד צעה"ס עה"ס צוודלי יוהר
 ימח לי' לכהלק מפירי ולא מגוף הקרקע
 כדחזין צחוקה כההיס לזה הוכרח לומר
 דצניכייך לא מבמע כלל פירות וזהו יחא
 נמי מחי דלא קבעה הגמ' חירולא דרב חכי
 כהר קושיא קמח ע"י"ג והן חמח דלמחי
 דחמר רב חכי לא צריכנא עוד לחירולא דיד
 צעה"ס עה"ס ח"ל לא מבוס דליח לי' קך
 ככרל וצחמח ככרל דיד צעה"ס על
 הסההוה מהני דלכתחילה לא המכור דהכי
 קאצ"כ לה דין ודברים חזן לי' צניכייך כ"ל
 כ"ס דיעבד המכור חזן לי' דין ודברים
 ח"ל לא לכהילה :

פירות דאי לגבי פירי קאמר חדא מה לי אם יש לו פירות (ב) הא קיימ' בהא כריש לקיש דקנין פירות לאו בקנין גוף דמי
 א"כ לאשה יש קנין בגוף הקרקע ומיגרשא בהכי ועוד לעיל דקאמר הצירה מה שקנתה אשה קנה בעלה ומתוך בכותב לה
 ועורה ארוסה והלא בכתובתו דין ודברים אינו מסתלק מן הפירות אלא א"כ כותב לה ובפירותיהן דהכי אמרינן בכתובות
 הכותב לאשתו דין ודברים אין לי על שדה זו הבעל אוכל הפירות ואם מתה ירשנה א"כ למה כתב דין ודברים שאם מכרה
 ונתנה קיים ואי משום פירי אקשי הכי מה הועיל בכתובת דין ודברי' להכי אמר דהכי מקשה מה שקנתה אשה קנה בעלה
 כלומר אם מכרה ונתנה אינ' קיים (ג) להכי איכסף לרבא דוודאי אין להקנות בו גט הואיל ואין רשות למכורו אע"פ שאית לן
 פירות לבעל להכי מקני' לה דאין לו רשות למכור ולא היא נמי הצירה למקני' גט לה וא"ת וכו' פחותה משוכר ושואל שאע"פ
 שאין להם אלא פירות בחצר השוכר או שואל יש לו קנין לקנות בה חפץ כדאמרין גבי מעשה ר"ג וכו' דקאמר לי' מקומו
 מושכר לך ובהכי מיקני' לי' מעשר שבו חריץ דגדול קנייני' של שוכר יותר מהאשה שאם שכר בית לזמן ומת אין בעל הבית
 יכול להוציא את היורש עד השלמת הזמן א"כ יש לו בה קנין גמור ויש לו נמי קנין לקנות חפץ אבל אשה זו אם מכרה
 ומתה הבעל מוציא מיד הלוקחות דמכרה ונתנה אינו קיים אלא בחיי' שאין לו פירות בהיים תדע מדלא תני שם מכרה ונתנה קיים
 בבבא בתרא ברקתני בכתובות אבל אחר מיתה יוציא מיד הלוקחות (ד) או תא יורשים ולאחר מותו התערר השרה ליורשי הבעל
 איב' קנינו קנין גמור ואם תתמה על זה הלא כשכתב לה דין ודברים אין לי בנכסים אע"פ שבכך אינו מסתלק מן הפירות מסתלק
 הוא שאם מכרה ונתנה קיים כ"ש הכ' פנותן לה שדרו שאין לו פירות שיש לומר שמסתלק מן המכר חריץ דברין ודברים הרי
 כתב לה בנכסים ומגוף הקרקע מסתלק לעשות ממנה מה שהיא רוצה אבל בנתינת שדרו אין לנו לומר שמסתלק מגוף
 הקרקע ותהא מכירתה קיים (ה) אלא וודאי לא נסתלק אלא מן הפירות או אם יגרשני יהי' שלה בתייהאם מכרה ונתנה אינו
 קיים מדלא תני ואם מכרה ונתנה קיים ברקתני בכתובות :

המגרש

(ב) דלא זילא ולא שביחה ופתייתן קאי
 ח"מ וכו' כ"ל : (ג) וצ"כ ח"ל במזרח
 קאי והאי דקאחזינן והאיכא שלום מלכות
 ריבא דמתניתין נקט וכו' וכן מוכח בפיר"ח
 דגבי כס והאיכא שלום מלכות מכלל
 דמרישא לא פריך ורב יהודה וכו' הוה
 לא פליגי וכו' כ"ל : (ד) והא פסולא לחו
 צנופה דגיטא הוא ח"ל כסיפא וכו' כ"ל :
 (ה) והדר פריש ח"ל דהי' במזרח
 וכו' כ"ל :

ק"ב

(א) הרי עדיין בעלה אוכל פירות
 והכי היקני לה איכסף רבא וכו'
 כ"ל : (ב) הא קי"ל כ"ל דקניין פירות
 לאו בקניין הגוף וכו' כ"ל כהוס' דהר"י
 בעל החוס' דברי רבינו ומייחי ראי'
 מירובלמי דמבמע להדיא דפירות הלא
 מילחא דנרסינן כס גנה וחתיקה חזן
 מצועבדים לח"ס לאכילה פירות ומכני ר'
 יוחנן כס ר"י עד שיהכחז לה ד"ד חזן לי'

ולא צפירם רבינו שמואל שפרש עון שהניעו בו וכו' וברייתא היא שאין מועלין וכו' כ"ל וכן השיגו האוס' על הרבצ"ס בכמה מקומות וזמן רב הי' הדבר קשה בעיני לומר שנעלם מעיני הרבצ"ס ז"ל כמה סוגיות בש"ס ולפוס הדיעא רבינו לומר דגב סוגיא פתעיה

ק"ג (א) לוח נג שכפר חשון נקרא פשו ליחבד דאזכרון אהא קיימא זשי יוונים האמו גודלית והכי נמי מני למיפך דארכשון אהא קיימו וכו' כ"ל עברי ועד יווי דס"ל למקשה מת"י דאי לא בהצבדים והשני בהיוונים ולי מבוס דמפסיק סיוני בין העברי' מה צדק הא חפי' בהחזיק שני שיטין ומלאוהו בקרובי' ג"כ כ"ב כדאמרינן בפרק ג"כ כ"ג הכ' דלוחיו מפסיק רק בחרה שיטה ולי הייסיקלוגדלית טלוחו ארכבעה ארשאון קיימי דהעברי' האשאון ודלוי חמה כדרכו דלמה יתחוס גודלית אכל היוונים חממי גודלית כדי שיסיו שוין בזהימתן להעברים ודלח כמו שהבין המהרש"א דלוי הכרח לומר שהיווני השני חמה גודלית עיי"ש הלל ודלוי חס רק הליון בהיווני הראשאון בגודלית בהכרח דחלין גם להיווני השני ג"כ בגודלית דמלי חויה והא דלא חמה הגמ' וליהבב קמח בטלוחו מבוס דלולי לאו גודלית האמו וא"כ דכיון דלמך דליחבד עעברי ויווני כ"כ כוונתו לגודלית דלוי' הכשיירא דקמח הוא בשני העברים כמובן מ"מ לא חס להאריך בזה דממילא מובן סוגתו וכיון דדי כשיי עדים לא חס המקשה להאריך בזה: (ב) ועדים עברים מוקמינן לקמח ולי נמי יוונים אשמאלא ג"כ כשר דמלאוהו בקרובים כשר וכו' דהא לא החזיק חלל שיטה חמה ומשני הא בני זעירי שניהם כשירים וכו' כ"ל וכחוס הקודם בחרנו טונתו בזה (ג) והיה לה הלא אשמאלא וכו' יש לעיין בלוי סברא פליגי המקשן וההלן והמהרש"א ז"ל כהה דהמקשה לא חסיק דעה' דניחוס דעברי בני החיס גודלית וכו' כדרכן דמיחבד לוי דיוחד יש לו להעברי השני לחוס כהעברי הראשאון ולא כהיווני דקמ' והמהר"ן לא חס לזה עיי"ש ולע"ד זה דוחק דהמקשן לא יחוש לכבדת המקשה בלי טוב טעם ודף דמנינו לפעמים כיוצא בזה מ"מ כל כמה דנוכל לחס חיה טעם ע"ז מה כוב הוא אכל לפי מה שזכרנו דהמקשה ס"ל דאי גודלית חלין חרה יוונים בגודלית דלוי ככרה לומר דהיווני הראשאון חיס גודלית ולא השני לזה מהר"ן כפיר דיוחד כוב להלוח הגודלית בעברי השני לזכר מהשני יוונים וזה אין לומר דכיון דהעברי הראשאון חיס כדרכו גם השני חיס חס כדרכו דלא כן כדאי דכיון דחיי להיווני דקמ' דחיס כדכר לן דהי ח"ע גודלית כדי להשוות ח"ע להיווני דקמ' מת"י כיווני השני ח"ע לומר כן כמובן והמקשה הי' ככרתו דאי גודלית טלוחו כהר קמח חלוי לזה מהר"ן דהן חמה דהככרה כן הוא חלל מ"מ חס כמח דחלין כהר קמח דריכיס לומר כשנים חממו גודלית לכן כוב יחד לומר דהיוונים כדרכם האמו והעברי השני לזכר חס ח"ע גודלית מעטת שזכרנו: (ד) והוי לה ימינא פסול חי נמי ארכבעה אהא וכו' כ"ל ומה שחייס רבינו ומה שזכרנו לא כ"ל כוונתו אהיכס רש"י ז"ל:

ק"ג המגרש עד אחד עברי ועד אחד יוני
עד אחד עברי ועד אחד יוני
באין מתחת זה לתחת זה כזה **גמ גמ**
ה"ג וליחבשך ההיא בעד א' עברי ועד אחד יוני **גמ גמ**
(בבולא תלמודא מיקרי)
ראובן בן עברי
שמעון בן יוני
שמעון בן עברי
(שמעון) נפתלי בן יוני
ולא גרסינן והאי בעד אחד עברי ועד אחד יוני ולא הי' בספרים אלא שרבותינו הגיה' והבי פירוש' וליחבשך האי בעד א' עברי ועד אחד יוני ואפילו גודלית חתום (א) אותן גמ שהעד ראשון נקרא עמו ליחבשך דארבעתן הווא קיימ' ושני יוונים חותמין גודלית הכי נמי מצי למיפך דארבעתן א"ח קיימ' דאי לא חיישית לגודלית חרווייהו מבשרנא להו (ב) ועדים עברים מוקמינ' להם ואי נמי יונים אשמאל' דמלהו בקרובים כשר אפילו בסיווגן דכ"ש הוא דהא להרחיק אלא שיטה אחת ומשני הא תני דעדי שניהם כשירים דלא חייש לגודלית ונתנא רידן דחייש לגודלית דלמא תלתא אחרא אשמאלה וחד אחרא אימינ' דעברי קמא חתם כהלכת' אימינא ויוני קמא כהלכת' אשמאלה ועברי תנינא גודלית ויוני בתרא כהלכת' (ג) והוי תלתא אשמאלה והוי לה ימינ' פסול א"ב ארבעה אחרא עברי כהלכת' אימינ' ויוני גודלית ועברי שני כהלכת' ויוני שני גודלית והוי להו ד' אימינ' (ד) והוי לוי שמאל' ופסול ולא חס התלמוד להזכיר אלא פסול ימיני ופסול שמאל' הזכיר המקשה ומה שבפנים לי נתיישב לי:

ק"ד אין מעילה בקרקעות שאם אדם נהנה מן ההקדש בעוד שמחובר לקרקע לא מחייב קרבן מעילה עד שיתלוש ומה שאנו אומרי' בבב' בתר' ד' ע"ט המקדיש בור מועלין בו ובמה שבחוכו הוכו כנוז מים (א) ומים תלושין הן בו שחפר מן הקרקע ונהנה בו דהוה לוי' תלוש ולא כפי' רבי' שלמה שמפרש כמו שהצניעו בו חפצים דא"כ הוי לוי' תשמישי מחובר וברייתא היא בפרקן שאין מועלין במחובר לקרקע במסכת' מעילה ד' י"ח והכי תניא (ב) יכול לפוגם בלא נהנה או ששפך משקה דקודש ולא נהנה ממנו או נהנה ממנו בדבר שיש בו פגם ולא אכל ולא פגמה כלום או נהנה בדבר המחובר לקרקע ובשליח שעשה שליחותו של בעל הבית לקנות שליח ממעות הקדש וקנה לו שליח יכול ימעול השליח נאמר הטאה בשוגגה כאן ונאמר הטאה' להלן לא תשא עליו הטא מה חטא בשוגגה פוגם ונהנה ומה שנהנה פוגם בעצמו שפוג' את התרומה (ג) והוא עצמו ממנו ובהר שפוגם הוא נהנה ולא בדבר אחר פגימתה והניי' כאחד ובתלוש הקרקע ובשליח שעשה שליחותו שאם חרם מדעת בע"ה אף חטאו האמורה במעילה פוגם ונהנה לאפוקי מעל קדע שיראין פגום ולא נהנה או לבוש נהנה ולא פגום ומה שפוגם נהנה לאפוקי דחד קדע חצי שיעור פרוטה ואידך לבש ונהנה חצי שיעור דלא מועלין וברבר שפגם בו נהנה לאפוקי נהנה חצי שיעור ופג' חצי שיעור דרי פי' לך מקצת מעילה והבאתי לך ראוי' שאין מעילה בקרקעות ועוד אבי' לך ראוי' לדברי (ד) דאמרינן

כמו כן במסכת מעילה הרש קלעים בשרה הקדש מעילין ומתוך שמא אבקי מעלה לה כלומר מה שמתאבק על שרה הקדש בקלעים נראה בעיני דמין קטנית יפה להם אבק בין תלוש ולפיכך מועלין בו ומה שאנו אומרים במס' גיטין (ה) בהשולח גמ במס' סנהדרין פ' קמא אין מועלין בשערא של עבד דאיתקש לקרקעו' ואין מעילה בקרקעו' צריכין אנו לפרש כגון שעשה בעוזן מחוברים לראש דאי בתלושין ועשה בהן נפה וכברה כמו שפי' הקונטר' הוה לוי' תלוש ואמאי אין מעילה ותו לא מידי:

פ"יובל תמצא ד' ב' ע"ב: שאין

ד' פו ע"א
ענין עד אחד עברי ועד א' יוני
ה"ג וליחבשך ההיא בעד א' עברי ועד אחד יוני **גמ גמ**
(בבולא תלמודא מיקרי)
ראובן בן עברי
שמעון בן יוני
שמעון בן עברי
(שמעון) נפתלי בן יוני
ולא גרסינן והאי בעד אחד עברי ועד אחד יוני ולא הי' בספרים אלא שרבותינו הגיה' והבי פירוש' וליחבשך האי בעד א' עברי ועד אחד יוני ואפילו גודלית חתום (א) אותן גמ שהעד ראשון נקרא עמו ליחבשך דארבעתן הווא קיימ' ושני יוונים חותמין גודלית הכי נמי מצי למיפך דארבעתן א"ח קיימ' דאי לא חיישית לגודלית חרווייהו מבשרנא להו (ב) ועדים עברים מוקמינ' להם ואי נמי יונים אשמאל' דמלהו בקרובים כשר אפילו בסיווגן דכ"ש הוא דהא להרחיק אלא שיטה אחת ומשני הא תני דעדי שניהם כשירים דלא חייש לגודלית ונתנא רידן דחייש לגודלית דלמא תלתא אחרא אשמאלה וחד אחרא אימינ' דעברי קמא חתם כהלכת' אימינא ויוני קמא כהלכת' אשמאלה ועברי תנינא גודלית ויוני בתרא כהלכת' (ג) והוי תלתא אשמאלה והוי לה ימינ' פסול א"ב ארבעה אחרא עברי כהלכת' אימינ' ויוני גודלית ועברי שני כהלכת' ויוני שני גודלית והוי להו ד' אימינ' (ד) והוי לוי שמאל' ופסול ולא חס התלמוד להזכיר אלא פסול ימיני ופסול שמאל' הזכיר המקשה ומה שבפנים לי נתיישב לי:

במו כן במסכת מעילה הרש קלעים בשרה הקדש מעילין ומתוך שמא אבקי מעלה לה כלומר מה שמתאבק על שרה הקדש בקלעים נראה בעיני דמין קטנית יפה להם אבק בין תלוש ולפיכך מועלין בו ומה שאנו אומרים במס' גיטין (ה) בהשולח גמ במס' סנהדרין פ' קמא אין מועלין בשערא של עבד דאיתקש לקרקעו' ואין מעילה בקרקעו' צריכין אנו לפרש כגון שעשה בעוזן מחוברים לראש דאי בתלושין ועשה בהן נפה וכברה כמו שפי' הקונטר' הוה לוי' תלוש ואמאי אין מעילה ותו לא מידי:

פ"יובל תמצא ד' ב' ע"ב:

חינו דמילתא שלמינו • עוד יליקתה ראי' לזה מהאדגרסינן נפרק ערבי סתמי דף קי"ז : אמר רב אחא בר יעקב ונריך להזכיר ילאה מנרים בקידוש היוס כהיז הכא וטור אח יוס וכתיב הנה למען מוזכר וגו' וזכה ניהא מה שהקשה סבור מאי שייכא ילאה מנרים לקידוש היוס עיין בטו"ח סי' רע"א והל' הוא גזירת ההקב

פי' מושבע עלה הקידו' דפתיב זכור את יום השבת לקדשו וכיריהו על היין (ג) הברלה דכתיב להבדיל בין הקודש ובין החול ואמרינן כל המבדיל במ"ש על היין הווינלי (ד) בנינים ראויים להוראה וכתיב המשמת אלקים ואנשים אם אנשים משמת זכו' ואמרינן את החוקים אלו המדרשות (ה) ומתריץ אלא הא דאמר רבא שבועה דאשתה חזר ואמר הריני נזיר אתי' נזירות חיילא על שבועה והאמר לאסור יין מצוה ביין רשות שהרי מצוה לשתות כיון שנשבע חייל' נזירות עלויהו :
(ו) ר' יוסף קרא אמר ששמע מפי רבי' קלוניםום איש הומי שהגזיר מותר בקידוש והברלה פי' ר' יעקב טעו הקדמונים בפי' של שמועה אלא ה"פ יין מצוה מאי היא קידוש והברלה ורבייה קרא לאיסור ופריך (ז) מי איצטריך קרא לאיסור הרי מושבע מהר סיני הא קידוש והברלתא דרבנן ומי איצטרי' קרא למיסר דרבנן כי הא דאמר רבא שבועה שאשתה וחזר ואמר הריני נזיר אתאי נזירות וחייל על שבועה ולשון הרי הטעה אותם (ח) אבל לשון נזיר חלוק מלשון ולדבריהם מושבע ועומר הלא בשאמר שבועה שאשתה ומה העילו במעוהם :

קו"פ' מינין יש היתר לאיסור (א) ופי' עיין יש היתר לאיסור ע"י רבי' שי' יש היתר לאיסור ע"י שאלה שאפילו לאחר איסורו עוקר ע"י שאלה כל נדרי כדאמרינן במס' שבועות מי שנדר שתי נזירות ונשאל בו רבי' שמואל פי' האסור לנזיר הית' הוא לאחר לתרוייהו קשיא להו וה"ה לערלה בשתיים אך לדרבו יש סיג לפירושי דבנטעי רבעי יש היתר לאיסורו ע"י פדיון אחלי והדר אכלי אבל בשלש שני ערלה הרי הוא ככלאי הכרם וב"ש דאיכ' תלתא לשש ערלה קאמר דאי' בי' הית' לאיסורו ע"י חילול כנ"ל אבל לפי דברי רבי' שמואל אין תיריזיש מפרשים יש היתר לאיסורו יש היתר לגרום איסורו שמותר לנדר בניזיר וגבי ערלה נמי יש היתר לגרום איסורו לנטעו אבל לשון הספרי קשה לה דקתני ויש להם הית' לאחר איסורו :

ק"ח איסי בן יהודה אומר בהגאה מניין קל וחומר בן (א) וקשיא לי היכי נפיק ק"ו מגזיר' שוה דאין ג"ש מופנה למהצה תריץ דמההיא קרא דבשר בשדה טריפה (ב) נפקא ליה קדשים מהווצאין תיץ ועוד עובר שהוציא ידו והחזירה

ולאמרינן וכו' כנ"ל והוא בשבועה י"ח : (ד) צרם לרואים להוראה וכתיב בשבועות פי' הדלתא הנה הירובי המשמת אלקים ולאכתי' דרבינן צרם ספק כיד מוכרין אל הלבנים משמת אלקים כמה משמת מקלן שאין חומרים שריה אלא על היין ולאמרינן כדכרייהו י"ג : חת' כל החוקים אלו המדרשות וכו' כנ"ל : (ה) ומתריץ אלא כי הא דאמר רבא שבועה שאשתה וחזר ואמר הריני נזיר הית' נזירות וחיילא על שבועה וזא הוא כאלמר לאסור יין מצוה ביין רבות שהרי מצוה לשתות כיון שנשבע על כל זה חיילא נזירות עליהו כנ"ל ועיין במפרש סס : (ו) ר"י קרא וכו' מותר בקידוש והברלה ואמר רבנו יעקב טעו הקדמונים בפירושם של שמועה וכו' כנ"ל ור"ל דהדין הוא ילא לו לרבינו קלוניםום מפני שפירשו הא' בוגיא כפירושא דעייל' דכתיבהא קהמר הש"ס הרי מושבע ועומר וכו' ורבינו חומר בטעו זה ובלבן כהמ"י קהמר ור"ל הא' מושבע מהר סיני הוא דלנריך קרא ע"י הלא הוא רק מדרכין וזי משום דלבון הרי מושבע חינו מדוייק ידוע דלשון מס' נזיר משונה מכל הש"ס ועוד לדבריהם הוא ג"כ מושבע ועומר כשפיצע בשתה ומהה תל הנזירות והי משום גזירת ההקב ח"כ מלי פריך מקידוש והברלה והחילוק סתמא המפרש ליה לי' לרבינו והמעיין מס' ילאה התעס : (ז) ומי איצטריך קרא למיסר דרבנן אלא כי הא דאמר רבא וכו' כנ"ל : (ח) אבל לשון נזיר חלוק מלשון ולדבריהם מושבע ועומר הלא בשאמר שבועה שאשתה ומה העילו במעוהם :

ק"ו פ"ג מינין יש היתר לאיסור (א) ופי' עיין יש היתר לאיסור ע"י רבי' שי' יש היתר לאיסור ע"י שאלה שאפילו לאחר איסורו עוקר ע"י שאלה כל נדרי כדאמרינן במס' שבועות מי שנדר שתי נזירות ונשאל בו רבי' שמואל פי' האסור לנזיר הית' הוא לאחר לתרוייהו קשיא להו וה"ה לערלה בשתיים אך לדרבו יש סיג לפירושי דבנטעי רבעי יש היתר לאיסורו ע"י פדיון אחלי והדר אכלי אבל בשלש שני ערלה הרי הוא ככלאי הכרם וב"ש דאיכ' תלתא לשש ערלה קאמר דאי' בי' הית' לאיסורו ע"י חילול כנ"ל אבל לפי דברי רבי' שמואל אין תיריזיש מפרשים יש היתר לאיסורו יש היתר לגרום איסורו שמותר לנדר בניזיר וגבי ערלה נמי יש היתר לגרום איסורו לנטעו אבל לשון הספרי קשה לה דקתני ויש להם הית' לאחר איסורו :

ק"ח איסי בן יהודה אומר בהגאה מניין קל וחומר בן (א) וקשיא לי היכי נפיק ק"ו מגזיר' שוה דאין ג"ש מופנה למהצה תריץ דמההיא קרא דבשר בשדה טריפה (ב) נפקא ליה קדשים מהווצאין תיץ ועוד עובר שהוציא ידו והחזירה

זכירה שבח דלס לא הי' רק זכירה דכרמי בעלמא ח"כ אינה מצוה בפ"ע רק הקדמה והזהרה לקדושת שבת שיהי' היוס קודש לר' אבל אם היא מצוה שיש בה מעשה לקדש על חיזה דבר ותיקריה שפיר מצוה כפי ענינה יודע כי מוכת"ג עשין כ"ס נראה דלא כדכרמי שכתב וקמי שהיקנו דעל הטב בקידוש והברלה הקנה הוא וכו' עכ"ל למהם מלאהו לי תנא דנוכחיי הר"ן ז"ל פ"ב דשנה גבי הא דכתיב רבא קידוש היוס וכו' תשובה מהו קידוש היוס עדיף הדיר או דילמא כ"ח עדיף משום פרומוי ניבא ופשיט דכ"ח עדיף עי"ס וכתיב הר"ן וז"ל וז"ל והכי דהיין קידוש היוס דלאורייתא וכו' י"ל דלא דחיין לי' דאפשר לקדמי הריפתא וכו' עכ"ל וזי' ס"ד דהפילה לנד הוי מדלאורייתא מאי קשה לי' ומה לנריך לדחוקי נפשי' אלא ודאי כדכרמו ונפיקוהו חכמי' כס ראייה מס' שכתב דטונת הר"ן לאו לתימרר דעל הפס הוי דלאורייתא אלא קושטא קהמר עי"ס ודברים של מה צדק הם דח"כ דקארי לה מי קארי לה וכן נראה מדברי הר"ן ככ"י בטו"ח סי' כ"ח רמב"ם שהבין כן מדברי הר"ן עי"ס וכן הבין הר"ז מס' העני"ז והתקמר על זה מפני שהי' להם כמו מילתא דפשיטא דכדכרמי בלבד יולא מן ההורה אבל כפי מה שכתבנו לא כן הוא והעני"ז נכתיב מדברי הרמב"ם שקורא לזה דברי סופרים אבל ככר בחרנו שאין זה ראי' כנ"ל ועוד כשם שבין הלכות המורה טונת הרמב"ם כפשוטו שגרי וכל לקדש על הפס וכמו שכתב הר"ן ז"ל ורואיה לזה דהרמב"ם בלבטו הוסיף דזה טוב יהי מקדוש על היין עכ"ל וידוע שאין דעתו לרמב"ם להוסיף על לבן הגמ' אלא ודאי כוונתו כדכרמו דפס וודאי קודש לר חוטב כמו שכתב הר"ז שם ונהי' ניהא מאי דלא קאמרה הגמ' קשמא דקידוש היוס דלאורייתא בליציעיא דרבא משום דמיירי שיש לו פה' ומדברי המרדכי פ"ג דברכות אין ראי' דהגא' הוא מעתיק דברי רבנו וכומו שפירש דברי רבנו כן נפרש דכרמו : סוף דבר לא מלאמי מטורם מהחשונים שיאמרו להפוך רק הכת"ג ומהר"ן נראה להדיא כדכרמו והתפרש נזיר והרשב"ן ב"ל דאף על היין הוי דלאורייתא ע"כ נלע"ז דהפילה לנד איש יולא מן ההורה גם יש ל"מ לענין לאויא נסים בקידוש אחר שהאיש התפלל והגשים לא התפללו ור"ל : (ב) פירוש מושבע על הקידוש דכתיב וכו' ונזירות על היין וכו' כנ"ל והוא נפרק פ"ג דף ק"ו : (ג) הברלה דכתיב להבדיל בין הקודש וכו'

ערלה איתחא כל הני תלתא תיך נטע רבעי נקרא ג"כ על כס ערלה וזכה קהמר דערלה בשמים ולא כליס וכפי הנהנינו כל דכרמו מלאכריס וח"ל פירוש לפירושו תיך דענ"ד שפי' פי' שפכחיס יש היתר לאיסורו חף בתוך האוזן ע"י שאלה ולא ידעתי מי דעתיה לרבינו לפרש לתלתא זמן איסורו קהמר ולהציא ראי' משבועות דגס לתער זמן יוכל לשלול עליו והנלע"ז דדנד גדול דיבר רבינו צוה משום דלפי מה שפירש הא דערלה בשמים הוא על נטע רבעי ונהי' דנטע רבעי נקרא ג"כ על כס ערלה מ"מ עיקר כס ערלה הוא על ג' שנים וח"כ אימתי מתכתח היתר לאיסורו לתער זמן הערלה ולפי' דומיא דהכי נלע"ז לפרש כמזיר ג"כ חבל רש"י לפירושו לא הארך לזה דוק ותכנה כן הוא ועוד משום דלבון הספרי שהציא רבינו ככה"ל דקתני ויש להם היתר לתער לאיסורן משמע ג"כ כן ולכן הוכרח לפרש כן :

ק"ח (א) וקשיא לי היכי נפיק ק"ו מגזיר' שוה דאין ג"ש מופנה למהצה תריץ דמההיא קרא דבשר בשדה טריפה (ב) נפקא ליה קדשים מהווצאין תיץ ועוד עובר שהוציא ידו והחזירה

מהאי קרא: בחולין שם שוכר שהוליא ידו והחזירה וכו' כ"ל: (ג) תשליכון
 אומר וכו' דהיינו ל"ג גז"ש לאיסור אכילה וכו' כ"ל והוא בחולין ק"ו ובש"ס
 (ד) דהא גס גס ר' לית ליה ליה דהא מנריך לא יהי' קדש לאיסור האלה
 וכן מאן דרביש מג' לא השכל וכן ר' אליעזר דרביש לא השכל והתמכרה
 וכו' כ"ל כ"ז הוא בחולין קפ"ו: ור"ל
 דכל אלו ההנאים דע"כ לית להו דהיינו
 לדרוב ק"ו ור"ל דהא מנרכי בחרי דרביש
 לאיסור הנאה וח"כ טובל לומר דגס ר"ש
 לית ליה האי ק"ו (ה) ומאן דמפרש
 דגס ר"ש לאו לאפוקי מק"ו דלכ"י ולהחיר
 בהנאה קאמי אלא משום איסור אכילה
 ומנאיס ר"ל דהא בספרי נפקא ליה
 כר' וכתם ספרי ר"ש כעוה הוא דהא
 כולוה תנאי דלעיל פסיר מפקי מדאיסי
 אלא ודאי ר"ש גז"ש לגמרי עביד וכו'
 כ"ל כן ג"ל להגיה וכל הוואה יודה
 בח"א להגיה באופן אחר והא דכתם
 ספרי ר"ש לא תם רבינו להביב ע"י דלא
 אמרינן קן במקום שיש הוכחה להיסק
 כמו בכתם תמנה ר"מ:

עלין ולא מפסיקין ואם נאמר דרבינו יפרש שלטרע כשלא נשאר מן הנדר ל'
 יוס ולפ"ו בע"כ כשגילת לנרעוהו מוכרה להמתין כמה ימים אחר כלוה נדרו מתמה
 גידול שיער הדרא קושיא לדוכתי דהיי' שיער נהך דרפ"ג וגם קשה מובא
 לפי' המפרש מאי דקאמר בנמי' ואפי' לרי' דאמר כוחר ה"מ היבא דקאי
 בזמירוב גידול שיער מישלם מיזוה הוא
 וקשה מאי בייך מישלם מיזוה כיון דגס
 כאן הדא מיזוה הוא ע"כ ג"ל כדור באין
 כפק דרבינו לא יפרש כפירושו אלא
 כפי' הסוסי' וע"כ זה גופה ק"ל לרבינו
 כיון דגידול שיער הוי ג"כ מן ההורה
 הא דנריך ל' יוס ובמיר דף מ"ד פרישין
 שם מק"ו דהגלחה הסתור הכל ודריש
 מקרא דלינו כוחר הכל עיי"ש ומבאר
 להדיא דהא דכותר ל' יוס הוא מדלתייחא
 ח"כ ק"ל לרבינו כשנעמא ביום גידול
 שיער למה לא יספור כמו כשנעמא ביום
 מיזוה נהך דרפ"ג וזה מבני דס"ל כ"ל
 וגיבי האין מוואלזין כהכ ל' דדעו
 דרבינו קאי בשיעת המפרש ולפי' הקוביא
 פסוט אמרס החירון חינו עולה יפה וגם
 לפירושו דמוקס הדברים אולי זהו
 שמיסיס גימגום:

ק"ט (א) מאי טעמא תני נזיר בן פי' רבי'
 ענינא מאי דסליק מיני' מפרש ברישא
 ש"י בי כל הגורם שיבוש הוא
 עד ודלמא אהא בתענית קאמר וקשיא להא
 דאמר רבא מאי טעמא תני נזיר ומפרש ת"ק אקרא קאי והא
 בתחלת סוטה אמרינן איירי דתני סוטה ונדרים תני נזיר דרמיה
 לנדרים ותרי טעמא למה (ב) ועוד קשה ל' דהכ' מפרש במה
 שומנין ובמה אין שומנין מ"ט ההוא דסליק מני' נקמ ברישא
 ובמה בהמה יוצאה נקמ על ראשון ראשון ובנדרים קא מפרש
 לה טעמא אחרינא נ"א משום הכי נראה לן דשיבוש הוא פי'
 רבי' שמואל בשחיטות חולין בפ' במה מכסין בטעמא אחרינא
 ואי אפשר לעמוד ור' אומר כי אין כל זה כלום שהרי בניזיר
 לא בעי מה דבעי בסוטה דאלו בניזיר בעי מ"ט תני נזיר
 בסדר נשים כלל בשלמא נדרים דקרא בנשים איירי (ג) אבל
 בניזיר מ"ט קתני בסדר נשים דמפרש תנא אקרא קאי וכו'
 אבל בסוטה מפרש מ"ט תני ל' בהר נדרים ליתנייהו בתר
 סוטה (ד) ומה שהקשה לו מניזיר או נדרים תריין החם מפרש
 בהאי ענינא הכא מפרש בהא ענינא:

ר' יוד ע"ב קב פ' שני נטמא ביום גידול שיער רב
 ענין גידול שיער אמר אינו סותר (א) אי קשיא
 הא תנן לקמן משנה שלימה הרי נזיר מהיום נטמא מאה
 פעמים סותר הכל תריין דרב ס"ל כר"א בר פלוגתי דת"ק
 דאמר אינו סותר אלא שלשים ובא רבא למעט אינו סותר
 הכל גימגום:
ר' סיד ע"א קבא מס' נדרים תנן (א) ר' אלעזר
 ענין הרעה בנדרים אומר פותחין
 לארם בכבוד אבי' כולה מתניתין משמע דאין פותחין בחרטה
 ולא מצינו שום תנא דסבירא ליה פותחין בחרטה (ב) לבר
 מדר' יהודה דתנן לא עליך אביי ורבא כולה אמוראי דייקא
 אמאי

מזה מאי שייך כבוד המקום או כבוד אביו ואמו וכו' דהקב"ה אינו חפץ בזה
 אבל ע"כ לא שייך ע"י לומר דהוא נגד כבוד המקום ונגד כבוד אביו ואמו ומהאי
 טעמא ג"כ הני אמוראי דפליגי שהדי' רבינו לעיל ראי' מהם משמע ג"כ דלאו
 בדברי מזה מיידי דאי בדבר מזה לא שייך לפתוח בהי קראי דיש בוטא במקדשות
 וכו' עיי"ש אבל אשתי יש להקדק לפי מה שכתב הר"ש בס"ג דנדרים סי' ב'
 דליתמי פותחין בחרטה כשהתרת מעיקרי אבל אם רק עשה מתחרט אינו כלום
 ולזה הסכימו כל הפוסקים ח"כ אין ראי' מזה דנוכל לומר דכל הני מיידי שלא
 נחתרתו מעיקרו וח"כ בהכרח נריך למאן פתח והנראה ל' מתהלי דברי רבינו
 דס"ל דהתרתה לא צעין מעיקרו וכוה ח"ש ג"כ מה שהשיב על קושיא המקשה
 בהא דרב ספרה [והיא שובאל דרב סחורא רק גיטסה רבינו ה"י רב ספרה
 וכן הוא גיטסה הר"ן עיי"ש] למה לא התיר לו בחרטה ועיין לקמן סי' ק"ל
 ומ"ש שם ותימן רבינו דר"ה בעלמא ס"ל דאין פותחין בחרטה ולא חייך
 דלולי לא נחתרת מעיקרו אלא ש"מ דס"ל דלא צעין הרעה מעיקרו ועל הר"ן
 לא קשה דהא חייך כמה חירוסי' כיון שגדל לדבר מזה וה"ה ש"י יכול להרין
 זה חירונו ג"כ ולרבינו לא משמע ל' דנידרת דר"ש ה"י לדבר מזה דל"כ
 בודאי ה"י נומר הנדר ולא ה"י מחירו וע"כ דעה רבינו היסק מכל הפוסקים
 דס"ל פותחין בחרטה וכן פסקין בטו"ע י"ד סי' רכ"ח עיי"ש: (ב) לנד נדרי'
 יאדה דנעמא ר"י אומר אומריס לו לאדם לב זה עליך אם אמר לאו יהירין אותו
 ואב"י

ק"י (א) מאי טעמא תני נזיר פי'
 רבינו שמואל דכל הנדרכה
 שיבוש הוא עד ודלמא אהא בתענית
 קאמר דקשיא ל' אהא דאמר ת"מ הני
 נזיר ומפרש הנא חקרא קאי וכו' והני
 פטמי למה ל' וכו' כ"ל ביאור הדברים
 דהרשב"ם מוחק ל"ו מהגמ' משום דקשה
 ל' דהכא מפרש טעמא אחרינא ממאי
 דמפרש בריש סוטה ע"ק ל' להרשב"ם
 דבניזיר מפרש טעמא למה צמה טווינן
 מפרש ממאי דסליק ברישא וצמה צמה
 מפרש מאי דפתח ברישא ומפרש הטעם
 דכאן איסורא דגופה ונאן איסורא דבהמה
 ובכ"ה נדרים אמרינן ע"ז דלא קפיד
 ההיא צוה וימנין מפרש מאי ליק ברישא
 וימנין מאי דפתח ברישא י וע"כ ל'
 להרשב"ם אהאי ברישא דמיר דהא בפרק
 כיכוי הדם תנן דף פ"ח ב"ה מנסיין
 ובמה אין מכסין וכו' ומפרש מכסין ברישא
 ולפי הטעם דלמרינן כאן ה' לו לפרש
 הך דאין מכסין ברישא ועוד דע"כ
 ה' להגמ' להביאה ולפרש' אבל לפי מאי
 דלמרינן בנדרים ח"ש כיון דאין קפידא
 בזה למה ל' למיחשב כי רוכלא אבל
 רבינו לא חש לכל זה דשני טעמים
 מנרכי על ניזיר למה הני לה כבוד
 נסיס ולמה בידרה בחר נדרים וכן נהנו
 הסוס עיי"ש ושינוי הסוניות ככאן
 מנכדריס יש הרבה כיואל צוה (ב) ועוד
 קשה ל' דהכא מפרש טעמא על צמה
 כיומנין דלמה מפרש ממאי דסליק ברישא
 ועל צמה צמה דמפרש ממאי דפתח
 ברישא ובנדרים מפרש לה בטעמא אחרינא
 וגם משום הכי ג"ל לרבינו שמואל דשיבוש
 הוא דלמאי דמפרש כהן כשנעמא אחרינא
 קשה מהאי דשמיטה חולין בפ' כיכוי

הדם בנזונה דמה מכסין ובמה אין מכסין וכו' ופי' וכו' וכו' וכו'
 צלוח הקודש (ג) אבל ניזיר מ"ט קתני כבוד נשים ומפרש הנא קרא קאי וכו'
 כ"ל: (ד) ומה שהקשה לו מניזיר אמרינן הרין וכו' כ"ל ועי' גלות א':
ק"ב (א) אי קביה הא תנן לקמן משנה שלימה (ריש פ"ג דנזיר) הריני נזיר
 מאה יום נעמא יום מאה כוחר הכל הרין וכו' וזה רב למעט דאין
 כוחר הכל כ"ל יש לעיין דמה עניין זה לזה לפיכך הוסי' כפירשו כהן באמר
 הריני נזיר ל' יוס ובכמהה כ' גילוחו ליסטיס דהשתא מיכרה למתה עוד ל'
 משום גידול שער ונעמא ביום השלשים ח"כ מאי שיער נהך דרפ"ג דהתם
 כשאמר הריני נזיר ימתי יוס כל המאה הוא משום נדרי אבל הכא כשנעמא עשרה
 ימים אחר שגילוחו לסטים השלים נדרו והנעמא כ' יוס אינו אלא משום גידול
 שיער ושנאמר דרבינו מפרש כפירושא קמא דהמפרש שקיבל עליו מיזוה מאה
 יוס וכו' מנה שבועים נטרעו וכו' נעמא גילח חגלחה לנרעוהו ואשתי פשו מן
 המאה ל' יוס ונעמא ביום מאה עיי"ש וביאור דבריו ש"ה מטרע מוזלע ולכן
 כפי' בגלגלה וימי' נרעוהו אין עינין ל' לימי' מיזוהו וביאוראין ס"ש כ"כ והני
 מאה יוס הם לבד ימי' נרעוהו ולפי' פסיר דמי' להך דרפ"ג אמרס זו קשה מן
 הרשב"ם דפירושא קמא של המפרש מחיבת הגנה דלדידי' מאי הוי לובא דנעמא
 צמס גידול שיער ולשון זה לא מצינו רק כשכבר כלה הנדר רק שארץ להמתין
 על גידול שיער אבל לדידי' נעמא ביום מאה הו"ל לומר כיון דימי' נרעוהו לא

זכרון וכו' כ"ל ור"ל דעל אלו לא מהני בהרה לא על העבר דהגדר לאו דעפייכו
 ה"ל אלא בדעה המקום והקבל והכ"ד ועל להבא נמי לא מהני כיון דהכ"ד והכ"ה
 מהאיבור וודאי זכרים התנאי בשעת הגדר א"כ עקרונה להגאה וקיימוס לנידנח
 דהמרינן בהאי שמעיה ומה שכתב חייבי מלוה ר"ל מה שמפנינן להלוה בשעת
 אין לי וכיוצא בזה : (יח) ועוד דלא
 איהקן אלא משום דבשל יחידים קיל וכו'
 ואלדל קילא לא דרשינן וכו' כ"ל : (יט) ומה
 שחקנו לומר ביוה"כ וכו' ופעמים יוה"כ
 נקרא ר"ה דכתיב ביהוקאל מ' כר"ה
 נעשור להודש ודרשינן בערכין דף י"ב
 חזירו שנה כר"ה שלו בעשור לחודש הוי
 אומר זה יובל קד פיר"ה כ"ל ור"ל
 דיובל הוא ביוה"כ :

(יד) ומה שנהגו לומר ג' פעמים שכן רוב דברי חכמים וכו' כ"ל ור"ל דגם זה לשיטת
 רבינו לכאורה קשה ולכן מהרזן שכן רוב דברי חכמים משל"כ אי קאי על העבר
 ח"ש בפשיטות משום דהוי הזרה נדרים ז"ל ג' פעמים מותר לך : (טו) במנחות
 צפרק ר' יבמאל וכן הלוח העל צפרק מלש חלילה וכן רוב דברים כגון מותר
 לך וכו' כ"ל : (טז) אך לפי עמדה רבינו
 ע"מס ג' פעמים כמו צהיר נדרים ועוד
 הוסיפו במחזורים ישיבים לומר חוץ
 מניזנה היבוב והקנה הקהלות שהיו
 מדמים בזה היה נדרים שעברו וכו'
 כ"ל : (יז) וטעו בזהים וכו' וגדרי רבים
 וטעו"ו וניזונה כ"ל וכו' אלא בדעה המקום
 וב"ד ויבור ולא מישהרי ובהכי נמי לא
 מישהרי חזק כיון דב"ד ויבור הן מסתמא

הבאי הן פורחין באויר (יז) וטעה בשתים חדא דלהבא הוא כרפרישית ועוד נדרגי יחיד משתרי בהכי ונדרגי רבים בשבועת גזירת
 ב"ד ושבועת אלמנה וחייבי מלוה אינן בכלל שאינן תלוין בדעתו בלבד אלא ברעת המקום וב"ד בציבור לא מישחרי בהכי
 חדא כיון דב"ד דציבורא הן מסתמא זכורין הן או כולו או מקצתן ולא מישחרי דהא איתערך תנאי כיון דזכור בשעת הגדר
 (ית) ועוד דלא איתקן אלא משום בשל יחידים קיל ושל אלמנה קיל אבל דציבור לא קיל ומשו' דקול' דרשינן ואדלא לא קילא
 לא דרשינן ואפילו דרשינן לא מהני כרפרישית (יט) מה שתיקנו לומר ביה"כ ולא בר"ה כמו שהוא במשנה משום דיה"כ
 בטל מכל מלאכה ואיכ' כנופיא טובא וסמוך הוא לר"ה ופעמים יה"כ נקרא ר"ה כדכתיב בר"ה בעשור לחדש איהו שנה שר"ה
 שלה בעשור הוי אומר זה יובל כך פי' ר"ת :

סליק מסכת נדרים

מסכת נדה

משניות גירי צר משל קמא דנעמאין ונעמא לנה ומפקידה לפקיד' ומשום חששא שמי
 חישהכי צניה החיזין לזה קמ"ל רבנא לא מיבעי כ"ש דאית לי' שיטורא דחייבינן
 דילמא חישהכי צניה אלא חפי' בטחום מכלן נמי חייבינן לזה וככן כ"ל לומר
 דטונה רבינו להניח מכל אלו הפירושים לזה הסמינו דבהדלל ר"ל חפי' משבו ולא
 לענין מראה חרדל וחירון השני לא יחא

המה (א) קפיה לן האי חפי' אהי קאי וכו' דהנן האבה מעמאה כחדלל
 וכפוחה מיכחדלל וכו' צריש יוצא דופן דף מ' תנינן לה ובהאי לישנא
 ומשמאין בכל שהו וחפי' כעין החדלל וכפוחה מכלן עיי"ש ורבינו לא דקדק
 בלשון וכטונה אהי הוי או חפי' י"ל צה דהקשיתי בלשון המטה הרובות בלשון למה
 לי כיון דהני בכל שהו למה לי למהני
 יומר ולמה ליישב בזה הנויה דבה על
 כר"י שכתבו בפ' הין עומדין על הלכה
 זו דר' זירא צהקשו מאי קמ"ל וכתבו
 דח"ה לומר כפי' ה"ש הפרשים דקמ"ל
 דחפי' כמראה חרדל טמאה דזה פשיטא
 דהא קמ"ל צדה דהם כמראה חרדל
 טמא עיי"ש ודברים מרפסין איגרא
 דכלל מס' נדה לא מיני זכר מזה ובפ"ב
 דגדה דחשיב מנחות הדמים לא השיב
 חרדל גם כל הדאשונים וכל האחרונים לא
 הזכירו מזה דבר ומנחה להמעו"ט
 שמהם בזה וככן בקורן דברים שמראה
 חרדל הוא מראה טהור עיי"ש וחמיהני על
 מר"ן הב"י שהביא דברים צריש ה"י
 רדה ולא הסעור ע"ז ואני אומר חולי ינא
 להם ממנה לכן מהאי חפי' כעין החדלל
 מיותר לנמרי לכן הפרשי דעל מראה חרדל
 קאמר לחכם קשה לפ"ז מאי קאמר חפי'
 בפחות מכלן אי לענין מראה קאמר חפן
 גם זה י"ל דר"ל חפי' דיהה מכעין
 החדלל טמא והאי פחות מכלן נמי לענין
 מראה קאמר חפל גם זה ח"ה לומר דהא
 קאי גם ג"כ חזק ובעל קרי והם ממחזין
 בלובן ולה יפרשו לזה קאי דק איהו לבד
 או דמראה חרדל טמא בטלם זה דוחק
 מוצר ולכן כ"ל לפי מה שכתבו הח"ס
 צדה כ"ג : ד"ה ריגו דכל שהו י"ש לו
 איש שיטור דף דים לנו צד דקדוק
 עלום מדביהס הקודמים כמבואר חלילנו
 במק"ח מ"מ אחרי שרבותו בעלי האוב'
 קהבו כן מסתמא הוי סברה חמיהני לזה
 ח"ש דהני ההגה כדק לא זו ח"ז וכו' ותר
 י"ל לפי מה שהירבו חר"י צדס רבינו ויהו ו"ל דר' זירא קמ"ל מפני דבראי' מרובה
 אין זה נעמא כל קד בצריכה ליישב צדעה נקיים משום דים להבוס דמקנה
 דס חישהכי צניה החיזין ומקנה צניה הפנימי ומקנה צהמנעי ג' ימים כג'
 משהיין זה חמר זה והויא זבה גדולה לזה קמ"ל ר"ז דחפי' צניפה כחדלל דח"ה כ"ל
 לומר כן מ"מ לריכה ליישב ז' נקיים עיי"ש וכן כתב חר"ן ולה חני אומר דכולהו

לן האי אפילו אהאי קאי אלימא אמיפת דם כחדלל יושבת
 עליו ז' נקיים וה"ק שאפילו רואות כ"כ דם מעט שהוא שיעור
 קמן כחדלל והא ק"ל בפ' יוצא דופן שאפילו בפחות מכן מטמא
 דהנן האשה מטמא בכחדלל ובפחות מחדלל אלא אשבעת
 נקיים קאי וה"ק אפילו רואה דם כחדלל בראיה אחת יושבת
 עליו ז' נקיים אע"פ שאינה רואה אלא שעה א' (ב) א"כ אפילו
 ראייה א' ה"ל וטיפת דם כחדלל מאי אתא לאשמעי' ויש
 להרץ דהכי קאמר ר' זירא בנות ישראל וכו' דדעתיהו
 דמחמירין אעצמן משום דאמרי אנו דחוינן השתא טיפה כחדלל
 (ג) דלמא טעינן השתא לא ראשונה ושמא אני עומרת בחוך
 אחר עשר יום שבין נדה לנדה וזבה גמורה וזה ראייה שלישית
 היא וצריכי' ליישב ז' נקיים (ד) ועוד יש לתמוה למה החמירו
 כ"כ והלא אלו ה' זה ברור שראתה שני (שני) ימים קודם ה'י
 לה לראות בשפע יש לומר וודאי אינה זבה ואין זו אלא
 ראי' ראשונה אפילו הוי מחמירות ויושבת ז' נקיים :

ס"ו ע"א
 ענין טיפה דם
 כחדלל
 טיפת דם כחדלל יושבת עליו ז' נקיים (א) קשיא
 לן האי אפילו אהאי קאי אלימא אמיפת דם כחדלל יושבת
 עליו ז' נקיים וה"ק שאפילו רואות כ"כ דם מעט שהוא שיעור
 קמן כחדלל והא ק"ל בפ' יוצא דופן שאפילו בפחות מכן מטמא
 דהנן האשה מטמא בכחדלל ובפחות מחדלל אלא אשבעת
 נקיים קאי וה"ק אפילו רואה דם כחדלל בראיה אחת יושבת
 עליו ז' נקיים אע"פ שאינה רואה אלא שעה א' (ב) א"כ אפילו
 ראייה א' ה"ל וטיפת דם כחדלל מאי אתא לאשמעי' ויש
 להרץ דהכי קאמר ר' זירא בנות ישראל וכו' דדעתיהו
 דמחמירין אעצמן משום דאמרי אנו דחוינן השתא טיפה כחדלל
 (ג) דלמא טעינן השתא לא ראשונה ושמא אני עומרת בחוך
 אחר עשר יום שבין נדה לנדה וזבה גמורה וזה ראייה שלישית
 היא וצריכי' ליישב ז' נקיים (ד) ועוד יש לתמוה למה החמירו
 כ"כ והלא אלו ה' זה ברור שראתה שני (שני) ימים קודם ה'י
 לה לראות בשפע יש לומר וודאי אינה זבה ואין זו אלא
 ראי' ראשונה אפילו הוי מחמירות ויושבת ז' נקיים :

ישראל מסוף העולם ועד סופו חומרא זו וכללו ב"ק ינא דהלכה כבנות ישראל :
 קמ"ז (א) לו עימא איהו דבר לא ישאל לחכם אחר ויטור אותו חכם שני
 לא יטור ולא יטור וכו' כ"ל ומשמע מדבריו דלהיפך מזה אם חכם
 הראבון חסיד והכני נראה לו ללכוד משיקול דעתו אין חכמה וכו' ואין חולקין
 כטד לנב ופשיטא דלדעת הראב"ד והרשב"א דאין העמס משום כבוד החכם אלא
 משום

ישראל מסוף העולם ועד סופו חומרא זו וכללו ב"ק ינא דהלכה כבנות ישראל :
 קמ"ז (א) לו עימא איהו דבר לא ישאל לחכם אחר ויטור אותו חכם שני
 לא יטור ולא יטור וכו' כ"ל ומשמע מדבריו דלהיפך מזה אם חכם
 הראבון חסיד והכני נראה לו ללכוד משיקול דעתו אין חכמה וכו' ואין חולקין
 כטד לנב ופשיטא דלדעת הראב"ד והרשב"א דאין העמס משום כבוד החכם אלא
 משום

הוא הא יב ל"פ ספור מי לא עסקין דידיהו לאשה דה וקאמר רחמנא בגור
הואל כס כהוב' דברי רבין בקור דברים דההו על פירש"י דס פירש דההו
מי ספור דכל שלא כלל מנע לא כלל לבל היכס והקסה ממנה מקומה דמוכח
דההו עמא לזה פירש דכחת כההו עמא לבל כל טומאות הכאות דרך גבי ים

שאני אומר אדם טהור נכנס לשם פרכינן ברה"י מכדי ספק
טומאה ברה"י הוא ספקי טמא ואמאי תלית באדם טהור יותר
מבארם טמא וקשיא זו מסייעה להדיא דפסחי' הבית טמא
דקתני (ג) עד דמשני לההיא דגרה ומוקי לה בדבר שיש בו
דעת לישראל והלכך מלתא דפשיטא בדבר שיש בו דעת לישראל
כך חידש רבינו שמואל זצ"ל ורבונו יעקב אינו מורה בתורין
זה וקשיא ליה מהא דגרה דניהו דליבא למיתלי בגניעה מדף
טמא ודנה ספק טומאה בדבר שאין בה דעת לישראל מ"ם
איכא למיתלי באדם טמא כבארם טהור א"כ הוה ספק טומאה
בדבר שיש בו דעת לישראל והוה לך למימר טמא (ד) ועוד
קשיא רבששת תולין אמרינן צלוהית שהניח מגולה ובא
ומצאה מבוסה טמאה שאני אומר אדם טמא נכנס לשם
וכיסה מצאה מגולה אם יכולה תלדה לשנות או נחש פסולה
ולדברי רב ר' שמואל אמאי לא תלינן באדם טהור כמו
דתלינן גבי מדף והוה ליה למימר דפשיטא דתלינן באדם
טהור כמו גבי מדף ואע"ג דאיכ' למיתלי באדם טמא ותירין
רב ר' יעקב דטעמא משום בלים הנמצאים כלומר אם מצא
בלים ברה"ד מחזיקין להו בחוקת טמאים ולא בחוקת טהרה
(ה) כדאמרינן בשבת על ששה ספיקות שורפין את התרומה
וקחשיב ספק בלי הנמצאים ולא קחשיב על ספק אוכלים
הנמצאים ש"מ על ספק בלים גזרו על ספק אוכלים
לא גזרו והיינו טעמא דכלים אית להו טהרה במקוה וליבא
הפסד וגזר ברו טומאה אבל אוכלין דאיכ' הפסד ממון דלית
להו טהרה במקוה לא גזרוהו רבנן וכ"ש הכא דאיכ' למיתלי
באדם טהור תלינן ומחזיקין בהו בחוקת טהרה אבל גבי קורם
כיון דאיכא למיתלי באדם טמא מחזיקין (ו) דהו ספק בלים
א"נ משום תומרא מי הטאת :

דעה ליבאל בת כגון כל... אור
וע"ק למה הולך. לזה אשו ספק טומאה הכאה בידי אדם הוא דווקא ככלים בלשם
בהן הא צמח דף ה' : אמרינן לענין שחכמות' טעמיה חוקה כמיה דהו ספק
טומאה הכאה בידי אדם וכן כפ"ק דפסחים דף י"ב : לענין מחס עמא מה שהיורה
כזכר ו"ל דווקאו ללו דווקא והו דקאמר
שאלם לכוס בתן מחוס דעיקרה דמילתא
למדנו מהבב"יתא דנה דף ה' : ה' י
מהפתק בצלוחו וכו' עיי"ש ומהו למדנו
דכלל מה שאלם עובד בתן מיקרי ספק
טומאה הכאה בידי אדם וכיון דקדוהו זה
לא הלכה משנה רק ע"י אדם שמר מיקרי
ספק טומאה הכאה בידי אדם אלא אכתי
ים נהמיה מאי דעמו להק בן יד דנה
לקדוהו הא גב כנאן ים לתלח בטהור כמו
בטמא סן אמה דלכינו מקשה זזה על
פירש"י אלא קשה לומר כן על מפור
פירוש הפס"ב שעיקר דבריו אינן להס
פירוש ודאנה לכאורה כך דנה חמירה
מהך דקדוהו הכאה אי ס"ם לחומרא
ספק אש עניה מזלי' וכו' ודלמי טמא
וחז"ל ע"י אדם טמא מחס זזה קולא
דק"ק השב"ס דתמר זה מכילה לדי קולא
דכשת"א דקדוהו ככחמה נחל"פה ממקום
למקום ע"י אדם שמר מיקרי ספק טומאה
הכאה בידי אדם אלא בכך דנה כיון דיוכל
להיות שמעמיה נפלה ח"כ אין זה ודלמי
ספק טומאה הכאה בידי אדם וכיון דאין
בה דעת ליבאל ספיקה כפ"ק ותלינן בלכד
מהור חז"ג דהו ס"ם לחומרא אף ככספק
טומאה כה"ר וכו"ל לא מחזיקין בן ספק
אחד לכמה ספיקות כמו דכיתרו ההוא'
כמה מקומות וכיון דדבר שאין בו דעת
ליבאל ע"י ספק טומאה כה"ר לזה חז"ל
כס"ם פסור ומגולמיח דתלין נוכל לתרין
לדענו ג"כ דנבי מי מטתא החמירו דכמה
דברים החמירו כפרה חזומה וכמו שכתב
רבינו בסוף דבריו ולכינו לא יחיה ל"י זה
כהיון דכיון דעיקרה דההורה מחס אדם
פסור ח"כ הדר הוא ליכספ טומאה הכאה
בידי אדם והרמב"ם מהך לה בזיוזא
ההרי"ם כמו שכתב הכ"מ בפ"י מה' אה"ט
וכמעט שהוא החיון השני שכתב עיי"ש :
(ג) עד דמשני להא דנה ומוקי לה בדבר
שאין בו דעת ליבאל והלכך מילתא
דפשיטא דבר שיש בו דעה ליבאל דעמא
כך וכו' נ"ל : (ד) ועוד קשיא דכשת"א
תולין דף פ"י : אמרינן צלוהית ובי' ים לענין
מאי מקשה לרבב"ס הא גס להרוא קשה
ו"ל מחוס חומרה מי החאה ח"כ מאי קא
קשיא ל' לרבב"ס ונ"ל ביאור דבריו דה"ק
דכשת"א לפי' רבינו דהוא גזירה חמרים
ככלים ולה צלוהית ספיר החמירו כמי
הטאה משאל' לפי' רבב"ס דעמיה מחוס
ספק טומאה הכאה בידי אדם וזה הוא
הלכה למשה מסיני לא שיק להתייר כזה
חמס' לפי מה שפרשנו ב"ק הפס"ב ח"ס
כל"י דהא הכא בע"כ נעשה בידי אדם וחז"ל
הדר הו ל' ספק טומאה הכאה בידי אדם
ורבינו לא יחיה ל"י כזה וכפי מה שכתבנו :
(ה) כדאמרינן בפ"ד דף י"ז עיי"ש :
(ו) דהו ספק בלים ונחלומיה החמירו
משום חומרת מי החאה כל"ל :

מ"ה ע"א קמ"ג נשים משמשות במוך פי' (א) צריכות
ענין כה"ס לשמשות במוך לפני הסכנה כדמפרש
תמכוח במוך ואויל ולית' לפרש מותרת לשמשות במוך
דאפילו כל הנשים נמי דהא לא מיפקרא אפרי' ורבי' כדאית'
בהבא על יבמתו ואי משום דתובת הבעל דמפקיד ליבא לפרש
חדא דלא הבי משמע לישינא ועוד אפילו קיים מצות פרי'
נמי קאמר וביטול שכבת זרע לא הוה דנימא בשאר אסור
כדאמרינן בריש פירקן :
ה' ע"ב קנ (א) אמר רבא מאי כלי תרם המוקף צמיד
ענין טומאה מח פתיל שניצלון באהל המת אין
ומדע ניצול במעת לעת שבגרה וקשיה הא דאמר
רבא גופי' במשבת שבת בפי' ר' עקיבא מדרם כלי תרם טהור
מהכ' כו' (ב) ועוד תנא בב"ק בפ' כיצד הרגל פבין קטנים
טמאין באהל המת טהורים במשא הזב לא קשיא דמדרם
דקאמר התם במדרם בלא היסט קאמר דאלו היסט אפילו
במוקף צמיד פתיל טמא (ג) דהא דטהור דאפילו בקופת שאור
שיחדה לישיבה לא הוה דכתיב וכל כלי תרם אשר יגע בו
הזב אמרינן איהו מגע שהוא ככולה הוה אומר זה הסיטה והוה
כאלו הזב נתונה בתוכה ואין צריך פתח פתוח אלא אפילו
מוקף

מ"ה ע"א קמ"ג נשים משמשות במוך פי' (א) צריכות
ענין כה"ס לשמשות במוך לפני הסכנה כדמפרש
תמכוח במוך ואויל ולית' לפרש מותרת לשמשות במוך
דאפילו כל הנשים נמי דהא לא מיפקרא אפרי' ורבי' כדאית'
בהבא על יבמתו ואי משום דתובת הבעל דמפקיד ליבא לפרש
חדא דלא הבי משמע לישינא ועוד אפילו קיים מצות פרי'
נמי קאמר וביטול שכבת זרע לא הוה דנימא בשאר אסור
כדאמרינן בריש פירקן :
ה' ע"ב קנ (א) אמר רבא מאי כלי תרם המוקף צמיד
ענין טומאה מח פתיל שניצלון באהל המת אין
ומדע ניצול במעת לעת שבגרה וקשיה הא דאמר
רבא גופי' במשבת שבת בפי' ר' עקיבא מדרם כלי תרם טהור
מהכ' כו' (ב) ועוד תנא בב"ק בפ' כיצד הרגל פבין קטנים
טמאין באהל המת טהורים במשא הזב לא קשיא דמדרם
דקאמר התם במדרם בלא היסט קאמר דאלו היסט אפילו
במוקף צמיד פתיל טמא (ג) דהא דטהור דאפילו בקופת שאור
שיחדה לישיבה לא הוה דכתיב וכל כלי תרם אשר יגע בו
הזב אמרינן איהו מגע שהוא ככולה הוה אומר זה הסיטה והוה
כאלו הזב נתונה בתוכה ואין צריך פתח פתוח אלא אפילו
מוקף

(ג) כמותה בשילהי נדה וכו' ר"ל דעכס מוכח דעכ"פ כמותה קלה ממתחא דאל"כ קפ"א משכ' להיה' דפסחוס וחס נחלק כן ל"ק ע"ד וכן כתב רש"י בפסחים כס חבל כריש יומא דף ו' : ד"ה לעמא חובלין ומשקין מנאר מדברי רש"י דמלורע חף כומחא חמורה ממחא וכבר הקשו כן נהו"ס : כס וגס דברי הרמב"ם פ"י מה' כומחא

היא תומרא דוב ומצורע שכן עושה משכב ומושב למטא אדם וכלים משא"כ במצורע דמצורע לא מטמא אלא אוכלין ומשקין (ג) כדמכח בשילהי נדה ד' סט ע"ב דקתני הוב והוב' והמצור' והיולדת מטמאין במשא עד שימוק הבשר מפרש בגמרא מאי משא אלימא ממש כד"ן משא אמו מת מי לא מטמא במשא כד"ן משא כגון אדם הנוש' את המת אע"פ שהו' מאהיל עליו ולא נוגע אלא באבן מסמ' ש"מ דמצורע אית לי' מושב ומשכב צריכין אנו לפרש דלאוכלין ומשקין כי היכי דלא תיקשי ההיא דפסחים ולהכי נקט אבן מסמא שאינו לטומאה חמור' אלא לטומאה קלה וכן נמי פ' דם נדה נ"ה ע"א קא פריך (ד) אי מה היא מטמא באבן מסמא אף מדרס לה מטמא באבן מסמא וכמו כן הב' נקט אבן מסמא שהיא לטומא' קלה דהא מטומאת חמור' אפקי' ברי' הרו' שמעת' וכן נמי בפ' ר"ע גבי ע"ז מיירי באבן מסמא לפי שמומאת ע"ז דרבנן היא (ה) וקלה היא לגבי טומאת אוכלין ומשקין החמירו בה ודוק ותשכח וכל היכי דאיכא למימר משכב ומושב קורא למדרס אבן מסמא היינו משום שאין באותו מדרס אלא טומאה קלה (ו) כד"ן באהל נדה שמדרסו אינו מטמא אדם וכלים :

קנה המפלת ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר ענין שפ"י מרוקס **מרוקס (א) אבא שאול אומר** כל שתחילת כהירנו כראשון שלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרין בפ' אלו טריפות שלעם זה תגב ולא גרס מראשו דהא אמרין בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנה כל היר ה"ג בערוך ת"ר איהו ענין מכרית ומכ"י דידעה **מקדש גזי דכילתיה מיני צירעי' ודבורי' הם רומיא דרבש הגזין והציערן כדאמרין בפ"ק דבכורות ה"פ רבה בר בר חנא מבריה דבורים וצירעין כשרוצה אבוי' כלי' דידיבי מכלה ומגרש הזבובים :**

קנטבנות כותים (א) כל י"ד י"א בחוק' ענין י"ד בחוקת עהרה **וא"ת והא אוקמין לר' מאי דאמ' יוצא ולא יהויר חריץ כגון שנכנסו בתוך י"א שאינו צריך להוציא עד שתרא' גי"מ (ב) אמר רבא לפי תורפא שיבשתי' אי ס"ד רואה הויא ואי קשיא האמרין ביוצא דופ' אתי לרבא שיילי אמר לי' הא רואה הוי (ג) חריץ היה דרבה גרסינן והוא נמי גרסינן אתא שיילי לרב יוסף שהוא חבירו של רבה :**

קס בנות כותים קטנה שמא תמצא לי"ב ע"א ענין קטנה שמת המלח איילנית **אם תמצא איילנית הרי מקחו של ראשון מקח טעות וזו מתורת ליהו(א) תריץ כל זמן שלא הכיר בה זה הראשון הרי היא כאשתו לכל דבר (ב) שאע"פ שאם הוי' מכיר בה הוי' מקפיד יוצאה בלא גט שהי' מקח טעות אע"פ כל זמן שלא הוי'**

קנט (א) כל י"א יום בחוקת פסכה וכו' והא חוקמין כר"מ דאמר יוציא ולא יחזור חריץ כגון כנסה בתוך י"א וכו' כ"ל : ועיין בע"מ ד"ה לא נריכא

לר"מ ורבינו סוגר כחירון השני והג"מ בין שני החירונים דלחירונא קאח מוחתה חף לשמח באלו הימים ולחירונא בחדא חסורה לבמש רק דלית חייב לנרבה כלע"ד רק מדברי רבינו משמ' דדוקא היכא שנסכה בתוך י"א אבל כנסה קודם חו' חףבדוקה"ל יום חייב לנרבה אבל בהוס' לא משמע כן ע"כ הו"מ נחלק בין שני החירונים בהיחר שמוס' כמו שכתבנו :

(ב) אמר רבא לטוב מורסא שנסכה וכו' כ"ל הוא דיבור בפ"ע ושיך לדף ל"ג - לבע"א דמי בר חמא בפולסח ש"ו חס כהרס דדיינין לה כדוואה או דדיינין לס כוונעח ולינה כומרה והקשה רבינו מהא דיואל דופן דף מ"ז דס"ל לנכ"א דרואה הוי וסומתה וסמ' ס"ל דלינה כומרה לכן גרס רבא כהאי דיואל דופן ומביח לרנ"י דרב יוסף חייבי כהאי שמעמח ורב יוסף הוי' חזירו של רבא חבל ק"ק דהא רב כמולל בעל חסם מחזי מחילה וחזי' נ"כ חלמח דרבה הוי' וע"ז שאל ממנו החילה וה"כ מחי רנ"י מייתי דגרסינן רבא ולא רבא וחדרבה חי ס"ד דרבה גרסינן ח"ך שאל חחילה מחזי ולא מרבה רבו אבל חי רבא גרסינן יתא ד"ל דהי' אמר מוח רבא וחז"ג דרב יוסף הוי' עינין קיים מ"מ ידוע שאב"י ורבא לא היו חלמ"דס מנהקים לר"י כמו לרבה וקשיא רבינו לפי דברי החוב' כד"ה רואה הוי' ל"ק כלל דהתמח דרבה חזר כו' והאי דיואל דופן נדר חזרנו נשניה וגט כהאי כהאי דרבי מ"מ ח"ח לגרס רבא דידוע כלל ה"ס דרבה משיב המיד על רמי ב"ח והאי ליפאל דלפוס חורפס שנסכה מרנלס בסומי דרבה לומר על רמי ב"ח כ"ז י"ז : וכנסה דוכתי חומס גס מדברי החוב' משמע דביואל דופן גרס' רבא כדברי רבינו מדלל הביאו לרנ"י משכ' שנסכה חזר כו' ש"מ דלא הוי' כנירססס כס רבא ולי"ע קה' : (ג) חריץ היי' רבא גרסינן ובהיה נמי גרסינן אהא שיילי רנ"י וכו' כ"ל וכו' מדחייבי ר"י כהאי כממחא וכמו שכתבנו בלוח הקודס :

קס (א) חריץ כל זמן שלא הכיר בה וכו' רוב דיבור זה ח"ו מדברי רבינו חלל מדברי רבינו אנרסס כמו שמסיים ודבינו כה"ד מביג עליו ובקורס מוכחיס דכריסס כהוס' ריש יבמות ע"ג וטורף דברי רבינו אנרסס דדוקא חס מקפיד כפיכוס חו הוי מקח פטוח אבל ככהמח לא אמרין שמקפיד ע"ז ולק' חכר ר"מ לייכס פקסה שמת חמלל חילונית וחזיו' המה חו"י לא הוי מקפיד ע"ז וכמסנה קמח דיבמות דתנן וטולן שגמללו חילונית לרבויהן מוכרות מיירי בהקפיד ע"ז לחיו המת ח"כ לא הוי נכח ערוב וחס דקמי גמללו לא מיירי שגמללו לחסר מיהה חלל שגמללו לחסר הקידושין והא דחייבין ל"י לרבה דס"ל נרס חילונית מוכרס כפי"ק דיבמות דף י"ב : לתמן המסנה ולהגיסה שס' מוכס דרנל כ"ל - הפ' הכיר בה קודם הקידושין מוכרת וע"ז לא שיך לבון שגמללו חלל כהי' אבל לרב חס' דס"ל כס לרס חילונית כהורס חס הכיר בה מקודם הקידושין ח"י"ג דלדברי ר"א חס לא הכיר בה כלל נ"כ כהורס הכרה מ"מ שיך כפיר ליכנס דשגמללו לומר שגמללו אחר

הקידושין ומביח רנ"י דלי' דלא הכיר בה כלל ח"כ הוי' לומר נרבה חוללת ולא מהייבסח כמו ביטלה לחלן ולא מיהנה חלל ודח"י כהכיר בה אחר הקידושין וכן מיירי הך משניות דעינין ס' ולכן חלל מה ומהא חלל קשה לי כגמלמל לחסנה דיבמות דברינן לייכס כפיר סיכרס לומר כן אבל גריסין דלמרינן לחמלל חלל מה ומה מי הכירונו לפרש כן דהי' דכלל הכיר בה ס"ל לר"א דח"י מקח טעות דילמח קיבל עליו' הי' כוה ידע דחילונית היא מ"מ לאו מיהנה דכפיתס חיו וכפיקס חיו וי"ל שמוס דמינן כסס דהוולד חמור וח"כ חו' ס"ד דכפיקס הוא חוי כסך חמור ולכן כוכרס לומר דמיירי כהכיר בה והוי מקח טעות עוד חפסר לומר דס"ל נהר"א דכל שלא הכיר בה הלין דוחלי' סה ככר וקיבל וכן משמע שחיות לבוט אבל רבינו ס"ל לשיך דחס לא ידע ודח"י חוי מקח טעות והכרסל משום דהלין כהוס' חס לא יסתנה כוס שיסח חילונית כיון דלא חוי' למלוח קר"י ורבי' וחי"ה"ש קטלו מניוח חך הכיס דר"מ מיירי שנקירות ככר וקיבל : (ב) שאל פ' שחם הוי' מכיר בה וכו' מקפיד היתס יולתת בלא גט וכו' כל זמן שלא מקפיד לא מחוקין ל"י כהי' ורנ"י לדב' חס' דהן

הקידושין ומביח רנ"י דלי' דלא הכיר בה כלל ח"כ הוי' לומר נרבה חוללת ולא מהייבסח כמו ביטלה לחלן ולא מיהנה חלל ודח"י כהכיר בה אחר הקידושין וכן מיירי הך משניות דעינין ס' ולכן חלל מה ומהא חלל קשה לי כגמלמל לחסנה דיבמות דברינן לייכס כפיר סיכרס לומר כן אבל גריסין דלמרינן לחמלל חלל מה ומה מי הכירונו לפרש כן דהי' דכלל הכיר בה ס"ל לר"א דח"י מקח טעות דילמח קיבל עליו' הי' כוה ידע דחילונית היא מ"מ לאו מיהנה דכפיתס חיו וכפיקס חיו וי"ל שמוס דמינן כסס דהוולד חמור וח"כ חו' ס"ד דכפיקס הוא חוי כסך חמור ולכן כוכרס לומר דמיירי כהכיר בה והוי מקח טעות עוד חפסר לומר דס"ל נהר"א דכל שלא הכיר בה הלין דוחלי' סה ככר וקיבל וכן משמע שחיות לבוט אבל רבינו ס"ל לשיך דחס לא ידע ודח"י חוי מקח טעות והכרסל משום דהלין כהוס' חס לא יסתנה כוס שיסח חילונית כיון דלא חוי' למלוח קר"י ורבי' וחי"ה"ש קטלו מניוח חך הכיס דר"מ מיירי שנקירות ככר וקיבל : (ב) שאל פ' שחם הוי' מכיר בה וכו' מקפיד היתס יולתת בלא גט וכו' כל זמן שלא מקפיד לא מחוקין ל"י כהי' ורנ"י לדב' חס' דהן

הקידושין ומביח רנ"י דלי' דלא הכיר בה כלל ח"כ הוי' לומר נרבה חוללת ולא מהייבסח כמו ביטלה לחלן ולא מיהנה חלל ודח"י כהכיר בה אחר הקידושין וכן מיירי הך משניות דעינין ס' ולכן חלל מה ומהא חלל קשה לי כגמלמל לחסנה דיבמות דברינן לייכס כפיר סיכרס לומר כן אבל גריסין דלמרינן לחמלל חלל מה ומה מי הכירונו לפרש כן דהי' דכלל הכיר בה ס"ל לר"א דח"י מקח טעות דילמח קיבל עליו' הי' כוה ידע דחילונית היא מ"מ לאו מיהנה דכפיתס חיו וכפיקס חיו וי"ל שמוס דמינן כסס דהוולד חמור וח"כ חו' ס"ד דכפיקס הוא חוי כסך חמור ולכן כוכרס לומר דמיירי כהכיר בה והוי מקח טעות עוד חפסר לומר דס"ל נהר"א דכל שלא הכיר בה הלין דוחלי' סה ככר וקיבל וכן משמע שחיות לבוט אבל רבינו ס"ל לשיך דחס לא ידע ודח"י חוי מקח טעות והכרסל משום דהלין כהוס' חס לא יסתנה כוס שיסח חילונית כיון דלא חוי' למלוח קר"י ורבי' וחי"ה"ש קטלו מניוח חך הכיס דר"מ מיירי שנקירות ככר וקיבל : (ב) שאל פ' שחם הוי' מכיר בה וכו' מקפיד היתס יולתת בלא גט וכו' כל זמן שלא מקפיד לא מחוקין ל"י כהי' ורנ"י לדב' חס' דהן

ערב כדון להבין לטומאה ח"כ ממילא מוכח דטעם בזה בעליונו של זכ אינו טעם רק
 אוכלין ומשקין ולא אדם וכלים כדון כל ראשון לטומאה אבל עיקר טומאה דטעם
 כתיב בקרא דמרכב וקריין יטמא וכמו שפרשנו הארכתי קצת כי כחומים הדגרים
 ועתה אבא להגיה דבריו : (ב) ומאי מנע נמי משה מ"ס נושא בהרואן נהקו הכתוב
 דכתיב בלא וכו' וכו' כ"ל וכו' דהאי נוגע
 כולל נמי משה דהיינו מה שהזכיר נוגע דהכתיב
 דהטעם קאי לטעם וכו' וכו' שביארנו בלא
 ח' : (ג) דהא קרא דמרכב כתיב
 ומתוך מנעו ממשאו שנגעו וכו' כ"ל :
 (ד) והכי דרשינן דהאי דכתיב וכו' כ"ל :
 (ה) לא שייך הוהא אלא הוהא אקרי קאי
 דקריין נושא ודכתיב דמסורה וכו' כ"ל :
 (ו) והכי דרשינן כפינוש דרבינו חננאל וכו' :
 כ"ל : (ז) ומאי נייהו נושא דהו' וכו' :
 כ"ל : (ח) ונתקו הכתוב וטומאה חמורה
 וכו' כ"ל : (ט) אין לו פהרה שלמים
 ואוכלים ומשקין אין להם פהרה בתקוה
 אין זה נלוס וכו' : כ"ל : (י) בכל אשר
 יהיה תקוה דזכ שהזכיר התהיו דהיינו אדם
 וכו' כ"ל ואלו לא דווקא כקודם וזהו
 לני ספק כמו שכתבנו בזה ח' (יא) למעלה
 טומאה חמורה יטמא פהרה וכו' קאי
 והטעם שכתבנו הו' וכו' כמו שכתבנו למעלה
 וכו' כ"ל ומה שכתבנו משה הו' ר"ל
 עליונו של זכ מה שהזכיר נוגע עליו :
 (יב) ומשני יטמא עד ערב טומאה קלה
 משמע ח"כ דהו' טומאה כהה ולא טומאה
 קלה כדחמריין יטמא ח"כ אלא פהרה הכי
 תלול נקו הכתוב לאותו משה אלא טומאה
 קלה וכו' כ"ל ומדברינו בזה ח' יבאר
 פירושו : (יג) וח"כ דכונעל נדה לא
 כתיב כי חס יכחא ולא כתיב עד ערב
 ח"כ טומאה קלה משמע כדחמריין
 כמקור ח"כ דכתיב לעיל מיני' והכי נראה
 עליו ומה שכתבנו ימים וכל המשכב אשר
 יבכ ע"ן יטמא ועתה האי יטמא מיוחד דאי
 לא הוה כתיב ח"כ כשבעת ימים דלעיל
 אלא וודאי דהאי יטמא לחפיקי טומאה
 ז' הכתובה לעיל מיני' ולמיטען ל' רק
 טומאה ערב וכו' כ"ל ביאור דבריו דיש
 לסקוח לפי פירושו דייק הנח' דיטמא
 משכב טומאה קלה מדכתיב עד ערב אבל
 מיטמא לחוד לא משמע ח"כ היכי דייקין
 כסוגין לעילין משכב דכונעל נדה דלא
 עומא רק לטומאה קלה הא שם לא כתיב עד
 ערב ומתוך דכתיב לא נרבינן ליה דהאי

הנוגע בכל אשר יהי' תחתיו יטמא עד הערב והנוש' נמי יטמא
 (ב) ומאי מנע נמי משה מ"ס נושא בתר' נתקו הכתוב כתוב
 ויו וה"פ וכל הנוגע בכל אשר יהי' תחתיו הו' בא הכתוב
 ללמד על המרכב שיטמא במגע (ג) דהא קרא אחר במרכב
 כתיב וחלק מגעו ומשאו שמגעו מטמא אדם ולא בגר' ומשאו
 מטמא אדם לממא בגר' כדמסיים בה קראי והנושא אותם
 כל האמורים בענין זכ בעצמו ומעיינו ומושבו ומרכבו כולן
 מטמא במשאו את האדם לממא בגר' ויהי מוקי לה בתור' בהני'
 דמרכב חלק מגע ממשא ומהאי קרא נפקא לן מגע ממרכב
 (ד) והכא דרשינן דהאי דכתיב והנושא חסר ויו למיררשה
 אנשא על הו' דקאי ארישא דקרא דכתיב יטמא עד הערב
 טומאה קלה ונפקא מטומאה חמורה וה"ק והנוגע במרכ' הו' יטמא
 טומאה קלה לממא אוכלין ומשקין וכן הנישא על הו' יטמא
 דע"כ דרישא דנישא טומאה דרישא קאי ולא אסיפא דנטמ'
 דסיפ' אות' כתי' בה הו' גבי ניש' (ה) לא שייך אות' אלא
 אות' אמק' קאי דקרי' נישא ודרשא דמסורת ארישא קאי
 (ו) ה"ג בפ' ר"ח והנוגע בכל אשר יהי' תחתיו יטמא עד
 הערב (ז) ומאי ניהו נישאו דאי בתחתיו דוב קאמר מאיש אשר
 יגע במשכבו נפקא אלא נישא קאמר (ח) ונתקו הכתוב הטומאה
 חמורה לטומאה קלה מרלא כתיב ואיש כדכתיב' גבי משכב
 אלא כתיב הנוגע ש"מ דאין מטמא אדם אלא אוכלין ומשקין
 ואל תחמה והא טומאת ערב כתיב ביה ואי באוכלין ומשקין
 מיירי והא כל דבר שאין לו טהר' במקו' (ט) אין לו טהרה
 עולמי' אוכלין ומשקין אי' לו טהרה במקרה אין זה בלום
 דהכי מפרש הכתוב הנוגע (י) בכל אשר יהי' תחתיו הו' יטמא
 שהו' תחתיו דהיינו אדם הנישא על הו' שטמא עד הערב
 הנוגע באותו משא טמא טומאה המפורש' במעלה שהוא כתוב
 באותו פרשה (יא) למעלה לגבי טומאת חמורה וטמא סתם
 ועל זה קאי והנוגע במשא הו' שטמא טומאת ערב יטמא
 לעולם כמו שסתום למעלה ודייקין נמי הכי כי בכל הפרש'
 כולה לא כתיב טומאת ערב כ"א גבי טומאה חמורה ופרין
 חלמוד' ואימא לממא בגדים וכו' (יב) ומשני יטמא עד ערב
 טומאה קלה אבל אי הו' טמא סתם ולא טומאה קלה כדאמרין
 יטמא יטמא אלא פרישה הכי מרלא נתן הכי לאותו משא אלא
 טומאה קלה טומאת ערב מכלל דאין מטמא אדם

יטמא מיוחד לגמרי דאי ס"ד דטמא טומאה חמורה לא ליכתוב כלל וכוה קאי חלעיל
 מיני' דטומאה ז' אלא וודאי דהאי יטמא לחפיקי טומאה ז' (יד) ופירושו שכתבנו
 רבינו שלמה אמר וכו' קשה לעמוד על כוונתו ואחר' העיון לנע"ד דרבינו ס"ל
 דרבינו הנלול לא כמד כלל אמסורה דנישא אלא דליף הכל מוהטעם ודלא כמו שכתבנו
 בזה ח' ופירושו קמא הוא לפי גירסת רש"י
 כמו שמביאים החסו' ודלא כמו שכתבנו
 לעיל ואי קשיא לר"ח הא בת"כ דריש להאי
 קרא למרכב נרין לדחוק דהרמי חמית
 מינה וזהו שכתב דפיר"ח ח"ש לפירושו
 קמא קשה לישאל דהוהא ח"ש וכו' שכתבנו
 מהו רבינו לעיל דהאי הוהא ח"ש ח"ש
 מי' לא נהירא ל' דכלל מקום דרשינן
 מסורה נרין לחוקי כולי קרא לחסות
 וכן נרין להגיה דח"כ ח"ש ח"ש ח"ש ח"ש
 ח"ש דכלל מקום שדורשין מסורה יש לנו
 ליישב כל הפסוק ע"פ המסורה כ"ל כנע"ד
 והבואר יבחר : (טו) אי מה היא טמאה
 בלבן טמאה וכו' הוא דיבור כפ"ט ושייך
 לריש פרק דס הגדה ע"ש ודברי רבינו
 לריש עיון דלא להדיח חסו' חסו' דריש
 פרק דס הגדה ובשבת ריש פרק ח"ש על
 פי הטוה כהניס דכלים שאין לחוים
 למשכב ומושב אין להם ח"ש טומאה קלה
 אבל עיקר העניין כך הוא דכתיב ב"ר ח"ש
 כפ"ק דכלים וכן החסו' דבאנן טמאה יש
 שני טומאות האחד חס הו' יש על האנן
 ותחתיו כלים דזהו עמא ספעס משכב
 ומושב אוו דעין דווקא לחוים למשכב
 ומושב ויש עוד כשהטוהר יושב על האנן
 והמשכב הוא חסו' האנן דזה אינו מטעם
 מדרס אלא מטעם משה וזה האוסן הזכיר
 הר"ש שם במשנה ד' או כשיד הטוהר חסו'
 האנן ועל האנן הטומאה דזה הוא מטעם
 משה או כשאלנעו של זכ חסו' האנן והכלים
 עליו דטמא מטעם היבט ובהני חרי גווי
 מסמאי ח"ש כשאינו ראי למשכב ומושב ח"ש
 הטומאה היא טומאה קלה והנה על אוסן
 הראשון לא שייך כלל מטעם דס נדה ומש
 שהנח' מטעם הוא על אוסן השני ובה
 דברי רבינו מנאכריס וזה הוא שמסיים
 רבינו דטומאה חסו' של נדה בין חסו' חסו'
 אכריס בין שאחריס חסו' חסו' חסו' חסו'
 גווי כהר"י שכתבנו ועל זה ממעט דמה
 אבל על פניין מדכ' לא שייך כלל דו"ק :
 (טז) וכן חסו' אכריס בין שהסנה
 מאחריס וכו' כ"ל :

כלל ולא בגדים כלל (יג) ואע"ג דבנדה לא כתיב כ"א וטמא ולא כתיב עד ערב אעפ"כ טומאה משמע כדאמרין ובסמוך הכי
 פירש הוא כתיב לעיל מינה ותרי נדה עליו וטמא שבעת ימים וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא ועתה וטמא מיוחד דאי לא
 הו' כתוב ח"כ שבעת ימים דלעיל מרלא ואתי יטמא לאפוקי מטומאה ז' הכתובה לעיל מיני' ולמיטען ליה טומאת ערב (יד) ופירש
 שבפנים רבי' שלמ' אמרה ולא נהיר' דא"כ אמאי קאמר אהם מ"מ שדורשין מסורת יש לנו ליישב כל הפסוק מפי המסורת מ"ד
 (טו) אי מה היא מטמא באבן מטמא בין ראוין למשכב לטומאה חמורה בין אינו ראוין למשכב לטומאה קלה אף דוה מטמא
 באבן מטמא בין ראוין למשכב בין אין ראוין למשכב לטומא קלה דטומא היכמה של נדה (טז) בין היכמה אחרים בין היכמה
 אחרים אמר קרא והנושא אותם אותם מיני' הוא :

סימתי סדר נשים בס"ד